

**TEZAUURUL TOPONIMIC AL ROMÂNIEI
TRANSILVANIA
(TTRT)**

VALEA IERII

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ
„SEXTIL PUȘCARIU”

TEZAUUL
TOPONIMIC AL ROMÂNIEI
TRANSILVANIA
(TTRT)

VALEA IERII

de
DUMITRU LOȘONȚI și SABIN VLAD

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2010

Copyright © Editura Academiei Române, 2010.
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5,
050711, București, România,
Tel.: 4021-318 8146
4021-318 8106
Fax: 4021-318 2444
E-mail: edacad@ear.ro
Web: www.ear.ro

Referenți: I. Mării
Eugen Beltechi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LOȘONȚI, DUMITRU

**Tezaurul toponimic al României: Transilvania (TTRT):
Valea Ierii / Dumitru Loșonți și Sabin Vlad. - București: Editura
Academiei Române, 2010**
ISBN 978-973-27-1952-7

I. Vlad, SABIN

811.135.1373.21:913(498.4)

Redactor: CĂLIN DIMITRIU
Tehnoredactor: SOFIA MORAR
Coperta: MARIANA ȘERBĂNESCU

Bun de tipar: 08.11.2010. Format: 16/70×100.
Coli de tipar: 13 + 1 planșă color. Tiraj: 200 ex.
C.Z. pentru biblioteci mari: 459-311(498.7213)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459

CUPRINS

INTRODUCERE	7
SIGLE ȘI ABREVIERI BIBLIOGRAFICE	17
ALTE ABREVIERI	19
DICȚIONARUL NUMELOR TOPICE.....	21
ANEXE.....	185
1. Indicele alfabetic al cuvintelor care apar în numele compuse numai ca determinanți	187
2. Indicele numelor de familie din localitățile cercetate	201
3. Harta cu localitățile cercetate	207

INTRODUCERE

I. În prezentul volum, al III-lea, din *Tezaurul toponimic al României. Transilvania (TTRT)*¹ prezentăm materialul toponimic din 25 de localități din județul Cluj, dintre care 22 sunt situate în bazinul hidrografic al Văii Ierii, iar 3 (Muntele Cacovei, Ocolișel și Valea Vadului) în bazinul limitrof al Văii Ocolișelului.

Așa cum s-a arătat², materialul pentru TTRT a fost cules prin anchetarea succesivă a mai multor informatori sau serii de informatori, ca să fie autentic, pe cât posibil exhaustiv și cu informații lingvistice sau de altă natură care să permită o judicioasă interpretare a lui.

Numele de locuri și variantele lor au fost înregistrate în transcrierea fonetică utilizată de *Atlasul lingvistic român*.

II. Date privind localitățile, informatorii și fișarea materialului

1. În tabelul ce urmează dăm, sinoptic, denumirea oficială a localității anchetate și comuna de care aparține (coloana a doua), anul desfășurării anchetei (coloana a treia) și (în coloana a patra) numele anchetatorului (D. L. = Dumitru Loșonți și/sau S. V. = Sabin Vlad).

Nr. crt.	Numele localității	Anul anchetei	Anchetă efectuată de
1.	AGRIȘ (com. Iara)	1977	D. L.
2.	BĂIȘOARA (com. Băișoara)	1984, 2005	D. L., S. V.
3.	BORZEȘTI (com. Iara)	1977	D. L.
4.	BURU (com. Iara)	1970, 2007	D. L., S. V.
5.	CACOVA IERII (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
6.	CERC (com. Valea Ierii)	1984	S. V.
7.	FĂGETU IERII (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
8.	FRĂSINET (com. Băișoara)	2005	D. L., S. V.
9.	IARA (com. Iara)	1977	D. L.

¹ Loșonți D., Vlad S., *Tezaurul Toponimic al României, Transilvania (TTRT), Valea Hașdății*, Edit. Academiei Române, București, 2006; ***, *TTRT, Județul Sălaj*, Edit. Academiei Române, București, 2006.

² Vezi Loșonți D., Vlad S., *op. cit.*, p. 7–8.

10.	LUNGEȘTI (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
11.	MAȘCA (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
12.	MĂGURA IERII (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
13.	MOARA DE PĂDURE (com. Băișoara)	2005	D. L., S. V.
14.	MUNTELE BĂIȘORII (com. Băișoara)	1984	D. L., S. V.
15.	MUNTELE BOCULUI (com. Băișoara)	1984	D. L., S. V.
16.	MUNTELE CACOVEI (com. Băișoara)	1984	S. V.
17.	MUNTELE FILII (com. Băișoara)	1984	D. L., S. V.
18.	MUNTELE SĂCELULUI (com. Băișoara)	1984	D. L., S. V.
19.	OCOLIȘEL (com. Iara)	1977	D. L., S. V.
20.	PLOPI (com. Valea Ierii)	1984	S. V.
21.	SĂCEL (com. Băișoara)	1979, 2005	D. L., S. V.
22.	SURDUC (com. Iara)	1977, 2007	D. L., S. V.
23.	VALEA AGRİȘULUI (com. Iara)	1977	D. L.
24.	VALEA IERII (com. Valea Ierii)	1984	S. V.
25.	VALEA VADULUI (com. Iara)	1977	D. L.

2. Anchetele s-au efectuat cu următorii informatori:

AGRİȘ

- I Mera Vasile, 49 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
- II Ghib Gavril, 48 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
- III Luca Teodor, 51 de ani, localnic, agricultor, 7 clase.
- IV Mera Ștefan, 62 de ani, localnic, agricultor.

Verificări și completări cu Luca Ioan, 56 de ani, localnic, agricultor, fost cadru militar; Arion Vasile (Pilu), 69 de ani, 7 clase, fost operator chimist, pensionar.

BĂIȘOARA

- I Ianc V. Vasile, 56 de ani, localnic, agricultor, 10 clase.
- II Vana Ioan (Ruji), 79 de ani, localnic.

Verificări și completări cu Zai Vasile (Țicu), localnic, 4 clase.

BORZEȘTI

- I Borza Găvrilă (Buțu), 59 de ani, localnic, agricultor.
- II Popa Găvrilă, 78 de ani, localnic, agricultor.
- III Negrea Simion, 57 de ani, localnic, agricultor și lăptar.
- IV Deac Vasile, 68 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Lup Iosiv, 58 de ani, localnic, 8 clase + școala de mecanici auto.

BURU

- I Zaprea Nicolae, 62 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
- II Pânzar Dragomir, 69 de ani, localnic, șofer și agricultor, 8 clase.
Verificări și completări cu Andrea Dorin, 58 de ani, 8 clase, șofer; Tolan Alexa, 68 de ani, 7 clase, șofer.

CACOVA IERII

- I Roșu Dănilă, 55 de ani, localnic, zidar, dulgher, agricultor.
Popa Vasile (Popescu), 67 de ani, localnic, agricultor.
- II Vana Vasile, 63 de ani, localnic, agricultor, 3 clase.
Bica Iosif, 48 de ani, localnic, brigadier C. A. P., 6 clase.
- III Boca Ștefan (a lui Ilie), 42 de ani, localnic, brigadier C. A. P., 4 clase.
Samoilă Popa Traian, 46 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
Popa Andrei, 71 de ani, localnic, agricultor și tâmplar, 4 clase.
Verificări și completări cu Botaș Ioan, 72 de ani, originar din Valea Vadului;
Pașca Vasilie (Florescu), 80 de ani, localnic, agricultor, 6 clase.

CERC

- I Lazăr Viorica, 27 de ani, localnică.
- II Corchiș Ioan, 56 de ani, localnic,
Marinca Vasile, 81 de ani; e din Valea Ierii, cătunul Caps.
- III Culda Ioan, 54 de ani, localnic, pădurar.
Verificări și completări cu Culda Leontina, 43 de ani, localnică, 8 clase.

FĂGETU IERII

- I Morar Vasile (Purceluț), 74 de ani, localnic, analfabet.
- II Morar Vârvoară, 72 de ani, localnică, agricultoare.
- III Todor Vasile, 44 de ani, localnic, învățător.
Verificări și completări cu Șucar Vasile, 79 de ani, localnic, agricultor; Șucar Ștefan, 51 de ani, localnic, 8 clase.

IARA

- I Nu s-au notat datele.
- II Arion Ioan, 62 de ani, localnic, agricultor.
Completări și verificări cu Mihai Ioan, 79 de ani, localnic, agricultor; Bogdan Vasile, 80 de ani, localnic, agricultor, 7 clase.

LUNGEȘTI

- I Nu s-au notat datele.
- II Lung Dioniziu (sic!), pop. Dionezie, 53 de ani, localnic, 7 clase.
Completări și verificări cu Ciocoiu Ionaș, 76 de ani, localnic, fost angajat la C. F. R. (acar, șef de tren etc.), 7 clase primare + 2 ani de calificare la C. F. R.

MAȘCA

- I Bogdan Simion, 70 de ani, localnic, agricultor.
- II Bogdan Axente, 55 de ani, localnic, pădurar comunal, 7 clase.
Completări și verificări cu Popa Ilie, 70 de ani, fost miner și agricultor, 7 clase.

MĂGURA IERII

- I Mărie Flore, 66 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
- II Crișan Gheorghe, 56 de ani, localnic, agricultor, 6 clase.
- III Mărie Eugen, 43 de ani, localnic, pădurar, 7 clase.
Verificări și completări cu Bia Ioan, 67 de ani, localnic, pensionar C. F. R. (revizor de cale), 8 clase; Giurgiu Traian, 71 de ani, localnic, șofer, 7 clase; Curșeu Vasile, 74 de ani, localnic, 8 clase; Giurgiu Alexandru, 63 de ani, localnic, funcționar, 8 clase.

MUNTELE BĂIȘORII

- I Cirebea Nicodin, 76 de ani, localnic, agricultor, fost primar în perioada 1934–1947.
- II Nu s-au notat datele.
- III Nu s-au notat datele.
- IV Șolca Vasile (Visalon), 85 de ani, localnic.
- V Pitic Nicodin, 71 de ani, localnic.
Verificări și completări cu Țolea Vasile, 69 de ani, localnic, pensionar, 7 clase; Țolea Victoria, 69 de ani, localnică, 5 clase; Gherman Liviu, 69 de ani, localnic, fost pădurar, 8 clase.

MUNTELE BOCULUI

- I Cirebea Liviu, 57 de ani, localnic, agricultor.
Grozavu Ioan, 71 de ani, localnic, agricultor.
- II Cirebea Vasile, 37 de ani, localnic, agricultor.
- III Crișan Romulus, 63 de ani, localnic, fost pădurar.
- IV Crișan Victor, 51 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Cirebea Ioan (a Crețului), 63 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.

MUNTELE CACOVEI

- I Crișan Ioan (a lui Todor), 59 de ani, localnic, agricultor, 4 clase. Acum locuiește în Muntele Băișorii.
- II Orzei Adolfina, 60 de ani, localnică, casnică, 4 clase.

- III Cirebea Augustin (Creț), 71 de ani, localnic, agricultor, 6 clase.
Verificări și completări cu Cirebea Nicodin, 79 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.

MUNTELE FILII

- I Crișan Ioan, 60 de ani, localnic, pădurar, 5 clase.
II Vătcă Ioan, 67 de ani, localnic, agricultor și fost muncitor forestier, 7 clase.
III Bucur Claudiu, 38 de ani, localnic, 4 clase.
IV Crișan Iosif (a lui Bistoș), 51 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
Verificări și completări cu Vărtan Ioan (din Vărătic), 73 de ani, agricultor și cioban.

MUNTELE SĂCELULUI

- I Oneț Romulus, 84 de ani, localnic, agricultor.
II Nu s-au notat datele.
III Crișan Petrucă, 62 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Giurgiu Teodor, 55 de ani, localnic, șofer, 8 clase și școală profesională.

OCOLIȘEL

- I Cosma Vasile, 39 de ani, localnic, agricultor.
II Ilea Nicodin, 42 de ani, localnic, agricultor și vânător.
Verificări și completări cu Faur Dumitru (a Honceștilor), 62 de ani, localnic, agricultor și tâmplar, 4 clase.

PLOPI

- I = I din Valea Ierii.
II = IV din Valea Ierii.
Verificări și completări cu Michile Elisabeta, 59 de ani, localnică, 8 clase.

SĂCEL

- I Aron Gligor (Ghepesu), 72 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
Aron Vasile (Tâlinca), 71 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
II Trif Todor, 71 de ani, localnic, agricultor, 1 clasă.
III Pașcu Simion (Nonu), 63 de ani, localnic.
IV Șipoș Ilie, 50 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
Șipoș Nastasia, 48 de ani, localnică, agricultoare.
Verificări și completări cu Vlad Ioan (Urcanu), 83 de ani, localnic, agricultor și dulgher.

SURDUC

- I Ghib Gligor, 69 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
II Ghib Ioan, 75 de ani, localnic, agricultor.
III Ghib Constantin, 71 de ani, localnic, agricultor.

- IV Gaia Vasile, 74 de ani, localnic, pensionar, și Gaia Ana (soția), 73 de ani, localnică.

Verificări și completări cu Popa Vasile, 67 de ani, localnic, 4 clase, fost revizor de linie la C. F. R., și Popa Silvia (soția), 60 de ani, localnică, agricultoare.

VALEA AGRİȘULUI

- I Popa Iulian, 49 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
II Giurgiu Nicolae (Niculiță), 77 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
Verificările s-au făcut tot cu acesta.

VALEA IERII

- I Oneț Traian, 74 de ani, originar din Câmpeni, stabilit în Valea Ierii de 50 de ani, maestru la exploatarea forestieră, absolvent de liceu.
II Goia Ioan, 84 de ani, localnic, agricultor, 4 clase.
III Marcu Gavrilă, 65 de ani, născut în satul Plopi, pensionar, fost brigadier silvic și paznic de vânătoare, 7 clase.
IV Florea Vasile, 72 de ani, localnic, fost pădurar și paznic de vânătoare, 2 clase.
Verificări și completări cu III.

VALEA VADULUI

- I Pașca Nicodin (Pășcău), 36 de ani, originar din satul vecin Lunca Largă AB.
II Ilea Todor, 52 de ani, localnic, 5 clase.
III Botaș Vasile, 62 de ani, localnic, agricultor.
Verificări și completări cu Drăgan Vasile (Micu), 74 de ani, localnic, agricultor, fost poștaş.

Observație. Informatorii ocazionali sau cei de la verificări au fost notați prin: [*], [**] etc.

3.1. Materialul toponimic notat în caietele de anchetă a fost fișat, în vederea redactării, de către: Mariana Istrate (localitățile: Borzești, parțial; Muntele Băișorii; Muntele Bocului și Valea Ierii), Dumitru Loșonți (localitățile: Agriș; Băișoara, parțial; Borzești, parțial; Cerc; Lungesti; Mașca; Muntele Săcelului; Plopi; Surduc, parțial; Valea Agrișului; Valea Vadului, parțial), Ileana Neiescu (localitățile: Băișoara, parțial; Cacova Ierii; Făgetu Ierii; Iara; Măgura Ierii; Săcel, parțial; Surduc, parțial) și Sabin Vlad (localitățile: Băișoara, parțial; Borzești, parțial; Buru; Muntele Cacovei; Muntele Filii; Ocolișel; Săcel, parțial; Valea Vadului, parțial).

3.2. Dumitru Loșonți a verificat și corectat fișarea întregului material. Pe baza informațiilor obținute cu ocazia verificărilor și a completărilor pe teren, a operat în prima redactare a lucrării modificările și completările necesare.

3.3. Antroponimia a fost fișată și alfabetizată de Sabin Vlad.

III. Precizări în legătură cu organizarea lexicografică a materialului

Fiecare toponim este lucrat în articol separat, care are, de regulă, 3 paragrafe.

1. În primul sunt date forma-titlu, variantele (când există), informațiile despre referent, atestările istorice etc.

2. În cel de-al doilea se face trimitere pentru al doilea element (la sg. sau pl.), în ordinea alfabetică a determinațiilor și a determinanților. Ca și în cazul formelor-titlu, ordonarea alfabetică a determinanților s-a făcut și în funcție de primul element al acestora, indiferent ce parte de vorbire este (subst., adj., art. etc.). De ex.: V. și *Colțu cu Brad*, *Doștina Bradului*, *Fața Bradului* etc.

3. Paragraful etimologic.

Numele de locuri și variantele lor sunt date în lucrare în forma literarizată și articulată. La cele formate din două sau mai multe silabe se indică accentul. *L* final cu valoare de articol, nefiind real, nu a fost notat, ca în ortografierea oficială a numelor de localități. Numele de persoane terminate la N. în -i plenison sunt scrise cu un singur *i*. De ex.: **FÂNTÂNA LUI BÉNI, LA CIÚLI**.

Forma-titlu se dă cu majuscule.

Când s-a considerat necesar, după forma-titlu sau după variante s-a reprodus și transcrierea fonetică.

Numele care nu au putut fi literarizate s-au dat în transcriere fonetică, la locul alfabetic al formei care rezultă prin neglijarea semnelor diacritice.

Dacă un nume are mai multe variante (obținute în urma literarizării formelor notate fonetic), s-a ales ca titlu cea obținută de la mai mulți informatori. De ex.: **HÓDU** I, II, IV, [**] sau **Hódru** [*]. În cazul formelor notate de la un număr egal de informatori, este titlu de articol forma etimologică sau cea mai apropiată de etimon. De ex.: **DÓȘTINA-I LÁITE** I sau **Dóștina-i Láitii** [*]; **Grușóru** I, [*] sau **Grișóru** III, IV. Celelalte variante sunt menționate în articol cu bold, după forma-titlu, dar se găsesc și la locul lor alfabetic între formele-titlu, ca și variantele lexicale din dicționarele explicative, cu trimitere la forma-titlu respectivă. De ex.: **GRİȘÓRU** v. *Grușoru*.

Dacă de la toți informatorii unei localități a fost notată aceeași formă, nu se menționează după ea (prin I, II etc. sau [*], [**] etc.) informatorii. În schimb, când un nume a fost înregistrat într-o localitate sub mai multe variante, după fiecare din acestea se indică informatorul / informatorii de la care a fost obținută. De ex.: **BÚSCATU** I, I, IV, [*] sau **Buscătu** IV, [*].

În cazul referențelor care au două sau mai multe nume într-o localitate sau în localități vecine, este titlu de articol numele obținut de la cei mai mulți informatori, sinonimele figurând la locul alfabetic doar cu trimitere la numele-titlu. De ex.: **COSÓRU** [*] (Muntele Băișorii), I–III (Muntele Cacovei), I–III (Valea Vadului) sau **Deálu Cosóru** I (Muntele Cacovei), II, III (Valea Vadului); **DEÁLU COSÓRULUI** v. *Cosoru*. Când fiecare nume a fost înregistrat de la același număr de informatori, titlul articolului e primul nume în ordine alfabetică. De ex.: **COSTÍA** I sau **Costia lui Précup** I.

Informațiile despre referenți (descrierea geografică, date de natură economică, istorică etc.), care se găsesc după forma-titlu sau după variante, sunt redactate uneori de autori, pe baza datelor obținute de la informatori, a observațiilor lor pe teren sau a altor surse. De cele mai multe ori însă sunt fragmente semnificative din explicațiile notate în timpul anchetei, redatate literarizat, între ghilimele, urmate de simbolurile informatorilor respectivi.

Când un referent geografic există în două sau mai multe localități vecine, după simbolul subiectului ale cărui explicații au fost reținute, se menționează și numele localității respective, explicațiile despărțindu-se prin virgulă. De ex.: **BÓINICU** „deal mare, vârv de deal” III (Muntele Cacovei), „deal destul de înalt” III (Valea Vadului). Dacă informațiile despre referentul respectiv sunt formulate de autori, numele localităților sunt date între paranteze rotunde, în ordinea alfabetică, despărțite prin virgulă. De ex.:

GROÁPA HÂLÉȘTILOR IV (Muntele Filii), **Groápa Hârléștilor** [*] (Muntele Filii) sau **Groápa Heléștilor** [*] (Muntele Bocului), groapă (Muntele Bocului, Muntele Filii). – Din n. grup *hârléști* < *Hârlea*, n. fam. (Făgetu Ierii). *Hâleștilor, Heleștilor* sunt forme corupte din *Hârleștilor*.

Formele din documentele istorice au fost inserate în lucrare de Dumitru Loșonți. Ele sunt precedate de abrevierea At.

Etimologia formelor-titlu și a variantelor se dă în ultimul alineat al articolului (pentru toponimele simple și, în cazul toponimelor compuse, pentru determinat) sau la sfârșitul primului alineat (pentru determinant). Ea a fost redactată de Dumitru Loșonți. De ex.:

TEIETÚRA PIȘTÚCHII I, [*] sau **La Piștúca** II „teren acum umplut de pădure” II (Muntele Băișorii). – *Piștúca* (= magh. *Pistuka*, hip. de la *István*: Fercsik-Raátz KE 125), numele unui maghiar care a exploatat pădurea în zona aceasta.

– Din *teietúră* (pl. *teietúri*), var. a lui *tăietúră*, întâlnită și în alte localități din zona Munților Apuseni. Vezi ALRR–Trans. IV h 502/295.

Toponimele identice (simple sau compuse) sunt menționate în ordinea alfabetică a numelor localităților. Etimologia lor se dă o singură dată, la primul nume.

Când toponimele provin din cuvinte general cunoscute (ex.: *cărare, deal, lung, pietros, vârf* etc.), explicația etimologică este simplificată, menționându-se doar forma cuvintelor. În schimb, la cuvintele regionale (necunoscute ori puțin cunoscute până acum), înregistrate în anchetele noastre sau existente în diferite materiale (glosare, articole etc.), s-a menționat întotdeauna sensul.

Antroponimul i se indică, precedat de virgulă, subclasa, categoria: n. fam., dim., hip., por., pren., sprn. Dacă documentarea nu a permis acest lucru, după el se menționează: n. pers. Cu puține excepții, la numele de grup se precizează baza, cu specificările respective.

S-a redactat întotdeauna paragraful etimologic în cazul în care termenul al doilea este un antroponim, chiar și atunci când etimologia rezultă din informațiile

date despre referenți. De ex.: **LA PĂRU SFÂRNEI** „acolo era on păr. Sfârnea era proprietar” [**] (Cacova Ierii). – *Sfârnea*, por.

Dacă e vorba de un antroponim existent în inventarul onomastic contemporan al localității respective, după precizarea categoriei lui nu se mai specifică numele localității. De ex.: **BOGDĂNU** „deal, teren frumos, pășunat” II (Valea Ierii). – Din n. fam. *Bogdán*. Dacă antroponimul există în unele localități din zona cercetată, se indică, între paranteze rotunde, despărțite prin virgulă, numele acestor localități. De ex.: **MĂRU MĂRCULUI** „măr bătrân; e pe față” [***] (Muntele Săcelului). – *Marc(u)*, n. fam. (Săcel, Valea Ierii etc.).

Când am avut convingerea că la baza (sau în componența) unui toponim este un antroponim pe care nu l-am atestat în zonă, după el se specifică sursa (sursele) în care este atestat. De ex.: **BĂICU** deal; „îi mai jos ca și Capu Baicului; teren arabil” I, „teren în pantă” III (Măgura Ierii). – Din n. pers. *Baic(u)* (DOR 187, DFNFR, PACJ 45).

Dacă numai bănuim că e vorba de un nume de persoană, atunci după cuvântul respectiv se menționează: „probabil n. pers.”

În cazul numelor de localități, forma oficială actuală figurează ca formă-titlu.

După ea se menționează eventualele nume oficiale anterioare, numele maghiar, apoi (precedat de abrevierea: pop.) cel popular în formă literarizată și în transcriere fonetică (dacă e cazul), comuna din care face parte localitatea, atestările istorice, trimiteri, etimologia etc.

În paragraful etimologic se prezintă critic încercările de explicare a numelui oficial actual și a celorlalte nume, optându-se, în cazurile când nu s-au găsit soluții sigure, pentru cele mai convingătoare.

Numele oficiale anterioare, românești sau străine, precum și cel popular se găsesc la locul lor alfabetic între formele-titlu doar cu trimitere la numele oficial actual.

Numele localităților limitrofe zonei studiate, care apar ca determinanți (în toponime compuse) se vor explica din punct de vedere etimologic în volumele consacrate analizei toponimelor din localitățile respective.

În încheiere, dorim să exprimăm calde mulțumiri colegilor Eugen Beltechi și Ion Mării, pentru sugestiile făcute în urma lecturii integrale a manuscrisului, colegului Murádin László, pentru ajutorul acordat la soluționarea etimologiei unor toponime împrumutate din maghiară, colegei operatoare Cristina Vulturar și, nu în ultimul rând, Editurii Academiei Române, pentru bunele condiții de publicare.

Autorii

SIGLE ȘI ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

- ALRR–Trans. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*, I–IV, de Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loșonți, București, 1992–2006.
- AnL = „Anuar de lingvistică și istorie literară”. A. Lingvistică, Iași, I, 1951 ș. u.
- Borza DE = Al. Borza, *Dicționar etnobotanic cuprinzând denumirile populare românești și în alte limbi ale plantelor din România*, [București], Editura Academiei Române, 1968.
- Burețea Contribuții = Emilian N. Burețea, *Contribuții la studiul toponimiei românești*, Craiova, Editura Universitaria, 1994.
- CL = „Cercetări de lingvistică”, Cluj, I, 1956 ș. u.
- DA = *Dicționarul limbii române* [publicat de Academia Română, sub redacția lui Sextil Pușcariu], București, 1913–1949.
- DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, [București], Editura Academiei Române, 1975.
- DFNFR = *Dicționar de frecvență a numelor de familie din România*, vol. I, A–B, redactor responsabil: prof. univ. dr. Teodor Oancă, Craiova, Editura Universitaria, 2003.
- DLR = *Dicționarul limbii române*, serie nouă [publicat de Academia Română], tomul VI [M], București, 1965 ș. u.
- DNFR = Iorgu Iordan, *Dicționar al numelor de familie românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
- DOR = N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei Române, 1963.
- DR = „Dacoromania”. Buletinul Muzeului Limbei Române condus de Sextil Pușcariu, Cluj, I, 1920–1921 ș. u.
- Drăganu Români = Nicolae Drăganu, *Români în veacurile IX–XIV pe baza toponimiei și a onomasticeii*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1933 [Academia Română. Studii și cercetări XXI].
- DTB = *Dicționarul toponimic al Banatului*, vol. I, A–B; vol. IV, F–G; vol. V, H–L și vol. VI, M–N, de Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel; vol. II, C; vol. III, D–E și vol. VII, O, de Viorica Goicu, Rodica Suflețel, Timișoara, I–VI, Tipografia Universității din Timișoara, 1984–1989, VII, Editura Amfora, 1994.
- DTRM = *Dicționarul toponimic al României. Muntenia*, I–III, sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, București, Editura Academiei Române, 2005–2009.
- DTRO = *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, I–VI, sub redacția prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan, Craiova, Editura Universitaria, 1993–2006.
- Fercsik-Raátz KE = Fercsik Erzsébet – Raátz Judit, *Keresztnevek enciklopédiája. A leggyakoribb női és férfinevek*, Budapest, Tinta Könyvkiadó, 2009.
- Frățilă Contribuții = Vasile Frățilă, *Contribuții lingvistice*, Timișoara, Editura de Vest, 1993.
- Frățilă STD = Vasile Frățilă, *Studii de toponimie și dialectologie*, Timișoara, Editura Excelsior, 2002.
- Ghinea LRD = Eliza Ghinea, Dan Ghinea, *Localitățile din România. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică, 2000.
- Giuglea, Cheie = G. Giuglea, *Cheie pentru înțelegerea continuității noastre în Dacia, prin limbă și toponimie*, în „Geopolitica și geistoria”. Revistă română pentru sud-estul european, III, 1944, nr. 1, p. 13–63.
- Giuglea-Țăra TMA = G. Giuglea și V. Țăra, *Toponime românești din Munții Apuseni (Băișoara, Săcel, Muntele Săcelului)*, în „Analele Universității din Timișoara”. Seria Științe filologice, Timișoara, IV, 1966, p. 197–217.
- Homorodean SLT = Mircea Homorodean, *Vechea vatră a Sarmizegetusei în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.

- Jordan TR = Iorgu Jordan, *Toponimia românească*, [București], Editura Academiei Române, 1963.
- Janitsek CM = E. Janitsek, *O clasificare în microtoponimie: nume topice românești de origine maghiară*, în SMO 75–80.
- Kázmér RMCsSz = Kázmér Miklós, *Régi magyar családnevek szótára XIV–XVII. század*, Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993.
- Király Contacte = Király Francisc, *Contacte lingvistice. Adaptarea fonetică a împrumuturilor românești de origine maghiară*, Timișoara, Editura Facla, 1990.
- Kiss FNEsSz = Kiss Lajos, *Földrajzi nevek etimológiai szótára*, negyedik, bővített és javított kiadás, I, II. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.
- Loșonți CIE = Dumitru Loșonți, *Certitudini și ipoteze etimologice*, București, Editura Academiei Române, 2007.
- Loșonți SSE = Dumitru Loșonți, *Soluții și sugestii etimologice*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.
- Loșonți TRFR = Dumitru Loșonți, *Toponime românești care descriu forme de relief*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2000.
- Loșonți-Vlad VH = Dumitru Loșonți și Sabin Vlad, *Tezaurul toponimic al României. Transilvania (TTRT). Valea Hâșdății*, București, Editura Academiei Române, 2006.
- LR = „Limba română”, București, I, 1952 ș. u.
- Luca Băișoara = Minodora Susana Luca, *Băișoara – locul sufletului nostru*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007.
- MEO = Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, București, Editura Enciclopedică Română, 1975.
- Moldovan-Togan = Silvestru Moldovan și Nicolau Togan, *Dicționarul numirilor de localități cu populație română din Ungaria*, Sibiu, 1909.
- NFM = Ștefan Vișovan, Mircea Farcaș, Sorin Mihai Frânc, Sorin S. Vișovan, Maria Vișovan, Simona Farcaș, *Dicționar de frecvență a numelor de familie din Maramureș*, Baia Mare, Editura Universității de Nord, 2008.
- PACJ = *Cartea de telefon Pagini albe Cluj 2004–2005*.
- Pascu Suf = Dr. G. Pascu, *Sufixe românești*, București, Edițiunea Academiei Române, 1916.
- Pătruț Nume = Ioan Pătruț, *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.
- Pătruț OR = Ioan Pătruț, *Onomastică românească*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.
- Pătruț SOR = Ioan Pătruț, *Studii de onomastică românească*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2005.
- Petrovici SDT = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie și toponimie*, București, Editura Academiei Române, 1970.
- Petrovici Ursoi = E. Petrovici, *Ursoi, Orsoaie, Ursoaie = Usoi, Osoi, Osoie, Osoaie, Usoaie* ‘ubac’, în „Revue roumaine de linguistique”, XIII, 1968, nr. 5, p. 481–483.
- Petrovici Vestiges = Émile Petrovici, *Vestiges des parlers slaves remplacés par le roumain*, în „Balcenia”, VII, 1944, p. 474–487.
- Porucic L = T. Porucic, *Lexiconul termenilor entopici din limba română în Basarabia*, Chișinău, Tipografia Eparhială Cartea Românească, 1931.
- Răduțiu Nume = Aurel Răduțiu, *Nume populare de sate din Transilvania oficializate în secolul al XVIII-lea*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca”, XXVI, 1983–1984, p. 409–415.
- Reguș NF = Aspazia Reguș, Corneliu Reguș, *Nume de femei în vechi acte istorice (sec. XIV–XVI)*, București, Editura Mustang, 1999.
- Repert. arh. = Ion Horațiu Crișan, Mihai Bărbulescu, Eugen Chirilă, Valentin Vasiliev, Iudita Winkler, *Repertoriul arheologic al județului Cluj*, [Cluj-Napoca], 1992.
- SMO = *Studii și materiale de onomastică*, [București], Editura Academiei Române, 1969.
- Szabó EMSzT = Szabó T. Attila, *Erdélyi magyar szótörténeti tár*, I. Kötet A–C, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1976; XI. Kötet R–Száz, Budapest – Kolozsvár, Akadémiai Kiadó – Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2002.

- SzTA = Szabó T. Attila, *Torda-Aranyos megye*, kéziratok gyűjtéséből közléteszi Hajdú Mihály, Buboly Magdolna és Sebestyén Zsolt. Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2004.
- Suciu I, II = Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, I, II, [București], Editura Academiei Române, 1967–1968.
- Tamás E = Lajos Tamás, *Etymologisch-historisches Wörterbuch der ungarischen Elemente im Rumänischen (unter Berücksichtigung der Mundartwörter)*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1966.
- TTRT–Sălaj = *Tezaurul toponimic al României. Transilvania. Județul Sălaj*, redactori Eugen Pavel, Augustin Pop, Ion Roșianu, Gabriel Vasiliu, București, Editura Academiei Române, 2006.
- Weigand Orts. = Gustav Weigand, *Ortsnamen im Ompoly- und Aranyos-Gebiet*, în „Balkan-Archiv”, I, Leipzig, 1925, p. 1–42.

ALTE ABREVIERI

AB	= județul Alba
adj.	= adjectiv
antrop.	= antroponim
art.	= articol
At.	= atestări istorice
bg.	= bulgar(ă)
BN	= județul Bistrița-Năsăud
cf.	= confer
CJ	= județul Cluj
com.	= comuna (unitate administrativă)
dim.	= diminutiv(al)
DJ	= județul Dolj
ex.	= exemplu
fasc.	= fascicul
fem.	= feminin
G.	= cazul genitiv
germ.	= german(ă)
h	= harta
HD	= județul Hunedoara
hip.	= hipocoristic
loc. cit.	= locul citat
magh.	= maghiar(ă)
MN	= material necartografiat
N.	= cazul nominativ
n. b.	= nume de bărbat
neart.	= nearticulat
n. f.	= nume de femeie
n. fam.	= nume de familie
n. grup	= nume de grup
n. pers.	= nume de persoană
nr.	= număr
n. top.	= nume topic
p.	= pagina

pl.	= plural
pop.	= popular
por.	= poreclă
pren.	= prenume
prep.	= prepoziție
pș.	= planșa
[R]	= recent
reg.	= regional(ă)
rom.	= românescul, românește
SB	= județul Sibiu
sec.	= secol
sg.	= singular
SJ	= județul Sălaj
sl.	= slav(ă)
sprn.	= supranume
subst.	= substantiv
suf.	= sufix
s. v.	= sub voce
TM	= județul Timiș
top.	= topic, toponim
ung.	= ungurescul, ungurește
v.	= vezi
[V]	= vechi
VL	= județul Vâlcea
VS	= județul Vaslui
var.	= variantă (variante)

DICȚIONARUL NUMELOR TOPICE

A

ACȘÓRU v. *Hacșoru*.

ÁGRELE „rât” I, III, „șes din jos de sat” IV (Borzești). At.: 1737 *La Agri* (SzTA 55).

V. și *Părău Agrelor/Părău Agrilor, Podu Agrelor/Agrilor, Valea Agrelor/Agrilor*.

– Din *ágru* (pl. *ágre*) ‘ogor’. Despre „soarta” acestui cuvânt, vezi *Frățilă Contribuții* 206–218.

AGRIȘ, ung. *Ruhaegres*, pop. *Agriș(u)*, sat în com. Iara CJ. At.: 1358 *Egrus*, 1456 *poss. Egres*, 1500 *Rah Egres*, 1733 *Agris*, 1760–1762 *Ruha Egres*, 1824 *Agris*, 1850 *Ruha, Agrisu*, 1854 *Ruha-Egres, Agriș* (Suci I 27).

V. și *Calea Agrișului, Luncile di pe Valea Agrișului, Muntele Agrișului, Valea Agrișului*.

– Din top. magh. *Egres* (< *egres* ‘agriș’), cu magh. *e-* > rom. *a-* (v. *Király Contacte* 127) și magh. *-es* > rom. *-iș* (v. *Petrovici SDT* 171).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 510 locuitori (508 români și 2 țigani). Ei își zic *agrișeni* (sg. *agrișeán*) și sunt agricultori.

ÁLBA „fântână” I (Ocolişel).

V. și *Colțu Alb, Piatra Albă, Pietrele Albe, Valea Albă*.

– Din adj. *alb*, -ă.

ALBÓNEA [albóna] „o groapă împădurită” I (Ocolişel).

V. și *Drumu Albonii*.

ALCÉRU v. *Arceru*.

ALMÁȘU „loc arabil; sânt și vreo 3–4 case” I, șes lângă Valea Ierii (Iara). At.: 1725 *az Almásra menő utra...* (SzTA 13), sfârșitul sec. al XVIII-lea *az Almásban* (ibid. 17), 1812 *Az Almáson* (ibid. 19) etc.

V. și *Părău Almașului*.

– Din top. magh. *Almás* ‘[Loc/Livadă] cu Meri, Meret’ < *alma* ‘măr’ + suf. -s.

ALUNÉII [aluńéji] fânaț cu tufişuri de alun (Surdac). At.: 1761/1808 *La Alunye, Intre Alunyej* (SzTA 95).

V. și *Fața Aluneilor*.

– Din *alunél* (pl. *alunéi*), dim. al lui *alún*. Borza DE 52, 202 îl cunoaște cu sensul ‘*Corylus avellana*’.

ALÚNII coastă de deal cu aluni (Muntele Filii).

V. și *Valea Alunilor, Zăcătoarea cu Alunii/Zăcătoarea cu Alunu*.

– Din *alún* (pl. *alúni*).

ALÚNII PÓPII „loc cam costos, rădăcinos. O fost o clejie a popilor” I, „teren mai doștinós; o fost fânaț, acuma-i pășune” III (Cacova Ierii). – Vezi *Popa*.

ALUNÍȘU „sânt tufe de alun multe aici” II (Muntele Filii).

V. și *Fața Alunișului*.

– Din *aluníș*.

ANTONÉȘTII „partea de jos a satului” I (Săcel).

V. și *Dealul Antoneștilor, Fântâna Antoneștilor*.

– Din n. grup *antonéști* (< *Antóne*, pren.).

AOÁȘU [auáșu] teren arabil în pantă (Agriș).

V. și *Curu Aoășului*.

– Din *aoáš* [auáš] ‘loc defrișat, curătură’ (< magh. *ovas, avas* ‘idem’: Jordan TR 23, Tamás E).

AOÁȘU „o așezătură în Fânaț” I, „acolo o fost pădure” II (Băișoara).

AOȘÉLU [auášélu] [*]–[***] sau **OȘÉLU** [uášélu] I, [*] „loc arător; o fost pădure înainte” I, „loc mai frumos” [*] (Agriș).

– Din top. *Aoaş* (v. supra) + suf. *-el*. Varianta *Oşél* s-a născut în fonetică sintactică prin contragerea lui *a* din *Aoaş* cu *-a* (final) din cuvântul anterior. De ex., *La Aoaşél*, pronunţat în vorbirea alegro [l-ayášél], a fost interpretat ca *La Oşél*, izolându-se astfel forma *Oşél*.

ÁPA CÚMPĂNĂ I–IV, []** sau **La Cúmpănă [**]** „fântână de la care mere [= merge] părău şi într-o parte şi în alta” I, „fântână. Apa cumpâne şi de-o parte şi de alta” IV, „fântână. De-acolo se împărţeşte apa şi spre Valea Ierii şi spre Muntele Băişorii” [**] (Muntele Băişorii). – Din *cúmpâne*, ind. prez. de la *a cumpâni*, modelat după subst. *cúmpănă*.

V. şi *Colţu cu Apă*.

– Din *ápă*.

ÁPA REA „părău” I, [**], „apa nu-i rea” III (Valea Ierii). – Din adj. *ráu, rea*.

ÁPA RÉCE „iese din dunga drumului. E rece vara şi caldă iarna” I, „izvor rece în pădure” [**] (Muntele Băişorii). – Din adj. *réce*.

ÁPA RÉCE v. *Fântâna Rece* (Valea Vadului).

ÁPA RÔŞIE „o părăuţă” III (Valea Ierii). – Din adj. *rôşu, rôşie*.

ARANYOSIVÁNFALVA v. *Cacova Ierii*.

ARCÉRU [arčérju] III, [**], **Alcéru** [alcérju] II, [**], **Várvu Alcérului** I sau **Várvu Arcérului** III „loc mai rădicat, dălmă, deal, dâmb înalt, ascuţit ca o boaghe de fân; on ţichilin” II, „îi chiar în vârful dealului” III (Cacova Ierii). At.: sfârşitul sec. al XVIII-lea *Lá Artser* (SzTA 31), 1834 *Vurvu Artseruluj* (ibid. 33).

V. şi *Faşa Arcerului, Părău Arcerului*.

– Din *arcér* ‘cute, piatră de ascuţit coasa, briciul’ (cf. DA).

ARESTÉU [arest’éju] „groapă; păşune” I, „e cu mestecini” [**] (Buru).

– Cf. magh. *eresztő* ‘stavilă’.

ÁRIA [árija] „teren arător, cu răzoare; îi costos. Fiecare pământ are răzor didisupt” I, „is mai multe pământuri şi între ele răzoare” II (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lá Áre* (SzTA 92).

– Din *árie*.

ÁRIA „o ţară de loc gol, oblu; hodinea oamenii când ieşea cu carele” III, „acolo, înainte, se trăgea tot grăul” [**] (Surduc).

ARÍNA „îi arină; căra oamenii şi mai demult de acolo arină. Arina îi albă” II (Făgetu Ierii).

V. şi *Râpa cu Arină*.

– Din *arină* ‘nisip’.

ARÍNA „acolo-i piatră de arină; se zideşte cu ea” III, „îi piatră sfărâcioasă” [**] (Măgura Ierii).

ARINÉII „loc cu pădure, costos” I, „pădure întinsă, mai lungă” III (Borzeşti).

V. şi *Dălma Arineilor/Dălma di la Arinei, Fântâna di la Arinei, Țâmbuleu Arineilor/Țâmbuleu di la Arinei, Zăcătoarea Arineilor/Zăcătoarea di la Arinei*.

– Din *arinél* (pl. *arinéi*), dim. al lui *arin*.

ARÍNII cătun de 7–8 case (Muntele Săcelului).

V. şi *Fântâna di la Arini, Groapa cu Arini*.

– Din *arin* (pl. *arini*).

ARÍNII sau **La Arini** „sânt neşte arini acolo” I (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lá Ariny* (SzTA 92).

ARÍNII [aríni] „sânt arini pe lângă fântână” I (Ocolişel). At.: 1814 *La Ariny* (SzTA 66).

ARÍNII „acolo o fost arini mulţi” I (Valea Agrişului).

ARÍNII CIOÁCHII [aríni čóki] „îi rât cu arini, mlăştinos” III (Cacova Ierii). – *Cioáca*, por.

ARÍNII LUI INÁT tufe pe un părău (Cacova Ierii). – *Inát* < *Ignát*, n. fam. (Săcel, Valea Ierii).

ARÍNII LUI MIRÓN fânaţ cu arini (Cacova Ierii). – *Mirón*, n. pers. ce a existat în localitate.

ARÍNII ÓPRII teren arabil şi fânaţ cu tufe (Cacova Ierii). – *Óprea*, n. fam. (Agriş, Surduc etc.).

ARÍNII TÁTÁLUI loc arabil sus pe deal (Cacova Ierii). – Tot în acest sat, este atestat în 1761/1808 n. top. *La Rujeny Tataluj* (SzTA 30). Din n. pers. *Tatá* (DOR 385).

ARINÍȘU [arinișu] „loc mlăștinos, rupturos” I,
 „loc cu tufe de arini și cu rogoz” II (Cacova Ierii).
 At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *Lá Árinyás* (SzTA 31).
 – Din *ariniș*.

ARSÚRA „a fost ceva arsură de pădure
 aici” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Arsurii*, *Părău Arsurilor*, *Vârvu
 Arsurii*.

– Din *arsură* (pl. *arsúri*) ‘loc unde a ars
 pădurea’.

ASSZONYFALVA v. *Săcel*.

ASSZONYFALVAHAVAS v. *Muntele
 Săcelului*.

ÁURU MÁȚII „goliște între brazi” III, „aici
 este piatră sclipicioasă” [*] (Măgura Ierii).

– Din *áurul mătii* ‘mică’, denumire vie în
 zonă.

B

BÁIA „cătun, aşezarea foştilor mineri” I (Băişoara). După părerea noastră, atestările din 1426 (poss. *Bánya*) şi 1438 (*Olahbanya*), date de Suciul I 62 pentru localitatea Băişoara, se referă la acest cătun.

V. şi *Faşa de la Baie*.

– Din *baie* ‘mină’.

BÁIA II sau **Báia Grófului** [**] „loc mlăştinos; sânt ceva găuri, locuri cam închise aici” II (Cerc). – Din *grof* ‘mare latifundiar maghiar’.

BÁIA GRÓFULUI v. *Baia*.

BÁIA MORÁRULUI „îi baie, gaură în munte; acolo ar fi murit on morar” I, „mină în stâncă, părăsită” II (Buru). – Din *morár* sau *Morár*, n. pers.

BÁICU deal; „îi mai jos ca şi Capu Baicului; teren arabii” I, „teren în pantă” III (Măgura Ierii).

V. şi *Capu Baicului*, *Curu Baicului*, *Faşa Baicului*, *Râpile Baicului*, *Su Baicu*, *Vârvu Baicului*.

– Din n. pers. *Baic(u)* (DOR 187, DFNFR, PACJ 45).

BÁLTA „on pic de rătuţ; o fost ceva apă” I, „loc dreptuţ; o fost oarece baltă cândva” III, (alt loc:) „deal înalt, înalt” II, „hăl mai înalt punct” III, „vârvul hăl mai înalt aici la noi” IV (Borzeşti).

– Din *báltă*.

BÁLTA „loc aşezat; când plouă, stă apa” I (Măgura Ierii).

BÁLTA loc mai mlăştinos pe o coastă (Muntele Băişorii).

BÁLTA CÁRLII „teren drept, împădurit” I, „îi o vatră acolo, cam pe la mijlocul pădurii; se adună apa baltă” III (Măgura Ierii). – *Cârlea*, n. fam. (DNFR, PACJ 74)

BÁLTA FERTÉSCULUI [bálta fertéscului] „baltă” IV, „Fertescu o avut loc acolo. Era din Filea de Sus. Îl chema Ferteza” [*] (Muntele Filii). – *Fertéscu*, sprn. < *Fértea*, n. fam. (v. Loşonţi-Vlad VH 135).

BÁLTA ÓII „loc cu apă mai adâncă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Din *oáie* sau n. pers *Oáie*.

BÁLTA ONÚTULUI „este o baltă după Dosu Morii” [*] (Muntele Filii). – *Oniţu*, n. pers.

BÁLTA SĂRÁTĂ „e izvor sărat în mijlocul terenului” (Maşca). – Din adj. *sărát*, -ă.

BÁLTELE „păşunat; teren cam drept; is nişte gărle acolo” I, „teren aşezat ca un platou” II, „loc întins” III (Valea Vadului). At.: 1771 *La Báltá*, 1819 *La Balta* (SzTA 56), 1828 *La Balte* (ibid. 57), 1834 *la Baltye* (ibid. 32).

V. şi *Colţii/Colţu Baltelor*, *Ţichilia Baltelor*.

BÂNCURILE „îi hortoloape, gropi” IV, „loc cu răzoare. O fost arător” [*] (Borzeşti). At.: 1737 *In Bânkure* (SzTA 55).

– Plural de la **Bancu* < *Banc(u)*, n. fam. (DFNFR).

BĂCIULÉŞTHI „aici o fost case” I (Maşca).

V. şi *Fântâna di la Băciuleşti*.

– Din n. grup *băciuleşti* < *Băciu*, n. fam. (Borzeşti, lara, Surduc).

BĂDÉŞTHI grup de case (Cacova Ierii).

– Din n. grup *bădeşti* < *Bádiu* [bád'u], n. pers. (Cf. *Mútu Bádiului*, por. existentă în localitate).

BĂICOAIA v. *Văicoaia*.

BĂIEȘU [băiēšu], „locuri arătoare” III, „vatră” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *Pe Bajcsu* (c este greșeală în loc de e), *In Pojana ketre Bajess* (SzTA 95), *In Bajess, La Bajessa* (ibid. 96).

V. și *Groapa Băieșului*.

– Din *băiēs* ‘miner’ sau din *Băiēs*, n. fam. (DFNFR).

BĂILE teren în dreapta Văii Ierii (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lă Băj peszte Ape Jéri* (SzTA 92).

V. și *Colțu Băilor, Curu Băilor, Groapa Băilor, Zăpodea Băilor*.

– Din *băie* (pl. *băi*) ‘mină’.

BĂILE „o fost ceva galerii” II (Muntele Săcelului).

BĂILE DIN RĂCHÎȚI „băi de pe vremea romanilor” I (Buru). – Vezi *Răchîțile*.

BĂILE LUI COROIÂN „luncă. A lui Coroiân o fost” I, „acolo o fost mine, spălători de aur; îi către Băișoara” III (Săcel). – *Coroiân*, n. fam. (Băișoara).

BĂIȘOARA, ung. *Kisbánya, Járabánya*, pop. *Băișoára* [băișoára], sat, reședință de comună CJ. At.: 1426 poss. *Bánya*, 1438 *Olahbanya*, 1470 *Kysbanya*, 1461 *census quinquagesimalis de Jarabanya*, 1733 *Beisora*, 1750 *Beisora* (Suci I 62), 1786 *Bajisora* (Răduțiu Nume 415), 1805 *Kis-Bánya*, 1850 *Beisor*, 1854 *Kis-Bánya, Banișoara*, 1913 *Járabánya* (Suci I 62).

V. și *Muntele Băișorii*.

– *Băișoára* e un derivat, cu suf. dim. *-ișoară*, de la n. top. *Baia* (v. supra).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 1082 de locuitori (1077 români și 5 maghiari). Ei își zic *băișeni* (sg. *băișân*).

BĂLÁNA „on pic de vatră; locuri arătoare” I, „loc pe deal. E mai drept” [*] (Lungești). At.: 1819 *La Bălâne, pe bálâne in szusz* (SzTA 57).

V. și *Dălma Bălani, Doștina Bălani, Părău Bălani*.

– Din por. *Bălána* (< *báláná* ‘blondă’. Vezi aria cuvântului în ALRR–Trans. I h 17). Cf. și n. fam. *Bălana* (DFNFR).

BĂLÁȘU „cot, colț” I, teren ce despărțea hotarele satelor Valea Agrișului și Plaiuri (Valea Agrișului).

– Din n. fam. *Bălaș* (Livada, com. Petrești de Jos CJ, sat vecin cu Valea Agrișului și Plaiuri; v. Loșonți–Vlad VH 134).

BĂLĂJESTII parte de sat (Băișoara).

V. și *La Măru Bălăjeștilor*.

– Din n. grup *bălăjēsti* < *Bălāš* [= *Bălaș*], n. fam. atestat în sat din 1761 (*Balás Petre, Balás Juon*: SzTA 91).

BĂLCÉȘTII grup de case (Muntele Băișorii).

– Din n. grup *bălcēști* < *Bălc*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara, Surduc).

BĂLTĂTU „teren arab; iese puțin la deal” III, „pășunat” IV, „coaste” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 *In Baltzatu* (SzTA 94), *La bultzatu, La Baltzatu in Tuffe, Sub Baltzata in Padure* (ibid. 95), *In Tuffe* [!] *gyi ketre Baltzáta, In Padure la Baltzate* (ibid. 96).

Pentru răspândirea acestui toponim, vezi Iordan TR 109, DTRM I 250, DTRO I 291 etc.

– Din adj. *băltăt* (cu referire la aspectul locului. Cf. *băltătură* ‘pete pe câmp, unde iarba sau semănăturile se usucă cu mult înainte de vreme sau nu se dezvoltă decât slab de tot’: Porucic L 68) sau n. pers. *Băltātu* (cf. *Băltat(u)*, n. fam.: DFNFR, PACJ 50).

BĂLTILE „sânt ceva bălți” I, „is niște bălți” III (Măgura Ierii).

V. și *Fântâna di la Bălți*.

BĂLTILE „acolo sânt două fântâni” I, „acolo-i o fântână bună” II, „loc drept în deal, cu mulți mestecini” [*] (Muntele Băișorii).

BĂLTILE „acolo este un izvor. Se scaldă porcii” [***] (Muntele Săcelului).

BĂNDĂRĂGEȘTII grup de case (Muntele Cacovei).

V. și *Părău Bândărăgeștilor*.

– Din n. grup *bândărăgēști* [‘bândărăjēst’] < *Bândărăgă*, por.

BĂRĂCILE „sânt niște mlaștini” I, „is multe mlaștini” IV (Muntele Băișorii), „sânt izvoare acolo, gârle, mlaștini” I (Muntele Bocului).

V. și *Părău Băraciilor*.

– Din *bărăcie* (pl. *bărăcii*) ‘mlaștină’.

BĂRĂCIÚNEA [bărăšúňa] „groapă” I, II, „loc mlăștinos” [*] (Buru).

– Din *bărăciune* ‘mlăștină’.

BĂRĂCIÚNEA [bărăcúňa] „loc mai așezat; când ploaia se adună ceva apă; o baltă” I, „era nește bălți acolo, era mocirle” III, „mlăștină, tău, padină cu on izvor” IV, „baltă mare” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 *La Batatsune* [sic!; t e o greșeală în loc de r] (SzTA 94), *la Baratsinye* (ibid. 95).

V. și *Colțu Bărăciunii*.

BĂRĂOÁIA „groapă. O stat oi acolo, o avut ciobanii o sură” I, „fănaț. Aparține de Stână” II, „loc pe deal” [*] (Buru).

V. și *Dălma Bărăoii, Picioru Bărăoii, Vărvu Bărăoii*.

– Din sprn. *Bărăoáie* < *Barău, Bărău*, n. fam. (DNFR, DFNFR).

BĂRĂOÁIA „deal” I, „coastă, dălmă” [*] (Ocolişel). At.: 1814 *La Borovaje* (SzTA 66).

BĂRNÉȘȚII „poiană, pășunat” I, „grup de case; răt mare” II, „grupuri de stâni, pășunat” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Bărneștilor*.

– Din n. grup *bărnești*. Cf. n. fam. *Barna* (DNFR, PACJ 48).

BĂȚÉȘȚII [bățășt'i] I, [**] sau **Boțéștii** [*] „grup de case” I (Muntele Băișorii).

– Din n. grup. *boțéști* [boțășt'] (< *Boați* [bôți], por. [*]) > (prin asimilarea *o-ă* > *ă-ă*) *bățéști* [bățășt'].

BEJERÍȚA I, Béjerița II sau La Bejerița I „o fost o luncă pe marginea Arieșului, sub Calea Dosului; o-o stricat Arieșul; loc unde zăcăreau vacile, poiană” I, „era zăcatoare” II (Buru).

V. și *Coadă Bejeriții, Colțu Bejeriții/Colțu de la Bejerița, Potecu Bejeriții*.

– Cf. n. fam. *Bejeriță* (DNFR).

BÉLTILE „o așezătură cu fântână pe ea, loc mai apăsos” I, „o poiană și ceva gârlă” IV (Plopi), „is niște izvoare pe-o hoancă, lângă Prizlop” IV (Valea Ierii).

BÉNȚA „dos, pantă cu tufișuri” I, „deal rotund” II, „pădurice cu mestecăniș” III (Borzești).

V. și *Calea Benții, Dălma Benții, Fântânile Benții, Rătu Benții/Rătu lui Bența, Țâmbuleu Benții, Vărvu Benții*.

– Din n. fam. *Bența* (DNFR, PACJ 53, Loșonți-Vlad VH 134).

BERCHIȘ v. *Borzești*.

BÉRCU „teren arabil, graniță cu Iara; loc mlăștinos, lângă apă; sălci” II (Băișoara).

V. și *La Chiorean în Berc*.

– Din *berc* ‘crâng, huceag, pădurice (lângă o apă)’.

BÉRCU loc drept, cu izvoare, lângă Arieș; pășune (Buru).

BÉRCU BĂRONULUI „îi acum Parcul” II (Iara). – Din *barón*.

BÉRCU CÚLII „e în Luncă, lângă Arieș” I, „fănaț” II (Buru). – *Cúlă*, hip. de la *Niculae* (< *Nicolae*).

BÉRCU FELIÉRII „era on zăvoi” II, „loc arabil și berc, lângă Valea Ierii, până în hotarul Băișorii” [*] (Iara). At.: 1737 *A Berekben* (SzTA 14), 1805 *La Berk* (ibid. 18), 1814 *A Fel Járak Berekbe* (ibid. 19). – *Vezi Feliara*.

BÉRCU LUI ȚIPOR v. *Bercu lui Țipor*.

BÉRCU LUI ȚIPUR II sau **Bércu lui Țipor** [*] „loc jos, lângă Valea Ierii” II (Buru). – *Țipur* [Țipur]/*Țipor*, probabil n. pers.

BÉRCU MÓRII „e jos în capul Surducului, între vale și drum” [*] (Măgura Ierii). – *Vezi Moara de Pădure*.

BÉRCU PÓPII „e intravilan; și acolo o fost mori” II (Băișoara). – *Vezi Pópa*.

BÉRCU VĂMÁȘULUI „luncă; o fost dat în folosință vămășului care aduna taxele pentru târg” I (Băișoara). – Din *vămăș*, variantă a lui *vámeș* (cf. și DLR).

BÉRCU VĂRZĂREȘȚILOR „teren arător și fănaț” I (Buru). – Din n. grup *vărzărești* < *Vărzăr*, por.

BERCÚȚU „luncă” I, „e pe malul apei” II (Buru).

– Derivat cu suf. dim. *-uț* din n. top. *Bercu* (v. supra) sau provenit din *bercút*, dim. al lui *berc*.

BERERÉȘTII parte de sat (Agriș).

– Din n. grup *bereréști* < (prin asimilarea *e* – *ă* > *e* – *e*) *berărăști* < *Berăr*, n. fam.

BERKES v. *Borzești*.

BESERICUȚA „on pic de peșteră” I, „stâncă cu hudă” II (Buru).

– Din *besericuță*, dim. al lui *beserică* (= *biserică*).

BÊȘU pantă cu fânaț (Muntele Săcelului).

V. și *Dealul Beșului, Fața Beșului, Pârău Beșului*.

– Cf. n. fam. *Beșu* (DFNFR).

BICAȘÉII „is nește bolovani” I, „pietri albe în mijlocul Șesurilor” II (Băișoara). At.: 1761 *La Bikasse* (SzTA 91).

V. și *Dâmbu Bicașeului*.

– Din *bicașeu* (pl. *bicașei*) ‘bolovan’ („piatră albă”: Muntele Cacovei, Valea Vadului etc.).

BICAȘÉII v. *Bicașeu* (Valea Vadului).

BICAȘÉU [bd'icașău] „e o piatră albă” [*] (Măgura Ierii).

BICAȘÉU „colț” I, „e o piatră albă” [*] (Muntele Băișorii).

BICAȘÉU [bd'icașău] „niște colți” II (Valea Ierii). At.: 1780 *la Bgyikaseu* (SzTA 102).

BICAȘÉU I, III (Valea Vadului), I (Muntele Cacovei) sau *Bicașéii* II (Muntele Cacovei) „colții albi” I, „e un fel de piatră albă, mare, pe munte, pe Boinic” III (Valea Vadului).

BICĂLÁT v. *Făgetu Ierii*.

BIKALAT v. *Făgetu Ierii*.

BÍLEA [bd'ilă] „deal” I (Muntele Băișorii), I (Muntele Cacovei), „deal mare” II, IV (Muntele Băișorii), „față” II, III (Valea Vadului). At.: 1828 *A' Havason lá Bgyigá* [sic!], *Lá Bdyilá* (SzTA 57), 1854 *a Kis Bányai Havason vagy Bilye Havasán...* (ibid. 92).

V. și *Colții Bili, Crucea din Bilea, Doștina Bili, Drumu Bili*.

– Cf. n. pers. *Bile, Bilea* (DOR 202, Pătruț Nume 93), n. fam. (DFNFR).

BIRĂIEȘCU [bd'irăiescu] „rât [= fânaț]; o fost loc de-a statului, de-o avut drept primarul” I, „o fost loc de-a primarului” [*] (Agriș).

– Din **Lócu Birăiesc* (prin omiterea determinatului) < adj. *birăiesc* ‘al birăului [= primarului]’.

BIRĂIEȘCU „loc mai drept” I, „luncă” III (Măgura Ierii).

BLIDÁRU [blidárju] „față” [*], „loc de deal” [*] (Muntele Săcelului).

V. și *Fântâna Blidarului, Râtu Blidarului*.

– Din n. fam. *Blidár*.

BLIDĂRÍTA „îi o groapă; pădure și fânaț” III (Muntele Cacovei).

V. și *Pârău Blidăriții*.

– Din **blidăriță*, dim. de la **blidare* ‘adâncitură de teren; groapă, văgăună’ (v. Loșonți TRFR 121–122).

BLÍDU „stâncă de forma unei farfurii, chiar în cursul pârăului. Se adună apă în ea și beau vitele” I (Băișoara).

– Din *blid* ‘scobitură naturală în piatră în formă de farfurie’. Pentru răspândirea geografică a toponimelor, v. Homorodean SLT 175, Loșonți TRFR 120, Loșonți-Vlad VH 30 etc.

BOÁGHEA MÁRE [bód'a máre] „pârău mai mare și on pic mai lung. Izvorăște de la Groapa Mare și se varsă în Valea Bonduresii” III (Valea Ierii).

– Cf. *boághe* ‘claie, căpiță’.

BOÁGHEA MÍCĂ [bód'a mică] „pârău. Izvorăște din coasta dealului și se varsă în Valea Bonduresii” III (Valea Ierii).

BÓCU [bocʰ, bócu] „cătun” I, „deal cu case; coastă” II (Muntele Bocului). At.: 1956 „cătun contopit în satul Muntele Băișorii” (Suciuc I 86).

V. și *Coasta Bocului, Colții/Colțu Bocului, Doștina Bocului, Fața Bocului, Gura Bocului, Muntele Bocului, Pârău Bocului, Șesu Bocului, Valea Bocului*.

– Din n. fam. *Boc(u)* (DFNFR, PACJ 57).

BÓDEA [bód'a] „loc cam potrivit; e și ceva groapă” I (Ocolişel). At.: 1772 *Bogya nevezetű helyb[en]* (SzTA 56).

V. și *Dâmbu Bodii, Pârâu Bodii, Râpile Bodii, Râtu Bodii*.

– Din n. fam. *Bodea*, cunoscut în zonă (Valea Ierii; v. și Loșonți-Vlad VH 134).

BODÎȚA [bod'îȚa] „loc arabil o fost; acumai fânaț” II, „e în apropiere de Bodea” [*] (Ocolişel).

– Este derivat de la *Bodea* (v. supra), cu suf. dim. -îȚă.

BODÎȚEȘTII [bod'îȚeș'ti] „partea de sus a satului” I (Săcel).

BODONÓJU „fânaț; mai mult îi groapă” I, „loc puțin înclinat” II, „acolo este un izvor și on pârâu” III (Iara). At.: sfârșitul sec. al XVII-lea *A' Bodonos Kutban, 1715 A Bodonos Kutnál* (SzTA 13), 1737 *Az Bodonosban* (ibid. 14), 1805 *In Bodonosza* [sic!] (ibid. 18), 1814 *A Bodonos oldalba* (ibid. 19).

V. și *Fântâna din Bodonoj*.

– Din top. magh. *Bodonoskút* < *bodonoskút* ‘fântână cu știubei’ (Szabó EMSzT I 953) < *bodon* ‘trunchi de copac scorburos sau scobit, buduroi, știubei’ + suf. -os + *kút* ‘fântână’. Pentru magh. -s > rom. -j, vezi Király *Contacte* 192.

BODGÂN „deal, teren frumos, pășunat” II (Valea Ierii).

V. și *Colțu lui Bogdan, Fântâna/Fântânile lui Bogdan, La Bogdan, Vadu lui Bogdan*.

– Din n. fam. *Bogdán*.

BÓGHIU [bód'iu] „loc costos” I, II, „teren cu răzoare, dincolo de vale” III (Făgetu Ierii), „deal ca o boaghe, rotund” I, „deal pleș, cu pășune. O fost împădurit cu mestecini” II (Iara). Se mărginește cu hotarul Surducului (Făgetu Ierii, Iara). At.: 1754 *Bogyul, 1771 Bogyu* (SzTA 56), 1805, 1819 *La Bogyu* (ibid. 18, 57) etc.

– Din n. fam. *Boghi(u)* (DFNFR, PACJ 59) sau por. provenită prin metaforă de la *boghi* ‘câpiță mai mică de fân, purcoi’, curent în zonă (v. ALRR–Trans. IV h 436), sau *boghi* ‘uliu’ (ibid. MN ps. 112/1388/259, 291).

BOICOÁIA v. *Văicoaia*.

BOIERIȘTEA v. *Bouriștea*.

BÓINICU „deal mare, vârv de deal” III (Muntele Cacovei), „deal destul de înalt” III (Valea Vadului). At.: 1805 *Lá Bojnnyik* (SzTA 31).

V. și *Fața Boinicului*.

– Din *Bóinic*, n. fam. (DFNFR) sau sprm. (por.) < *bóinic* ‘luptător’.

BOLBOÁCA „tău mare; niciodată nu putem cosi” I, „mlaștină” [*] (Agriș).

– Din *bolboacă*, var. a lui *bulboacă*.

BOLDOJÉRU [boldojérju] „loc arător și fânaț; is tăt [= tot] răzoare” I (Buru).

V. și *Calea Boldojerului*.

– Cf. n. fam. *Boldijar, Boldojar(u)* (DFNFR).

BOLOVÁNU „stâncă, bolovan ca un cotet bun de porci” I (Buru).

– Din *bolován*.

BONDORÉASA v. *Bondureasa*.

BONDUREÁSA I, IV, V (Muntele Băișorii), I, IV (Muntele Bocului), II (Valea Ierii) sau *Bondoreása* II (Muntele Bocului), I, III (Valea Ierii), „loc mai drept pe deal” [*] (Muntele Băișorii), „loc mai întins; o fost steuină frumoasă; s-o împădurit” I, „pădure pe deal” IV (Muntele Bocului).

V. și *Padina Bondoresii*.

– Din adj. fem. *bondoreasă/bondureasă* ‘care aparține lui Bondor/Bondur’ sau din sprm. *Bondoreasă/Bondureasă* < *Bondor/Bondur*, n. fam. (DFNFR, PACJ 61). După cum constata și Iordan TR 179, ‘derivatele cu suf. -easă și -easca pot însemna și ‘soția lui N’, dar și ‘moșia (proprietatea etc.) lui N’, după împrejurări pe care nu le putem stabili totdeauna’. Pentru acest sufix, mai vezi Pascu *Suf.* 24–26, Buretea *Contribuții* 114–117, Pătruț SOR 133–134, Reguș NF 117–120 etc.

BORÉV v. *Buru*.

BÓRIȘTEA „o oblime de loc. O fost rât și arător” I, „platou frumos aproape de sat” [*] (Mașca).

V. și *Dălma Boriștii/Boriștilor, Groapa Boriștii/Boriștilor, Fântâna din Groapa Boriștilor*.

– Din *bóriște/boriște* (pl. *bóriști, boriști*) ‘loc unde se odihnesc vitele la amiază; staniște, zăcatoare’.

BÓRIȘTEA IV sau **Bóriștea Runcánilor** [*] „loc unde borișteă [= zăcăreau] animalele” IV (Muntele Băișorii). – Din *runcán* (pl. *runcáni*) ‘locuitor din satul Runc AB’.

BÓRIȘTEA RUNCÁNILOR v. *Bóriștea* (Muntele Băișorii).

BORIȘTICU „hotar mare, cu gropi și dălmce; fânaș, pădure, pășune” I (Buru). – Cf. *Bóriștea*.

BORRÉV v. *Buru*.

BÓRU „îi o dălmă” III, „pământ arător, drept, vatră din sus de drum” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 *Pe Borul, Pe Boruj* (SzTA 95), *In Bori* (ibid. 96).

V. și *Fața Borului, Su Boru, Vărvu Borului*.

– Din n. pers. *Bóru* (DOR 209, DNFR, DFNFR etc.) sau sl. *Bor* (< bor ‘pin’), răspândit și în alte părți ale țării (v. Iordan TR 92).

BORZÉȘTI, ung. *Berkes*, pop. *Bérchiș* [bérçis, bértis], sat în com. Iara CJ. At.: 1351 *villa Berkes* (Suciu I 97), 1435 *Berkes* (SzTA 55), 1505 *pees* *Beerkes* (Suciu I 97), 1786 *Bertyis* (Răduțiu Nume 415), 1824 *Berkis*, 1850 *Birtys*, 1854 *Berkesz, Berğıș* (Suciu I 97).

V. și *Calea Berchișului, Colțu Berchișului, Părâu Berchișului*.

– *Berchiș* e împrumutat din n. top. magh. *Berkes* ‘(Loc) cu Tufe’ < *berkes* < *berk* (azi *berek*) ‘berc, pădure, zăvoi’ + suf. -es (Cf. Weigand *Orts*. 23, Kiss FNESz I 203).

Numele *Borzești* a fost dat de autoritățile românești în 1926 (vezi V. Meruțiu, *Județele din Ardeal și din Maramureș până în Banat. Evoluția teritorială*. Din „Lucrările Inst. de Geografie al Univ. din Cluj”, vol. V, Cluj, 1929, p. 210), după n. grup. *borzești* < *Bórza*, n. fam.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 73 de locuitori (63 români, 6 maghiari și 4 țigani). Ei își zic *berchișeni* (sg. *berchișean*) și sunt agricultori.

BOTĂȘU „față” I, „o fost locuri arătoare” [*] (Mașca).

– Din n. fam. *Botăș* (Băișoara, Cacova Ierii, Valea Vadului etc.).

BOTÉȘTI v. *Bătești*.

BOUĂRIȘTEA [bojárışt'a] „loc unde zăcărea vitele” I, „acolo borișteă vitele” II (Ocolișel).

– Din *bouăriște* ‘loc unde se odihnesc vitele la amiază; staniște, zăcătoare’.

BOURIȘTEA III (Cerc), III (Valea Ierii) sau **Boieriştea** [*] (Cerc) „poiană unde, pe timpuri, se pășuna numai cu boii” III (Cerc).

– Din *bouriște*, variantă a lui *bouăriște*. Varianta *Boieriştea* s-a născut din apropierea, prin etimologie populară, a lui *Bouriște de boier*. A fost semnalată și în toponimia altor localități (v. Dumitru Loșonți, *Numele de locuri din Bonțida*, în CL, XXII, 1977, nr. 1, p. 65). În unele părți, etimologia populară a avut loc la nivelul apelativului (v. *boieriştea* ‘locul unde pasc boii sau vacile’ (R. Todoran, *Note lexicologice*, în CL, VIII, 1963, nr. 2, p. 301; Romulus Todoran, *Contribuții la studiul limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1998, p. 140).

BRÁDU LUNG „deal, creastă pe care a fost un brad mare” II, „șa pe culmea dealului” III (Valea Ierii). – Din adj. *lung*.

V. și *Colțu cu Brad, Doștina Bradului, Fața Bradului, Fântâna cu Brad, Gruiu Bradului, Gura Bradului, Lunca cu Bradu, Părâu Bradului, Valea Bradului*.

– Din *brad*.

BRÁZDA „îi tăiată o brazdă, on șanț între hotarul Surducului și a Ierii” III (Surduc).

– Din *brázdă*.

BRÁZDA „o fost brazdă, șanț, șențuleț, graniță cu hotarul Surducului” I (Valea Agrișului).

BRÁZII „pădure de brad” [*] (Băișoara).

V. și *Coastea Brazilor, Cornu Brazilor, După Brazi, Su Brazi*.

– Din *brad* (pl. *brazii*).

BRÁZII „cândva o fost pădure de brazi” I (Făgetu Ierii).

BRĂDĂȚELU [brădățálu] „poieniță; acolo este loc arător și o casă” I (Muntele Săcelului).

V. și *Fața Brădățelului*.

– Din *brădățel*, dim. al lui *brădet*. Cf. și *brădățel* nume de plante (‘coada șoricelului’, ‘părul porcului’).

BRĂDOAIA IV, [*], **Brădoile** I sau **Brădăiu** II „pădure de brădoi” I, „sânt brădoi; îi tă [= tot] pădure” II, „îi o brădoaie mare” [*] (Muntele Băişorii).

– Din *brădoaie* (pl. *brădoi*) ‘bradul argintiu’.

BRĂDOILE v. *Brădoaia*.

BRĂDOIU v. *Brădoaia*.

BRĂNEASA „fănaț. O fost locuri arătoare. E hotar cu Ocolişu [AB]” [*] (Ocolişel).

– Din adj. *brăneasă* ‘care aparține de Bran/Bran(e)a’ sau din spm. *Brăneasa* < *Bran*, *Bran(e)a*, n. fam. (DFNFR), cu suf. *-easă*.

BRUSTURÉII „o fost locuri agricole, miriști, sus în deal” [*] (Muntele Băişorii).

V. și *Părău Brustureilor*.

– Din *brusturél* (pl. *brustúrei*), dim. al lui *brústure*. În Borza DE 210 găsim *brusturel* ‘podbal (*Tussilago farfara*)’.

BRUSTURÉII „groapă cu fănaț și tufe de alun” I, „se fac mulți brusturi” [*] (Muntele Filii).

BÚCINU „muchie de deal cu o șa mai largă” I, „un fel de movilă” II (Băişoara). At.: 1754 *Az Butsum nevezetű helyben* (SzTA 91).

V. și *Su Bucin*.

– Formă provenită din *Bucium*.

BUCIUMÁNII „uliță. Aici o stat de-a lui Buciuman” [*] (Agris).

– Din n. grup *buciumáni* < *Buciumán*, por.

BÚCIUMII „deal; pe-o parte-i pădure, pe-o parte-i fănaț” II (Ocolişel).

– Din *búciun* (pl. *búciumi*) ‘butuc, buturugă, cioată’.

BUCURÉȘTII „grup de case” II (Muntele Filii).

V. și *Fântâna Bucureștilor*, *Podu Bucureștilor*, *Steuina Bucureștilor*.

– Din n. grup *bucurești* < *Búcur*, n. fam. (Cacova Ierii, Muntele Băişorii, Muntele Săcelului).

BUDURÉȚU „fântână într-o groapă cu un pic de răt” III (Muntele Săcelului). Numele se întâlnește și în Banat (v. DTB I, A–B, 141).

– Din *budurét* ‘trunchi scorburos care servește ca ghizd la o fântână mică, la un izvor; știubei’ (*Dicționarul subdialectului bănățean*, IV, redactor Maria Purdela-Sitaru, Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1988, p. 172).

BUHÚIA „dâmb, deluț; pășune cu colibi și, pe de lături, pădure” I, „steuină și colibi” [*] (Muntele Băişorii).

– *Buhúia*, probabil n. pers.

BUIÁCU „loc drept în vârv de deal; fănaț, moine” [*] (Buru).

– *Buiác(u)*, n. fam. (DFNFR) sau por. < adj. *buiác*.

BUMBÉȘTII „teren drept, între două păraie; a fost cumpărat de la lara, de la Bumb Iacob” I (Valea Agrișului).

V. și *Groapa Bumbestilor*.

– Din n. grup *bumbéști* < *Bumb*, n. fam. ce a existat în lara. V. și PACJ 67, DOR 222, DFNFR.

BURDEÁSA „pădure” I (Mașca).

– Din adj. fem. *burdeasă* ‘care aparține lui *Burde(a)*’, substantivizat (< **Pădurea Burdeásă*) sau din spm. *Burdeasă* < *Burde(a)*, n. fam. (DFNFR, PACJ 67).

BURTÚCA „e o fântână. O fost ceva butură băgată acolo” [*] (Băişoara).

– Din *burtúcă* ‘izvor captat într-o scorbură’.

BURTÚCA „fântână” [*] (Cacova Ierii).

BURTÚCA „fântâniță” [*] (Mașca).

BURTÚCA „fântână” I (Muntele Băişorii).

BURTÚCA „fântână într-o borbă băgată în pământ de iese apă în ea” I, „fântână înt-on butuc gol” II (Muntele Săcelului).

BURTÚCA „fântână făcută dintr-o salcă. S-o format on ghiob și s-o băgat în fântână” I, „fântână într-o butură de salcă” [*] (Ocolişel).

BÚRU, ung. *Borév*, *Borrév*, pop. *Búru*, sat în com. lara CJ. At.: 1470 *poss. Borrew*, *Borrew*, *Bor Rew*, circa 1493–1494 *Boorrew*, 1592 *Borrev*, 1666 *Borrév*, 1750 *Burul*, 1760–1762 *Burra* (Suci I 114), 1786 *Buru* (Răduțiu Nume 415), 1805 *Borev*, 1824 *Buruv*, 1854 *Borév*, *Buru*, 1913 *Borrév* (Suci I 114).

V. și Dealu Burului, Lunca Burului, Părău Burului.

– După Giuglea Cheie 43, *Buru* este un toponim slav. După Petrovici SDT 204 și Pătruț OR 35, ibid. NP 39, provine din n. pers. *Buru*. Ca nume de familie, se întâlnește în toate regiunile țării (v. DFNFR).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 219 locuitori (216 români, 2 maghiari și 1 țigăn). Ei își zic *buruieni* (sg. *buruián*) și sunt agricultori sau muncitori în municipiul Turda.

BÚSCATU I, II, IV, [*] sau **Buscátu** IV, [*] „deal, dâmb mare; pășunat” I, „deal sus, mai întins, platou” II, „munte [= pășune], loc gol, drept” [*] (Muntele Băișorii).

V. și Fața Buscatului.

De acest toponim s-a ocupat mai întâi G. Giuglea Cheie 18–21. Cunoscându-l și din hotarul satului Telciu BN, autorul susține că baza cuvântului este unul din elementele vechi germane, **busk(a)* sau **bosk*, care au continuatori și derivate în romanica apuseană (v. p. 19, nota 8), dar și în dacoromână (*buscai* ‘bucățele ce se pot desprinde ușor dintr-un trunchi, buștean, putred la mijloc’ și *buștean*). *Buscat* ar însemna ‘muntele cu *busc* (*bosc*), cu vreascuri, cu tufiș mărunț’ (p. 20). Explicația a fost însușită de Șt. Pașca, *Contribuții toponomastice*, în DR XI 95.

Ioan Pătruț OR, care menționează și numele *Buscata* (sat VS), *Busculești* (DOR 224), e de părere că nu poate fi dovedită existența unui

asemenea apelativ, *buscat*, dispărut, și explică toponimele *Buscat* de la un nume de persoană, „format cu sufixul, obișnuit, -at (vezi [...] *Cernat*, *Necșat*, *Orlat*) [...] de la *Busca* n. b. și n. fam., atestat de mai multe ori (DOR 224), sau **Busc(u)*” (p. 143). Nu exclude posibilitatea ca *Buscat* să provină „(prin modificarea obișnuită *Țc > sc*) dintr-un *BuȚcat*, atestat în vechime” (p. 144).

BÚȘU „groapă, așezătură; fânaț și niște târșaguri [= tufe]” I (Plopi).

– Din n. fam. *Buș* existent în satele vecine Cerc, Finișel și Valea Ierii.

BUTÉȘTII [bučêșt'i] parte de sat (Lungești).

V. și Lunca Buteștilor.

– Din n. grup *butéști* < *Bută*, *Bute*, n. fam. (DFNFR, PACJ 68) sau por. Cf. *Dâlma Butii*, *Groapa Butii*.

BUTÚCII „fânaț. O fost pădure oarecând” II (Lungești).

V. și Fața Butucilor, Vârnu Butucilor.

– Din *butúc* (pl. *butúci*) ‘bucată din tulpina copacului rămasă în pământ după tăiere’ (v. și DEX).

BUTÚCII „o fost pădure” I, II, „e plantație și loc arător” III (Măgura Ierii).

BUTÚCII teren arabil pe un deal (Valea Agrișului).

C

CÁCOVA IÉRII, ung. *Kákova, Ivánfalva*, *Aranyosivánfalva*, pop. *Cácova*, sat în com. Iara CJ. At.: 1426 *poss. Ywanfalwa*, 1473 *Iwanfalwa*, 1482 *Iwanfalua* (Suciul I 119), 1653 *Iuuanfalua*, 1666 *Jovanfalva*, 1687 *Juuanfalua*, 1697 *Ivánfalva* (SzTA 30), 1733 *Járai Kákova*, 1750 *Kakova* (Suciul I 119), 1765 *Kákova* (SzTA 30), 1776 *Kákova = Ivánfalva* (ibid. 31), 1786 *Kákova* (Răduțiu Nume 414), 1795 *Jovanffalva*, 1799, 1801, 1802, 1805 *Kákova* (SzTA 31), 1826 *Jára Kákova* (ibid. 32), 1829 *Káková Jéri*, 1854 *Ivánfalva, Cacova*, 1913 *Aranyosivánfalva* (Suciul I 119).

V. și *Calea Cacovii, Doștina Cacovii, Muntele Cacovei/Cacovii, Părău Cacovii*.

– Toponimul *Cacova* se întâlnește și în alte părți ale țării (Banat, Bihor, Moldova, Oltenia), ca nume de sate, pâraie, văi etc., și a fost explicat în mai multe feluri. După Weigand Orts. 23 este un nume bulgar, însemnând ‘loc murdar’. Pentru Marius Oros (*Din toponimia Văii Bistrei (județul Bihor)*, în SMO 191), este un derivat de la „rădăcina slavă *kak-*, care indică un loc ridicat”. Afirmând că această rădăcină nu e atestată, Viorica Goicu și Rodica Suflețel (DTB II C, 1) îl raportează la bg. *kaka* ‘sora mai mare’, ‘cumnata mai mare’, ‘de la care s-a putut forma un adj. posesiv *kakov(a)*’; cf. și antrop. *Kákov, Kákáov*. Gheorghe Bolocan respinge derivarea din bg. *kaka*, susținând că are la bază „un adj. posesiv *cacov* < np. *Cacu* + suf. -ov” (DTRO II 33). Pe teritoriul țării noastre, numărul toponimelor slave formate cu sufixul -ov este destul de mare. Vezi, printre altele, Emil Petrovici, *Daco-slava*, în DR, X₂, p. 261–262, Iordan TR 473–481, *Frățilă Contribuții* 151–170.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 519 locuitori (517 români, 1 maghiar și 1 țigăn). Ei își zic *cocoveáni* (sg. *cocoveán*). Se ocupă cu agricultura și creșterea vitelor.

CÁIA, „o groapă, fânaț” I (Ocoișel).
– Din n. fam. *Caia* (DNFR, PACJ 70).

CALADĂII „râpi rele, mari”; acolo se aruncă caii morți I (Agris).

CALADĂU „aici potcoveau boii” [*] (Buru).

– Din *caladău* ‘construcție din bârne, pe 4 stâlpi, în care se imobilizau animalele în timp ce erau potcovite’.

CALADĂU „este în sat; aici se potcoveau animalele” [*] (Săcel).

CÁLEA AGRÍȘULUI „cale, merge în Agriș” II (Săcel). – Vezi *Agriș*.

V. și *Dâmbu cu Cale, Stâna din Cale, Su Cale*.

– Din *căle* (pl. *căi*) ‘cărare, drum’.

CÁLEA BĂDÍCHII „cale care iese sus în deal” I, „mere pe sub Fața Ficiorilor” III (Surduc). – Din n. pers. *Bădică* (DFNFR) < *bădică* sau *Badea*, n. fam. (Buru, sat vecin).

CÁLEA BÉNTHII „cale de pădure” II (Măgura Ierii). – Vezi *Bența*.

CÁLEA BÉRCHISULUI „cale” III (Măgura Ierii). – Vezi *Berchișu*.

CÁLEA BOLDOJÉRULUI „drum” I (Buru). – Vezi *Boldojeru*.

V. și *Su Calea Boldojerului*.

CÁLEA CÁCOVII „cale, drum de car pe care meream [= mergeam] la Cacova” [*] (Ocoișel). At.: 1814 *La Kále Kákovi* (SzTA 66). – Vezi *Cacova Ierii*.

CÁLEA CÁRELOR „pe acolo mergeau oamenii cu carele” I, „acolo, unde-i cariera acumă, era on drum” III (Făgetu Ierii). – Din *car* (pl. *căre*).

CĂLEA CHICERII „e în sat” I, „drum; duce spre Ograde” III (Cacova Ierii). – Vezi *Chicera*.

CĂLEA CHIÚZOŞULUI [călja t'úzoşului] „duce în vârful dealului, la păşune” I (Măgura Ierii). – Vezi *Chiuzoşu*.

CĂLEA DI SU DEAL „cale” I (Măgura Ierii). – Vezi *Dealul*.

CĂLEA DÎNTRE CÔLȚI „pe acolo era o cale” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Colții Bilii*.

CĂLEA DÓSULUI „duce în Târnicioara” [*] (Buru). – Vezi *Dosu*.
V. și *Su Calea Dosului*.

CĂLEA DUPĂITĂ „cale; duce din Pietrucea până la Cocini” III, „cale în pădure. Îi mai dropăit. O umblat mult și animalele” [*] (Surduc). – Din adj. *dupăit*, -ă ‘bătătorit’.

CĂLEA GRÓFULUI „cărare; pe aia umbla grofii cândva” I (Măgura Ierii), „duce din Gura Părăului până în Văratie” III (Surduc). – Din *grof*.

CĂLEA HALÁULUI „duce din Pământu Sterp la Doștină” III (Surduc). – Vezi *Halalele*.

CĂLEA HĂȚĂGÓII „o cărare care duce în Hățăgoaia” I (Cerc). – Vezi *Hățăgoaia*.

CĂLEA HÓȚILOR „merge spre Ocolișel; acolo o fost pădure mare și sta hoții” I (Cacova Ierii). At.: 1806 *Kále Hoczilor* (SzTA 32), 1834 *Kale Hotzilor* (ibid. 33). – Din *hoț* (pl. *hoți*).

CĂLEA LÁTÁ „o cărare ca on drum” [*] (Ocolișel). – Din adj. *lat*, -ă.

CĂLEA MÓRII „duce la moară la lara; acum îi drum” I (Agriș). – Vezi *Moara de Pădure*.

CĂLEA MÓRII v. *Calea Surducului*.

CĂLEA MUIERÁNILOR I, [*] (Valea Agrișului) sau *Călea Muierăului* [*] (Valea Agrișului), [**] (Iara) „cale; pe acolo se mergea de la Muierău la lara” I (Valea Agrișului), „o viroagă; pe acolo veneau muieranii la noi în

lara” II (Iara). – Din *muierán* (pl. *muieráni*) ‘locuitor din Muierău (azi Pădureni) CJ’ (Loșonți-Vlad VH 85).

CĂLEA MUIERĂULUI v. *Calea Muieranilor*.

CĂLEA MÚNTELUI „calea de hotar ce iese sus pe Muntele lui Sas” IV (Borzești). – Vezi *Muntele Agrișului*.
V. și *La Calea Muntelui*.

CĂLEA MÚNTELUI „drum de hotar până în Băișoara, în munte” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1747 „*La Kállye Muntyule* [!]

 (SzTA 56).

CĂLEA ÓILOR cale pe care se mergea la oi, după lapte (Măgura Ierii). – Din *oáie* (pl. *oi*).
V. și *Su Calea Oilor*.

CĂLEA PIETRICÉLII cale (Măgura Ierii). – Vezi *Pietriceaua*.

CĂLEA PLÓPILOR „drum pe lângă Părău Cărbunării” IV (Surduc). – Vezi *Plopi*.

CĂLEA PRÍPORII „cale în vatra satului” I, „duce în Priporă” II (Buru). – Vezi *Pripora*.

CĂLEA RÁPILOR „trece din sat pe la Răpi” I, „cărare” [*] (Agriș). – Vezi *Răpile*.

CĂLEA RÓȘIE drum de câmp pe un „pământ mai roșcat, mai gălbînoc” III, „cale” IV (Borzești). – Din adj. *róșu*, -ie.
V. și *La Calea Roșie*.

CĂLEA RÓȘIE „e pământ roșu acolo” [**] (Iara).

CĂLEA SÁTULUI „pe acolo se duceau oamenii la lara” II (Lungești). – Din *sat* ‘centru administrativ sau cultural, de tip bază, al unui nucleu de așezări mai mici’ (v. S. Vlad, *Observații asupra sistemului popular în toponimie*, în CL, XXV, 1980, nr. 1, p. 57).

CĂLEA STĂNII „drum ce coboară din Stână” I (Buru). – Vezi *Stâna*.

CĂLEA STĂNII „drum ce merge până în Stână” I (Ocolișel). – Vezi *Stâna*.

CĂLEA STĂNII „drum de care” IV, „iese la Usoi” [*] (Surduc).

CĂLEA SURDÚCULUI „cale ce duce la Surduc, peste pădure” I, „îi spune așa până în Poniță. Apoi îi Calea Morii” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Surduc*.

V. și *Su Calea Surducului*.

CALEA ȘCHIÓPILOR „cale” III (Măgura Ierii). – *Șchiopi*, azi Livada (com. Petrești de Jos), sat vecin.

CĂLEA ȘIPOȚELULUI „duce la Șipoțel” II (Lungești). – Vezi *Șipoțel*.

CĂLEA TĂRNIȚII „pe aici se mere pe o cărare prin pădure până-n Târniță” I, „cale” III (Cerc). – Vezi *Târnița*.

CĂLEA TĂRNICIÓRII „cărare” I, „cale, cărare. Pe acolo se merea la Stână” [*] (Ocolîșel). – Vezi *Târnicioara*.

CĂLEA TÊIULUI „e în pădure” II, „acolo erau mulți tei” [*] (Ocolîșel). – Vezi *Teiu*.

CĂLEA TRÚNCHILOR „pe acolo trăgea oamenii trunchi cu boii” [***] (Muntele Săcelului). – Din *trunchi* (pl. *trunchi*).

CĂLEA VĂDULUI „drum ce vine de la Mașca” I (Valea Vadului). – Vezi *Vadu*.

CĂLEA VĂRĂTICULUI „duce în Vărtic” [*] (Surduc). – Vezi *Vărtic*.

CĂLEA VĂRĂTICÉLULUI „cărare de vite” I (Măgura Ierii). – Vezi *Vărticelu*.

CĂLU DE PIĂTRĂ „este o piatră ca un cal lângă Prizlop” II (Valea Ierii). – Vezi *Piatra*.

V. și *Părău Cailor*.

– Din *cal* (pl. *cai*).

CĂPETU DRÚMULUI „acolo se găta drumul forestier” I (Muntele Bocului). – Vezi *Drumu Albonii*.

– Din *cápet*, var. a lui *cápt*.

CĂPETELE HÓLDELOR „acolo se găta holdele” I, „o pantă mai dulce; loc arător și fânaș” III (Săcel). – Vezi *Holdele Ciorii*.

CAPS cătun format din familii de muncitori forestieri (Valea Ierii).

– Numele reprezintă inițialele cuvintelor din denumirea societății *Casa Autonomă a Pădurilor Statului*, care a administrat cele două fabricute de cherestea din localitate.

CĂPU BĂICULUI „vârv de deal împădurit” I, „pădure; acolo-i mai înalt” III, „de acolo începe Baicu în jos” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Baicu*.

– Din *cap* ‘vârv’ (v. Loșonți TRFR 36).

CĂPU DEÁLULUI „acolo se găta dealul din fața satului” III (Cerc). At.: 1760 *La Capu Gyaluluj* (SzTA 81). – Vezi *Dealul*.

– Din *cap* ‘partea unde începe sau se termină un anumit loc, capăt’.

CĂPU DEÁLULUI „cap de deal, începutul dealului ce vine în sat” I, „de acolo începe Dealu” [*] (Mașca). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *La Kapo Gyaluluj* (SzTA 31).

CĂPU DEÁLULUI „acolo se găta dealul ăsta înalt” IV (Muntele Băișorii).

CĂPU DÓSULUI „acolo se termină Dosu” II (Buru). – Vezi *Dosu*.

CĂPU LÚNCII „acolo se termină, se găta Lunca” II (Lungești). – Vezi *Lunca*.

CĂPU ÓMULUI „on fel de colț, ca on cap de om” II (Cacova Ierii). – Din *om*.

CĂPU VĂII RÉLE „de aici începe apa, Valea Rea” I, „acolo se începe răpa aia, Valea Rea” III (Surduc). – Vezi *Valea Rea*.

CÁRPINII „pe păraiele alea carpini îs mai mulți” I (Săcel).

V. și *Părău Carpinilor*.

– Din *cárpân* (pl. *cárpini*), var. a lui *cárpén*.

CĂSA DE PIĂTRĂ „era o casă făcută din piatră” [*] (Ocolîșel).

V. și *Între Căsi, La Casa ai Bătrână, Su Căsi, Valea Caselor*.

– Din *cásă* (pl. *cáse, căsi*). Pentru răspândirea și explicarea formei de pl. *căsi*, vezi Romulus Todoran, *Contribuții de dialectologie română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984, p. 91–98.

CÁSA-I STÓICE II, [**] sau **Cása Stóicii** [*] „on fel de hudă, o gaură mare mare” II, „gaură în stâncă” [**] (Cacova Ierii). – *Stóica*, n. fam. (DNFR, PACJ 251–252).

CÁSA PORÚMBULUI v. *Răpa Porumbului*.

CÁSA STÓICII v. *Casa-i Stoice*.

CĂBĂLÁȘU I–III, [*] sau **Deálu Căbălășului** I, [*] „deal mare; deasupra-i așezătură” I, „pantă cu platou” II, „platou frumos; râț. Îi în graniță cu Litenii” III (Săcel).

V. și *Fântâna Căbălășului/Fântâna di la Căbălăș*.

– Din top. magh. *Kabalás* < n. fam. *Kabalás* (Kázmér RMCsSz 525).

CĂCĂLÁU I, V, [*], [***] sau **Deálu Căcălăului** V, [**] „deal cu drum de hotar” I, „vârv de deal cu fânaș și ceva case” V, „creasta dealului” [*] (Muntele Băișorii). – *Căcălău*, probabil por.

CĂMÁRA TĂLHÁRILO „hudă în stâncă” I, „un fel de peșteră” II, „o gaură. Se zice că se putea coborî în Valea Ierii pe sub pământ” III (Săcel). – Din *tălhár* = *tălhár*.

– Din *cămără*.

CĂPRĂRÉTELE „o poiană; o avut groful căsoi [acolo]; erau multe ciute aici” II, „versant mai mare cu pădure; poate c-or fi fost multe capre sălbatic pe aici” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Căprăreții*.

– Din *căprăreăță* (pl. *căprărețe*) ‘staul pentru capre’, ‘loc unde se odihnesc sau unde pasc caprele’ (< lat. *capraricia*: D. Loșonți CIE 156–157).

CĂPUȘÉLU „dealu ăsta înalt de unde se vede tot satul, drum între două dealuri” I, „deluț; pe-acolo-i și-acuma drumul” [*] (Valea Agrișului).

– Derivat, cu suf. dim. *-el*, de la n. top.

**Căpuș* (cf. atestarea de la sfârșitul secolului al XVII-lea *A Kis Kapusban*: SzTA 13) < magh. *Kapus* ‘[Loc] cu Poartă’ < *kapu* ‘poartă’ + suf. *-s*.

CĂRÁREA BĂRTULUI „cale, cărare pe care se merge sub Târnicioara” II (Buru). – Cf. n. fam. *Bărțu* (DFNFR).

V. și *Între Cărări*.

– Din *cărare* (pl. *cărări*).

CĂRÁREA CRÉLULUI cărare (Lungești). – Vezi *Crelu*.

CĂRÁREA DUMBRĂVÍTHI „cărare” II, „iese din lerta până în Dumbrăvița” [*] (Băișoara). – Vezi *Dumbrăvița*.

CĂRÁREA ORZÍȘTHI cărare (Lungești). – Vezi *Orziște*.

CĂRÁRILE cărări făcute de cireadă în pășune (Băișoara).

CĂRBUNÁREA „pantă; fânaș; o fost pădure” III (Borzești). At.: 1845 *Lá Kerbunár* (SzTA 56).

V. și *Părău Cărbunării*.

– Din *cărbunare* (pl. *cărbunări*) ‘loc unde se fac cărbuni de lemn, cărbunărie’, cuvânt viu în regiune (< lat. *carbonaria*: Homorodean SLT 114–116).

CĂRBUNÁREA III, [*] (Muntele Filii), III, [*] (Muntele Săcelului) sau **Cărbunările** IV (Muntele Filii) „coastă rea; o fost vetri pentru cărbuni” III (Muntele Filii), „acolo se făcea cărbuni” [***] (Muntele Săcelului).

CĂRBUNÁREA „acolo se făceau cărbuni” III, „rât” IV (Surdac). At.: 1761/1808 *Carbunare, La karbunár* (SzTA 93), *In Carbunare hell batrine* (ibid. 94).

CĂRBUNÁRILE v. *Cărbunarea* (Muntele Filii).

CĂRBUNÁRILE „[teren] arător. Sânt răpi și păraie care despart Cărbunările” I, „loc deschis, limită cu Cacova [Ierii]. Acolo cândva se făcea cărbuni” [*] (Ocolişel). At.: 1814 *La Cárbanor* (SzTA 66).

V. și *Părău Cărbunărilor*.

CĂRPINÍȘU „pădure de carpin” III (Făgetu Ierii).

– Din *cărpiniș*.

CĂTĂRÁGU „o coaste sub căsile din Muntele Filii” II, „teren frumos, arabil” III (Muntele Filii), „rădicătură plină de spini” [****] (Muntele Săcelului).

V. și *Dâmbu Cătăragului, Târșii Cătăragului.*

– Giuglea-Tăra TMA 217 (s. v. *Târșii Cătăragului* creastă de deal între două gropi, care merge spre vârful dealului) afirmă că „apelativul *cătărag* e cunoscut în localitate cu înțelesul de ‘creastă între două râpi’”, exemplificând cu un citat din relatarea informatorului: „Merem pe cătărag la deal”.

Informatorii noștri nu cunosc un astfel de apelativ. Probabil că autorii menționați, care n-au înregistrat și toponimul *Cătăragu*, încercând să afle statutul determinantului (din compusul *Târșii Cătăragului*, printr-o întrebare cum ar fi aceasta: Ce înseamnă vorba *Cătărag?*), s-au înșelat, luând drept sens al apelativului descrierea locului numit *Cătăragu* făcută de informator. Așadar, e posibil ca „merem pe cătărag la deal” să fie în realitate „Merem pe *Cătărag* la deal”. O excelentă analiză a greșelilor de acest fel a făcut Dragoș Moldovanu (*Un fenomen ignorat în anchetele dialectale: resemanțizarea toponimelor*), în *AnL*, XXX, 1985, p. 23–32.

– Cf. n. pers. *Cataraga* (DOR 234).

CĂTŪȘILE „loc rădăcat, cu piatră, lângă Cetate; dâmb, ghergheleu” I, „vârv de deal mai înalt decât toate dealurile din partea asta de hotar; țichilină” II, „pășunat plin de piatră, pe vârvul dealului” [*], „colți mulți chiar în vârvul dealului” [***] (Cacova Ierli). At.: 1761/1808 *La Katus* (SzTA 30).

– Cf. *cătușă* (pl. *cătuși*) ‘(inv.) pisică’, ‘(la pl.) fiare’ (DA), ‘plantele erbacee *Ballota nigra*, *Lycopus europaeus*, *Nepeta cataria*’ (Borza DE 217).

CĂTUȘITA „deal” I, „guguleu, țâmbuleu” III, „deal, movilă” IV (Borzești).

– Cf. *Cătușile*.

CĂȚĂNĂȘU [cățănășu] „o groapă” I, „viroagă; în stânga și-n dreapta e împădurit” II, „groapă ca o covată” III (Iara).

– Variantă a lui **Cățănăș*, rezultată prin asimilarea *ă – i > ă – ă*. Vezi Loșonți TRFR 124–125.

CĂȚĂNÉLU „fi ca o trocă, ca o scoabă pe un delișor la deal; dincoace și dincolo e pădure; el e rât” II, „groapă ca un fel de viroagă de părau” III (Valea Vadului). At.: 1761/1808 *La Ketzenyel* (SzTA 30).

V. și *Dălma Cățânelului, Fântâna Cățânelului, Părau Cățânelului.*

– Din **cățânel*, dim. al lui *cățân* ‘groapă, căldare, depresiune’ (Loșonți TRFR 125).

CĂȚEĂUA „loc împădurit cu brad” [*] sau **Cățeăua Măre și Cățeăua Mică** [***] (Cerc).

V. și *Părau Cățelii, Vârvu Cățelii.*

CĂȚEĂUA MĂRE v. *Cățeăua*.

CĂȚEĂUA MICĂ v. *Cățeăua*.

CÂMPU PÔRCILOR „un platou montan unde tot scurmă porcii sălbatici” III (Valea Ierli). – Din *porc* (pl. *porci*).

– Din *câmp*.

CÂNEPIȘTEA teren lângă șosea (Lungești).

– Din *cânepiște* (pl. *cânepiști*) ‘loc pe care se cultivă cânepă’.

CÂNEPIȘTILE „loc pădinos; nește parcele mici. Aproape tot satul are câte o porție acolo” I (Agris).

CÂNEPIȘTILE „[teren] arabil” I, „acolo semănau mai mult cânepă” III (Făgetu Ierli). At.: 1819 *La Kinyepistye* (SzTA 57).

CÂNEPIȘTILE „îs fâșii de pământ lângă vale; mai demult semăna acolo cânepă” III (Surduc).

CÂRLIGĂTELE „teren arabil” I, „îs pământuri încârligate” IV (Borzești). At.: 1737 *La Gergelate* [sic!] (SzTA 55).

– Din adj. *cârligăt* = *încârligăt*.

CECULÉȘTI parte de sat (Săcel).

V. și *La Ceculești*.

– Din n. grup *ceculești* < *Ceăcu* [căcu], por.

CERC ung. *Cserkhavas, Kisfeneshavas*, pop. *Cerc*, sat în com. Valea Ierli. Este atestat din 1909 ca nume de cătun al satului Finișel CJ (v. Moldovan-Togan). Ca nume de hotar este atestat mult mai înainte: 1748 *Doszul Cserkule* [!] (SzTA 102).

V. și *Coastea Cercului, Părau Cercului, Vârvu Cercului*.

– Din *cerc*.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 143 de locuitori, toți români. Ei își zic *cercâni* (sg. *cercân*). Se ocupă cu agricultura și munca la pădure.

CĚRNA [šerna] „o groapă; loc arător și rături” I, „rât; o fântână de unde începe on pic de părau” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lá Cserna* (SzTA 92).

V. și *Fața Cernii*.

– Din *Cerna*, n. fam. (DNFR), n. f. (Reguş NF 137), sau din sl. *Cerna* ‘Neagra’ < v. sl. *črŭnŭ*, bg. *čeren*, -na, -no etc. ‘negru’ (Iordan TR 118). „Cerna olteano-bănăţeană provine ca și celelalte Cerna de pe teritoriul României din adj. v. sl. *črŭnŭ* ‘negru’, prin bg. *cerna* ‘neagră’ (adjectiv, forma de feminin)” (Gheorghe Bolocan, în DTRO II 83).

CETÁTEA „e către Valea Vadului” I, „colț lung, îi [stâncă] înaltă” II (Cacova Ierii), „o stâncărie. Se spune că acolo se adăpostea oamenii” I, „stâncă” III (Valea Vadului). At.: 1761/1808 *La Csatatye in Gyal* între *Hotár* (SzTA 94), sfârșitul secolului al XVIII-lea *Kitre Csatátye*, 1802 *a' Csetátye felől valo Fordulob[an]* (ibid. 31), 1847 *Lá Fordulási* [!] *Csetéczi* (ibid. 33). În acest loc „s-au descoperit fragmente ceramice din faza de tranziție spre epoca bronzului aparținând culturii Coțofeni, faza a II-a, și din epoca bronzului, cultura Sighișoara – Wietenberg, faza II/III” (*Repert. arh.* 77).

V. și *Hornu Cetății, Părau Cetății, Rātu Cetății, Turnu Cetății, Vărvu Cetății*.

– Din *cetate*.

CETÁTEA „îi sus pe o stâncă. Mai are ziduri chiar de 2 m. Se crede că a fost a lui Gelu” II, „sânt acolo urme de ziduri și fântână” III (Săcel).

CHĒIA „strâmtoare rea, pe unde trece apa printre stânci” III (Cerc).

V. și *Deasupra Cheii*.

– Din *chĕie* ‘loc strâmt și stâncos pe unde trece un părau, o vale, un drum sau o cărare’.

CHĒIA strâmtoare printre stânci (Mașca).

CHĒIA „o fost o strâmtoare, numa stâncă. Moșii noștri n-o putut circula” II. Acum s-a făcut drum (Muntele Băișorii).

CHĒIA II, [*] sau **Chĕia Părvului** I, IV „drum printre niște pietri, niște stâncării” I, „e o răpă lângă Vale [= Valea Finișelului], pe unde trece un drum” II, „drum rău, strâmtoare” IV (Plopi). – Vezi *La Părvu*.

CHĒIA PĂRVULUI v. *Cheia*.

CHERPENÍŠU „deal așa mai lung, ca o șa; deasupra-i drept; pășunat” I, „o fost pădure de carpeni” II (Valea Agrișului).

– Din *cherpeniš*, var. a lui *cărpeniș*.

CHĚSCHĪĚŠU [t'ĕst'iĕšŭ] I Plopi, I–III Valea Ierii sau **Deálu ChĚschĪĚŠULUI** II Valea Ierii „vârv, cea mai mare înălțime de la Plopi” I (Plopi), „deal” I, III, „deal mare, ca și Ghergheleu de vizavi” II (Valea Ierii). At.: prima jumătate a sec. al XVIII-lea *Ketskés orában* (SzTA 112), 1780 *Ketskés* (ibid. 102).

– Din top. magh. *Ketskés* < *Kecsks*, n. fam., < *kecsks* ‘păstor de capre, căprar’ (Kázmér RMCsSz 568).

CHĪCERA [t'ĭčera] „îi înaltă; on vârv de deal rotund” III, „îchileu” [*], „îchiliu” [sic!] [**] (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *Lá Tsitsóra* [sic!] (SzTA 31).

V. și *Calea Chicerii, Coasta Chicerii, Su Chiceră, Vărvu Chicerii*.

– Din *chiceră* ‘deal (mai rotund); vârv (conic) de deal’.

CHĪCERA II, [*]–[***], **Cĭchera** III sau **Vărvu Cĭcherii** III, [**] „dâmb” II, „o creastă care duce până în Vărvu Tărtavii” III, „vârv mai înalt lângă Tarniță” III, „deal împădurit” [*] (Cerc).

CHĪCERA „ridicătură, vârv de deal” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 „*sub titsera* [!]”, *Sub Titsera*, 1819 *La Kitsera* (SzTA 56).

CHĪCERA v. *Cichera* (Muntele Filii).

CHĪCERA „dâmb mare; rături” III (Muntele Săcelului).

CHĪCERA „deal cu rât” [*] (Valea Ierii).

CHĪCERA CHIMÚȚULUI „guguleu frumos” [*] (Muntele Filii). – *Chimútu*, dim. de la *Chimu*, care e hip. de la *loachim* sau *Achim*. Vezi *Groapa Chimului*.

CHICERA LUI BÎSTOȘ „vârv de deal” [*]
(Muntele Filii). – *Bistoș*, por.

CHICERA MĂRE „deal tăiat oblu în jos”
III, „deal” [**] (Cacova Ierii). – Din adj. *măre*.

CHICERA MÎCĂ „dungă în continuare la
Chicera Mare, da’-i mai mică” III, „deal” [**]
(Cacova Ierii). – Din adj. *mică*.

CHIMINTÉIU v. *Chimiteiu*.

CHIMITÉIU [kimitéju] I, [*], [**] sau
Chimintéiu II cimitir (Măgura Ierii).
– Din *chimitéi* ‘cimitir’, var. a lui *temetéu*.

CHIȘFALĂU „poiană; o stat ceva oameni
cu vitele acolo” III, „munte, loc unde se
pășunează vitele” [*] (Valea Ierii).

– Din top. magh. *Kisfalu* ‘Satu Mic’ < *kis*
‘mic’ + *falu* ‘sat’. Pentru magh. -u > rom. -ău,
vezi Király *Contacte* 149.

CHIÚZOȘU „o fost și la noi și la Surduc, o
fost chiuzoșag” I, „acolo îi chiuzoș, are Surduc
și Măgura” [*] (Măgura Ierii), „loc în vârvul
dealului, pădure și ceva izvoare” IV, „e din sus
de Văratice. O fost poiană” [*] (Surduc).

V. și *Calea Chiuzoșului*.

– Din **Lócu Chiúzoș* (prin omiterea
determinatului) < adj. *chiúzoș* ‘comun’.

CHICHERA [čit’era] „dălmă țucluiată, deal
rotund” I, „țuclui” [*], „îi ca o boaghe” [**]
(Agris).

V. și *Colții Cicherii, Cornu Cicherii, După
Cicheră, Su Cicheră, Șesu Cicherii, Vârvu
Cicherii*.

– Din *cicheră*, var., rezultată prin metateză, a
lui *chicera*.

CHICHERA „deal mai lung, care se termină
cu Cornu Cicherii” I, „loc cu formă rotundă”
(Giuglea-Țăra TMA 212), „coaste” II
(Băișoara).

CHICHERA „deal, coaste” I, „deal, vârv de
deal” V, „on vârv cu pădure” [*] (Muntele
Băișorii).

CHICHERA „deal” I, „on țichileu” IV
(Muntele Bocului).

CHICHERA I, III, [*] sau *Chicera* II „o
culme pe sub dealul Ursoi” I, „deal înalt” II, „o
poiană pe vârvul dealului” III (Muntele Filii).

CHICHERA v. *Chicera* (Cerc).

CHICHERA NĂLTĂ „vârv de deal” III
(Cerc). – Din adj. *nalt*.

CIOCÊȘTII II, [*] sau *La Ciocea-n Deal*
III grup de case (Valea Ierii). – *Vezi Dealu*.
– Din n. grup *ciocêști* < *Ciocea*, por.

CIONCĂȘU [čončășu] „coaste, loc arător”
II, „deal” [*] (Iara). At.: 1680 *az Csonkásban*
(SzTA 12), 1805 *La Csonkás* (ibid. 18), 1814
Tsonkás (ibid. 19).

V. și *Șesu Cioncașului*.

– Din top. magh. *Csonkás* < *csonkás* ‘teren
de pe care s-a tăiat pădurea și au rămas butucii’.

CIOPOȚINILE [čopot’înilē] „îi vârvul
dealului; graniță cu hotarul Surducului” III
(Făgetu Ierii); „o groapă; is nește tufșuri; nu-i
nici pădure mare, nici loc gol” III (Surduc). At.:
1761/1808 *In Cspotiny, La Cspotiny* (SzTA
94).

CIÓRA [čóra] „un fel de poiană” I, „aici o
stat pe vremuri doauă familii” [*] (Muntele
Săcelului).

V. și *Dâmbu Ciorii, Pârău Ciorii, Rău
Ciorii*.

– Din n. fam. *Ciora* (DNFR, PACJ 81).

CIORĂIĂȘU [čorăiěșu] „izvor mare; o
groapă mare acolo” II, „poiană; sânt niște
izvoare care curg tare” IV (Muntele Filii).

– Din **ciorăiăș* < [sub influența verbului *a
ciorăi* ‘(despre apă) a sursă, a murmură, a face
zgomotul caracteristic’] *cioroiăș*, dim. al lui
cioroi ‘izvor care curge pe un scoc’.

CIREBÊȘTII [čirebêšt’i] „față de deal cu
case” [***] (Muntele Cacovei).

V. și *Dălma Cirebeștilor, Groapa
Cirebeștilor, Pădurea Cirebeștilor*.

– Din n. grup *cirebêști* < *Cirêbea*, n. fam.

CIRÊȘU „loc dâmburos; sânt niște cireși
acolo” I, „dălmă mai trasă” II (Cacova Ierii).
At.: 1847 *Lă Csirês* (SzTA 111).

V. și *Colțu Cireșului, Dealu Cireșilor / Dealu Cîrîșilor, Fața Cireșului, La Cireș.*

– Din *cirêș*.

CIRÉȘU „o preluță, râț. Sânt cîrîșe acolo” I (Surduc). At.: 1761/1808 *Csiresular* [!] *az Erdő között* (SzTA 93), *In Cseresu gye ketre fűntinele* (ibid. 94).

CIUCIÚRU „îțrău, ciuciur, izvor mare” I (Cacova Ierii). At.: 1802 *Lá Tsutsor* (SzTA 31).

– Din *ciuciúr* ‘uluc, jgheab pe care curge apa unui izvor’ (cf. DEX).

CIÚHA „vârv de deal mai mic decât Comanda” I (Agrîș).

V. și *După Cîuhă, La Cîuhă în Deal.*

– Din *ciuhă* (pl. *ciuhe*) ‘semn de orientare pe vârfuri înalte’.

CIÚHELE „vârful dealului, loc rotund, mai înalt. Acolo s-o pus semne topografice” I (Făgetu Ierii).

CIÚMA OÁNCHII „deal rotund” II, „deal, vârv, dălmă” III (Făgetu Ierii). – Din n. fam. *Oanca, Oancă* (DNFR, PACJ 196).

V. și *După Ciuma Oanchii.*

– Din *ciumă* ‘înălțime, vârf de deal sau de munte’ (Loșonți TRFR 46).

CIÚNGHII [cûnzî] „coastă” I, loc arabil (Ocolîșel). At.: 1814 *Tsunz* (SzTA 66).

V. și *Dealu Ciungilor, Deasupra Ciungilor, Groapa Ciungului.*

– Din *ciung* (pl. *ciungi*) ‘copac cu crengile rupte sau tăiate’.

CIUPOÁIA „fănaț” III (Muntele Filii).

– Din sprn. *Ciupoáia* < *Ciúpi*, por.

CIURGĂU „fântână” II (Băișoara).

V. și *Părău Ciurgăului.*

– Din *ciurgău* ‘scoc sau țevă pe care curge apa dintr-un izvor’.

CIURGĂU III sau **Ciurgău lui Huzdúp** II „izvor. Huzdup o fost țaran de aici” II, „ciurgău, fântână” III (Cacova Ierii). – *Huzdúp*, n. fam. (DNFR, PACJ 139) sau por.

CIURGĂU „adăpătoare la vite pe Fața Văii Vadului” [*] (Muntele Băișorii).

CIURGĂU „o rupătură în Valea Agrișului de cura [= curgea] apa de la 2–3 m” I, „cădea apa din Valea Agrișului ca o cascadă și făcea gălăgie” [*] (Surduc).

– Din *ciurgău* ‘cascadă’.

CIURGĂU LUI HUZDÚP v. *Ciurgău* (Cacova Ierii)

CLÉJIA teren care a fost în folosința preotului (Agrîș).

– Din *cléjie* ‘pământul, proprietate a bisericii, pe care îl folosește preotul pe întreaga durată a activității sale’, var. a lui *ecléjie* = *eclésie*.

CLÉJIA PÓPII „fănaț. O fost în folosința popii” II (Muntele Săcelului). – *Vezi Popa.*

CLÎNȚU „ic” I, „clint între Părău Pașcului și o răpă” II (Lungești).

V. și *Valea Clințului.*

– Din *clint* (pl. *clințuri*) ‘teren în formă de triunghi, clin’ (Loșonți-Vlad VH).

CLÎNȚU v. *Crinții.*

CLÎNȚURILE „is coaste despărțite cu râpi; is niște colnice” III (Surduc).

CLÎNU „nește pământuri mai scurțute, icuri, locuri cu formă de unghi” I (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Klin* (SzTA 92), 1761/1808 *Intre paraje la Klin* (ibid. 95).

V. și *Curu Clinului, Dălma Clinului, Părău Clinului, Podu Clinului.*

– Din *clin* ‘teren în formă de triunghi’.

CLÎNU „deal ce se ascute jos la capăt” IV, „loc între două văi” [*] (Muntele Băișorii).

COÁDA BEJERÎȚII „luncă lângă Arieș” I (Buru). – *Vezi Bejerița.*

– Din *coadă* ‘partea terminală a unui loc’.

COÁDA MEGHIEȘULUI „acolo se termină Meghieșu, ca o coadă” I, „îi o coadă de hotar” [*], „acolo se îngustează locurile” [*] (Agrîș). – *Vezi Meghieșu.*

COĂRNELE LÍSCULUI „e ca o furcă; două vârfuri mai înalte, două pietri” III (Săcel). – *Vezi Liscu.*

V. și *Colțu cu Coarne.*

– Din *corn* (pl. *coârne*) ‘vârf’ (v. Loșonți TRFR 51–52).

COĂSTEA „loc arător și fânaț” I (Buru).

V. și *Dălma Coastii, Fântâna din Coaste, Fântânile Costii, Su Coaste, Vârvu Coastii, Vârvu Costii*.

– Din *coaste* (pl. *coaste, costi*), var. a lui *coastă* ‘pantă’.

COĂSTEA „față. O fost locuri arătoare” [*] (Făgetu Ierii).

COĂSTEA „o coaste; îi goală și [ceva] pădure pe ea” (Lungești).

COĂSTEA „coaste cu pădure” I (Mașca).

COĂSTEA AI MĂRE „coaste” I (Lungești). – Din adj. *măre*.

COĂSTEA AI MĂRE „o coaste mare, pantă” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Koszte* (SzTA 95).

COĂSTEA AI MÎCĂ „coaste cu pădure” I, „o fost goală, de pășunat; acum-a-i plantată” II (Lungești). – Din adj. *mic, -ă*.

COĂSTEA BĂBII „coastă mare. A fost a unei babe ciufulită Ciucuteoaie” [*] (Cerc). – Din *băbă*.

COĂSTEA BĂBII „coaste. O trăit acolo o bătrână. Acuma s-o distrus casa” I (Muntele Filii).

COĂSTEA BOACTĂRULUI „coastă. O fost a unui boactăr, cantonier la C. F. R.” II (Lungești). – Din *boactăr* ‘cantonier’.

COĂSTEA BOCULUI „coaste” IV (Muntele Bocului). – Vezi *Bocu*.

COĂSTEA BRĂZILOR coastă (Plopi). – Vezi *Brazii*.

COĂSTEA BRUȘULUI „coaste cu acăți. Brușu o stat su Coaste” IV (Surduc). – *Brișu*, por.

COĂSTEA CĂPRII „coaste” II (Iara). – Din n. fam. *Căpra* sau *căpră*.

COĂSTEA CĂMĂRĂȘULUI coastă, pantă cu pășune (Iara, Valea Agrișului). – Cf. *Cămărașiu*, n. fam. (PACJ 72).

COĂSTEA CÉRCULUI „pantă” I (Muntele Băișorii), „coaste” I, „pășunat, colți răi” II (Muntele Bocului). – Vezi *Cercu*.

COĂSTEA CHÍCERII „coaste din Chiceră până-n Vale [= Valea Ierii]” II (Valea Ierii). – Vezi *Chicera*.

COĂSTEA COTRÔȘTII [côșteă cotrôșt'i] „coaste, față deschisă, fânaț” [*] (Muntele Filii). – *Cotrôșteă*, por.

COĂSTEA CUSTÛRII „îs niște rături; locu-i tot on dâmb și-o hoancă, ca o custură” II (Valea Ierii). – Vezi *Custura*.

COĂSTEA DE LA GROĂPA BÛTII „coaste” II (Lungești). – Vezi *Groapa Butii*.

COĂSTEA DEĂLULUI „coaste cu tufe și mărăcini” II (Băișoara). – Vezi *Dealu*.

COĂSTEA DIN FĂȚĂ „coaste” I (Valea Agrișului). – Vezi *Fața*.

COĂSTEA DÛȘII „coaste” II (Băișoara). – *Dûșa*, n. fam. (DNFR, PACJ 103–104).

COĂSTEA FIRASTĂULUI coastă cu pădure (Valea Ierii). – Vezi *La Firastău*.

COĂSTEA FIRASTĂULUI „coaste cu pădure” I (Săcel).

COĂSTEA GHÍBULUI „coaste” [*] (Ocolișel). – *Ghib*, n. fam.

COĂSTEA HÛHULUI „versant cu fânețe” I (Cerc). – *Hûhu*, por.

COĂSTEA IÉPII „coaste cu pădure” II (Valea Ierii). – Vezi *Iapa lui Toti*.

COĂSTEA IÉRII „coaste cu pădure” III (Valea Ierii). – Vezi *Iara*.

COĂSTEA LĂCULUI „pădure; din jos de ea este lac” I (Măgura Ierii). – Vezi *Lacu*.

COĂSTEA LÎȚII „coastă; îi vecină cu hotarul satului Lita Română” I (Săcel). – Pentru etimologia numelui *Lita*, vezi Loșonți-Vlad VH 76.

COĂSTEA LUI CODOIUȚ „pantă” I (Buru). – *Codoiuț*, n. pers. (probabil por.). Cf. n. pers. *Codoiu* (Pătruț OR 68).

COĂSTEA LUI DRĂGÂN „o coastă” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Drăganu*.

COĂSTEA LUI PŪRDI [cōșteḡa lui pŭrdi] „o coastă cu spini; pășunat” II (Cacova Ierii). – Porecla *Pŭrdi* este semnalată de Alexiu Viciu, *Etnografice*. A) *Nume de familie la românii din Ardeal* – B) *Nume de locuri*, Blaj, 1929 p. 34, fără a preciza în ce localitate se află.

COĂSTEA LUI SAS „coaste” III, „e cu pădure” [*] (Muntele Filii). – *Sas*, „n. fam. a unui prof. A fost pădurea lui” III.

COĂSTEA MACAVÊȘTILOR „o coastă, loc steril, țuglele alea de la sat în sus” III (Surduc).

– Din n. grup *macavêști* < (prin contragere) *macaveiști* < *Macavéi*, n. fam. (Iara, Mașca).

COĂSTEA MĂCIULUI „a fost jos [sub coastă] cu casa unul *Maciu*; îl ciufulim și azi așa” II (Ocolîșel). – *Maciu*, por. Se întâlnește și ca pren. sau n. fam. (v. DOR 98, MEO 207, DNFR).

COĂSTEA MĂTEȘEȘTILOR „rât mare care coboară până în Părău Măteșeștilor” I (Valea Ierii). – Vezi *Măteșești*.

COĂSTEA MÓRII „coaste, porțiune mare. Cade câtă fosta moară” II, „o fost moară în vale, cum ia drumul către Surduc” [*] (Buru). – Vezi *Moara de Pădure*.

COĂSTEA MÓRII „pantă mare” I, „în vale o fost moară cândva” II (Săcel).

COĂSTEA NEGRĂȚII „o coastă” [*] (Ocolîșel). – Vezi *Negrăți*.

COĂSTEA PÊNEJII (nume dat de Giuglea-Țăra TMA 207 în forma *Coasta Penegii* [cōsta pêneji]) sau *Coăstă Pênejilor* [*] coastă cu pădure (Săcel). – Vezi *Pêneja*.

COĂSTEA PÊNEJILOR v. *Coăstă Pêneji*.

COĂSTEA PIETRÎȘULUI „coaste pietroasă, pășunat” II, „e numa pietrar acolo, loc pietros” [*] (Băișoara). – Vezi *Pietrișu*.

COĂSTEA PÓPII „coaste” I (Ocolîșel). – Vezi *Popa*.

COĂSTEA PORCĂRÊȚULUI „față; pădure” I (Muntele Săcelului). – Vezi *Porcărêțu*.

COĂSTEA PRISĂCII „o coastă” III (Cacova Ierii). – Vezi *Prisaca*.

COĂSTEA REA „coaste neproductivă” I, „o pantă mare, cu tufări și fânațe” III (Cerc). – Din adj. *râu, rea*.

COĂSTEA RELÊȘTILOR coastă (Valea Ierii). – Vezi *Relești*.

COĂSTEA SĂTULUI „coaste goală” II (Lungești). – Din *sat*.

COĂSTEA SĂRĂTÚRII „coaste, loc cam urât” [*] (Agriș). – Vezi *Sărătura*.

COĂSTEA SEGHENETÉULUI coastă cu pășune (Iara). – Vezi *Segheneteu*.

COĂSTEA ȘESURILOR coastă, „pășunat” II (Băișoara). – Vezi *Șesurile*.

COĂSTEA ȘOPĂRLII „versant” I (Plopi). – Vezi *Șopârla*.

COĂSTEA ȘTÉZII [cōșteḡa șt'êzi] „coaste” II (Băișoara). At.: 1761 *In Koszle Szyeji* (SzTA 91). – Vezi *Șteaza lui Hșcoș*.

COĂSTEA TOGĂȚULUI coastă (Iara). – Vezi *Togatu*.

COĂSTEA TÚFELOR coastă cu pășune și tufe (Băișoara). – Vezi *Tufele Roșii*.

COĂSTEA ÚLMILOR [cōșteḡa úlăilor] „coaste; sânt și amu ulmi” I (Agriș). – Vezi *Úlmii*.

COĂSTEA VĂII coastă (Muntele Băișorii). – Vezi *Valea*.

COĂSTEA VLĂDICHII „coastă; fânaș” I (Săcel). – *Vlădică*, n. pers. (< *Vlad*, n. fam.).

COBORĂȘU III, [*] sau **Dealu Coborășului** III „deal, pantă cu un drum pe ea ce coboară până-n vale” III, „coborăș abrupt, pantă tare” [*] (Cerc). At.: 1760 *La Coborusu Dubrinuluj* (SzTA 81).

V. și *Părău Coborășului*.

– Din *coborăș*.

CÓCINA „o poiană nu prea mare” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Cocinii*.

– Din *cócina* (pl. *cócini*) ‘coteț de porci’.

CÓCINILE „groapă cu goluri și cu pădure” I, „acolo mai demult era cotețe, sta porcii la ghindă” III (Surduc).

COLÍBA LUI ROMONUȚ „colibă, proprietatea lui Romonuț” I (Valea Vadului). – *Romonuț*, n. pers.

V. și *La Coliba de Piatră, La Coliba lui Gheorghe a Lupii, La Coliba lui Pavel, La Coliba lui Veselie, La Coliba Rigului, La Colibele Gerenilor, La Colibele Mărginenilor*.

– Din *colibă* (pl. *colibe*).

COLIBÍȚILE „rât mai drept; sânt colibi aici și acuma” III (Cerc).

– Din *colibîț* (pl. *colibîți*), dim. al lui *colibă*.

CÓLNICU „drum de care ce urcă prin pădure” II (Băișoara).

V. și *Gura Colnicului*.

– Din *cólnic* ‘drum îngust care trece peste un deal sau prin pădure’.

COLTĂU „un zurai de piatră [= grohotiș]” III, „loc cu pădure” [*] (Valea Ierii).

– Din *coltău* ‘stâncă’.

CÓLȚII BÍLII „îs pietri pe deal” I, „colți” II (Muntele Băișorii), „colți pe vârul dealului Bilea” I (Muntele Cacovei). – *Vezi Bilea*.

V. și *Calea dintre Colți*.

– Din *colț* (pl. *colți*) ‘stâncă, vârf ascuțit de stâncă’.

CÓLȚII BĂTELOR v. *Colțu Bătelor*.

CÓLȚII BÓCULUI v. *Colțu Bocolui*.

CÓLȚII CÍCHERII „vârul dealului Cichera” III, „îs colți mulți” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Cichera*.

CÓLȚII DE LA LIVADĂ IV sau **Cólții Gérii** IV „colți mari” IV (Muntele Băișorii). – *Vezi Gera, Livada*.

CÓLȚII FĂGETELULUI „colți” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Făgețelu*.

CÓLȚII FRĂUII [cólți frîui] „colți” II (Cacova Ierii). – *Vezi Frăua*.

CÓLȚII GÉRII v. *Colții de la Livadă*.

CÓLȚII LUI DAT v. *Colțu lui Dat*.

CÓLȚII PLÉȘII „îs aproape de Rânșor” III (Valea Vadului). – *Vezi Pleșa*.

CÓLȚII PLOPÁNILOR „colți mai mulți pe o coastă” IV (Valea Ierii). – *Vezi Plopanii*.

CÓLȚII STÁNII „colți” I (Muntele Băișorii). – *Vezi Stâna*.

CÓLȚII STÁNII BĂTRÂNĂ v. *Colții Stânii Bătrâne*.

CÓLȚII STÁNII BĂTRÂNE III sau **Cólții Stánii Bătrână** [sic!] [*] „colți, bolovani mari” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Stâna Bătrână*.

CÓLȚII TRÉȘTII „sânt nește colți” III (Cacova Ierii). – *Vezi Treștea*.

CÓLȚIȘÓRII „colți” I, „stânci mai mici” II (Buru).

V. *Pripoara de sub Colțișori*.

– Din *colțișór* (pl. *colțișóri*), dim. al lui *colț*.

CÓLTU „este un colț” II (Lungești).

V. și *Fața Cólțului, Părău Cólțului/Colților, Râpa Cólțului, Su Colț, Vârul Cólțului*.

CÓLTU „colț mare de piatră” I (Ocoișel).

CÓLTU ÁLB „on colț mare, piatră” II (Lungești). – Din adj. *alb*.

CÓLTU BĂTELOR sau **Cólții Bătelor** „colț; deasupra-i Țichilia Bătelor” II, „o stâncă acoperită cu pădure” III (Valea Vadului). – *Vezi Bătele*.

CÔLTU BĂILOR „colț, vârv de colț” I, „vârv de deal; o fost băi de fier” III, „creastă” IV (Măgura Ierii). – *Vezi Băile*.
V. și *Su Colțu Băilor*.

CÔLTU BĂRĂCIUNII „ii [loc] mai stâncos” III, „colț” IV (Surduc). – *Vezi Bărăciunea*.

CÔLTU BEJERÎȚII v. *Colțu de la Bejerița*.

CÔLTU BÉRCHISULUI „colț” I (Buru). – *Vezi Berchișu*.

CÔLTU BÓCULUI III, [**] sau **Côltii Bócului** [*], „colț; trece peste el drumul ce duce de la Boc la Muntele Filii” III, „prăpastie cu colți mulți” [*] (Muntele Săcelului). – *Vezi Bocu*.

CÔLTU BOLDĂȘULUI „colț” I (Muntele Băișorii). – Din *boldăș* [= boltaș] ‘proprietar al unei prăvălii’ sau ‘vânzător într-o prăvălie’ ori din *Boldăș(u)*, n. fam. (DNFR).

CÔLTU BÚCURII [colțu búcuri] „colț mare” II (Muntele Săcelului). – *Búcura*, n. pers.

CÔLTU BÚHII „colț, piatră, o ți’ de rădicătură” I, „piatră mare, bolovan. Acolo era cândva buhe” III (Săcel). – Din *búhă*.

CÔLTU CÁPRII „colț; loc frecventat de căprioare” I, „stâncă” III (Valea Vadului). – Din *căpră*.

CÔLTU CE SÚNĂ „când meri pe cărare, cam pe 20 m, îl auzi cum sună. E ceva gol acolo dedesupt” III, „e pe Calea Grofului. Când tropotești deasupra cu piciorul, sună” [*] (Surduc). – Din *a suna*.

CÔLTU CETÉRNII colț (Buru). – Din *cetérná* ‘jgheab, scoc (la un izvor, la o fântână)’.

CÔLTU CHÉRLII „colț; Simionu lui Cherlea o avut loc acolo” I, „stâncă mare” III (Făgetu Ierii). – *Chérlea* [kérleça], n. pers.

CÔLTU CIOPRÁNTII „o stâncă” [*] (Valea Ierii). – *Cioprántea*, por. („Buș Simion îl chema”).

CÔLTU CIÓTULUI „stâncă mare” II, „colț, stâncă” III (Borzești). – *Ciót(u)*, probabil por., acum necunoscută, sau *ciot*. Cf. și n. fam. *Ciotu* (DNFR).

CÔLTU CIRÉȘULUI „colț, piatră. O fost [acolo] cireș pe timpuri” I (Muntele Băișorii). – *Vezi Cireșu*.

CÔLTU COPÍLOR „colț” I, IV (Muntele Băișorii), „colț. Acolo se aduna copiii vara” I (Muntele Bocolui). – Din *copil* (pl. *copii*). Cf. și n. fam. *Copil* (Agris, Băișoara, lara).

CÔLTU CÓRBULUI „colț” I, „stâncă” III (Valea Vadului). At.: 1834 *Koltzu Korbului* (SzTA 33). – Din *corb*. Cf. și n. fam. *Corbu* (Făgetu Ierii).

CÔLTU CU ÁPĂ „colț; de-acolo răsare un izvor” I (Muntele Băișorii). – *Vezi Apa Cumpână*.

CÔLTU CU ÁPĂ „is niște colți, nu prea mari; nu este apă” III (Valea Ierii).

CÔLTU CU ÁPĂ „ii o stâncă din care iese apa pe-o crepătură” I (Valea Vadului).

CÔLTU CU BRÁD „colț sub Tarniță” II (Plopi). – *Vezi Bradu Lung*.

CÔLTU CU COÁRNE o stâncă cu două vârfuri ascuțite, care de jos se văd prin pădure ca două coarne (Plopi, Valea Ierii). – *Vezi Coarnele Liscului*.

CÔLTU CU HÚDA „stâncă cu o gaură în ea” III (Muntele Cacovei). – Din *húdă* ‘gaură’.

CÔLTU CU IÉDERA colț (Băișoara). – Din *iéderă*.

CÔLTU CU TEI „is tei pe colțul ala” III (Surduc). – *Vezi Teiu*.

CÔLTU CÚCULUI „colț” IV, „colț, o piatră” [*] (Muntele Băișorii). – Din n. fam. *Cuc* (DNFR, PACJ 97) sau din *cuc*.

CÔLTU DE LA BEJERÎȚA I sau **Côltu Bejeriții** [*], „ii colț din jos de Turnu și Bejerița, lângă Arieș” I (Buru). – *Vezi Bejerița*.

CÔLTU DI DÚPĂ MÁRGINĂ „colț” IV
(Muntele Băișorii). – *Vezi Margina*.

CÔLTU DIN DEAL „colț” II (Muntele Săcelului). – *Vezi Dealu*.

CÔLTU DIN FĂȚĂ „stâncă” II (Băișoara).
– *Vezi Făță*.

CÔLTU DINULUI „colț, o stâncă care
răsare chiar din apă” I (Băișoara). – *Dinu*, hip. de
la *Constantin*.

CÔLTU DÚLII „colț” III (Valea Vadului).
– *Dúlea*, n. pers. ce „o fost în [cătunul]
Curătură” [*]. Ca n. fam., e cunoscut de DNFR.

CÔLTU FĂGETÉLULUI „colț, piatră
mare” I (Muntele Băișorii). – *Vezi Făgetelu*.

CÔLTU FÉLII „colț mare” I (Muntele
Băișorii). – *Félea*, n. fam.

CÔLTU FÊTHI colț de pe care, conform
tradiției locale, s-ar fi aruncat o fată în Arieș
(Buru). – Din *făță*.

CÔLTU GLÍGHII „o stâncă mare deasupra
cătunului Caps” III (Valea Ierii). – *Glíga*, n. fam.
DNFR, PACJ 128).

CÔLTU HÓDULUI „loc cu pădure” [*]
(Muntele Băișorii). – *Vezi Hódu*.

CÔLTU ÍLII „colț” II (Muntele Săcelului).
– *Ílea*, n. fam. (Băișoara, Muntele Băișorii,
Săcel) sau hip. de la *Mihăilă*.

CÔLTU LAT „colț, prăpastie” III (Surduc).
– Din adj. *lat*.

CÔLTU LĂSCĂOII [côltu lăscăuáji] „o
piatră roșiată ca cîrpele și durăioasă, țărâ
de-
ala de piatră; on durai [= piatră multă, mărunță”
I (Buru). – Din sprm. *Lăscăoădie* < n. fam. *Lăscău*
(DNFR), *Lăscău* (PACJ 157).

CÔLTU LÉSII „colț mare” IV, „piatră” [*]
(Muntele Băișorii). – *Vezi Leasa*.

CÔLTU LUI BOGDÁN colț (Muntele
Cacovei, Valea Vadului). – *Vezi Bogdanu*.

CÔLTU LUI BŪRI „pietroi, colț mare” I
(Muntele Băișorii). – *Bŭri* [bŭri], probabil por.
În alte părți se întâlnește ca n. fam. (v. DFNFR).

CÔLTU LUI DAN „colț lângă drum” II
(Lungești). – *Dan*, pren. atestat în satul vecin
Surduc la 1761/1808 (*Kurso Dán*: SzTA 96). În
zona cercetată se întâlnește acum ca n. fam. în
Muntele Săcelului.

CÔLTU LUI DAT II, III (Valea Ierii) sau
Côltii lui Dat II (Plopi) „stâncă” II, „creastă
mare cu stânci” III (Valea Ierii). – *Dat*, n. pers.
(DOR 256). Cf. și n. fam. *Datu* (DNFR).

CÔLTU LUI GHÉRGHEL „colț” [*]
(Valea Vadului). – *Ghérghele*, n. fam. (DNFR,
PACJ 126).

CÔLTU LUI GHÉRMAN „stâncă” I, colț”
II (Valea Vadului). – *Ghérmán*, n. fam. (Iara,
Plopi, Săcel etc.).

CÔLTU LUI GHÊȚI [côltu lui gêți] „colț”
[***] (Muntele Cacovei). – Din n. fam. *Gheți*
(PACJ 127), (magh.) *Géczi* (ibid. 126).

CÔLTU LUI JAȘCĂU colț (Valea
Vadului). – *Jașcău*, n. fam. (PACJ 147) sau por.

CÔLTU LUI LEOSTEÁN „colț mic în
Dâmbu Leosteneștilor” II (Plopi). – *Vezi Dâmbu
Leosteneștilor*.

CÔLTU LUI PÁVELU CÚCULUI colț
(Cacova Ierii). – *Pávelu Cúcului*, sprm. < *Cúcu*,
por.

CÔLTU LUI TODORÓI „colț, stâncă, o
terminație de deal cu colțuri” I (Băișoara). –
Todorói, n. fam. (PACJ 268) sau por. dispărută.

CÔLTU LUI TÓTI „o stâncă, nu mare” II
(Plopi). – *Tóti* [tóti], por. („Pe Toti l-o chemat
Vasile. Bătrâna, Totoaic, are 96 de ani” [*]).
Este și n. fam. (DNFR).

CÔLTU LUNG colț (Valea Vadului). – Din
adj. *lung*.

CÔLTU LUPÍȘTI „acolo-i on loc lupos” II
(Valea Vadului). – Din *lupíște* ‘groapă
amenajată pentru prinderea lupilor’.

CÔLȚU MĂRE „colț mare” I (Muntele Băișorii), „îi vârvul ăsta mai nalt de pe Boinicu” I (Muntele Cacovei). – Din adj. *măre*.

CÔLȚU MĂRE „stâncă mare” III (Muntele Filii).

CÔLȚU MORĂRULUI „stâncă, colț între păduri. Un morar o avut staul de oi chiar sub colțul ăla” I (Muntele Cacovei). – Din *morăr*.

CÔLȚU MÔRII „colț” III (Muntele Săcelului, Săcel). – Vezi *Moara de Pădure*.

CÔLȚU PĂCURĂRULUI „un colț pe Dâlma Halaicelor” I (Muntele Cacovei). – Din *păcurăr*.

CÔLȚU PĂRĂNGINII „o dălmă. Se făcea multă părăngină” I (Buru). – Din *părăngină*.

CÔLȚU PIETRICĂLII colț (Măgura Ierii). – Vezi *Pietricea*.

CÔLȚU PIĂTRII [colțu pî'tri] „e piatră mare, o stâncă” II, „colț în Porcăreț” [***] (Muntele Săcelului. Giuglea-Țăra TMA 207 dau: *Colțu Pătrii*, explicat de la n. pers. *Petre*). – Vezi *Piatra*.

CÔLȚU PINZERĂII „colț, stâncă mare, lângă vale” III (Valea Ierii). – Vezi *Pinzeria*.

CÔLȚU PIȘTĂCHII „colț mare” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Teietura Piștăchii*.

CÔLȚU PLĂIULUI „coastă împădurită, cu multe pietre ascuțite” (Giuglea-Țăra TMA 207), colț (Muntele Săcelului). – Vezi *Plaiu*.

CÔLȚU RĂCHII [colțu rât'i] [***], [colțu raki] [****] „colț mare, ascuțit” [***] (Muntele Săcelului). – Cf. *Răca*, n. fam. (DOR 355).

CÔLȚU RĂTÚND v. *Colțu Rotund* (Muntele Băișorii).

CÔLȚU RĂIOĂȘII „colț” [*] (Ocolișel). – *Răioasă* n. pers. (por.) sau n. top. dispărut ori neînregistrat de noi. Ca toponim, se întâlnește în multe părți ale țării, referindu-se „la aspectul locurilor în discuție” (Jordan TR 320). Adj. *răioș* se folosește cu sensul figurat ‘despre lucruri care are aspect neplăcut, care este plin de asperități; scorjit’ (DLR).

CÔLȚU RĂNȘÓRULUI colț (Mașca). – Vezi *Rânșoru*.

CÔLȚU RÔȘU „îi o piatră roșie” II, „colț mare” [*] (Buru). – Din adj. *rôșu*.

CÔLȚU RÔȘU „colț mare; e piatră roșie” [*] (Muntele Cacovei).

CÔLȚU ROTÚND III, [*] sau **Côlțu Rătúnd** IV, [**] „colț sus la munte” III (Muntele Băișorii). – Vezi *Rătundu*.

CÔLȚU ROTÚND „colț” III (Muntele Cacovei).

CÔLȚU SÉCIULUI „stâncă; deasupra-i padină, îi bóriște” II (Ocolișel). – Vezi *Seciu*.

CÔLȚU STÁNII „stâncă” I, „colț în fânaț” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Stâna*.

CÔLȚU ȘERBĂNÉSII colț (Borzești). – Vezi *Șerbăneasa*.

CÔLȚU ȘĂTRĂII „stâncă” III (Muntele Cacovei). – Vezi *Șătria*.

CÔLȚU ȘÓIMULUI „stâncă mare pe Aluniș” I, „colț mare, cel mai mare” III (Muntele Filii). – Vezi *Șoimu*.

CÔLȚU ȘÓIMULUI „stâncă mare, de la Șoimu în sus; stăteau șoimii pe ea; acumă nu mai sunt, că s-o făcut aici carieră de piatră” III (Valea Ierii).

CÔLȚU TÊIULUI colț (Ocolișel). – Vezi *Teiu*.

CÔLȚU TRĂZNÍT „vârf de stâncă” (Giuglea-Țăra TMA 208), colț (Muntele Săcelului). – Din adj. *trăznít*.

CÔLȚU ȚĂPULUI „stâncă pătrată” I, „colți mari; coaste prăpăstioasă” II (Băișoara). – Din *țap*.

CÔLȚU ȚRȘULUI „colț. În luncă, sub colțul ăsta, au fost [= locuit] ceva oameni” [*] (Valea Ierii). – Din *Țrș*, n. fam. (Mașca, Muntele Băișorii, Muntele Cacovei) sau *Țrș*.

CÔLTU VĂRULUI „colț rotund; acolo s-o făcut var oarecând” IV (Borzești), „o stâncă de var” I (Buru). – Din *var*.

CÔLTU VĂRĂTICULUI „colț” [*] (Surduc). – Vezi *Văratăcu*.

CÔLTU VĂJII „stâncă mare. Jos în vale o fost firezul lui moșu-meu, la care îi zicea a *Văjii*” [*] (Valea Ierii). – *Văja*, por. Se întâlnește și ca n. fam. (DNFR).

CÔLTU VĂNĂT „colț, e verdui, vânăț; o țără de dungă” I (Buru). – Vezi *Vânătu*.

CÔLTU VÔVII „colț” III (Muntele Săcelului). – *Vôvea*, n. fam. (Cheia, Filea de Sus: Loșonți-Vlad VH 138).

COLTŪȚU „stâncă” II (Băișoara).
– Din *colțut*, dim. al lui *colț*.

COLTŪȚU „colț, piatră” I (Muntele Săcelului).

COLTŪȚU (alt loc) „colț lângă Prizlop” II (Muntele Săcelului).

COLTŪȚU „colț” IV (Surduc).

COMÁNDĂ „țicla” [802 m] I (Agriș).

– Din *comándă* ‘punct de observație militară’ (Loșonți-Vlad VH 42).

COMÁNDĂ „ii chiar în vârful Cheșchieșului, era un semn trigonometric acolo” IV (Valea Ierii).

COMOÁRA „loc pietros; erau pietre rotunde, ca bănuceii” II (Băișoara).

V. și *Șesu Comorii*.

– Din *comoáră*.

COMOÁRA șes mlăștinis; fânaț și teren arabil (Borzești).

COMOÁRA II (Ocolişel).

CÓMORÂȚA „pantă de deal” I, „loc arător, fain, puțin oblic” II (Buru).

V. și *Rătu Comorâți*.

– Din n. top. *Comoara* + suf. dim. -*îță*.

CÓNA „o coaste abruptă, afundă; loc mai sălbatic” [*], „fund de deal, groapă întunecoasă sub on deal” [*] (Cerc).

V. și *Părău Conii*.

CONTINÎTA „o poiană mai mare; fânaț, tufișuri și pășune” I (Buru).

– Din adj. *continit*, -ă ‘oprit’.

CONTINÎTU „deal; fânaț” I, „fânaț și arător” III, „pășunat pe deal” [*] (Muntele Filii), „pășunat” I (Muntele Săcelului).

– Din *continit* ‘pășune’. Pentru arie, v. ALRR–Trans. III h 380.

COPÁCII v. *Copaciu*.

COPÁCIU [copăcu] I, [*], [*] sau **Copácii** I „loc mărăcinos, spinos” I, [*] (Agriș).

– Din *copác* (pl. *copáci*).

COPĂCÉLU „loc deasupra Groapelor” I, „teren mai drept din jos de Copaci” [*] (Agriș).

V. și *Dealul Copăcelului*.

– Din n. top. *Copaciu* + suf. dim. -*el*.

COPĂCÉLU „loc arabil; deal întins cu șes deasupra” I, „platou arabil” IV (Săcel).

– Din *copăcél*.

CORÁBIA „colț înalt” II (Cacova Ierii).

– Cf. **corábie* ‘depresiune, groapă, adâncitură de teren în forma unei corábii’ (v. Loșonți TRFR 127).

CORCHIȘÉȘTII grup de case (Muntele Săcelului).

V. și *Fața Corchișeștilor, Fântâna Corchișeștilor*.

– Din n. grup *corchișești* < *Córchiș*, n. fam.

CÓRDINA „is niște locuri curbe; trebuie să ocolești on pic” I, „o coaste și nește locuri arătoare” II (Lungești).

– Din *córdină* (< *cordină*) ‘curea, fâșie de pământ, delniță’, cuvânt necunoscut de dicționare, notat de colegul V. Bidian în Ocoliş AB, localitate vecină cu zona cercetată (v. ALRR–Trans. 2011/326), un derivat, cu suf. -*ină*, de la *coárdă* ‘idem’ (v. Maria Dobre, *Terminologie agrară cu privire la măsurarea și împărțirea pământului și reflectarea ei în toponimie*, în LR, XXXVI, 1987, nr. 3, p. 220).

Alte toponime provenite de la acest apelativ se întâlnesc în sudul Transilvaniei (*Cordina*, *Cordini*: D. Loșonți și C. Lupea, *Toponimia localității Racovița* (jud. Sibiu), în AnL, XXXI, 1986-1987, p. 332) și în DJ (*Cordina*, *Cordina Bibescuului*, *Cordini*: DTRO II 197).

CÓRNII „acolo este tufă, stejar; nu e corn, e indosit” I (Ocolişel).

V. și *Părău Cornilor*, *Piatra Cornilor*.
– Din *cörn* (pl. *córni*), numele arbustului.

CÓRNU II, [*] Valea Ierii sau **Vârvu Córnu** II, III Valea Ierii, II Cerc „on dâmb ascuțit” II, „vârv de deal înalt și ascuțit” III, „deal; este și Vârvu Cornului” [*] (Cerc, Valea Ierii).

V. și *Hoanca Cornului*.
– Din *corn* ‘vârf’ (Loșonți TRFR 51-52).

CÓRNU BRĂZILOR „acoale se găte pădurea și-ncepe dealul” IV (Muntele Băișorii).
– Vezi *Brazii*.

– Din *corn* ‘colț, margine, capăt, unghi’.

CÓRNU CÍCHERII „îi terminația dealului Cichera, vârf mai înalt cu ceva decât Cichera” I, „o culme rădicată” II (Băișoara). – Vezi *Cichera*.

– Din *corn* ‘vârf’.

CÓRNU DOȘTINÚȚII „de acolo începe pădurea” II (Băișoara). – Vezi *Doștinuța*.

– Din *corn* ‘colț, margine, capăt, unghi’.

CÓRNU DRÚMULUI „acolo se întorcea drumul pe lângă deal roată. Era on rotund” [*] (Ocolişel). – Vezi *Drumu Albonii*.

CÓRNU GÉRII „acolo se ascute, coboară la vale” IV, „e capătul locului” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Gera*.

CÓRNU LÁZURILOR „on pic de capet; e lipit de Lazuri” I, „e colțul la Lazuri” III (Surduc). – Vezi *Lazurile*.

CÓRNU PĂRINCÍȘTHI „[aici] se găte coastea; e on colț, on capăt” III (Săcel). – Vezi *Părinchiștea*.

COROFÁNA „un versant sudic cu pădure” III (Valea Ierii).

V. și *Fața Corofânii*, *Valea Corofânii*.

– Cf. *corobănă* ‘groapă, teren adâncit, vâgăună’ (Loșonți TRFR 129).

COSÓRU [*] (Muntele Băișorii), I-III, [*] (Muntele Cacovei), I-III (Valea Vadului) sau **Deálu Cosóru** I (Muntele Cacovei), II, III (Valea Vadului) „vârv de deal ca on cosor. Se bifurcă către Laita și Valea Vadului. E pe Doștina Cacovei” [*] (Muntele Băișorii), „deal mare cu pădure” III (Muntele Cacovei), „vârv înalt de pădure” I (Valea Vadului).

V. și *Fântânile Cosorului*, *Părău Cosorului*.
– Din *cosór* sau, mai probabil, din *Cosor*, n. fam. (DNFR, NFM) ori por.

COSTÍA I sau **Costia lui Précup I** „îi su Dealu Ploilor; nu-i coaste mare” I (Plopi). – *Précup*, n. fam. în Finișel, localitate în hotarul căreia s-a dezvoltat satul Plopi: Loșonți-Vlad VH 137.

– Din *costie*, derivat de la *coastă*.

COSTÍA LUI PRÉCUP v. *Costia*.

CÓSTILE „loc abrupt” [*] (Ocolişel).
– Din *coastă* (pl. *cósti*).

COSTÍȘU „se ține de Cosor” II, „nu-i coaste mare” III (Valea Vadului).

– Din *costiș*.

COSTÍȚA I, IV sau **Costițele II**, IV „coaste” I, „pantă mai mare” IV (Borzești).

– Din *costiță* (pl. *costițe*).

CÓȘU RUNCÂNILOR „îs niște stâncării” I, „un fel de piatră, deasupra e drept; jos e ca un coș de moară; o coborâre mare, numa cu funia te poți coborî pe unele locuri” III (Valea Vadului). – Din *runcân* (pl. *runcâni*) ‘locuitor din satul Runc [AB]’.

– Din *coș* ‘jgheab natural’ (v. Loșonți TRFR 131).

COTÉȚU LUI CIURLÍC „vatră. Ciurlic avea un cotet la viței [acolo]” II (Lungești). – *Ciurlic*, por.

V. și *Staur-Coteț*.
– Din *cotet*.

COTÉU „începe din vale până în deal deasupra; îi pe Doștină din jos de Cabană” IV, „e aici su hotel pe lângă ceva părau” [*], „fânaț jos pe vale, pe lângă apă; apa e cu curbe” [**] (Muntele Băișorii).

– Din *cotéu*, dim. al lui *cot* ‘cotitură’.

CÓTU „făcea apa cot [acolo]” I (Făgetu Ierii).

– Din *cot* ‘cotitură’.

CÓTU „on vinclu din jos de Covată” I (Valea Agrișului).

COVÁTA „teren ca o covată” I (Valea Agrișului).

– Din *covátá* ‘teren adâncit în forma unei coveți, groapă, depresiune’ (Loșonți TRFR 133).

COZMÉȘTII parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *cozméști* < *Cózma* (scris *Cosma*), n. fam.

CRĂCIUNEÁSA „loc deschis, fânaț și tufe” [***] (Muntele Săcelului).

V. și *Dealul Crăciunesii, Pârâu Crăciunesii, Piatra Crăciunesii*.

– Din adj. fem. *crăciuneásă* ‘care aparține lui Crăciun’ sau din sprm. *Crăciuneása* < *Crăciun*, n. pers. („în sat o fost [urmasi] de-a lui Crăciun” [***]).

CRÉII PĂRĂULUI „ii în crei” I (Buru). – Vezi *Pârâu*.

V. și *Cărarea Crelului, Drumul Crelului, Fântâna di la Crel, Fântâna din Creii Pârăului, Pârâu Crelului*.

– Din *crel* (pl. *crei*), var. a lui *créier* (v. și ALRR–Trans. I h 7), cu sensul, probabil, de ‘cap(ăt), început, obârșie’. Cf. *Creierii Holobișului* „capul, creierul Pârăului Holobișului” (Sebiș BN: E. Janitsek, *Toponimia văii superioare a râului Șieu*, în SMO 134). De la informatori din localitatea respectivă am notat: *Holobișu* „apă, pârâu”, *Créierii Holobișului* „e în fund; acolo e creierul pădurii” și *Gura Holobișului*. Vezi și *creierii munților* ‘înfundături din vârfurile munților, pădure de munte, de la care în sus încep stâncile pleșuve’, *creierii codrilor* ‘partea cea mai ascunsă în fundul codrilor’ (DA).

CRÉLU „loc costos; are și groapă și pârâu” I, „ii o fântână la Crel” III (Făgetu Ierii).

CRÉLU „a fost pădure” I, „loc degradat, rău” [*] (Ocolișel).

CRESMEZÉU v. *Crezmezeu*.

CRETÉȘTII „grup de case în vale” III (Muntele Cacovei).

V. și *Fața Crețeștilor, Pârâu Crețeștilor*.

– Din n. grup *crețești* < *Creț*, por.

CREZMEZÉU I, III, [*] sau *Cresmezéu* II „loc arabil, terasat” I, „loc puțin înclinat” II (Iara). At.: 1725 *Az Kereszt mezön* (SzTA 13), 1737 *Az Keresztmezön* (ibid. 14).

– Din top. magh. *Keresztmező* ‘Câmpu Crucii’ < *kereszt* ‘cruce’ + *mező* ‘câmp’.

CRÎNȚII [crinți] IV, [***] (Muntele Băișorii), I (Muntele Bocului), neart. *Crinț* II–IV, [*], [***], *Clințu* I, *Crințu* [*, [***], *Steuina de la Crinț* II, *Steuina Crinților* [****] sau *Steuina Crințului* II, [*****] (Muntele Băișorii) „loc ascuțit la un capăt, pantă” I, „steuină cu câteva stâni, colibi” III, „poiană” IV, „merg acolo oamenii vara cu animalele” [****] (Muntele Băișorii). At.: 1847 *Lá Krincz* (SzTA 91).

V. și *Fața Crinților, Podu Crinților, Valea Crinților*.

– Se pare că denumirea inițială este *Clinț* (< *clinț* ‘teren în formă de triunghi, clin’; v. supra s. v. *Clințu*), care, prin contaminarea cu *crință* (pl. *crinți* [crinți]) ‘vas de lemn (în formă de albie) de care se servea ciobanii când storc zerul din caș’ (DEX), a devenit *Crinț*. Aceasta a fost interpretată fie ca un singular (*Crințu*), fie ca un pl. masculin (*Crinții*).

CRÎNȚU v. *Crinții*.

CRÍSTURILE „pantă, coboară până în Valea Alunelor” III, „coastă; arabil și fânaț” IV (Săcel).

V. și *Groapa Cristurilor*.

– Din top. magh. *Keresztúr* < *kereszt* ‘cruce’ + *úr* ‘domn’ (cf. și Iordan TR 234).

CRÚCEA „deal” I, II, „guguleu, țuclu. O fost punct de observație” III, „dălmă, loc ca o piramidă” IV (Borzești).

V. și *Dealul Crucii, După Cruce, În Deal la Cruce, La Cruce, La Cruce în Deal, La Crucea de Lemn, La Crucea lui Ciongoi Bela, La Crucea Mărgineanului, La Crucea Mândră, Pârâu Crucii, Pârâu Crucilor, Su Cruce*.

– Din *crúce* (pl. *cruci*).

CRÚCEA „este pusă acolo o cruce” II (Lungești).

CRÚCEA „padină pe o stâncă, unde s-o pus o cruce” I (Muntele Cacovei).

CRUCEA BÁBII „pădure; a fost ceva cruce acolo” III (Valea Ierii). – Din *bábă* ‘bătrână’ sau *Baba*, n. fam. (DNFR).

CRUCEA CRÉNCII „un vârv de deal” [*] (Muntele Cacovei). – *Créncea*, n. fam. (în satul vecin Runc AB; v. și PACJ 93).

CRUCEA DE PIĂTRĂ „cruce de piatră” I (Agris). – *Vezi Piatra*.

CRUCEA DIN BÎLEA „e o cruce. Acolo iese popa la hotar, la Sânzăiene” I (Muntele Băişorii). – *Vezi Bilea*.

CRUCEA DIN ȘESURI „cruce de piatră” II (Băişoara). At.: 1754 „... a’ *Seszurán* a’ *Kereszt mellett*”, 1761 *La Krutsa* (SzTA 91). – *Vezi Șesurile*.

CRUCEA PĂȘCULUI „cruce de lemn. Aici ieșea oamenii la țarină cu preotul” [*] (Muntele Filii). – *Pașe*, n. fam. (Muntele Săcelului, Săcel).

V. și *După Crucea Pașcului*.

CRUCEA RĂULUI cruce. „Aici, urcând la deal, ai scăpat de ce-a fost rău, greu” III, „de acolo se cobora la Buru” IV (Borzești). – Din adj. *rău*.

CRUCILE „aici se întâlnesc mai multe cărări. Este acum o cruce pusă” I (Agris).

V. și *Drumu Crucilor, Între Cruci, Părău Crucilor*.

– Din *cruce* (pl. *cruci*) ‘răscruce, răspântie’.

CRUCILE „de aici se-ncep două drumuri” II (Valea Ierii).

CRUCILE PĂRAIELOR „aici vin tri păraie din tri locuri” IV (Borzești). – *Vezi Păraiele*.

CSERKHAVAS v. *Cerc*.

CŪIBU VŪLTURULUI IV (Muntele Băişorii), III (Valea Ierii) „creastă de deal cu ceva pietri pe ea; îi pădure mare aici. Își făcea vulturii cuib în niște molizi mari” III (Valea Ierii). – Din *vultur*.

– Din *cuib*.

CŪLMEA „culme” [*] (Muntele Băişorii).

CURAOĂȘU v. *Curu Aoașului*.

CUR-AOĂȘULUI [cur-auășului] I, V, [*]–[***], *Curaoășu* [curayășu] I, [****] sau *Cūru Aoășului* [*****] „îi on cur de deal, e între niște păraie” V, „e capătul Aoașului” [***] (Agris). – *Vezi Aoașu*.

– Din *cur* ‘partea unde se termină un anumit loc, capăt, extremitate’. Din *Cūru Aoășului* s-a născut varianta *Cur-Aoășului*, din care s-a refăcut forma *Curaoăș(u)*.

CURĂTURA „loc de pășunat; e mai rădăcat o țără, ca o pălărie” II, grup de case (Cacova Ierii). At.: 1838 a’ *Kureture nevű fordulob(an)*, A’ *Kereture nevű Forduloban* (SzTA 33), 1847 *Lá Kureture, Lá Kuretura* (ibid. 111).

– Din *curătūră* ‘loc curățat de arbori, de mărăcini etc. pentru a putea fi cultivat sau folosit ca pășune’ (< lat. *curatura*: Loșonți CIE 164–165).

CURECHÎȘTEA I, III, [*] sau *Curechiștele* IV „loc șes lângă sat” I, „o pus curechi acolo” III, „aici era loc de pus zarzavat” [*] (Borzești).

– Din *curechiște* (pl. *curechiști*) ‘loc cultivat cu curechi [= varză]’.

CURECHÎȘTILE v. *Curechiștea*.

CURMĂTURA „curmătură, șa frumoasă, la Hude” IV (Borzești).

V. și *Dălma Curmăturii*.

– Din *curmătūră* (pl. *curmătūri*).

CURMĂTURA „tarniță, groapă cu fână” I (Buru).

CURMĂTURA „e în vârv ca o curmătură, ca [și] cum l-ai tăia [dealul]” I, „o troacă” III (Făgetu Ierii).

CURMĂTURA „loc mai lăsat, groapă cu drum ce mere în valea aialaltă, la Săvulești” I, „o groapă, chiar pe deal” II, „șă pe vârvu dealului” V (Muntele Băişorii), „pe aici trece un drum în Muntele Băişorii” I (Muntele Bocului).

CURMĂTURA (alt loc) „îi pe la Buhuia” [**], „e cum ieși în deal și treci dincolo” [*****] (Muntele Băişorii).

CURMĂTURA „groapă, dolină” III, „pe acolo e o cărare ce trece peste deal” [*] (Surdac). At.: 1761/1808 *In Curmatura* (SzTA 94).

CURMĂTŪRA GĒRII „îi curmat dealul”
IV (Muntele Băişorii). – Vezi *Gera*.

CURMĂTŪRA MĂRŪTULUI „curmătură”
IV (Muntele Băişorii). – Vezi *La Măruţu*.

CURMĂTŪRA ŪRSULUI „dălmă cu neşte
spini” I, „creastă de deal; îi on drum pe acolo”
III (Borzeşti). – Vezi *După Ursu*.

CURMĂTŪRILE „rât pântre [= printre]
păduri în jos” III, „acolo-i creasta de deal; se
desparte hotarul nost de a Petridului” (IV)
Borzeşti).

CURPĂTOĂRELE „pământuri arabile
tăiate curmeziş; nu-s prea lungi” III (Surduc).

Toponimul se întâlneşte şi în alte regiuni:
Cărpătoărele, *Cărpătóru* (DTRO II 145),
Cărpétór (DTRM II 76), *Curpătóriu*, *Curpătóru*
Bónciului, *Curpătóriu Şuşterului* (DTRT-Sălaj
93), *La Cărpătoare* (Frătilă STD 117).

– Din *curpătór* (pl. *cupătoăre*) ‘teren în
formă de curpător [= cărpător]’ (v. Loşonţi-Vlad
VH 37).

CŪRU AOĂŞULUI v. *Cur-Aoăşului*.

CŪRU BĂICULUI „cur de deal; o dungă
care vine din Baicu în jos” I, „acolo se găţ
Baicu” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Baicu*.

– Din *cur* ‘partea unde se termină un anumit
loc, capăt, extremitate’.

CŪRU BĂILOR „îi on cur de dălmă,
capetul dealului de cătă Buru” I, „e mai jos,
acolo se găţ” IV (Măgura Ierii). – Vezi *Băile*.

CŪRU CLÍNULUI „acoale se găţ Clinul.
E on pic de rât, de gol” V (Muntele Băişorii). –
Vezi *Clinu*.

CŪRU DĂLMII „capăt de dălmă, de deal”
I, „margine” III (Măgura Ierii). – Vezi *Dălma*.

CŪRU DĂLMII „acolo se găţ Dălma” [*]
(Ocolişel). – Vezi *Dălma*.

CŪRU LUPÓII „acolo se termină gólişte
aia” III (Surduc). – Vezi *Lupoáia*.

CŪRU MĂLĂIEŞTILOR „pădure mare” I,
„dălmuşă” III, deal ce coboară către Valea Ierii
(Borzeşti). – Din n. grup *mălăieşti* < *Mălai*, n.
fam. (DNFR, PACJ 169).

CŪRU STÂNĂII „îi capetul la Stânaie.
Mere în jos până în Valea Agrişului” I (Măgura
Ierii). – Vezi *Stânaia*.

CŪRU STÁRMINII „vârv după Locu Rău,
apoi e o gropiţă, obliş” I (Buru). – Din *stármină*
‘coastă stâncoasă, abruptă’ (cf. DLR), apelativ
viu în zonă.

CŪRU TÍŞII [cúru t’íşî] „îi la capăt; acolo
se găţ Tişa” I (Măgura Ierii). – Vezi *Tişa*.

CUSTŪRA „deal mare cu stânci multe pe el”
III, „coamă de deal colţuroasă” [*] (Valea Ierii).

V. şi *Coastea Custurii*, *Hoanca Custurii*,
Părau Custurii.

– Din *custură* ‘creastă stâncoasă de deal sau
de munte’.

D

DĂBĂLĂGA „groapă” IV (Muntele Bocului).

DĂSCĂLESCU „niște delniți” I, „o fost dat [în folosință] la dascăl” [**] (Agrîș).

– A rezultat, prin omiterea determinativului, din **Locu Dăscălesc* ‘Locul Dascălului’ < adj. *dăscălesc* ‘al dascălului’ < *dascăl* + suf. -esc.

DĂLMA „deal mic” [*] (Băișoara).

V. și *Curu Dălmii*, *După Dălmă*, *În Dălmă la Metești*, *Vârnu Dălmii*.

– Din *dălmă* ‘deal mai scund, izolat și cu vârful rotunjit sau lunguieț’.

DĂLMA „dălmă” I (Buru).

DĂLMA „dălmă” II (Lungești).

DĂLMA „pantă, deal” I (Valea Agrișului).

DĂLMA I, [*], [**] sau **Dălma** lui **Dăniloi** I, [**], [***] „on pic de dălmă” I, „rădicătură de pământ” [*] (Agrîș). – *Dăniloi*, n. pers., acum necunoscut de informatori.

DĂLMA ARINÉILOR III sau **Dălma** di la **Arinéi** III dălmă cu pădure (Borzești). – Vezi *Arineii*.

DĂLMA BĂLÂNII „e în pădure, câtă Râu” I, „dălmă, coastă” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Bălana*.

DĂLMA BÊNȚII „creastă; deasupra ei este teren drept” III (Muntele Filii). – *Bênța*, n. fam. în satul apropiat Hășdate (v. Loșonți-Vlad VH 134). – Vezi *Bența*.

DĂLMA BOCĂNEȘTILO ridicătură (Băișoara). – Din n. grup. *bocănăști* < n. fam. *Bocán*, atestat în localitate, după câte cunoaștem acum, din 1761 (*Bokán Makarie*: SzTA 91).

DĂLMA BORÍȘȚII v. *Dălma Borîștilor*.

DĂLMA BORÍȘȚILO I, [*] sau **Dălma Borîștii** II „spinare lungă până în vârful dealului; o fost pădure cu locuri neîmpădurite” I, „loc prăpăstos” II, „dălmă. O umblat vitele pe acolo” [*] (Buru). – Vezi *Borîștea*.

DĂLMA BÚȚII „deal” V (Muntele Băișorii). – *Bută*, *Bute*, n. fam. (DFNFR, PACJ 68) sau por.

DĂLMA CĂȚÂNÉLULUI „îi o dălmă, o dungă” III (Valea Vadului). At.: 1834 *Dilma Ketzenyelilor* [sic!] (SzTA 32). – Vezi *Cățânelu*.

DĂLMA CIREBÉȘȚILO „creastă cu câteva case” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Cirebeștii*.

DĂLMA CLÍNULUI „dălmă cu brazi” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Clinu*.

DĂLMA COÁȘȚII dălmă împădurită (Muntele Săcelului). – Vezi *Coastea*.

DĂLMA CURMĂTÚRII „loc dâmbos, bombat, dălmă” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Curmătura*.

DĂLMA CU SPÍNII „dălmă; se ține de Usoiu Scurt” I (Buru). – Din *spin* (pl. *spini*).

DĂLMA DI LA ARINÉI v. *Dălma Arineilor*.

DĂLMA DÍNTRE HOTÁRE „dălmă. O fost oarecând hotarul între pădurile unor domni” II (Lungești). – Din *hotár* (pl. *hotáre*).

DĂLMA DOBRÓIULUI „dălmă între două gropi” II (Lungești). – Vezi *Dobroiul*.

DÁLMA DOBRÚSHI „dălmă, creastă de deal, coamă cu spini” (Borzești). – Vezi *Dobrușa*.

DÁLMA DÓSURIILOR „dălmă, creastă de deal” I, „dălmă pe lângă Dosuri în jos” III (Borzești). – Vezi *Dosurile*.

DÁLMA FÂNTÂNII RÚGILO „dălmă pângă Fântâna Rugilor” III (Surduc). – Vezi *Fântâna Rugilor*.

DÁLMA FLÓRII dălmă „*Florea* era din Cacova” I (Valea Vadului). – *Flórea*, n. fam. existent în sate vecine (Cacova Ierii, Mașca, Ocolişel).

DÁLMA GÁFIII „deluț, culme, coamă de deal” [*] (Muntele Filii). – *Gáfta* [gášija], n. f. curent în zonă.

DÁLMA GÁIȚII „dălmă foarte abruptă pe o parte” [*] (Muntele Cacovei). – Vezi *Gaița*.

DÁLMA GÁLII „coastă, deal” [*] (Ocolişel). – Vezi *Gălea*.

DÁLMA GÉRII [dálma jári] IV, [dálma jéri] [*] „dălmă, creastă de deal” IV (Muntele Băişorii). – Vezi *Gera*.

DÁLMA GÓRII „dălmă. Gorea o avut pământ mult acolo. Nu mai sunt din neamul lui” [*] (Ocolişel). – *Gore(a)*, por. sau hip. de la *Grigore*.

DÁLMA GRÉCULUI „culme de deal; pășunat” II (Băişoara). – *Gréc*, n. fam.

DÁLMA GRÓPHI SECI „dălmă” III, [*] (Surduc). – Vezi *Groapa Seacă*.

DÁLMA HALÁIELO „îi între pâraiele ce duc la adăpători” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Halaiele*.

DÁLMA HOCEÁSCĂ v. *Dálma Hoceștilor*.

DÁLMA HOCÉȘTILOR II, *Dálma Hocească* [*] sau *Dálma Hóchii* [*] „dălmă bumbuleie [= rotundă]” II (Ocolişel). – Din n. grup. *hocéști*, adj. *hocésc*, -cească < *Hóca*, por. E și n. fam. (v. PACJ 136).

DÁLMA HÓCHII v. *Dálma Hoceștilor*.

DÁLMA HUZDUPÉȘTILOR „creasta ce coboară până-n Valea Vadului” II (Muntele Cacovei). – Din n. grup. *huzdupéști* < *Huzdúp*, n. fam. (DNFR, PACJ 139) sau por.

DÁLMA ILEÁSCĂ „creastă, dălmă între două pâraie” I (Mașca). – Din adj. *ilésc* < *Ílea*, n. fam.

DÁLMA IZVORÉLELO „dălmă, coamă de deal” V (Muntele Băişorii). – Vezi *Izvorelele*.

DÁLMA LEOCÚȘULUI „pantă, dălmă” I, „dălmă înconjurată de pădure” III (Surduc). – Vezi *Leocușu*.

DÁLMA LUI BOIÁC „deal între două văi” II (Băişoara). – *Boiác*, n. pers.

DÁLMA LUI CIOCÓI dălmă (Ocolişel). – *Ciocói*, n. fam. (Lungești, sat vecin).

DÁLMA LUI CIUCULÍE „creastă” I (Muntele Cacovei). – *Ciuculíe*, por.

DÁLMA LUI DĂNILÓI v. *Dálma*.

DÁLMA LUI FORFÓI „dălmă” IV (Surduc). – *Forfói*, n. pers.

DÁLMA LUI GÁBOR „dălmă frumoasă” I, „dălmă unde zăcăresc vitele” III (Măgura Ierii). – *Gábor*, n. pers. (< magh. *Gábor* ‘Gavril’).

DÁLMA LUI IÁNOȘ „dălmă. O stat acolo unul Ianoș” [*] (Muntele Filii). – *Iánoș*, n. pers.

DÁLMA LUI MUNTEÁNU v. *Dálma Popii*.

DÁLMA LUI NICULÍCI „loc arător” I (Muntele Cacovei). – Vezi *La Niculici*.

DÁLMA LUI RÁTU MÂNZÁT „culme” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Dosu Mânzatului*.

DÁLMA LUI RÉNCI „ridicătură” I, „dălmă bombată în hotar cu [satul] Liteni” III (Săcel). – *Rénci* [rēnci] = magh. *Rencsi*, hip. de la *Renáta* (Fercsik-Raátz KE 373).

DÁLMA LUI STÁUR-COTÊȚ „coamă de deal. Despărțea pădurea Stáur-Cotêt de cea a iobagilor” I (Buru). – Vezi *Staur-Cotet*.

DÁLMA LUI TONDÁL „deal, pantă mare; pădure, fânaț și loc neproductiv” [*] (Făgetu Ierii). – *Tondal*, probabil n. pers.

DÁLMA LUI ZAHARIE dâlmă (Băișoara). – *Zaharie*, pren.

DÁLMA LÚPIŁOR „dâlmă. De acolo izvorăște Părâu Lupilor” I (Mașca). – Din *lup* (pl. *lupi*).

DÁLMA MÁRE „îi o dâlmă mare, pășunat” I (Muntele Cacovei).

DÁLMA MÁRE „creastă” II, „dâlmă mare; îi mai rădicată ca celelalte” [*] (Ocoișel).

DÁLMA MÍCĂ dâlmă (Muntele Cacovei). – Din adj. *mic*.

DÁLMA MICÚDII „dâlmă, coaste” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Miciidea*.

DÁLMA MIÉRCII „dâlmă” IV (Muntele Băișorii). – *Miercea* [mîérĉa], var. a lui *Mercea*, n. fam. (DNFR, PACJ 172).

DÁLMA MÓRII dâlmă (Buru). – Vezi *Moara de Pădure*.

DÁLMA ORZÍȘTII „dâlmă” I, „culme de deal; loc arător și fânaț” II (Lungești). – Vezi *Orziștea*.

DÁLMA PÁLTINULUI „dungă” III (Valea Vadului). – Din *páltin*.

DÁLMA PÁRTOÁLELOR „dâlmă cu pădure” II (Lungești). – Vezi *Părtoalele*.

DÁLMA PIRCEOÁGHII „dâlmă” IV (Muntele Băișorii). – *Pirceoágă*, por.

DÁLMA PÍȚULUI „dâlmă” I (Muntele Bocului). – *Pîțu*, n. fam. (DNFR, PACJ 210) sau por. „*Pîțu* e și nume de cal” [*].

DÁLMA PLEȘÎTELOR „dâmb înalt” III (Muntele Săcelului). – Vezi *Pleșițele*.

DÁLMA POIÉNII „deal mai înalt” IV (Borzești). – Vezi *Poiana*.

DÁLMA POIÉNII „dâlmă frumoasă; o avut poiană” I (Mașca). – Vezi *Poiana*.

DÁLMA PÓPII I, [*] sau **Dálma lui Munteánu II** „deal nu prea mare. O fost a unui popă, Munteanu, ce o avut acolo grajd” I (Băișoara). – Din *pópă*. *Munteánu(u)*, n. fam., acum dispărut din localitate, dar existent în satul vecin Iara.

DÁLMA PÓPII „gherghelcu; o fost a popilor” I (Făgetu Ierii), „dâlmă, moviluță” I (Lungești). – Din *pópă*.

DÁLMA PRELÚCHII „coamă de deal” III (Muntele Filii). – Vezi *Preluca*.

DÁLMA PRÍCII „dâlmă” IV (Borzești). – Vezi *Pricea* (în satul vecin Livada: Loșonți-Vlad VH 95) < [Pădurea de] Price < *price* ‘ceartă, neînțelegere, dispută; problemă litigioasă’.

DÁLMA PUȘCÁȘULUI „deal mai rădicat; pădure” I, „dâlmă” III (Surtuc). – *Pușcás*, n. fam. (PACJ 224).

DÁLMA RĂDÁCÍNILOR „deal cu tufișuri” [*] (Ocoișel). – Vezi *Rădăcinile*.

DÁLMA RÉCELUI „dâlmă” III (Borzești). – Vezi *Recele*.

DÁLMA SÁTULUI „dâlmă în sat” I (Muntele Bocului). – Din *sat*.

DÁLMA SÁNGERILOR „dâlmă” II (Făgetu Ierii). – Din *sánger* (pl. *sánger*) (< lat. *sanguinus*: Loșonți SSE 144).

DÁLMA SECÁRII [dálma sácári] ridicătură (Borzești). – Vezi *Secarea*.

DÁLMA ȘÚRII „dâlmă; mai jos îi o șură” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Șura lui Brânzei*.

DÁLMA TEOCÁRIŁOR v. *Dálma Teocarului*.

DÁLMA TEOCÁRULUI [dálma t'ocárĵuli] [*], [**] sau **Dálma Teocárilor I** „dâlmă întinsă” I (Muntele Băișorii). – Vezi *La Teocari*.

DÁLMA TÍŠII [dálma číši] dălmă (Borzești). – Vezi *Tișa*.

DÁLMA TÓTULUI „mamelon” I, „culme, rădicătură mai largă” II (Băișoara). – *Tótu*, por.

DÁLMA TÍCULUI „dălmă. A fost teren arabil” [**] (Muntele Băișorii). – *Țicu*, hip. (< Vasile), frecvent în zonă.

DÁLMA TÓNȚII [dálma tónți] „dălmă între două păraie” [**] (Muntele Băișorii). – *Tónț(e)a* [tónța], por.

DÁLMA TÓPULUI dălmă (Muntele Băișorii). – Din n. fam. *Țop* (Băișoara) sau din *țop* „persoană (originară) dintr-o anumită zonă a Munților Apuseni”.

DÁLMA USÓIULUI „o dălmă ca on fel de pădinuță” I (Măgura Ierii). – Vezi *Usoiu*.

DÁLMA ÚRSULUI „dălmă; fânaț” III (Borzești). – Vezi *După Ursu*.

DÁLMA ÚRSULUI „dălmă; arabil” II (Ocolişel). – Din n. fam. *Urs* (Muntele Băișorii, Muntele Cacovei) sau *urs*.

DÁLMA VÁDULUI „e mai înaltă; pantă” III (Surduc). – Vezi *Vadu*.

DÁLMA VERDÉTII „dălmă, culme mare. O fost poiană acolo sus” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Verdeața*.

DÁLMA VÉSII „dălmă ce coboară din Șătrie, din vârful Boinicului până-n vale” I, „creastă” II (Muntele Cacovei). – *Vésa*, n. fam. în Iara. Vezi și PACJ 283.

DÁLMA VINDERÉULUI „o dălmă până-n vale; e ca o creastă” I (Făgetu Ierii). – Din *vinderéu*. Cf. și *Vindireu*, n. fam. (PACJ 284).

DÁLMA ZÁPRII „dălmă, creastă; fânaț și loc arător” II (Ocolişel). – *Zăprea*, n. fam.

DÁLMA ZÁPODIOÁRELOR „dălmă lungă ce coboară spre Buru” IV (Borzești). – Vezi *Zăpodioárele*.

DÁLMA ZÁPODÍTII „dălmă ca o șa de cal” III (Borzești). – Vezi *Groapa Zăpodíții*.

DÁLMIILE LUI GHÉȚI [dálmiile lui ghéți] „pantă acum plantată cu copaci” I (Buru). – Vezi *Colțu lui Ghéți*.

DÁMBU „dămb în sat” [*] (Băișoara). V. și *În Dămb la Onu, Părau Dămbului*. – Din *dămb*.

DÁMBU „deluț” [*] (Săcel).

DÁMBU AFINIȘULUI „dămb; este afiniș aici” I (Plopi). – Din *afiniș*.

DÁMBU BÂRDII „dămb nu prea mare” IV (Valea Ierii). – *Bârdea*, n. fam. existent în localități apropiate (v. Loșonți-Vlad VH 134).

DÁMBU BESÉRICII „dămb în dreapta besericii” [*] (Valea Ierii). – Din *beserică*, var. a lui *biserică*.

DÁMBU BICAȘÉULUI „dămb” II (Valea Ierii). – Vezi *Bicașei*.

DÁMBU BOBOLÓCULUI I, Deálu Bobolócului [*] sau *În Deal la Bobolocu* [*] „dămb” I, „acolo are teren Bobolocu” [*] (Muntele Băișorii). – *Bobolóc(u)*, por. În alte regiuni se întâlnește ca n. fam. (DFNFR).

DÁMBU BÓDII „dămb” II (Valea Ierii). – Vezi *Bódea*.

DÁMBU BÓITII „dămb, creastă” I (Plopi). – *Bóita*, n. fam. în satul vecin Hășdate CJ (v. Loșonți-Vlad VH 134).

DÁMBU BUDÚLII v. *Dămbu Burdúlii*.

DÁMBU BURDÚLII I sau *Dămbu Budúlii* (Giuglea-Țara TMA 209) „deal” I (Muntele Săcelului). – *Budúla*, *Budulea*, *Burdúlea*, n. fam. (DFNFR, PACJ 66) sau por.

DÁMBU CĂLÉȘTILO „dămb” II, „creastă de deal” III (Valea Ierii). – Din n. grup. *călěști* < *Calu*, n. fam. (DNFR, PACJ 70) sau por.

DÁMBU CĂTĂRĂGULUI „dămb” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Cătărăgu*.

DÁMBU CIÓLII „dămb alungit” I, „era terenul Ciolii” [*] (Cerc). – *Ciólea*, por.

DÂMBU CIÓRII ridicătură de teren (Muntele Bocului). – Vezi *Cisora*.

DÂMBU CIULÍCULUI [dâmbu êulículi] „creastă” I (Plopi). – *Ciulicu*, por.

DÂMBU CIÚRII „creastă de dâmb din Valea Ierii până-n Ghergheleu” III, „coaste” [*] (Valea Ierii). – *Ciúrea*, n. fam. (DNFR, PACJ 83).

DÂMBU CU CÁLE „dâmb; o fost ceva drum pe el” II, „creastă cu drum vechi” III (Cerc). – Vezi *Calea Agrișului*.

DÂMBU CU SÍLHELE MĂRUNȚELE „o fost oarecând silhe, brad mic” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Silhele*. Din adj. *măruntél*, -eá.

DÂMBU CÚCULUI „dâmb frumos” II (Cerc), „poiană pe-on dâmb înalt” I, „creastă” II, III (Valea Ierii). – *Cuc*, n. fam. în satul vecin Finișel (Loșonți-Vlad VH 134) sau *cuc*, numele păsării.

DÂMBU DIN MÍJLOC „dâmb” [*] (Cerc). – Din *míjloc*.

DÂMBU DÚȘII „dâlmă frumoasă cu o poiată a lui Veselie a Dúșii” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Dușa*.

DÂMBU FIRÉZULUI [dîmbu șirézului] „ridicătură de la Valea Ierii în sus” I, „acolo [jos, lângă apă] o fost cândva firez” III (Săcel). – Din *firéz* ‘joagăr’.

DÂMBU HÁCURIILOR pășune (Plopi). – Din *hácuri* (sg. *hac*) ‘surcele, vreascuri’, cuvânt viu în zonă (v. ALRR–Trans. III h 331).

DÂMBU HĂȚĂGULUI „dâmb” II (Valea Ierii). – *Hățăgu*, n. pers. dispărut (cf. infra *Hățăgoaia*). Acesta se aseamănă cu toponimele *Hațeg* (oraș HD) și *Ațag* (locuință izolată în Argeș), care, după Drăganu *Români* 271, ar putea proveni dintr-un nume de persoană.

DÂMBU HÓNCHII „dâmb” II (Valea Ierii). – Vezi *Hoanca*.

DÂMBU-I MÁGURII [sic!] II sau **Dâmbu Mágurii** [*] dâmb (Valea Ierii). – Vezi *Mágura Ierii*. Pentru dubla articulare, vezi Nuțu Roșca, *Particularități ale articolului în onomastica din comuna Bârsana (jud. Maramureș)*, în LR, XXVII, 1978, nr. 3, p. 321–326; Dragoș Moldovanu, *Aspecte ale interpenetrației sistemelor toponimice: toponimele descriptive cu articol definit proclitic*, în vol. *Profesorului Gavril Istrate la 70 de ani*, Iași, 1984, p. 295–311.

DÂMBU JOLDOÁII „dâmb” II (Plopi). – *Joldoáie*, sprm. Cf. n. fam. *Joldea*, în Băișoara, sat apropiat.

DÂMBU LEOSTENÉȘTIILOR II sau **Dâmbu lui Leosteán** [*] „creastă de dâmb” II (Plopi). Din n. grup *leostenéști* < *Leosteán* [l̥eostʰán], por. (a unei familii Sucală). Se întâlnește și ca n. fam. (v. DNFR).

DÂMBU LÍCHII [dîmbu líki] „dâmb unde o fost o carieră de piatră” II (Lungești). – *Lica*, hip. de la *Vasilica* (< *Vasile*).

DÂMBU LÍNDULUI v. *Dâmbu Lindicului*.

DÂMBU LINDÍCULUI dâmb (Valea Ierii). Conform relatărilor informatorilor, o ingineră tânără de la Ocolul Silvic a încercat să modifice această denumire, înlocuind-o, pe harta de lucru, cu **Dâmbu Lindului**. – Din **Lindic*, por., acum necunoscută în sat, sau *lindic*.

DÂMBU LUI BERINDÉI (Giuglea-Țăra TMA 209), II, [*]–[***] sau **Dâmbu lui Berindéu** I „dâmb, deal” I, [***], „dâmb rotund ca și-o mămăligă” II (Muntele Săcelului). – *Berindéi*, n. fam. în Valea Ierii. V. și DOR 200, DNFR, PACJ 53.

DÂMBU LUI BERINDÉU v. *Dâmbu lui Berindei*.

DÂMBU LUI CHÉRMES „dâmb, ridicătură” [*] (Cerc). – *Chérmeș* [kérmeșʷ], por. („Lázăr îl chema” [*]). E și nume de boi.

DÂMBU LUI CIOCÁN „loc cu piatră mai măruntă” I (Muntele Băișorii). – *Ciocán*, n. fam. (DNFR, PACJ 81).

DÂMBU LUI DAN „dâlmă” I, „dâmb” III (Măgura Ierii). – Vezi *Colțu lui Dan*.

DÁMBU LUI GHÉRGHEL „dâmb mare”
[*] (Valea Vadului). – *Vezi Colțu lui Gherghel*.

DÁMBU LUI INDRÊI „dâmb în sat” I
(Muntele Băișorii). – *Indrêi*, n. pers.

DÁMBU LUI ISPÁS „vârv de deal” I,
„deal” II (Muntele Bocului). – *Ispás*, pren.
obișnuit în trecut în zonă. Este atestat la Cacova
Ierii (1761/1808 *Paska Jozpasz* [greșeală pt.
Jszpasz]: SzTA 30), Iara (1761/1808 *Hiszku
Ispász*: ibid. 15). E cunoscut și ca n. fam.
(v. PACJ 145).

DÁMBU LUI LEOȘTEÁN v. *Dâmbu
Leoșteneștilor*.

DÁMBU LUI MĂLĂI „dâmb, cur de dâmb
nu prea mare” I, „deal” II (Muntele Bocului),
„dâmb ascuțit, neîmpădurit” [***] (Muntele
Săcelului). Giuglea-Tăra TMA 212 dau greșit:
La Dâmbu lui Mihai. – *Mălái*, n. fam. (DNFR,
PACJ 169).

DÁMBU LUI MĂȘINĂ „dâmb; o fost a lui
Ciocoi Ion, ciufulit Mășină” II (Lungești). –
Mășină, por.

DÁMBU LUI MOTÓC „ridicătură” [*]
(Cerc). – *Motóc*, n. fam. (Muntele Băișorii).

DÁMBU LUI SAMOÍLĂ „dâmb; rât. A
fost proprietatea lui Samoilă” II (Valea Ierii). –
Samoilă, pren. În Băișoara, Cacova Ierii etc. se
întâlnește și ca n. fam.

DÁMBU LUI SÂNGEL v. *Dâmbu lui
Sânger*.

DÁMBU LUI SÂNGER III, [*] sau
Dâmbu lui Sânger II „dâmb” II, „creastă” III
(Valea Ierii). – Din *Sânger*, n. fam. (DNFR) sau
por.

DÁMBU LUI TÓTI [dâmbu li tóti] „creastă
de dâmb; pădure” I, „dâmb” IV (Plopi), II
(Valea Ierii). – *Vezi Colțu lui Toti*.

DÁMBU MÁRE „dâmb mare” V, „dâmb în
munte [= pășune]” [*] (Muntele Băișorii). – Din
adj. *máre*.

V. și *Su Dâmbu Mare*.

DÁMBU MÁGURII v. *Dâmbu-i Măgurii*.

DÁMBU MESTEÁCĂNULUI „dâmb” I,
„o creastă; sânt ceva mestecenii” III (Valea Ierii).
– *Vezi Mestecenii*.

DÁMBU OÁIDII „dâmb” II (Valea Ierii). –
Oáida, n. fam.

DÁMBU OÁRGHII [dâmbu uárgi] „creastă
de deal până-n Valea Ierii” I, „ridicătură” IV
(Plopi). – *Oárga*, oficial *Várga*, n. fam.

DÁMBU ÓMULUI „dâmb; se-ncepe de la
Buhúia la vale” I, „șes pe deal. Acolo scoteau
lemnle cu boii și încarcau carele” II (Muntele
Băișorii). – Din *om* sau *Om*, por.

DÁMBU PÁȘCULUI „dâmb; fânaș și loc
arător” III (Muntele Filii). – *Pașc*, n. fam.
(Muntele Săcelului, Săcel).

DÁMBU PÁȘCULUI „dâmb; fânaș” [*]
(Plopi).

DÁMBU PÉNELOR „dâmb” I, „deal cu
pădure” II (Muntele Băișorii). – Din *páná* (pl.
péne) „floare”.

DÁMBU PIÉTRILOR „creastă de dâmb cu
piatră, stânci” III (Valea Ierii). – *Vezi Pietrile
Albe*.

DÁMBU PITIRÍCILOR [dâmbu pit'irícilor]
„dâmb lung” III (Cerc). – Cf. n. fam. *Pitirici*
(DNFR).

DÁMBU POPÉȚULUI „creastă” III (Cerc).
– *Popéțu*, por.

DÁMBU POPÍCHII v. *Dealul Popichii*.

DÁMBU SÁVULUI „creastă între două
păraie” III (Cerc). – *Sav*, n. fam. atestat la 1760 în
Hășdate, localitate care avea terenuri aici înaintea
formării satului Cerc (Száv Vonu: SzTA 86).

DÁMBU STRÁMBULUI „dâmb, creastă de
dâmb lângă Părau Strâmb” III (Valea Ierii). –
Din adj. *strâmb*.

DÁMBU SUMEȘTILOR „creastă de
dâmb” I, „dâmb mai mare între păraie” III
(Cerc). – Din n. grup. *sumești* (Cf. n. fam. *Suma*:
PACJ 254).

DÂMBU ȘOPĂRLII „creastă sub Dealu Șopărlui” II, „dâmb cu pădure, fânaț, pășune” [*] (Plopi). – Vezi *Șopărla*.

DÂMBU ȘUTULUI „vârv de dâmb ca o movilă, ca o clăditură [= clăie mare de fân, cu par în mijloc], rotund” III (Cerc). – *Șut(u)*, n. fam. (DNFR, PACJ 261) sau por.

DÂMBU TÂRNIȚII „dâmb ca o șa; pășunat” III (Valea Ierii). – Vezi *Târnița*.

DÂMBU TODICHII „coamă de deal” [*] (Valea Ierii). – *Todica*, n. pers.

DÂMBU ȚĂPULUI „creastă, ridicătură” III, „dâmb” IV (Valea Ierii). – Din *țap*. Cf. și n. fam. *Țap(u)* (PACJ 274).

DÂMBU ȚÂRCULUI „creastă; a fost făcut aici un țarc pentru cerbi” III (Valea Ierii). – Din *țarc*.

DÂMBU URSÓIULUI v. *Ursoiu*.

DÂMBU VĂCĂRULUI „dâmb cu loc mai drept, mai bun; pădure” III (Cerc). – Din *văcăr* sau *Văcăr*, n. pers. existent în zonă (v. Loșonți-Vlad VH 138).

DÂMBU VÎLII „dâmb înalt” I (Muntele Băișorii). – *Vilă*, hip. de la *Gavrilă* (*Găvrilă*).

DÂMBU ZĂPÓZII dâmb „lângă Groapa Hătagului” II (Valea Ierii). – Vezi *Zăpodea*.

DÂMBULEĂȚA „on picuț de dălmă, on pic de dâmb” II (Lungești).
– Din *dâmbuleăță*, dim. al lui *dămbă*.

DÂMBULÉȚU „dâmbuleț” III (Măgura Ierii).
– Din *dâmbuleț*, dim. al lui *dâmb*.

DÂMBULÉȚU „on pic de dâmb, de vârv” IV (Muntele Băișorii).

DÂMBÚȚU „delușor” IV, „deal în pădure” [*] (Muntele Băișorii).
V. și *Părău Dâmbușului*.
– Din *dâmbú*, dim. al lui *dâmb*.

DEĂLU „deal cu pășune” I (Băișoara).

V. și *Calea di su Deal, Capu Dealului, Coastea Dealului, Colțu din Deal, După Deal, Fața Dealului, Fântâna din Deal, Fruntea Dealului, În Deal la Coșu, În Deal la Cruce, La Ciocea-n Deal, La Ciuhă în Deal, La Cruce în Deal, La Dodea în Deal, La Luca-n Deal, La Onu în Deal, Părău Dealului, Su Deal, Vârvu Dealului*.

– Din *deal*.

DEĂLU „deal deasupra satului” I, „bumbuleu frumos, mare” III (Borzești).

DEĂLU parte de sat (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *La Gârdu Czarini... în Gyál* (SZTA 31).

DEĂLU loc ceva mai ridicat în vatra satului (Mașca).

DEĂLU „dălmă; loc arător” I (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Gyál, Ketre gyál*, 1824 *Gyín gyál in szosz, Pe Gyál* (SZTA 92).

DEĂLU „doștină. O fost locuri arătoare” I, „fânaț, pășune” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In gyál, In Gyál* (SZTA 93).

DEĂLU ANTONÉȘTILOR „deal mare, arabil și pădure” I, „platou frumos, arător” III (Săcel). – Vezi *Antoneștii*.

DEĂLU BÂRNELOR deal pe care se făcea depozit de bărne până le cărau în sat (Muntele Cacovei). – Din *bárnă* (pl. *bărne*) ‘trunchi de brad cojit și cioplit în două fețe’.

DEĂLU BÂRZÉȘTILOR „deal” I, „deal gol, frumos, neted” [*] (Muntele Cacovei). – Din n. grup. *bârzéști* < *Bârz*, n. fam. (Băișoara, Mașca).

DEĂLU BÊȘULUI deal cu fânaț (Muntele Săcelului). – Vezi *Beșu*.

DEĂLU BOÂNCĂȘULUI „ridicătură, dâmb din Valea Feneșelului până în deal” II, „deal mai înalt” III (Plopi). – Vezi (în satul vecin Hășdate) *Boâncășu* (Loșonți-Vlad VH 30).

DEĂLU BOĂNȚII [d'álu bônți] „îi ca on porcúț [= purcoi], boghioi” III (Valea Vadului). – *Boanța, Boanță*, n. fam. (DNFR, PACJ 57).

DEÁLU BOBOLÓCULUI v. *Dâmbu Bobolocului*.

DEÁLU BOCÉȘTILOR „deal rotund și arinos” I (Ocolişel). – Din n. grup *bocéști* < *Bóca*, n. fam.

DEÁLU BÓRDII [d'álu bórd'i] „creastă de deal” I (Plopi). – *Bórdea*, n. fam. (Valea Ierii).

DEÁLU BÚRULUI „deal lung” II, „deal mare, cu fânaș și pădure” III (Valea Ierii). – Vezi *Búru* (Loșonți-Vlad VH 32).

DEÁLU CÁLULUI „vârv” I, „deal între Valea Calului și Valea Ursului” III (Cerc). – Din *Calu*, n. pers. (v. *Dâmbu Căleștilor*).

DEÁLU CĂBĂLĂȘULUI v. *Căbălașu*.

DEÁLU CĂCĂLĂULUI v. *Căcălău*.

DEÁLU CĂLĂOÁII [d'álu călăwójii] „deal, creastă de deal” III, „coamă de deal” [*] (Surduc). – *Călăoăie*, sprn.

DEÁLU CHEȘCHIEȘULUI v. *Cheșchieșu*.

DEÁLU CIRÉȘILOR II, [*] (Iara), [*] (Valea Agrișului) sau **Deálu Ciriéșilor** [*] (Iara), I (Valea Agrișului), „deal” II (Iara), „pășunat; loc frământat, și gropi și deal; o fost împădurit cu păhui” I (Valea Agrișului). – Vezi *Cireșu*. *Ciriéș* (pl. *ciriéști*) e var. a lui *ciréș*, întâlnită și în alte localități din zonă (Săcel: ALRR–Trans. IV ps. 80/1170/307).

DEÁLU CIRIÉȘILOR v. *Dealul Cireșilor*.

DEÁLU CIÚNGILOR „pământ arător, mai costîș, mai drept” I, „o fost sat acolo pe vremuri. I-o omorât pe oameni și s-o mutat satul aici” II, „acolo o fost satul nost” III (Borzești). At.: 1737 *In Gyalu Csinczilor* [sic!] (SzTA 55). – Vezi *Ciungii*.

DEÁLU COBORĂȘULUI v. *Coborășu*.

DEÁLU COPĂCÉLULUI „deal rotund, bombat, în legătură cu Copăcelu” III, „acuma-i spinărai; o fost pădure” [*] (Săcel). – Vezi *Copăcelu*.

DEÁLU COSÓRULUI v. *Cosoru*.

DEÁLU CRĂCIUNÉȘII deal cu fânaș și tufe (Muntele Săcelului). – Vezi *Crăciuneasa*.

DEÁLU CRÉȚULUI deal (Muntele Săcelului). – *Creț*, n. fam. (Agriș, Muntele Bocului, Valea Ierii).
V. și *După Dealul Crețului*.

DEÁLU CRÚCHII „deal, vârvul dealului. Spun bătrânii că o fost cruce acolo” I (Ocolişel). – Vezi *Crucea*.

DEÁLU DE JOS „deal mai jos decât altele doauă” II (Lungești).

DEÁLU FICIÓRILO „coaste pleasă de tot, destul de înclinată. Acolo erau păduri și de acolo le dădea lemne la ficiorii care se căsătoreau” II, „pășune” [*] (Iara). – Din *ficiór* (pl. *ficióri*), var. a lui *feciór*.

DEÁLU FÍLII [d'álu šili] „deal mare, spre [satul] Filea de Sus” I (Săcel). *Filea* e numele satelor vecine Filea de Jos, Filea de Sus, provenit din antrop. magh. *File*, atestat din 1319 (v. Kázmér RMCsSz s. v. *File*). Pentru *-a*, v. Petrovici SDT 171. Cum *Filea* e cunoscut și ca antroponim românesc (v. DOR 57), Pătruț OR 42 derivă numele satelor transilvănene din acesta.

DEÁLU FÚRCILOR deal pe care erau spânzurătorile (Iara). – Vezi *Furcile*.

DEÁLU GÉRII v. *Gera*.

DEÁLU GHÍBULUI „deal. A fost a unuia Ghibu” I (Ocolişel). – *Ghib*, n. fam.

DEÁLU HÂNSULUI v. *Hânsu*.

DEÁLU HÓNCILOR „deal deasupra la Honci” I, „creastă deasupra Honcilor” IV (Plopi). – Vezi *Hoanca*.

DEÁLU HOTÁRULUI deal (Muntele Băişorii, Muntele Bocului). – Din *hotár*.
V. și *Fântâna din Dealul Hotarului*.

DEÁLU HÚLPILOR „deal” I, IV (Muntele Bocului). – Vezi *Hulpile*.

DEÁLU HÚZII deal (Muntele Bocului). – Vezi *Huda*.

DEÁLU IÉRII „loc rău” I, „deal. O fost oarecând a Ierii, avere domnească. S-o dat loc forțat” III (Cacova Ierii), „deal înalt. De acolo se vede în Iara” I (Ocolişel). At.: 1814 *La Gyalu Jéri* (SzTA 66). – Vezi *Iara*.

DEÁLU IERTÓII „deal cu fânaș și tufe” III (Muntele Filii). – Vezi *Iertoiaia*.
V. și *După Dealu Iertoii*.

DEÁLU IZVOÁRELOR „deal” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Izvoarele*.

DEÁLU LIȚII „deal cu drumul care mere spre Lita” I (Iara). – Vezi *Coastea Liții*.

DEÁLU LUI BÓITOȘ I, II (Băișoara), I, III, [*], Luca *Băișoara* 151 (Săcel) (Giuglea-Țara TMA 208 dau greșit: *Dealul Boitoș*) „o fost proprietatea unuia pe care-l ciufulea Boitoș” I, „deal mai bombat, graniță cu hotarul Săcelului” II (Băișoara), „platou arabil” [*] (Săcel). – *Bóitoș*, por. (e frecvent ca nume de boi; cf. și Luca *loc. cit.*) sau n. fam. (DFNFR, PACJ 59).

DEÁLU LUI CHÍCHIRI coastă și platou arabil. „Chichiri o fost on gazdă mare, l-o chemat Vasile” [*] (Iara). – *Chichiri* [kikiri], por.

DEÁLU LUI CHIRILĂ „deal” I, „teren bombat” III, „e cu pădure pe coastă și [loc] arător pe padină” [*] (Săcel). – *Chirilă*, n. pers.

DEÁLU LUI DÚNI deal (Iara). – *Dúni* [dúni], numele proprietarului (maghiar).

DEÁLU LUI SANTÁU „ala-i cel mai înalt la noi” I, „deasupra-i un loc plan” II, „deal cu pășune” [*] (Iara). – *Santáu* = n. fam. magh. *Szantó*, atestat în localitate din 1672 (*Szanto Gergely*: SzTA 12).

DEÁLU LUI ȚÍRI „deal; acolo o fost o casă unde o stat Țiri” I (Iara). – *Țiri* [tíri], n. pers.

DEÁLU MACAVÉȘTILO „deal cu râț [= fânaș], loc gol deasupra pădurii” IV (Surduc). – Vezi *Coastea Macaveștilor*.

DEÁLU MÁRGINII vârf de deal (Muntele Filii). – Vezi *Margina*.

DEÁLU MÁLÍNULUI „dâmb; pășunat” III (Muntele Săcelului). – Vezi *Mălinu*.

DEÁLU MÁMÁLIGÉȘTILO „deal” II, V (Muntele Săcelului). – Vezi *La Mămăligești*.

DEÁLU MELENTÉȘTILO deal (Muntele Bocului). – Vezi *Melentești*.

DEÁLU MESTEÁCĂNULUI deal (Ocolişel). At.: 1814 *La Gyalu Mesztákin*, în *Gyalu Mesztákenulujj* (SzTA 66). – Vezi *Mestecenii*.

DEÁLU MÚRGULUI v. *La Murgești*.

DEÁLU MUȘUROÁIELO „deal” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Mușuroaiele*.

DEÁLU NÉCIULUI „deal rotund, movilă” I, „deal nu prea înalt, arător” II (Săcel). – Vezi *La Necești*.

DEÁLU NÉGRU „creastă de deal între Părau Negru și Părau Podurilor” III (Valea Ierii). – Din adj. *negru*.

DEÁLU NÉRGHEȘULUI „creastă” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Nergheșu*.

DEÁLU PÁDUCÉILO „deal, loc arabil” I (Săcel). – Vezi *Păduceii*.

DEÁLU PÉLII „pășunat comunal” I, „e vecin cu Runcu” [*] (Ocolişel). – *Pélea*, n. fam. în (satele vecine) Lunca Largă AB, Ocoliş AB și Runc AB.

DEÁLU PÉNELOR „deal lung, culme de deal” I, „îi mai pădinos, mai frumos” IV, „deal cu pădure și pășune” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dâmbu Penelor*.

DEÁLU PLOMÁNII „deal cu fânaș și loc împădurit” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Plomâna*.

DEÁLU PLÓPILOR „deal; o fost cu pădure de plop” IV (Plopi). – Vezi *Plopi*.

DEÁLU PLOPÍȘULUI „padină, pădinuță; platou” IV, „o fost pășunat comunal” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Plopișu*.

DEÁLU POIÉNI [d'álu pojéni] „îi mai sus on pic, arabil” I, „deal, dâmbuleț; e în legătură cu Poiana” IV (Surduc). At.: 1761/1808 în *Gyalu Pojenyi* (SzTA 95), în *Gyalu Pojenni* (ibid. 96). – Vezi *Poiana*.

DEÁLU POPÍCHII I, III sau **Dámbu Popíchii** I „dâmb” I, „dâmb rotund” III (Săcel). – *Popică*, n. pers.

DEÁLU SÁTULUI „loc sus” II, deal (Cacova Ierii). – *Din sat*.

DEÁLU SĂLIȘTH „loc costos, arător” * I (Borzești). At.: 1737 *In Gyalu Szelisti* (SzTA 55). – *Vezi Săliște*.
V. și *După Dealu Săliștii*.

DEÁLU SÂMPIÉTRULUI „vârv” I (Muntele Cacovei). – *Sâmpiétru*, por.

DEÁLU SÁRBILO „dâmb frumos, bombat” III, „loc așezat, drept; pășune” IV (Săcel). – *Din n. grup sârbi < Sărb*, n. fam.

DEÁLU SOBOLEȘTILOR v. *Soboleștii*.

DEÁLU SPOIELELOR v. *Spoielele*.

DEÁLU ȘES [d'álu șăs] „îi aproape drept” I, „deal; deasupra îi șes” III (Valea Vadului). At.: 1761/1808 *In gyalu Seszi* (SzTA 30), 1834 *Kornu luj gyalu seszi* (ibid. 32). – *Din adj. șes*.

DEÁLU ȘOPÁRLII „culmea dealului” I, „deal lung, creastă” IV (Plopi). – *Vezi Șopârla*.

DEÁLU TĂIETÚRILO „deal în continuare la Tăieturi” III (Muntele Filii). – *Vezi Tăieturile*.

DEÁLU TÉRPII „coaste de deal” I (Plopi). – *Térpe(a)*, n. fam. (PACJ 265).

DEÁLU TIMITÉULUI „vârv de deal” IV, „deal cu pădure” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Timiteu*.

DEÁLU TOPÍLILOR „aici o fost topili pentru cânepă” I, „loc mlăștinos; acolo se topea cânepa cândva” III (Săcel). – *Vezi Topilile*.

DEÁLU TÁȚULUI „loc sus” II, „teren arabil” [*] (Cacova Ierii). – *Tățu*, por.

DEÁLU ȚOPULUI „deal” I, II (Muntele Băișorii). – *Vezi Dălma Țopului*.

DEÁLU ȚOPULUI „vârv de deal” I, „deal înalt” II, „aici o fost o vatră de casă și o fântână” [*] (Muntele Bocului).

DEÁLU URSÓIULUI v. *Ursoiu*.

DEÁLU USÓIULUI deal (Valea Vadului). – *Vezi Ușoiu*.

DEÁLU VARTATÁULUI v. *Vartatáu*.

DEÁLU VASILÍCHII [d'álu vasilíki] „deal, pantă arabilă cu răzoare. O fost proprietatea lui Vasilică a Lungului” I (Băișoara). – *Vasilică*, dim. de la *Vasile*.

DEÁLU VÂCÊȘTILOR v. *Văceștii*.

DEÁLU VLÁDÍCHII „deal, vârv de deal arător” I (Săcel). – *Vezi Coastea Vlădichii*.

DEÁLU VÓICII „deal lung, coamă de deal” V, „e sus; fânaș și teren arabil; sănt și case” [*] (Muntele Băișorii). – *Vezi Vóica*.

DEÁLU VÓJULUI „deal; acolo vojoie vântul” I, „acolo încontinuu bate, vojaie vântul” III (Valea Vadului). – *Din *voj* ‘vuiet, șuier’ < *voj*, interj., var. a lui *vāj* (v. DLR). Cf. și n. fam. *Vóju* (PACJ 286).

DEÁLU ZĂPÓZII deal (Muntele Săcelului). – *Vezi Zăpodea*.

DEÁLU ZGÁRLII „deal pietros, pășunat” I, „acolo sânt nește izvoare din care merg pâraie și-n dreapta și-n stânga” II (Muntele Bocului), „creastă de deal” I, „vârv care desparte Fața Bocului de Zgârla” III (Muntele Filii). – *Vezi Zgârla*.

DEASÚPRA CHÉII „loc mai drept, chiar în vârv” I (Cerc). – *Vezi Cheia*.

DEASÚPRA CIÚNGILO „loc frumos” [*] (Ocolîșel). At.: 1814 *La szuprá Tszunilor* (SzTA 66). – *Vezi Ciungii*.

DEASÚPRA PIÉTRII „teren pe deal, deasupra unui colț” II (Muntele Săcelului). – *Vezi Piatra*.

DEASÚPRA RÁPILOR loc pe deal (Cacova Ierii). – *Vezi Răpile*.

DEASÚPRA STRÍGH „teren împădurit” I, „pădure în pantă” III (Măgura Ierii). – *Vezi Striga*.

DEASÚPRA ȘTIUBÉILOR II, [***] sau Deasupra Știubéului [*] pășune (Iara). – Vezi Știubeu (Iara).

DEASÚPRA ȘTIUBÉIULUI v. *Deasupra Știubeilor*.

DEASÚPRA ÚLMILOR „loc costos” [*] (Agris). – Vezi *Ulmii*.

DELNÍCIURILE [d'elníšurile] „poiană. O fost fănaț, acum e pășune” I (Buru).

V. și *Fântâna di la Delniciuri*.

DÉLNIȚA „o fost loc domnesc; l-o parcelat, l-o dat la oameni” II (Plopi).

– Din *délniță* (pl. *délnițe, délniți*).

DÉLNIȚA „șes arător” I (Surdac). At.: 1749 in *Delnitza, Delnitze la Vád, Delnitra* [!], 1761/1808 in *Gyelnitze, In gyelnitze de la Vád* etc. (SZTA 93).

DÉLNIȚILE „porțiuni lungi, pământuri mai subțiri” I (Agris).

DÉLNIȚILE „când s-o dat pădurile, le-o dat la fiecare câte o parcelă în Pădurea Turzii” II, „o coaste” [*] (Buru).

DÉLNIȚILE „rât” II, „era delnițe” [*] (Cacova Ierii).

DÉLNIȚILE „părcele; acolo au toți oamenii din sat” I (Săcel).

DELURÉNI „grup de case pe Deal” I (Muntele Bășorii). – Din *delureán* (pl. *deluréni*) ‘persoană care locuiește pe Deal’.

DELÚȚU „fi deluț, deal” III (Cacova Ierii). V. *După Deluț, Fața Deluțului*. – Din *deluț*, dim. al lui *deal*.

DELÚȚU „dâmb mai înalt lângă beserică” I, „deal mai micuț” II (Muntele Săcelului).

DENEVÉGHU [denevéd'u] II (Iara), I (Valea Agrișului) sau Denevéu [denevéju] I (Iara), I (Valea Agrișului) „versant cu groapă” I, „luncă” II (Iara), „groapă, covată” I (Valea Agrișului). At.: 1832 a' *Denevölgy nevezetű helyen*, 1837 *A Dene völgy nevű helyen* (SZTA 20), 1847 *Denevölgybe* (ibid. 21).

– Din top. magh. *Dene völgy* ‘Valea lui Dene’ < *Dene*, n. pers. (hip. de la *Dénes*: Fercsik-Ráátz KE 81) + *völgy* ‘vale’.

DENEVÉIU v. *Deneveghiu*.

DIN JOS DE POIÂNĂ „pășune cu spinii, mesteceni” I (Borzești). – Vezi *Poiana*.

DIN JOS DE SAT „loc drept, arabil” II (Săcel).

DÍNCOLO DE VÁLE „e în vatra satului” I (Buru). – Vezi *Valea*.

DOBRÎNU „munte” I, „câmp mare” II, „platou pe munte, șes, loc oblu, fâin, înconjurat de pădure. Aici o avut groful Andraș castel de vânătoare” III, „deal mare” [*] (Valea Ierii). At.: 1760 *La Dubrinn* (SZTA 81).

V. și *Nămașu Dobrinului, Părău Dobrinului, Țaraiele Dobrinului, Valea Dobrinului*.

– Din n. pers. *Dobrin* (DOR 261, DNFR, PACJ 106 etc.).

DOBRÓIU „prelucă, fânaț” III, „teren frumos, oblu” [*] (Surdac). At.: 1761/1808 in *Dobaj* [sic!], in *Dobruj* (SZTA 93).

V. și *Dálma Dobroiului, Fața Dobroiului*. – Din n. pers. *Dobróiu* (DOR 261, DNFR etc.).

DOBRŮȘA „așezătură, on pic de rât” I, „loc mai oblu” II, „groapă împădurită, fânaț” III (Borzești).

V. și *Dálma Dobrușii, Dosu Dobrușii, Fața Dobrușii, Fântâna din Dobrușa*.

– Din n. pers. *Dobruša* (DOR 262, Reguș NF 144). Toponimul se mai întâlnește în zonă în Vălișoara (v. *Loșonți-Vlad* VH 51).

DÓLEA „groapă” I, [*] (Agris).

– Din *dóle* ‘teren în formă de albie pe coasta unui deal sau munte’ (v. *Loșonți* TRFR 134).

DOMÁNA „ridicătură împădurită” I (Băișoara).

V. și *Groapa Domăni*.

– *Domána*, probabil n. f. Cf. *Doman*, n. b. (DOR 263), n. fam. (DNFR) și, infra, *Dumana*.

DÓSU „doștină lângă sat” I (Agris).

V. și *Calea Dosului, Capu Dosului, Groapa Dosului, Gura Dosului, Părău Dosului, Pășcoala cu Dosu, Piatra Dosului, Su Dos, Vărvu Dosului Șigăului*.

– Din *dos* (pl. *dósuri*) ‘loc unde nu bate soarele, versant nordic (de deal sau de munte)’.

DÓSU „hotar mai mare” I, „loc de dos” II (Buru).

DÓSU I, II, [*] sau **Dósu** lui **Pátru** III, [*] „o fost pădure; is cături pe acolo” I, „doștină” III (Făgetu Ierii). – *Pátru*, n. pers.

DÓSU „doștină” I (Muntele Săcelului).

DÓSU „e dos” III, „pădure” IV (Surdac). At.: 1761/1808 *Doszu* (SzTA 95).

DÓSU „poiană mare cu fânaț” III (Valea Ierii).

DÓSU CÁLULUI „versant nordic care cade până-n Valea Calului” III (Valea Ierii). – Vezi *Dealul Calului*.

DÓSU DOBRÚȘII dos (Borzești). – Vezi *Dobrușa*.

DÓSU DRÍLII „fânaț” [*] (Cerc). – *Dríla*, por.

DÓSU FRÁŠINULUI „ii coaste între Frasinu și Valea Negrii” II (Valea Ierii). At.: 1748 „*Doszul Frászimoltes* [!]” [sic!] (SzTA 102). – Vezi *Frasinu*.

DÓSU GÁLII dos (Ocolişel). – Vezi *Gálea*.

DÓSU LÍSCULUI „pădure și poieni jos pe lângă Valea Ierii” II, „coaste rea, cu stânci” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Liscu*.

DÓSU LÓLII „pădure” III (Borzești). – Vezi *Lola*.

DÓSU LUI MOTÓC „poiană” III (Cerc). – *Motóc*, n. fam. (Muntele Băișorii).

DÓSU LUI PÁTRU v. *Dosu* (Făgetu Ierii).

DÓSU LUI ÚRDĂ „pantă” II, „dos mare împădurit” III (Borzești). – *Úrdă*, n. fam.

DÓSU MÁRE „pădure. Acolo e o padină unde dorm vitele” I, „ii cam doștinos” III (Surdac). At.: 1761/1808 *In Doszu Mare* (SzTA 94). – Din adj. *máre*.

V. și *Groapa Dosului Mare*.

DÓSU MÂNZÁTULUI dos cu pășune împădurită (Borzești). – Cf. n. fam. *Mânzát* (DNFR, PACJ 171).

DÓSU MORÁRULUI fânaț (Cerc). – *Morár*, n. fam. (Valea Ierii).

DÓSU MÓRII „dos. Jos în vale o fost moară” II, „pădure, loc de doștină” (Muntele Filii). – Vezi *Moara de Pădure*.

DÓSU MUȘUROÁIELEOR „o fost loc gol, fânaț” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *Mușuroaiele*.

DÓSU PÉNELOR „pădure pe dos, doștină” I (Muntele Băișorii). – Din *pánă* (pl. *péne*) ‘floare’.

DÓSU PÉTCULUI [dósu pátcului] dos cu pădure (Borzești). – *Pétcu*, n. fam. (DNFR, PACJ 207 etc.) sau pren. (MEO 230).

DÓSU POIÉNII „dos cu fânaț și tufe” [***] (Muntele Săcelului), „pădure și fânaț; coaste de dos” III (Săcel). – Vezi *Poiana*.

DÓSU PÓPII „dos cu pădure” I (Borzești). – Vezi *Pópa*.

V. și *Fântâna di la Dosu Popii*.

DÓSU PÓPII „poiană frumoasă” I, „pădure și râț [= fânaț], loc ca o farfurie” II, „groapă” III (Valea Vadului). At.: 1761/1808 *In Doszu Popi* (SzTA 30), 1806, 1834 *Peszte Doszu Popi* (ibid. 32) etc. – Vezi *Popa*.

DÓSU RĂTUNZÉLULUI dos (Făgetu Ierii). – Vezi *Rătunzelu*.

DÓSU SECÁRII „pășunat” III (Borzești). – Vezi *Secărea*.

DÓSU SÓCILOR „dos dincolo de Socii” II, „versant nordic” III (Valea Ierii). – Vezi *Socii*.

DÓSU STÁNII BĂTRÁNE „dos” I (Muntele Filii). – Vezi *Stána Bătrână*.

DÓSU SURD „poiană mare, fânaț” I, „poiană mare cu pădure și râț [= fânaț] deasupra” II, „versant sudic” [!] III (Valea Ierii). – Din adj. *surd*, -ă ‘(despre un loc cu pădure sau o pădure) des, deasă’ (v. DLR).

DÔSU ȘIGĂULUI [dôsu ŝigăŭli] „mestecăniș” II, „dos cu mesteceni, pădure” III (Borzești). – Vezi *Șigău* (Loșonți-Vlad VH 106).

DÔSU ȘCOLII IV, [**] sau *Dôștina Școlii* I „a fost pădurea școlii” IV (Muntele Băișorii). – Din *școală*.

DÔSU ȘOIMULUI „versant nordic care cade în Valea Șoimului” III (Valea Ierii). – Vezi *Șoimu*.

DÔSU ȘTEZII dos cu pădure. „Jos în Valea Ierii o fost o stează” III (Borzești). – Vezi *Șteaza lui Hșcoq*.

DÔSU ȘUTULUI „dos; e câtă Șutu” I (Agris). – *Șutu*, numele unui sat vecin. Pentru etimologia lui, v. Loșonți-Vlad VH 108.

V. și *Fântâna din Dosu Șutului*.

DÔSU TĂLEÂNULUI „coastă de dos” [*] (Valea Ierii). – Din sprm. *Tăleânu* < *taliân* = *taliân* ‘italian’ („*Tăleânu* o fost bunicul meu, pădurar la groful. Era din Italia” III).

DÔSU TICARĂULUI [dôsu t'icarăŭli] „dos, o coastă” III, „e împădurit cu brad” [*] (Cerc). – *Ticarău*, probabil por. În var. *Ticărău* e atestat ca n. fam. (DNFR). Subst. *ticărău* (= *tecărău*?) are, printre altele, sensul figurat ‘epitet dat unui om mic de statură și bondoc’ (v. DLR). Cf. și *tecărău* ‘(reg.) nătărău, bădăran; haimana’ (v. ibid.) și n. fam. magh. *Tekerő* (Kázmér RMCsSz 1057). Ca toponim, l-a înregistrat și Frățilă STD 159: *Tecărău*, coastă de deal.

DÔSU TÎȘII [dôsu čîși] „pantă” II, „pădure” IV (Borzești). – v. *Tișa*.

DÔSU VÂJEȘTILO „o coastă de dos” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Văjeștii*.

DÔSURILE „pădure” I, IV, „îs în dos” II, „pășunat împădurit” III (Borzești).

V. și *Dâlma Dosurilor, Părău Dosurilor, Țâmbuleu Dosurilor*.

DÔȘTINA „parte de sat mai în doștină” [*] (Agris).

V. și *Fântâna din Doștină*.

– Din *doștină* (pl. *dôștini*) ‘versant nordic (de deal sau de munte), dos’.

DÔȘTINA parte de sat (Cacova Ierii).

DÔȘTINA „loc de dos, îndosit, doștină” I (Mașca).

DÔȘTINA „coastă de dos” I, „doștină” II (Muntele Băișorii).

DÔȘTINA [***], [****] sau în *Doștină la Córbați* [***], [****] „Acolo o fost căsi. Este și fântână” [***] (Muntele Săcelului). – *Córbați*, por. („l-o chemat Gherman” [****]). Se întâlnește și ca n. fam. (v. DNFR, PACJ 88).

DÔȘTINA „loc mai doștină” I (Ocolîșel).

DÔȘTINA „pământ arabil; îi cam îndosit” I, „loc doștină” II, III (Săcel).

DÔȘTINA „pantă, doștină” I, „loc doștină, îndosit” III (Surdac). At.: 1761/1808 *La Dosztyna* (SzTA 93).

DÔȘTINA „o coastă cu fânaț” III (Valea Ierii).

DÔȘTINA BĂLÂNII „îi dincoace de Părău Bălânii” I, „loc doștină” II (Lungești). – Vezi *Bălana*.

DÔȘTINA BICĂLĂTULUI „doștină cu pădure. O fost a Bicălatului” [*] (Muntele Băișorii). At.: 1819 *La Dosytine*, 1828 *Lá Dostine ketre vála Jertzti, Pé Dosztyné* [sic!] (SzTA 57). – Vezi *Bicălat*.

DÔȘTINA BÎLII „doștină” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Bilea*.

DÔȘTINA BÔCULUI „îi în dosul soarelui” I (Băișoara), „dos lângă Părău Bocului” III (Muntele Filii). – Vezi *Bocu*.

DÔȘTINA BRĂDULUI „doștină” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Bradul Lung*.

DÔȘTINA CĂCOVIEI „doștină cu case” I, „o fost terenul cocovenilor. Oamenii îi veniți de la Cacova” [*]. Coastă întinsă pe care este așezat satul (Muntele Cacovei). – Vezi *Cacova Ierii*.

DÔȘTINA GÊRII [dôșt'ina jêri] „doștină” I, „fânaț și pădure” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Gera*.

DÔȘTINA GRÊCULUI coastă de dos cu fânaț (Băișoara). – *Grec*, n. fam.

DÔȘTINA GROÁPELOR „doștină” I, „dos” III (Valea Vadului). – *Vezi Groapele*.

DÔȘTINA HETÊȘTILO „doștină cu fânaț” [*] (Muntele Bocului). – *Vezi La Hetești*.

DÔȘTINA HÓNDRII „doștină” I, II (Muntele Băișorii). – *Vezi Hondrea*.

DÔȘTINA HÚLPILOR „doștină. Aici o fost case cândva” II (Muntele Bocului). – *Vezi Hulpile*.

DÔȘTINA-I LÁITE I sau *Dôștina-i Láitii* [*], „îi cu pădure” I (Valea Vadului). – *Vezi Laita*.

DÔȘTINA-I LÁITII v. *Doștina-i Laita*.

DÔȘTINA LÉBII „doștină” I (Valea Vadului). – Cf. n. fam. *Leba* (NFM).

DÔȘTINA LÉSII „doștină; pășune și fânaț” [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Leasa*.

DÔȘTINA LÍSCULUI „pădure în doștină” I (Săcel). – *Vezi Liscu*.

DÔȘTINA LÚNCII „doștină; nu-i pantă mare” II (Cacova Ierii). – *Vezi Lunca*.

DÔȘTINA MĂMĂLIGÊȘTILO IV sau *Dôștina Mămăligii* [*], „doștină cu fânaț și pădure” [*] (Muntele Bocului). – *Vezi La Mămăligești*.

DÔȘTINA MĂMĂLÍGH v. *Doștina Mămăligeștilor*.

DÔȘTINA MĂRZĂNEȘTILO „dos, loc îndosî, partea nordică” I, „pantă mai mare; fânaț” III (Valea Vadului). – *Vezi Mărzănești*.

DÔȘTINA MĂȘCĂȘULUI „pantă, coaste” III, „e doștină” [*] (Cacova Ierii). – *Vezi Mășcașu*.

DÔȘTINA MUNCÉLULUI „doștină” [***] cu fânaț și pădure (Muntele Săcelului). – *Vezi Muncelu*.

DÔȘTINA NÉRGHEȘULUI „doștină” [*] (Băișoara). – *Vezi Nergheșu*.

DÔȘTINA PORCĂRÊȚULUI „doștină cu pădure” II (Valea Vadului). – *Vezi Porcărețu*.

DÔȘTINA SĂLĂȘELELO pășune și pădure (Muntele Săcelului). – *Vezi Sălășelele*.

DÔȘTINA SCORÚȘULUI „doștină” II, „e cu pădure” [*] (Muntele Bocului). – *Vezi Scorușu*.

DÔȘTINA SIVULÊȘTILO [dôș'tina sîvulêș'tilor] [****] sau *Dôștina Suvulêștilor* [**] „doștină” [*], „pădure. Coboară până în vale la Suvulești” [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Sivuleștii*.

DÔȘTINA STÂNĂII „loc în doștină” I (Măgura Ierii). – *Vezi Stânaia*.

DÔȘTINA STEUÍNII pășune a locuitorilor din Agriș (Muntele Săcelului). – *Vezi Steuina*.

DÔȘTINA SUVULÊȘTILO v. *Doștina Sivuleștilor*.

DÔȘTINA ȘCÓLII v. *Dosu Școlii*.

DÔȘTINA TÓNȚII doștină (Muntele Băișorii). – *Țonț(e)a* [tónța], por.

DÔȘTINA USÓIULUI doștină (Valea Vadului). – *Vezi Usoiu*.

DÔȘTINA VĂCÊȘTILO „doștină” [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Văceștii*.

DÔȘTINA VÓICII „doștină; fânaț și pădure” [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Voica*.

DÔȘTINA ZGÁRLII dosul Dealului Zgârliei (Muntele Filii). – *Vezi Zgârla*.

DÔȘTINÚȚA „coastă abruptă, doștină cu pădure” II, „îi o doștină mică în capetul satului” [*] (Băișoara).

V. și *Cornu Doștinușii*.

– Din *doștinuță*, dim. al lui *dôștină*.

DÔȘTINÚȚA „doștină” I (Valea Agrișului).

DRĂGĂNU „poiană; fânaț” II (Valea Ierii). – V. și *Coastea lui Drăgan, Părău Drăgamului/Părău lui Drăgan, Podu lui Drăgan*. – Din n. fam. *Drăgán*.

DRÚMU ALBÓNII drum, „trece prin Albunea şi se coboară în lara” [*] (Ocoişel). – *Vezi Albunea*.

V. şi *Capetu Drumului, Cornu Drumului, Păru din Drum, Pângă Drum, Şesu din Jos de Drum*.

DRÚMU BÍLII „drum de hotar” I, [*] (Muntele Băişorii). – *Vezi Bilea*.

DRÚMU BRÉZULUI „drum ce iese în deal” [**] (Muntele Băişorii). – *Brézu*, por.

DRÚMU CÁPRII „drum pe lângă Părău Caprii” II (Iara). – *Vezi Coastea Caprii*.

DRÚMU CIÓNCULUI drum făcut de „on om cionc” II (Lungeşti). – *Cioncu*, por.

DRÚMU CRÉLULUI „mere pân [= prin] Cre!” [*] (Ocoişel). – *Vezi Crelu*.

DRÚMU CRÚCILOR drum de hotar (Agris). – *Vezi Crucile*.

DRÚMU DI LA LÚNCĂ I sau **Drúmu Lúncii** [*] „îi în vatra satului” I, „duce spre Rimetea” [*] (Buru). – *Vezi Lunca*.

DRÚMU DÚLII „drum; l-o făcut Dulea” I (Valea Vadului). – *Vezi Colfu Dulii*.

DRÚMU DUMITRÉSCULUI „duce, prin Stână, la [satul] Pietroasa” II (Buru). – *Dumitréscu*, n. fam. (PACJ 109).

DRÚMU FÍLII „drum pe care se merge la [satul] Filea [de Sus]” II (Săcel). – *Vezi Dealu Filii*.

DRÚMU HUŞCĂULUI drum pe care se merge la satul Muntele Rece (Plopi). – *Vezi Huşcău*.

DRÚMU JIDÁNULUI „drum făcut de un jidan ce a luat un parchet aici” I (Muntele Bocolui). – *Din jidán*.

DRÚMU LUI PÉTAR „drum” I, „iese din comună spre Pietroasa” II (Buru). – *Pétar*, n. pers.

DRÚMU LUI RÁTU MÁNZÁT „drum de pădure” I (Măgura Ierii). – *Vezi Dosu Mânzatului*.

DRÚMU LÚNCII v. *Drumu di la Luncă*.

DRÚMU MEGHÊŞULUI „o dus la Agriş” II (Iara). – *Vezi Megheşu*.

DRÚMU NOU drum (Valea Vadului). – *Din adj. nou*.

DRÚMU PLÓPILOR „drum care merge la Plopi” II (Valea Ierii). – *Vezi Plopi*.

DRÚMU SÉCHII v. *Drumu Seichii*.

DRÚMU SÉICHII II sau **Drúmu Séchii** [*] „drum” II, „e de la şosea, până în Vârvu Hijiului. Tătă pădurea, peste 300 de ha, o fost a lui Seche din Trascău [azi Rimetea AB, sat vecin]” [*] (Lungeşti). – *Sé(i)che, Séica* = magh. *Szöke*, n. fam. (Rimetea AB; PACJ 258).

DRÚMU TĂRNICIÓRII drum de hotar (Buru). – *Vezi Tărnicioara*.

DRÚMU TĂRII „drum de ţară, drum mare care mere câtă Cluj” I, şoseaua Cluj – Iara – Buru (Săcel). – *Din drúmul ţării* ‘cale de comunicaţie terestră, de importanţă locală, care leagă mai multe comune şi sate’.

DRÚMU TĂRII şoseaua Turda – Câmpeni (Lungeşti).

DUMBRÁVA „loc frumos, pe care o existat pădure de stejari” I (Băişoara). – *Din dumbrávă* ‘pădure de stejar’.

DUMBRÁVA „o fost o pădure de goron” I, IV, „o defrişat-o” III (Surdac).

DÚMBRÁVA „pădure” I, II (Buru). V. şi *Su Dúmbрэvá*. – *Din *dúmbрэvá*, var. a lui *dumbrávă*.

DUMBRÁVÍŢA „păşunat cu mestecini; o fost goroni” II (Băişoara). At.: 1778 „... a Kis Bányai Határa Vulgo Dombbravitza Nevezetű helyre” (SzTA 91).

V. şi *Cărarea DúmbрэvíŢii, Faţa DúmbрэvíŢii*. – *Din dumbrávíŢă* (< *dumbrávă* + suf. -*íŢă*) sau derivat, cu suf. -*íŢă*, de la n. top. *Dumbráva*.

DUMÊŞTII parte de sat (Băişoara). – *Din n. grup dumêşti* < *Dúma*, n. fam.

DUMITREĂSA „culme, munte mare” I, „creastă de deal cu un platou sus; pășunat” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Dumitresii*.

– Din adj. fem. *dumitreasă* ‘care aparține lui Dumitru’, substantivizat, sau din sprn. *Dumitreasă* ori n. fam. *Dumitreasa* (PACJ 109) < *Dumitru*, pren. (sau n. fam.: Iara, Loșonți-Vlad VH 135, PACJ 109 etc.). Pentru derivatele cu suf. *-easă*, v. *Bondureasa*.

DÚNGA MEGHIÊȘULUI „pantă, coaste” II, „îi o dungă, față” [*] (Băișoara). – Vezi *Megheșu*.

DÚPĂ BRAZI „loc arător, după nește brazii” II (Lungești). – Vezi *Brazii*.

DÚPĂ CĂSI [dúpă cās] „luncă către Arieș” I (Buru). – Vezi *Casa de Piatră*.

DÚPĂ CĂSI „loc după sat, după căsi” II (Lungești).

DÚPĂ CÍCHERĂ „loc spre Iara, destul de frământat” I (Agrîș). – Vezi *Cíchera*.

DÚPĂ CÍCHERĂ „îi terenul de dincolo de Cícheră” III (Muntele Filii). – Vezi *Cíchera*.

DÚPĂ CIÚHĂ loc în pantă (Agrîș). – Vezi *Cíuha*.

DÚPĂ CIÚMA OÁNCII „e o gropiță” II (Făgetu Ierii). – Vezi *Cíuma Oanchii*.

DÚPĂ CRÚCE teren arabil (Borzești). – Vezi *Crucea*.

DÚPĂ CRÚCEA PÁȘCULUI „o fost loc arabil. Acuma e fânaț” [*] (Muntele Filii). – Vezi *Crucea Pașcului*.

DÚPĂ DÁLMĂ teren cu răzoare dincolo de Dálma lui Dăniloi (Agrîș). – Vezi *Dálma*.

DÚPĂ DEAL „loc drept” [*], „fânaț și teren arător dincolo de sat” [**] (Agrîș). – Vezi *Dealu*.

DÚPĂ DEAL loc arabil (Cacova Ierii).

DÚPĂ DEAL „e o așezătură” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 *dupe Gyále*, 1771 *Dupe Gyál*, 1819 *Dupa Gyál* (SzTA 56).

DÚPĂ DEAL grădini (Mașca).

DÚPĂ DEAL „îi dincolo de dălmă” I, „loc drept” III (Măgura Ierii). At.: 1751, 1824 *Dupe Gyál* (SzTA 92).

DÚPĂ DEÁLU CRÊȚULUI „doștină împădurită. E și pășune” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Dealul Crețului*.

DÚPĂ DEÁLU IERTÓII „pădure” III (Muntele Filii). – Vezi *Dealul Iertóii*.

DÚPĂ DEÁLU SÁLÍȘTHI teren arabil (Agrîș). – Vezi *Dealul Sălîștii*.

DÚPĂ DELÚȚ „locuri arabile” III (Cacova Ierii). – Vezi *Deluțu*.

DÚPĂ GÁRDURI „loc șes, drept” II, „loc arabil dincolo de sat, hăl mai bun” [*] (Iara). At.: 1805 *Dupa Gárd*, *Dupe Gárd* (SzTA 18). – Vezi *Gardurile*.

DÚPĂ GÁRDURI loc „după căsile noastre” II (Lungești).

DÚPĂ GÁRDURI „locuri arabile” III (Surduc).

DÚPĂ GROÁPE „teren mai rău” I (Agrîș). – Vezi *Groapele*.

DÚPĂ GRUI loc arabil (Agrîș). – Vezi *Gruiu*.

DÚPĂ GRUI „îi lângă Gruii” I, „loc după Gruii” III (Săcel).

DÚPĂ HULPI teren arabil (Cacova Ierii). At.: 1847 *Dupe Hulp* (SzTA 33). – Vezi *Hulpile*.

DÚPĂ LAZ „teren arabil, da-i mai groapă” I (Făgetu Ierii). At.: 1828 *Dupe Láz* (SzTA 57). – Vezi *Lazu*.

DÚPĂ LÓCU RÁU „luncă; fânaț și pădure” I, „loc costos; doștină” II (Buru). – Vezi *Locu Rău*.

DÚPĂ LÓLA fânaț și teren arabil (Borzești). – Vezi *Lola*.

DÚPĂ LÚNCĂ pășune (Lungești). – Vezi *Lunca*.

DÚPĂ MÁRGINĂ „loc deschis, în Doştina Gerii” IV, fânaţ (Muntele Băişorii). – Vezi *Margina*.

DÚPĂ MÁRGINĂ „loc înclinat” III (Săcel).

DÚPĂ MERÍZE (Făgetu Ierii). At.: 1819 *Dupa merize* (SzTA 56). – Vezi *Merizele*.

DÚPĂ MOĂRĂ „o coaste neproductivă. O fost moară în apropiere” [*] (Lungeşti). – Vezi *Moara de Pădure*.

DÚPĂ MORMÍNTE „loc costos, arabil” II (Săcel). – Vezi *Mormântu*.

DÚPĂ OAS [dúpă uaş] teren arabil şi fânaţ (Borzeşti). At.: 1737 „*După vas* [!]” (SzTA 55). – Vezi *Oaşu*.

DÚPĂ PĂDÚRE „pământuri arătoare la marginea pădurii” III (Măgura Ierii). – Vezi *Pădurea Besericii*.

DÚPĂ PIÁTRĂ „o fost loc arabil” [*] (Muntele Filii) – Vezi *Piatra*.

DÚPĂ PIÁTRA VÁNĂTĂ păşune (Buru). – Vezi *Piatra Vânăta*.

DÚPĂ PIÁTRA VÓNII „pădure hucioasă” I (Buru). – Vezi *Piatra Vonii*.

DÚPĂ PICULÉȚ „doştină” I (Agris). – Vezi *Piculeţu*.

DÚPĂ SÁUA „pădure” II (Lungeşti). – Vezi *Săua*.

DÚPĂ ŞÉSURI „loc arabil, păşune, pădure” II (Lungeşti). – Vezi *Şesu*.

DÚPĂ TEI teren arabil în pantă (Borzeşti). – Vezi *Teiu*.

DÚPĂ ÚRSU „dos” I, „loc în pantă” III (Borzeşti). – *Úrsu*, n. pers. ce a existat în localitate. „Pe unii localnici îi cheamă Borza, da’ îs a Úrsului: *Iacobu Úrsului*...” [*].

DÚPĂ USÓI „fânaţ şi pădure” I (Buru). – Vezi *Usoiu*.

DÚPĂ ZGLÁMINE „pantă; rât cam mlăştinos” III (Cacova Ierii). – Vezi *Zglăminele*.

DÚPŞA „groapă” III, [*] (Săcel).
V. şi *Fântâna di la Duşpa*.
– Probabil n. pers.

DURÁIU „loc cu multe pietre” III (Muntele Băişorii).
– Din *durái* ‘grohotiş’ (v. Loşonţi CIE 84).

DÚŞA „fânaţ şi teren arabil” I, „groapă, vale” II (Băişoara).

V. şi *Dâmbu Duşii, Fântâna Duşii, Fundoaia Duşii, Pârâu Duşii, Su Duşa, Valea-i Dúşe*.

– Din n. pers./n. fam. *Duşa, Duşe, Duşea* (DOR 269, DNFR, Reguş NF 149, PACJ 110).

E

EGRESPATAK v. Valea Agrişului.

F

FĂGHII „o fost pământuri arătoare” I (Buru).
– Din *fag* (pl. *fagi*).

FĂGHII „pădure, tufişuri de fag” III (Săcel).

FĂGU MĂRE „o fost o tăietură şi-o rămas un singur fag mare; acuma tot pădure îi” [*] (Muntele Filii), „o rămas on fag mare” III (Muntele Săcelului). – Din adj. *măre*.

V. şi *Gruu Fagului*.

FĂȚA „fănaţ pe faţă” I (Buru).

V. şi *Coastea din Faţă, Colţu din Faţă, Fântâna de Faţă, Fântâna din Faţă, Rătuşelu din Faţă*.

– Din *făţă* (pl. *fêşe*) ‘pantă însořită, versant sudic (de deal sau de munte)’.

FĂȚA I, III sau **Făta Cărcului** III, [*] „coastă pe partea stângă a Văii Calului” III (Cerc). – Vezi *Cerc*.

FĂȚA „faţă; loc arător” I (Maşca).

FĂȚA „loc costos, cu tufiş; îi în faţa soarelui” I (Măgura Ierii).

FĂȚA ALUNÉILOR „coaste; îs tufe de alun” III (Surduc). – Vezi *Aluneii*.

FĂȚA ALUNÎŞULUI „faţă pe care-i aşezat satul” IV (Muntele Filii). – Vezi *Alunişu*.

FĂȚA ARCÉRULUI loc arabil şi fănaţ (Cacova Ierii). – Vezi *Arceru*.

FĂȚA BAÍCULUI „faţă de deal; păşunat” I (Măgura Ierii). – Vezi *Baicu*.

V. şi *Răpile di la Faţa Baicului*.

FĂȚA BÊŞULUI pădure (Valea Ierii). – Vezi *Beşu*.

FĂȚA BOÂNCĂŞULUI „faţă” II (Plopi). – Vezi *Dealul Boancăşului*.

FĂȚA BÓCULUI loc de faţă; păşune (Muntele Bocului). – Vezi *Bocu*.

FĂȚA BÓINICULUI coastă „spre răsărit; partea stângă a Văii Vadului” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Boinicu*.

FĂȚA BÓRULUI „faţă; loc arabil şi spini” III (Surduc). – Vezi *Boru*.

FĂȚA BRÁDULUI faţă de deal (Măgura Ierii). – Vezi *Bradul Lung*.

FĂȚA BRĂDĂȚÉLULUI „faţă” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Brădăţelu*.

FĂȚA BÚSCATULUI faţă (Muntele Băişorii). – Vezi *Buscatu*.

FĂȚA BUTÚCILOR „o fost loc arabil” I (Măgura Ierii). – Vezi *Butucii*.

FĂȚA CÁPRII „coastă, prelucă mare” [*] (Ocolişel). – Vezi *Coastea Caprii*.

FĂȚA CÉRCULUI v. *Faţa* (Cerc).

FĂȚA CÉRNII [făţa şérnii] „o coaste, în faţă, cu pietriş” I, „îi în faţa soarelui” III (Măgura Ierii). – Vezi *Cerna*.

FĂȚA CETERÁŞULUI faţă (Muntele Băişorii). – *Ceteráşu*, sprn. Se întâlneşte şi ca n. fam. (DNFR, PACJ 76).

FĂȚA CIRÉŞULUI „faţă. Cireşu-i deasupra ei” II, „teren arabil” [*] (Cacova Ierii). – Vezi *Cireşu*.

FĂȚA CÔLȚULUI „e o stâncărie” III (Măgura Ierii), „față” IV, [*] (Surduc). – Vezi *Colțu*.

FĂȚA CORCHIȘĂȘTILO „față cu case” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *Corchișăștii*.

FĂȚA COROFÂNII „față; pădure de brad” III (Valea Ierii). – Vezi *Corofana*.

FĂȚA CREȚĂȘTILO „coaste de față” [***] (Muntele Băișorii). – Vezi *Crețăștii*.

FĂȚA CRÎNȚILO „față” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Crinții*.

FĂȚA DE LA BĂIE „pădure în fața soarelui. O fost acolo exploatare auriferă” I (Băișoara). – Vezi *Baia*.

FĂȚA DEĂLULUI „goliște și pădure” I, „loc în față, dincolo de Balta Cărlui” III (Măgura Ierii). – Vezi *Dealul*.

FĂȚA DĂDIULUI [făta d'ed'uli] „față plină de spini” III (Borzești). – *Dediu*, n. pers. (DOR 258, DNFR, PACJ 102).

FĂȚA DELUȚULUI „față” I, III (Cacova Ierii). – Vezi *Deluțu*.

FĂȚA DOBRĂIULUI față (Surduc). – vezi *Dobroiul*.

FĂȚA DOBRĂȘII „față de deal, pășunat cu spini” I (Borzești). – Vezi *Dobrușa*.

FĂȚA DUMBRĂVÎȚII „față cam stâncoasă. O fost mai demult mulți goroni” III, „înainte o fost tă [= tot] goroni” IV (Surduc). – Vezi *Dumbrăvița*.

FĂȚA FELĂȘTILO „față în stânga văii Ierța” III (Muntele Băișorii). – Din n. grup *felăști* < *Felea*, n. fam.

FĂȚA FICIÓRILO față de deal arabilă. Conform tradiției, acolo fugeau feciorii să nu-și ducă în armată (Surduc). – Din *ficiór* (pl. *ficióri*), var. a lui *feciór*.

FĂȚA FRĂSINULUI „pădure” II (Valea Ierii). – Vezi *Frasinu*.

FĂȚA GÉRII față cu loc gol și pădure (Muntele Băișorii). – Vezi *Gera*.

FĂȚA GHERGHELEULUI „față cu plantație tânără” [****] (Muntele Săcelului), „versant cam sudic spre Valea Negrii” III (Valea Ierii). – Vezi *Ghergheleu*.

FĂȚA GRINDÉIULUI „coaste de față cu pădure pe lângă Grindeiu” III (Valea Ierii). – Vezi *Grindeiu*.

FĂȚA GROĂPELO „față cu pădure” III (Valea Vadului). – Vezi *Groapele*.

FĂȚA HÚDII [făta húd'i] „ii în fața soarelui” I (Făgetu Ierii). At.: 1819 *La Fatzá hugyi*, 1828 *Lá Fátzá Hugyi* (SzTA 57). – Vezi *Huda*.

FĂȚA HÚZII față cu pădure (Muntele Bocului). – Vezi *Huda*.

FĂȚA-I LÁITE „față” I (Valea Vadului). – Vezi *Laita*.

FĂȚA-I MÁGURÁ III sau *Făța Măgurii* [***] „o față, o coaste care mere până-n vârful Ghergheleului” III (Valea Ierii). – Vezi *Măgura Ierii*.

FĂȚA IÉRTII „față cu tufe de goron și salcâm” [*] (Băișoara). – Vezi *Ierța*.

FĂȚA LÁCULUI față de deal (Cacova Ierii). – Vezi *Lacu*.

FĂȚA LÍII față, proprietate a unui om „pe care l-o chemat Lie” II (Ocolişel). – *Lie*, hip. de la *Vasile*.

FĂȚA LUI MĂMĂLÍGĂ I, IV, [*], [**] sau *Făța Mămăligii* [**] „față” IV (Muntele Băișorii). – *Mămăligă*, n. fam.

FĂȚA MÁRE I, II „față; pășunat și pădure” I (Muntele Băișorii). – Din adj. *măre*.

FĂȚA MĂGURII v. *Făța-i Măgura*.

FĂȚA MĂGURII „deal cu spini” I, „față către satul Măgura [Ierii]” III (Borzești). – Vezi *Măgura Ierii*.

FĂȚA MĂMĂLIGII v. *Fața lui Mămăligă*.

FĂȚA MESTEĂCĂNULUI „față pe Ghergheleu” II (Valea Ierii). – *Vezi Mestecenii*.

FĂȚA MÚNTELUI „față; pădure” III, IV (Muntele Bocului). – *Vezi Muntele Agrișului*.

FĂȚA NÉRGHEȘULUI „față cu pădure rea” [*] (Valea Vadului). – *Vezi Nêrgheșu*.

FĂȚA OĂNII „față, feție” II (Cacova Ierii), „teren mai înspre răsărit” I (Mașca). – *Oănea*, n. pers. (inexistent acum în aceste localități).

FĂȚA PĂCULUI față (Mașca). – *Păcu*, n. fam. (Băișoara, Iara).

FĂȚA PÉTCULUI [fața păculii] „față cu spini” I (Borzești). – *Vezi Dosu Petcului*.

FĂȚA PICULÉTELOR „pământ arabil; is niște dealuri” I, „față, loc costos” [***] (Agriș). – *Vezi Piculețele*.

FĂȚA PÓMILOR față (Borzești). At.: 1737 *La Facza Pomilor* (SzTA 55). – *Vezi Pomii*.

FĂȚA PÓPII față de deal (Borzești). – *Vezi Popa*.

FĂȚA PORCĂRÉȚULUI „față cu pădure urâtă, cu piatră” [*] (Valea Vadului). At.: 1834 *Fatze Porkuretzuluj* (SzTA 32). – *Vezi Porcărețu*.

FĂȚA PORCĂRÉȚULUI față de deal (Muntele Săcelului).

FĂȚA RÁTULUI „față cu fână” [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Rátu*.

FĂȚA RÁULUI „loc arător, de față” I, „e lângă Râu” III (Surduc). – *Vezi Ráu*.

FĂȚA ROȘÉLII „față” III, „pășunat” [*] (Muntele Bocului). – *Vezi Roșeala*.

FĂȚA SĂLĂȘÉLELOR „față cu fână, pășunat și loc împădurit” [***] (Muntele Săcelului). – *Vezi Sălășelele*.

FĂȚA SCORÚȘULUI „față” I, II, IV (Muntele Bocului). – *Vezi Scorúșu*.

FĂȚA SEÁCĂ „coastă; pășunat” I, „față pietroasă” IV (Muntele Băișorii). At.: 1837 *A' Séra nevű Havasban in Fatze Száke* (SzTA 91). – Din adj. *sec, seacă*.

FĂȚA SIVULÉȘTILOR [fața sîvuléstilor] [****] sau Făța Suvuléștilor [*] față de deal cu fână (Muntele Băișorii). – *Vezi Sîvulești*.

FĂȚA STÁURILOR II, [*] sau Făța Stáurului [*] „coaste, piatră” II, „față cu pășune împădurită” [*] (Borzești). – *Vezi Staur-Coteț*.

FĂȚA STÁURULUI v. *Fața Staurilor*.

FĂȚA STÁNÁII „îi în față” I (Măgura Ierii). – *Vezi Stánaia*.

FĂȚA STÁNII „față. O fost arabilă. Acuma-i numa spini” [*] (Ocolișel). At.: 1761/1808 *In Facze Sztinyi* (SzTA 94). – *Vezi Stána*.

FĂȚA SUVULÉȘTILOR v. *Fața Sîvuleștilor*.

FĂȚA ȘTÉZII „față de părau” I, „pantă deasupra Părăului Ștezii” III (Surduc). – *Vezi Șteaza lui Hqșq*.

FĂȚA ȘUGĂRÉȘTILOR „o coaste de față cu pădure pe lângă Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Din n. grup *șugăréști < Șugar*, por.

FĂȚA TÁRNIȚII „față de deal, răt dedesupt de Tarnița” II (Valea Ierii). – *Vezi Tarnița*.

FĂȚA TÁULUI față de deal cu pășune (Borzești). – *Vezi Táu*.

FĂȚA TEOCÁRILOR v. *Fața Teocarului*.

FĂȚA TEOCÁRULUI [fața t'ocárjului] I, III, [*], [**] sau Făța Teocárilor II „loc de față; is teocărești mulți acolo” III (Muntele Băișorii). – *Vezi La Teocari*.

FĂȚA TÎȘII [fața cîși] „față” IV, „pășune împădurită” [*] (Borzești). – *Vezi Tîșa*.

FĂȚA ȚRULUI față (Cacova Ierii), „teren deschis” II, „pantă” III, pășune (Valea Vadului). At.: 1834 *Fatze Urszuluj* (SzTA 32). – Vezi *Colțu Ursului*.

FĂȚA USOIULUI „e vizavi cu Usoiu, numa îi în față, că Usoiu îi în doștină” III, „o fost tăietură” [*] (Surduc). – Vezi *Usoiu*.

FĂȚA USOIULUI „vârv de deal” III, „față cu pădure” [*] (Valea Vadului). – Vezi *Usoiu*.

FĂȚA VĂII VĂDULUI față de deal (Muntele Cacovei). – Vezi *Valea Vadului*.

FĂȚA VĂCEȘTILOR față de deal (Muntele Băișorii, Muntele Cacovei). – Vezi *Văceștii*.

FĂȚA VĂRVULUI v. *Feșile Vărvurilor*.

FĂȚA VERDEȚII „e sus pe munte, loc împădurit” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Verdețea*.

FĂȚA VÔICII „față” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Voica*.

FĂGĂDĂU CÔBII „groapă chiar în creasta dealului, pe lângă drumul ăsta vechi” III (Valea Ierii). – *Côbea*, por. („*Cobea* o fost de la Albac. Ținea făgădău într-o stâncă” III).

– Din *făgădău* ‘cărciumă’.

FĂGÊTU [făjêtu] „loc frumos, arător” I, „platou. Se învecinează cu hotarul Ocolișului” III (Cacova Ierii). At.: 1802 *Lă Fătset* (SzTA 31).

V. și *Gura Făgetului*.

– Din *făgêt*.

FĂGÊTU [făjêtu] „îi hurluit [= surpat]” I, „loc rupturos, cu hurluituri” II (Făgetu Ierii). At.: 1819 *In Fasêt* (SzTA 56), 1828 *Lă Făsêt*, *Lă vuvru Făsêtuluj* (ibid. 57).

FĂGÊTU IÉRII, ung. *Bikalat*, pop. *Bicălât* [bd'icălât], sat, com. Iara CJ. At.: 1449 *poss. Bykal*, 1461 *census quinquagesimalis de Bical*, 1516 *Bikal*, 1733 *Bikalat* (Suciul 226), 1754, 1771, 1772 *Bikalat* (SzTA 56), 1786 *Bikălât* (Răduțiu Nume 414), 1805 *Bikalatt*, 1824 *Bikêlatu*, 1850 *Bikalata*, 1854 *Bikalak*, *Bichelat* (Suciul 226). „Pe teritoriul satului se află numeroase urme de spălare a aurului, foarte probabil din epoca romană” (*Repert. arh.* 194).

V. și *Doștina Bicălătlui*, *Pădurea Bicălătlui*.

– După Kiss FNEsz I 215, forma primară a numelui e magh. *Bikal* ‘Partea de Jos, Poala Făgetului’, formată din *bik* [= búkk] ‘făget’ (cf. și Szabó EMSzt I 1114) și *al* ‘partea de jos, poală’. Aceasta a fost împrumutată de români, care i-au adăugat suf. -at, creând forma *Bicălât*, preluată apoi de maghiari.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 336 de locuitori (322 români, 1 maghiar, 3 germani și 10 țigani). Ei își zic *bicălătēni* (sg. *bicălătēan*) și se ocupă cu agricultura.

FĂGÊTÊLU [făjêtêlu] „o troacă unde stau vitele” I, teren arabil și pășune (Agriș).

V. și *Colții Făgețelului*, *Colțu Făgețelului*, *Fântâna di la Făgețel/Fântâna Făgețelului*, *Părău Făgețelului*.

– Din **făgețel*, dim. al lui *făgêt*.

FĂGÊTÊLU [făjêtêlu] „loc cam surpat, cu tufe de arini” II, „îi arabil și nearabil, înclinat” III (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *In Fagjatsel* (SzTA 31), 1847 *Lă Foșcel* (ibid. 33).

– Din top. *Făgêt* + suf. -el.

FĂGÊTÊLU „pădure mai mult de fag” I (Făgetu Ierii).

FĂGÊTÊLU [făjêtêlu] „loc deluros” I, „pantă și stâncă; pădure, pășunat și fânat; pe față-i și pământ arabil” IV (Muntele Bocului).

– Din **făgețel*, dim. al lui *făgêt*.

FĂGÊTÊLU „loc înalt cu pădure” [*] (Muntele Filii).

FĂGÊTÊLU [făjêtêlu] „îi de doștină, loc gol” I, „o fost locuri arătoare” III (Surduc). At.: 1761/1808 *La Faszetz hel gyin szosz* [!], *In Fászetz*, *In Faszatzel* (SzTA 94), *La Faszetz hel gyin Szosz* (ibid. 95).

FĂGHÎTÊLU v. *Făgîțelu*.

FĂGHÎȚELELE v. *Făgîțelele*.

FĂGHÎȚELELE [făgițêlele] I, III sau **Făghîțelele**, [făd'itêlele] [*] „teren mai mare, deal cu pădure” I, „pădure; sănt și rături” III (Măgura Ierii). At.: 1824 *Lă Feszetzle*, 1825 *La Feszetzle* (SzTA 93).

V. și *Rătu de la Făgițele*, *Su Făgițele*.

FĂGIȚELU [făžițelu] II, III sau **Făghițelu**, [făd'ițelu] [*] „pășune și teren împădurit; e alunis, fag” II (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Fogysitzél, In Foseczel, In Fogysitzel, In Fogyzitsél, 1810 Foseczel* (SzTA 92).

FĂRTÁIU „groapă. Coboară prin pădure în Valea Huzii” II, „șă, gropuță” IV (Muntele Bocului), „pădure de brad” III, „fănaț și pășunat” [*] (Muntele Filii).

V. și *Gura Fărtaiului*.

– Din *fărtái* ‘suprafață de teren de un sfert de iugăr’ (cca 14 ari).

FÂNÁTELE „fănațe” I (Băișoara), „o fost tă [= tăt] fănaț” [*] (Mașca). At.: 1737 *La Funátz, 1761 In Funatz* (SzTA 91).

V. și *Valea Fănațelor*.

– Din *fánát* (pl. *fánáte*) ‘loc pe care crește iarbă pentru fân’.

FÂNÁTELE „livadă” II (Cacova Ierii). At.: 1802 *Lá Funátze* (SzTA 31).

FÂNTÁNA „izvor” I (Buru).

– Din *fântáná* (pl. *fântáni*).

FÂNTÁNA ANTONÉȘTILO fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Antoneștii*.

FÂNTÁNA BALÍCHII „fântână mică” [*] (Borzești). – *Balica*, n. fam. în satele apropiate Petreștii de Jos CJ, Crăești etc. (v. Loșonți-Vlad VH 134).

V. și *La Fântâna Balichii*.

FÂNTÁNA BĂTRÂNĂ fântână (Muntele Băișorii). At.: 1760 *kitre fontina Batrina* (SzTA 81). – Din adj. *bătrán*, -ă.

FÂNTÁNA BLIDÁRULUI „fântână” I, II (Muntele Săcelului). – Vezi *Blidáru*.

FÂNTÁNA BUCURÉȘTILO I (în Giuglea-Târa TMA 207: *Fântâna Bucure*) fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Bucureștii*.

FÂNTÁNA BULÉȘTILO „izvor” I, „fântână” II (Buru). – Din n. grup *buléști* < *Búlea*, n. fam.

FÂNTÁNA BÚNĂ „fântână în capet la Ușoi” [*] (Surduc). – Din adj. *bun*, -ă.

V. și *Părău Fântânii Bune*.

FÂNTÁNA CĂBĂLÁȘULUI I sau *Fântâna di la Căbălăș* [*] „fântână” I (Săcel). – Vezi *Căbălășu*.

FÂNTÁNA CĂPÓSULUI fântână de la care izvorăște Părău Căposului (Muntele Săcelului). – *Căpósu*, por.

FÂNTÁNA CĂTÂNÍTHII „fântână în hotar” III (Săcel). – *Cătânița*, sprn.

FÂNTÁNA CĂTÂNÉLULUI fântână (Valea Vadului). – Vezi *Cătânelu*.

FÂNTÁNA CÁNII [fintîna cíni] fântână. „Acolo o fost poieți” III (Făgetu Ierii). – *Cân(e)a*, probabil por.

FÂNTÁNA CICÁRULUI „fântână” III (Săcel). – Din *cicár* ‘animal acvatic asemănător cu un pește (*Eudontomyzon danfordi*)’, cuvânt viu în grai.

FÂNTÁNA CIOÁRII [fintîna cîóri] „fântână” III (Surduc). At.: 1749 *La Funtina Csori* (SzTA 93), 1761/1808 *la fontine Csori, La funtine Csori* (ibid. 94). – *Cioară*, n. pers. (DOR 239, DNFR, PACJ 80) sau *cioară*.

FÂNTÁNA CORCHIȘÉȘTILO „fântână în Fața Brădățelului” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Corchișești*.

FÂNTÁNA CRÉLULUI v. *Fântâna di la Crel*.

FÂNTÁNA CU BRAD „fântână” I, IV, [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Bradu Lung*.

FÂNTÁNA CU GHIÓBU „fântână în care este băgat on ghiob” I (Cacova Ierii). – Din *ghiob* ‘vas de lemn (vechi, spart), puțină (veche, spartă) care servește ca ghizd la o fântână mică sau la un izvor’.

FÂNTÁNA CU PIÁTRA „apa vine din stâncă suroaie, moale” I, „izvorăște apa din piatră, dintr-o stâncă” II (Buru). – Vezi *Piatra*.

FÂNTÁNA CU SÁLCA fântână (Buru). – Vezi *La Sálci*.

FÂNTÁNA CU SÓCU fântână (Cacova Ierii). – Vezi *La Soc*.

FÂNTÂNA CU ZGÚRILE „fântână. Roată pe lângă ea is pietre zguroase, târăioase, mărunte” I (Buru). – Din *zgúră* (pl. *zgúri*).

FÂNTÂNA DE FĂȚĂ „fântână” I, II, „îi pe Fața Văii Vadului” III (Muntele Băișorii). – Vezi *Fața*.

FÂNTÂNA DE JOS fântână din care „izvorăște Părâu Popii” II (Valea Ierii). – Din *adv. jos*.

FÂNTÂNA DE MÚNTE fântână (Muntele Filii). – Vezi *Muntele Agrișului*.

FÂNTÂNA DE PIĂTRĂ „izvor mare, fântână mai sus de sat, de unde se pornește Părâu Satului” I (Săcel). – Vezi *Piatra*.

FÂNTÂNA DI DÚPĂ PIĂTRA VÂNĂȚĂ fântână (Buru). – Vezi *După Piatra Vânăta*.

FÂNTÂNA DI LA ARINÉI fântână (Borzești). – Vezi *Arineii*.

FÂNTÂNA DI LA ARINI „fântână” III (Surduc), „sânt niște arini mari acolo” II (Lungești). – Vezi *Arinii*.

FÂNTÂNA DI LA BĂCIULÉȘTI fântână (Mașca). – Vezi *Băciuleștii*.

FÂNTÂNA DI LA BĂLȚI „fântână” III (Muntele Băișorii). – Vezi *Bălțile*.

FÂNTÂNA DI LA CĂBĂLĂȘ v. *Fântâna Căbălașului*.

FÂNTÂNA DI LA CREL I, [*] [**] (Făgetu Ierii), *Fântâna Crélului* II, [*] (Lungești), fântână (Făgetu Ierii, Lungești). – Vezi *Crélu*.

FÂNTÂNA DI LA DELNÍCIURI I fântână (Buru). – Vezi *Delniciurile*.

FÂNTÂNA DI LA DÓSU PÓPII fântână (Valea Vadului). – Vezi *Dosu Popii*.

FÂNTÂNA DI LA DÚPȘA „fântână” [*] (Săcel). – Vezi *Dupșa*.

FÂNTÂNA DI LA FĂGETÉL I, [*] sau *Fântâna Făgetélului* I fântână (Făgetu Ierii). – Vezi *Făgetelu*.

FÂNTÂNA DI LA FORFOTÍC I, [*] (Muntele Bocului), *Fântâna lui Forfotíc* II (Muntele Bocului) sau *Forfotíc* IV, [*] (Muntele Filii) „izvor bun” II, „iese apa on picuț cu zgomot” [*] (Muntele Bocului), „izvorăște apa tare din pământ” IV, „izvor mare, fântână puternică la pădurea de brad” [*] (Muntele Filii). – *Forfotíc* [forfot'icʰ] pare un derivat de la *a forfoti*, aici cu sensul 'despre apa unui izvor, a unei fântâni) a ieși cu zgomot din pământ, a bolborosi, a fierbe, a gâlgâi'.

FÂNTÂNA DI LA GÓȘA [*] (Băișoara) sau *Fântâna Góșii* [*] (Muntele Filii) fântână în Fânațe (Băișoara). – Vezi *Goșa*.

FÂNTÂNA DI LA HÚDE „fântână. Acolo zăcăream cu vitele” [*] (Borzești). – Vezi *Hudele*.

FÂNTÂNA DI LA IERTIOÁIE fântână (Băișoara). – Vezi *Iertioaia*.

FÂNTÂNA DI LA LÍNDINA fântână (Muntele Bocului). – *Líndina*, por.

FÂNTÂNA DI LA MĂNĂȘTIRE „fântână” III (Borzești). – Vezi *La Mănăstire*.

FÂNTÂNA DI LA MUȘUROÁIE fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Mușuroaiele*.

FÂNTÂNA DI LA PÊNEJĂ fântână (Săcel). – Vezi *Pêneja*.

FÂNTÂNA DI LA RÁTU MÍȘII „fântână bună” [*] (Buru). – Vezi *Rátu Mișii*.

FÂNTÂNA DI LA ȘERBĂNEÁSA [*] sau *Fântâna Șerbănésii* [**] „izvor, fântână cu apă bună” [*] (Borzești). – Vezi *Șerbăneasa*.

FÂNTÂNA DI SUB ZĂPÓDE fântână (Buru). – Vezi *Zăpodea*.

FÂNTÂNA DIN BODONÓJ „fântână de iese apa oblu în sus” [*] (Iara). – Vezi *Bodonój*.

FÂNTÂNA DIN COÁSTE „fântână” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Coastea*.

FÂNTÂNA DIN CRÉII PĂRĂULUI fântână (Buru). – Vezi *Creii Părăului*.

FÂNTÂNA DIN DEAL „fântână în afară de sat. Ducea apă [de aici] aproape jumătate satul” I (Mașca). – Vezi *Dealul*.

FÂNTÂNA DIN DEAL „fântână” II, IV, [*], [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dealul*.

FÂNTÂNA DIN DEALU HOTĂRULUI fântână (Muntele Bocului). – Vezi *Dealul Hotărului*.

FÂNTÂNA DIN DOBRUȘA fântână (Borzești). – Vezi *Dobrușa*.

FÂNTÂNA DIN DÔSU ȘUTULUI „fântână cu halaie” I (Agriș). – Vezi *Dosu Șutului*.

FÂNTÂNA DIN DÔȘTINĂ fântână (Măgura Ierii, Surduc). – Vezi *Doștina*.

FÂNTÂNA DIN FĂȚĂ fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Fața*.

FÂNTÂNA DIN GĂRDURI „fântână” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Gărdurile*.

FÂNTÂNA DIN GROĂPA BORÎȘTILOR „izvor” I (Buru). – Vezi *Groapa Borîștilor*.

FÂNTÂNA DIN HEGHEȘOLD fântână (Săcel). – Vezi *Hegheșold*.

FÂNTÂNA DIN MÎLJOC „fântână” I, II (Buru). – Din *mîljoc*.

FÂNTÂNA DIN PĂRĂU ORZÎȘTII „izvor bun” I (Lungești). – Vezi *Părău Orzîștii*.

FÂNTÂNA DIN PÓPA „fântână” III (Borzești). – Vezi *Popa*.

FÂNTÂNA DIN RÉCELE „fântână” III (Borzești). – Vezi *Recele*.

FÂNTÂNA DIN SENEGHETÉU v. *Fântâna Segheneteului*.

FÂNTÂNA DÎNTRE USOĂIE „fântână, izvor” I (Buru). – Vezi *Între Usoaie*.

FÂNTÂNA DÓCTORULUI „are apă bună” I (Agriș). – Din *dóctor*.

FÂNTÂNA DROGOMÁNULUI „fântână cu pădure și pășune în jur” I (Săcel). – Cf. *Drogománu*, por. în satul vecin Agriș.

FÂNTÂNA DŰSHI fântână din care izvorăște Părău Dușii (Băișoara). – Vezi *Dușa*.

FÂNTÂNA FĂGETÉLULUI v. *Fântâna di la Făgețel*.

FÂNTÂNA FLÓRILOR „fântână; acolo se adăpau vitele” I (Măgura Ierii). – Din *flóare* (pl. *flori*).

FÂNTÂNA GĂBRIENII fântână în Găbriana (Muntele Băișorii). – Vezi *Găbriana*.

FÂNTÂNA GHERGHELEULUI fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Ghergheleu*.

FÂNTÂNA GHIÓBULUI I, III sau Ghióbu II, [***] fântână (Muntele Băișorii). – Vezi *Fântâna cu Ghiobu*.

FÂNTÂNA GONGÓLII „fântână” I, II (Muntele Săcelului). – *Gongólea*, por.

FÂNTÂNA GÔȘII v. *Fântâna di la Goșa*.

FÂNTÂNA GRÚIULUI „fântână” II (Băișoara). – Vezi *Gruiu*.

FÂNTÂNA HÓNCII „fântână” II (Valea Ierii). – Vezi *Hoanca*.

FÂNTÂNA IENCULÉȘTILOR fântână în Doștina Bocului (Băișoara). – Vezi *La Ienculești*.

FÂNTÂNA IÉPELOR „fântână” I, II (Săcel). – Vezi *lapa lui Toti*.

FÂNTÂNA ÍLII fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Colțu Iliei*.

FÂNTÂNA IÓȘCHII III, [*] sau *Fântânile Ióșchii* I, [*] „fântâni” I, „fântână” III (Măgura Ierii). – *Ióșca*, „o fost pădurar ungur” (I) = magh. *Jóska*, hip. de la *Jósze*f (Fercsik-Raátz KE 141).

FÂNTÂNA ITĂLIII „se zice că ar fi fost făcută de italieni” [***] (Agriș). – *Italia*.

FÂNTÂNA ÎTULUI „fântână” IV (Borzești). – *Vezi La Itu.*

FÂNTÂNA LÉSII „fântână” IV, [*], [**] (Muntele Băișorii). – *Vezi Leasa.*

FÂNTÂNA LUI ALISÁNDRU v. *Fântâna lui Lisandru.*

FÂNTÂNA LUI BÉNI „îi în capăt la Groapa Rachişului” I (Buru). – *Béni* [béni] = magh. *Béni*, hip. de la *Benjámín* (Fercsik-Raátz KE 68).

FÂNTÂNA LUI BOÁCŞI „fântână” I, III (Săcel). – *Boácşi* [bôcşi] = magh. *Baksi*, n. fam. (Kázmér RMCsSz 71).

FÂNTÂNA LUI BOGDÁN III (Valea Vadului) sau *Fântânile lui Bogdán* III (Muntele Cacovei) „fântâni” III (Muntele Cacovei), „are cea mai rece apă de aici” III (Valea Vadului). – *Vezi Bogdanu.*

FÂNTÂNA LUI BONCÚT fântână (Muntele Săcelului). – *Boncút*, por. unei familii Blidar.

FÂNTÂNA LUI CHIRÍLÁ „o mică groapă unde se adună apă” I (Făgetu Ierii). – *Chirilá*, n. pers.

FÂNTÂNA LUI COSTÁN „fântână” I (Buru). – *Costán*, n. pers.

FÂNTÂNA LUI COSTÍN „izvor” I, III (Săcel). – *Costín*, n. pers.

FÂNTÂNA LUI DĂMIÁN „fântână în pădure” I, II (Buru). – *Dămián*, n. fam. în satul apropiat Vidolm AB.

FÂNTÂNA LUI DĂNÍLÁ fântână făcută de un om cu numele Dănilă (Lungești). – *Dănilá*, n. pers.

FÂNTÂNA LUI DĂRLÁN fântână de la care izvorăște Părau lui Dărlán (Cerc). – *Dărlán*, por. „a unui om ce locuia acolo în deal” [*].

FÂNTÂNA LUI FORFOTÍC v. *Fântâna di la Forfotic.*

FÂNTÂNA LUI HUZDÚP fântână (Cacova Ierii). – *Vezi Ciurgău* (Cacova Ierii).

FÂNTÂNA LUI IÓNU CHÍRII „fântână” I (Buru). – *Iónu Chirii*, sprn.

FÂNTÂNA LUI LISÁNDRU III sau *Fântâna lui Alisándru* [*] „fântână. O fost a unuia Alexandru” III (Muntele Filii). – *Lisándru*, n. b.

FÂNTÂNA LUI LÚCA PÉTRU fântână (Buru). – *Lúca Pétru*, n. pers.

FÂNTÂNA LUI MAŞTÉI „izvor” [*] (Făgetu Ierii). – *Maştei*, n. fam. (DNFR) sau pren.

FÂNTÂNA LUI PÁVEL „izvor mic” III (Valea Ierii). – *Pável*, n. b.

FÂNTÂNA LUI SĂUŞ „fântână lângă drum” I (Plopi). – *Săuş*, por.

FÂNTÂNA LUI SÂNTIÓN „e la capătul satului din jos” II, „fântână cu cumpănă” [*] (Lungești). – *Sântiôn* [sint'iyân], n. fam. (PACJ 241) sau pren. Ca prenume, este atestat la Băişoara în 1776 (*Vutka Szintyuan*: Luca Băişoara 35) și 1799 (*Tehéj Szintjuan*: ibid. 41).

FÂNTÂNA MÁRII PÉTRII [fintîna mări pétri] „fântâniță în Stână” II (Buru). – *Mária Pétrii* [*mária pétri*], sprn.

FÂNTÂNA MICÚDII fântână (Făgetu Ierii). – *Vezi Micúdea.*

FÂNTÂNA MOLDOÁNILOR [fintîna moldoánilor] fântână (Ocolişel). – Din n. grup *moldoáni* < *Moldoán*, var. a numelui de fam. (oficial) *Moldován*, existent în localitate.

FÂNTÂNA NÉGRULUI fântână (Agrîș). – *Négru*, n. pers.

FÂNTÂNA PÁRVULUI „e în sat” (Agrîș). – *Vezi La Párvu.*

FÂNTÂNA PEȘTEREÁNULUI fântână (Cacova Ierii). – *Peștereán*, sprn. (< top. *Peștere*).

FÂNTÂNA PÍŢULUI „fântână sub Runcu Munceilor” I (Muntele Bocului). – *Vezi Dálma Píŷului.*

FÂNTÂNA PÓPII „e în sat” I, „acolo se sfințește apa” [*] (Agrîș). – Din *pópá* ‘preot’.

FÂNTÂNA PÓPII fântână (Valea Vadului).
– Vezi *Pópa*.

FÂNTÂNA PORCĂRÉȚULUI „fântână” II
(Muntele Săcelului). – Vezi *Porcărețu*.

FÂNTÂNA PREUTÉSII [fîntîna preu'te'si] fântână (Făgetu Ierii). At.: 1771 *la Funtine Preotészi* (SzTA 56), 1819 *La Funtine Preutyészzi* (ibid. 57). – Din *preuteásă*, var. a lui *preoteásă*.

FÂNTÂNA RĂULUI fântână (Muntele Băișorii). – *Rău*, por.

FÂNTÂNA RÊCE „fântână, izvor cu apă rece, bună” [*] (Ocolişel). – Din adj. *rêce*.

FÂNTÂNA RÊCE III, [*] sau **Ápa Rêce** [*], „e pe Vale; are apa rece” III (Valea Vadului).

FÂNTÂNA ROȘELII fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Roșeala*.

FÂNTÂNA RÚGILOR „fântână cu o adăpătoare” I (Surdac). – Vezi *Rugii*.

V. și *Dálma Fântâniî Rugilor, Groapa Fântâniî Rugilor*.

FÂNTÂNA SÁTULUI „îi cătă Valea Agrișului” II, „e în pășunea Ierii și a Făgetului [Ierii]” III (Făgetu Ierii). – Din *sat*.

FÂNTÂNA SÁVULUI fântână. „O fost adăpătoare aici” [**] (Cerc). – Vezi *Dámbu Savului*.

FÂNTÂNA SĂCĂT'ÎȘULUI „izvor, fântână” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Săcăt'îșu*.

FÂNTÂNA SEÁCĂ „a fost puț sec” I (Agriș). – Din adj. *sec, seacă*.

FÂNTÂNA SEGHENETÉULUI [**] sau **Fântâna din Seneghetéu** [***], „fântână în Fundoia Segheneteului” [**] (Iara). – Vezi *Segheneteu*.

FÂNTÂNA STÂNCIULUI „izvor” [*] (Valea Ierii). – *Stânciu*, n. pers.

FÂNTÂNA ȘCHIÓPULUI LUI GĂGÍLĂ „fântână” I, „Șchiopu lui Găgîlă o avut acolo colibă și poiată mare” [*] (Valea Vadului). – *Șchiópu lui Găgîlă*, sprn.

FÂNTÂNA ȘERBĂNÉSII v. *Fântâna di la Șerbăneasa*.

FÂNTÂNA ȘÎȘT'ÉZULUI „fântână” I (Măgura Ierii). – Vezi *Șîșt'ezu*.

FÂNTÂNA TĂLHĂRIILOR fântână în apropierea hotarului localității Șutu (Agriș). – Din *tălhár* (pl. *tălhári*), var. a lui *tălhár*.

FÂNTÂNA TÁRTABII fântână (Valea Ierii). At.: 1760 *Kitre fontina Tirtábe* (SzTA 81, 82). – Vezi *Tártava*.

FÂNTÂNA TÓCULUI fântână de la care se formează Părau Tocului (Muntele Săcelului). – *Tócu*, por.

FÂNTÂNA TÓDII [fîntîna tód'i] fântână în pășune (Cacova Ierii, Valea Vadului). At.: 1806 *pune la Funtine Togyi* (SzTA 32), 1834 *la Funtina Togyi* (ibid. 33). – *Tódea*, n. fam. (Muntele Cacovei).

FÂNTÂNA TRÍFULUI „fântână unde se adapă oile” I (Băișoara). At.: 1761 *In Face la Fontina Grifuluj* [sic!] (SzTA 91). – *Trif*, n. fam. (Agriș, Borzești, Săcel).

FÂNTÂNA TULNIȘÓRULUI „fântână mică pe Coaste, de la Tulnișor în jos” IV (Valea Ierii). – Vezi *Tulnișoru*.

FÂNTÂNA ÚRSULUI „fântână făcută de unul ciufulit Ursu” I (Băișoara). – *Úrsu*, por.

FÂNTÂNA ÚRSULUI I, III, [*], []** sau **Fântânile Úrsului I, IV** „fântâni” I, IV (Borzești). – Vezi *După Ursu*.

FÂNTÂNA USÓIULUI „aici sta vitele la amiază” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Usóiu*.

FÂNTÂNA VĂRĂTICÉLULUI fântână (Măgura Ierii). – Vezi *Vărăticeleu*.

FÂNTÂNA VÉSII „fântână” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dálma Vesii*.

FÂNTÂNA VÓVII fântână (Muntele Săcelului). – Vezi *Colțu Vovii*.

FÂNTÂNA VULTURULUI „fântână pe munte sus” IV (Muntele Băișorii). – Din *vultur*.

FÂNTÂNÉLELE „îs două fântâni; loc mai jompânos [= gropoș]” I, „loc apâtos” [*] (Agriș).
V. și *Groapa Fântânelii, Muchea Fântânelelor, Părău Fântânelelor, Podu Fântânelelor*.
– Din *fântâneá* (pl. *fântânele*).

FÂNTÂNÉLELE „rătuț cu niște fântâni, izvoare” I (Borzești).

FÂNTÂNÉLELE „îs izvoare bune, frumoase” I, „fântânele” II (Iara).

FÂNTÂNÉLELE „izvoare, fântâni” [*] (Măgura Ierii). At.: 1751 *Ketre fontinyele*, 1824 *Lá fúntinyele* (SzTA 92).

FÂNTÂNÉLELE „fănațe cu ceva izvoare, fântânele” I (Muntele Filii).

FÂNTÂNÉLELE „erau două fântâni” [****] (Muntele Săcelului), „platou, pășune” I, „aici era adăpători pentru animale” [*] (Săcel).

FÂNTÂNÉLELE „îs mai multe fântâni într-un loc” II (Ocolîșel). At.: 1804 „... pene la fontinele” (SzTA 66).

FÂNTÂNÉLELE „fântâni mai mici” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Cseresu gye ketre fúntinele* (SzTA 94).

FÂNTÂNÉLELE „fântâni unde adapă ciurdarii vitele. De aici se scurge Valea Negrii” II (Valea Ierii).

FÂNTÂNILE BÉNȚII „o fost fântâni” [*] (Borzești). – Vezi *Bénța*.

V. și *Groapa cu două Fântâni*.

FÂNTÂNILE COSÓRULUI „de aici izvorăște Părău Cosorului” I, „îs mai multe fântâni” [*] (Valea Vadului). – Vezi *Cosoru*.

FÂNTÂNILE CÓSTII v. *Fântâile lui Costi*.

FÂNTÂNILE IÓȘCHII v. *Fântâna Ióșchii*.

FÂNTÂNILE LUI BOGDÁN v. *Fântâna lui Bogdan*.

FÂNTÂNILE LUI CÓSTI [fîntîniile lui cósti] III, [*] sau *Fântâniile Cóstii* [fîntîniile cósti] I „îs tri izvoare” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1828 *Lá Fátzá lá Fontiná lui Kosztyis* [sic!], *Lá Fontina Kosztyi* (SzTA 57). – Din n. pers. *Cósti* (cf. n. fam. *Costea*, în Lungesti) sau din top. *Coastea*.

FÂNTÂNILE ÚRSULUI v. *Fântâna Ursului*.

FECÉȘȚII „îs căsi pe lângă Părău Fecii” [*] (Ocolîșel).

V. și *Părău Fecștilor/Părău Fecii*.

– Din n. grup *fecéști* < *Féca*, por.

FELIÁRA [felijára] loc șes, arabil, lângă apa Valea Ierii, între localitățile Iara și Băișoara. Aici a fost vatra unui sat dispărut la sfârșitul secolului al XVIII-lea. At.: 1417 *poss. Jara et altera Jara*, 1426 *Felyara*, 1430 *Feljara*, 1438 *Felsew Jara*, 1439 *Felse Jara*, 1449 *Fewlyara*, 1599 *Felső Jara, Felseoiara* (Suciu I 301), 1554, 1592, 1593 *felseo Jara* (SzTA 12), 1672 *Fel Jara* (ibid. 64), 1683 *Felseő Jara*, 1792 *Fel Jara*, 1795 *Feljára*, 1805 *Fel Járar Prædium* (ibid. 65).

V. și *Bercu Felierii*.

– Din top. magh. *Fel(ső) Jara* 'Iara de Sus'.

FELSŐFÜLEHAVAS v. *Muntele Filii*.

FELSŐOKLOS v. *Ocolîșel*.

FEREDÉU „izvor ce vine ca pânt-on [= printr-un] tunel” II (Valea Vadului).

V. și *Groapa Feredeului, Părău Feredeului*.

– Din *feredéu* 'loc pentru baie'.

FĚRSA v. *Ferța*.

FĚRȚA IV, [*] sau *FĚrsa* I „față mare, versant” I, „față de deal de la Dealu Șopârliei în jos până-n Valea Ierii” IV (Plopi). At.: 1760 „*La FĚrsze* [!]

 (SzTA 80), *In FĚrtz, La FĚrtz, Lă FĚrsze* (ibid. 84), *In FĚrsze* (ibid. 86), 1799 *Lă FĚrsze, In FĚrtze* (ibid. 88), *In Ferze* (ibid. 89).

V. și *Groapa Ferții*.

FÊȚILE HÚDELOR „feți, loc de față; fânăț împădurit” III, fețe cu pădure slabă (Borzești). – Vezi *Hudele*.

– Din *fĕți*, pl. lui *făță*.

FÊȚILE VÂRVURILOR III, IV sau **Făța Vârvului** I „față” I, „feți” IV (Borzești). – Vezi *Vârvurile*.

FILERÉȘTII grup de case (Muntele Cacovei).

– Din n. grup *fileréști* < *Filer*, por.

FISCŪTU „teren arabil pe un versant” I, „acolo erau niște sălcii și o fântână” II, „este izvor acolo” III (Iara). At.: 1672 *az füz kutban* (SzTA 12), sfârșitul secolului al XVII-lea *A Füz kutban* (ibid. 13), 1737 *Az Füzkutban* (ibid. 14) etc.

– Din top. magh. *Füzkút* ‘Fântâna cu Răchita’ < *füz* ‘salcie’ + *kút* ‘fântână’.

FLIȘTERÉȘTII v. *Fliștîreștii*.

FLIȘTIRÉȘTII [fliștîrêștî] IV sau **Flișteréștii** [*] grup de case pe un deal (Muntele Băișorii).

– Din n. grup *fliștîrêști/flișteréști* < *Fliștir/Flișter*, por.

FLORÉȘTII parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *floréști* < *Flórea*, n. pers. Ca pren., e atestat în sat din 1761 *Hulpyte Flora* (SzTA 91), 1909 *Zaj Flora* (Luca Băișoara 172) etc. Ca n. fam., se întâlnește în Buru, Cacova Ierii, Mașca, Ocolişel etc.

FORFOTÍCU v. *Fântâna di la Forfotic*.

FRÁSINU „deal cu poieni” II, „o culme de dâmb; sânt frasinii mulți acolo” III (Valea Ierii).

V. și *Dosu Frasinului, Fața Frasinului, Părau Frasinului*.

– Din *frásin*.

FRÁSINÉT sat, com. Băișoara CJ, consemnat în statistici, prima oară, în 1956 (ca fiind cătun al satului Băișoara) (Suci 1 246).

– Din *frásinét*.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 50 de locuitori, toți români.

FRÁUA „față deal, feție” II (Cacova Ierii).

V. și *Colții Frăuții, Râpa Frăii*.

– Probabil de la *fráú* ‘săsoaică (măritată)’ (Cf. DA).

FRÚNTEA DEÁLULUI „din sat se vede loc costos, de la sat e către sud” I, „pantă” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Dealul*.

– Din *frúnte* ‘partea superioară (mai ieșită) a unui deal sau munte’ (Homorodean SLT 143).

FRÚNTEA LÁZULUI „pantă ca o frunte; e către miazăzi” I, „pantă” II (Ocolişel). – Vezi *Lazu*.

FUNDÁTÚRA „îi o fundoaie, o fundătură, on fund, loc înfundat” I (Agriș).

– Din *fundátúră* ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie’.

FUNDOÁIA „îi sub deal, sub pădure” I (Buru).

– Din *fundoaie* (pl. *fundói*) ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie’.

FUNDOÁIA „groapă sub on deal împădurit” III (Cacova Ierii).

FUNDOÁIA „teren înfundat, fundoaie” III (Muntele Filii).

FUNDOÁIA (Surduc) v. *Fundoaia Stânii*.

FUNDOÁIA „fund de părau” III (Valea Ierii).

FUNDOÁIA DÚȘII „fundătură” II (Băișoara). – Vezi *Dușa*.

FUNDOÁIA PÁLTINULUI „fund de părau” III (Valea Vadului). – Din *páltin*.

FUNDOÁIA SEGHENETÉULUI „îi o groapă” [*], [**] (Iara). – Vezi *Segheneteu*.

FUNDOÁIA STÁNII III sau **Fundoáia** [*] „doștină, pantă goală” III, „on fund de loc cum meri [= mergi] la Stână” [*] (Surduc). – Vezi *Stâna*.

FUNDOÁIA TÁULUI „o fundoaie, vâgăună; de acolo începe dealul în sus” I (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Fundóe* (SzTA 92).

FUNDÓILE „îs ca covețele pe pantă; pășunat” III (Borzești).

FUNDÓILE „îs niște fundături împădurite” III (Făgetu Ierii), „acolo se adună mai multe gropi” I (Valea Agrișului).

FUNDÓILE „fund de pădure” [***]
(Muntele Săcelului).

FÚNDU POIÉNII „loc mai așezat” I, „loc arabil, potrivit” II, „îi on fund, se termină hotarul nost” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *In fundu Pojeni* (SzTA 95), *In fundu pojenyi* (ibid. 96). – *Vezi Poiana*.

– Din *fund* ‘locul unde se înfundă o vale, terminația superioară a unei văi, obârșie; partea cea mai îndepărtată a unui loc, capăt, margine’.

FÚRCILE „deal mare, ridicătură mare, dălmă, vârv de dălmă” I, „[acolo] era spânzurătoare” [***] (Agriș).

V. și *Dealul Furcilor, Su Furci*.

– Din *fürcă* (pl. *furci*) ‘spânzurătoare’.

FÚRCILE „gherghelou înalt, rotund, ca un ou. Acolo mai demult îi spânzura domnii pe iobagi” I, „acolo era odată furci; graniță cu Ocolişelul” III, „vârv de deal” [*] (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *La Furts gyn tsosz* [!], *La Furts, La Furts pe gyal* (SzTA 30).

G

GÁIȚA „coastă; o fost fânaț” [*] (Muntele Băișorii).

V. și *Dálma Gaiții, Părău Gaiții*.

– Din n. fam. *Gaiță* (Livada, com. Petrești de Jos CJ: Loșonți-Vlad VH 135; DNFR; PACJ 123) sau din *gaiță*, numele păsării.

GÁLBÂNĂ I–III sau **Válea Gálbănă** I
afluent al Văii Ierii (Valea Ierii).

V. și *Izvoru Galbinii*.

– Din adj. *gálbán*, -ă.

GÁRDU IÚȚII „gard. Iuță, Lădaru Vasile, cosea o poiană acolo” II, „Iuța era pădurar. O avut colibă acolo” [*] (Muntele Bocului). – *Iuță*, hip. de la *Vasile*.

V. și *Su Gardu Iuții*.

– Din *gard*.

GÁRDU LUI MIHĂILĂ „o fost gard” [*]
(Muntele Filii). – *Mihăilă*, pren.

GÁRDU MORÁRULUI „o fost gard, loc îngrădit pentru fân” I (Muntele Bocului). – Din *morár*.

GÁRDU TÁLEÁNULUI „gard la o poiană mare” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Dosu Tăleanului*.

GÁRDU ȚÁRINII „o fost gard mare între țarină și nimaș [= imaș]” (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *La Gárdu Czarini ... in Gyál* (SzTA 31), 1806 *gye Linge Gárdu Czarini* (ibid. 32). – Din *țárină*.

GÁRDURILE „poiană deasupra Dâmbuțului. O fost cândva ceva gard, opreliște” IV (Muntele Băișorii).

V. și *După Garduri, Fântâna din Garduri*.

GÁURA DRÁCULUI „îi o groapă, [loc] lărgit” I, „așezătură între două dealuri” III (Făgetu Ierii). – Din *drac*.

– Din *gáură* ‘adâncitură în teren, groapă, găvan, vâgăună’.

GÁURA VÁCII „pășunat” III, „groapă” IV (Borzești). – Din *vácă*.

GÁURILE BRÉNII I sau **Gáurile Brénii** II „gropi, vârcioloabe, loc dungos; fânaț împădurit” I (Buru). Cf. n. fam. *Brána* (DNFR, PACJ 64).

– Din *gáură* (pl. *gáuri, gáuri*).

GĂBRIÁNA „loc mai așezat, cu colibi de vară, poiene de pășunat” I, „steuină” III, [**], „poiană mare” IV, „șes pe deal” V (Muntele Băișorii).

V. și *Fântâna Găbrienii, Părău Găbrienii*.

– Probabil n. f. Cf. *Gabrian* (DOR 63, DNFR, PACJ 123).

GĂGILÉȘȚII [găjiléșt'i] grup de case (Muntele Cacovei).

V. și *Părău Găgileștilor*.

– Din n. grup *găgiléști* < *Găgilă*, por. E și n. fam. (DNFR).

GĂLÉSCU II, [*] sau **Gărăescu** I „grădină pe o dâlmă” I, „aici o fost o fântână” [*] (Măgura Ierii).

– Cf. n. fam. *Gal* (DNFR, PACJ 123), *Gălescu* (DNFR).

GĂRÉSCU v. *Gălescu*.

GĂUNÓIU „pantă cu tufe” I (Cerc).

– Din **găunói* ‘depresiune, groapă, vâgăună’, un derivat e la *găin* ‘idem’, cu suf. augmentativ -oi. Pentru *găin(e)*, vezi Loșonți TRFR 144–145.

GĂUNÓSU „îi [loc] cam rupt de ape” II, „e ca o oală, ca o căldare” [*] (Cacova Ierii).

V. și *Părău Găunosului*.

– Din adj. *găunos*, un derivat de la *găun* (v. supra) cu suf. -os.

GĂURILE BRÂNII v. *Gaurile Brenii*.

GĂLEA „pantă; îi [loc] cam îndosî” I, „loc de deal; fânaș” [*] (Ocolîșel).

V. și *Dâlma Gălii, Dosu Gălii, Părău Gălii*.

– Din n. fam. *Gălea* (DNFR).

GĂRLA LUI TOÁDER „loc mai apăsos” I (Plopi). – *Toáder*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara) sau pren.

– Din *gărlă* ‘mlaștină, mocirlă’.

GĂRLA LÚPULUI „mlaștină, loc zlătinso” I (Mașca). – *Lup(u)*, n. fam. (Agris, Borzești, Iara, Surduc).

GĂRLELE „gârle, mocirle” II (Lungești). At.: 1761/1808 *In Pojana între Girle* (SzTA 95).

GĂRNÉȚU „o fost fânaș. Acuma îi pădure gârnețoasă, cu lemne strâmbe” I (Buru).

– Din *gárnéț* ‘stejar mic’.

GÉRA [jéra] II, [*], [**], [jéra] I, [***], [jăra] III, [****], [jăra] IV sau *Dealu Gării* II, [*] „coastă cu 5–6 căși” I, „dâmb mare cu case” II, „deal” III, IV, [**] (Muntele Băișorii). At.: 1837 *A' Séra, a Zséra nevezetű...*, 1847 *A' Zséra nevű Havasban, a' Zséra...* (SzTA 91). În 1954 este menționat ca nume de cîntin contopit în Muntele Băișorii (v. Suci I 255).

V. și *Colții Gerii, Cornu Gerii, Curmătura Gerii, Dâlma Gerii, Doștina Gerii, Fața Gerii, Steuina Gerii, Valea Gerii*.

– Cf. n. pers. *Gera* (DOR 282, DNFR).

GHÉBA [d'êba] „loc pe deal unde o fost o familie cu nume unguresc” [*] (Valea Vadului).

V. și *Părău Ghebii*.

– Cf. n. fam. *Gheba* (NFM), magh. *Gebe* (Kázmér RMCsSz 398, PACJ 125).

GHERGHELEU „dâmb, dâmbușor” I, „dunghă de deal” IV, „deal cu pădure” [*] (Muntele Băișorii).

V. și *Fața Ghergheleului, Fântâna Ghergheleului, Între Gherghelele, Părău*

Ghergheleului, Poiana Ghergheleului, Tabla Ghergheleului.

– Din *ghergheleu* ‘movilă, dâmb, deal (rotund), vârf (rotund) de deal’ (v. Loșonți TRFR 71).

GHERGHELEU „o dălmă mai rotundă pe Bilea, pe Dealu Biliu; îi mai ridicat on pic locul” I (Muntele Cacovei).

GHERGHELEU „culme” I, „deal mare și rotund, lângă sat” II (Valea Ierii). At.: prima jumătate a sec. al XVIII-lea *Gergelyő tető* (SzTA 112).

GHERGHELEU MĂRE „ghergheleu, o movilă mare” I, „tucui, țichileu, deal rotund” [*], „o boaghe, da' mare, dălmă” [**] (Agris). – Din adj. *măre*.

GHERGHELEU MIC „îi mai mic [ca Ghergheleu Mare]” I, „rădicătură de pământ ca on ou” [*] (Agris). – Din adj. *mic*.

GHIÓBU v. *Fântâna cu Ghiobu, Fântâna Ghiobului*.

GIRÉZU [jirézu] „loc cam apăsos, mlaștinso; îi cam șes, costiș puțin” I, „teritor mai larg” [***] (Agris), „luncă câtă Agris; îi loc mai frământat cumva” I (Valea Agrișului).

– Formă de neutru sg., rezultată (prin acordare cu subst. loc) din *Girézi* [jiréz] < *girézi*, pl. lui *giredă* ‘șiră (de fân, paie etc.)’.

GÓLIȘTEA „pășunat împădurit cu mestecini” I, „loc gol, cu tufe unde și unde” II (Băișoara).

– Din *goliște* ‘loc gol în pădure, poiană’.

GORONEÁSA „deal, față” I, „deal cu pădure de goron” II (Buru).

– Din adj. fem. *goroneasă* ‘care aparține lui Goron’ sau din sprn. *Goronedă* < *Goron*, n. fam. (PACJ 130). Dacă suf. -easă are și sensul ‘care există din abundență, care posedă o anumită însușire’, cum susține Burețea *Contribuții* 116 (pe baza unor toponime ca *Clăbuceasa* „vale, pârâu; are căderi de apă repezi”, *Vultureasa* (*Văltureasa*), pârâul, apa cu vâltori” etc.), atunci adj. *goronedă* poate fi interpretat ca având sensul ‘(despre o pădure) de goron, în care predomină goronul [= goronul]’.

GORÓNII „o fost ceva goroni mari acolo. Am scos rădăcinile și am arat” I, „era o pădure de goron” II (Iara).

V. și *Vărvu Goronului*.

– Din *gorón* (pl. *goróni*), var. a lui *gorin*.

GORÓNII „pădure de goroni pe-o față” I (Săcel).

GORÓNII LUI ZAI „goroni” II (Băișoara).
– *Zai*, n. fam.

GORONÍȘU „pădure” I (Buru).

– Din *goroniș*, var. a lui *goruniș*.

GÔȘA „o deschizătură mai largă” I, „fânaț și pădure de stejar, alun” II (Băișoara). At.: 1761 *La Gose* [!] *In Funatz* (SzTA 91).

V. și *Fântâna di la Goșă/Fântâna Goșii, Pârâu Goșii, Vărvu Goșii*.

– Din n. fam. *Goșă* (PACJ 130). Îl cunoaștem și din com. Lupșa AB.

GRĂDINA HÂNZOĂII v. *Grădina Hânzoaii*.

GRĂDINA HÂNZEȘTILOR v. *Grădina Hânzeștilor*.

GRĂDINA HÂNZOĂII I, III, Grădina Hânzoaii II, [*] sau *Grădina Hânzeștilor I* „acolo o stat cineva; nu mai sânt din neamul ăla” I, „am auzit și io că acolo o șezut Hânzoaie” II (Făgetu Ierii). – Din *Hânzoaie/Hânzoaie*, sprn., *hânzești*, n. grup. Cf. n. fam. *Hamz(e)a*, *Hanzu* (DNFR), *Hanza* (PACJ 134).

– Din *grădină*, var. a lui *grădină*.

GRĂU BÓCHII „dălmă, dămb” II (Cacova Ierii). – *Bóca*, n. fam.

– *Grău* este o variantă a lui *Gru* apărută în plan toponomastic, prin etimologie populară, sub influența lui *grău*. Se întâlnește și în alte părți ale țării (v. Loșonți-Vlad VH 63, s. v. *Griúu*).

GRĂU BRÁDULUI v. *Griúu Bradului*.

GRĂU CĂZÚT „deal, coamnă cu pădure” IV (Muntele Bocului). – Din adj. *căzút*.

GRĂU HÚLPILOR [grúu húltilor] „dălmă mare, mamelon” II (Cacova Ierii). At.: 1802

In Grun Hulpí, La Gruju Hulpilor (SzTA 31), 1834 *la Hulpitylor* [sic!] (ibid. 33). – Vezi *Hulpile*.

GRÁU IÉRII I, II, [*] (Buru) sau *Grúiu Ierii I, II* (Măgura Ierii) „pantă; coboară la Buru” I, „deal” II, [*] (Buru). – Vezi *Iara*.

GRÁU LÚPULUI „deal cu pădure și râturi” [*] (Buru).

– Din *Lup(u)*, n. fam. (Agris, Borzești, Surduc) sau *lup*.

GRÁU MÁNGII [grúu mánji] „dălmă” II (Cacova Ierii). At.: 1834 „*La [Gru] Mantsi*” [sic!] (SzTA 33). – Vezi *La Mंगा*.

GRÁU SÍMII „deal, movilă” I, „vârv de deal” III (Cacova Ierii). – *Síma*, n. fam. (DNFR, PACJ 226) sau *pren*.

GRÁU VĂCÁRULUI „vârv de deal” III (Cacova Ierii). – Din *văcár*.

GRÉDINA „o fost pepinieră” I (Buru).

– Din *grédină*, var. a lui *grădină*.

GRÉDINA „îi loc arător” I (Măgura Ierii).

GRÉDINA CIMÓCHII grădină a unei familii *Cimóca*, din Surduc (Măgura Ierii). – *Cimóca*, n. fam.

GRÉDINA CLÍMII grădină (Buru). – *Clímă*, por.

GRÉDINA LUI BĂCÍÓI grădină (Buru) – *Băciói*, por.

GRÉDINA LUI CODOIÚȚ pământ arător și fânaț (Borzești). – Vezi *Coastea lui CodoiúȚ*.

GRÉDINA LUI FILÓN „îi în sat” I, fânaț (Buru). – *Filón*, pren. care a existat în zonă (cf. *Filon Cirebea*, născut în 1930, în Muntele Băișorii: Luca *Băișoara* 66) sau n. fam. (DNFR), acum necunoscut în sat.

GRÉDINA LUI MAȘTÉI „îi în sat” I (Buru). – *Maștái*, n. pers.

GRÉDINA LUI MÍTREA „îi cu pomi: meri, pruni, vișini etc.” I (Buru). – *Mítrea*, n. fam.

GRĚDINA LUI PĚTĂR „o fost șentulită, îngrădită” I (Valea Vadului). – *PĚtăr* (< *Peter*), n. pers.

GRĚDINA LUI RĚPOȘ I sau **La RĚpoș** I „pantă după case. O fost cumpărat pământul de la RĚpoș din Iara” I (Valea Agrișului). – *RĚpoș*, n. pers.

GRĚDINA MĚCĂ „o fost o gredinuță, loc îngrădit pentru fân” III, „loc îngrădit între păduri, ca o gredină” IV (Muntele Filii). – Din adj. *mĚcă*.

GRĚDINA MĚTULUI „o gredină, livadă cu pomi și fână” I (Buru). – *MĚtu*, por.

GRINDĚIU II sau **GrindĚu** III „dâmb; creastă lungă” II, creastă de deal între două văi (Valea Ierii). Toponimul se întâlnește și în alte regiuni: *Grindeiu* deal (Cergău Mare AB: Frățilă STD 91), *Grindeiu* teren în pantă (Sintești TM: DTB IV, F–G, p. 133).

V. și *Fața Grindeiului*.

– Din *grindĚi/grindĚu* ‘grind’ (v. DA; Gheorghe Bolocan, Elena Șodolescu-Silvestru, Ion Toma, Iustina Burci, *Dicționarul entopic al limbii române*, G, în „Analele Universității «Spiru Hareb»”. Seria Filologie. Limbă și literatură română, VI, 2005, nr. 6, p. 176), derivat de la *grind*, cu suf. *-ei/-eu*. Pentru această alternanță, v. *podet/podeu*, *poderei/podereu* (Loșonți TRFR 200–201).

GRINDĚU v. *Grindeiu*.

GRĚNDU „dălmă, ridicătură; loc arător, ceva mai ridicat cu 2–3 m” I, „e mai sus on pic ca Lunca” II (Buru).

V. și *Su Grind*.

– Din *grind*.

GRIȘÓRU v. *Grușoru*.

GROĂPA „e groapă, is pământuri mai așezate” I (Agriș), „o groapă” I (Valea Agrișului).

V. și *În Groapă la Popei*.

– Din *groapă*.

GROĂPA AGRĚȘĂNULUI „părău mai larg, o groapă” I, „o groapă la deal” II (Băișoara). – *Agrișăan* [agrișăn], n. fam. atestat în sat la 1761 (*Egeresan Vaszille*: SzTA 91).

GROĂPA AI BREZEĂSCĂ „groapă; loc arător” II, „o fost a unui om, Brezu” [*] (Ocolișel). – Din adj. *brezĚsc*, *-eăscă* ‘apartinător lui Brezu’.

GROĂPA AI DOMNEĂSCĂ „o poiană ce cade până-n vale” II (Plopi). – Din adj. *domnĚsc*, *-eăscă*.

GROĂPA AI MĂRE „groapă” I (Muntele Băișorii), III (Muntele Săcelului). – Din adj. *măre*.

GROĂPA BARÓNULUI „viroagă mai largă; a baronului o fost” II (Iara). – Din *barón*.

GROĂPA BĂĚȘULUI [grăpa băĚșului] groapă. A fost proprietatea unui băieș (Surduc). – Vezi *Băieșu*.

GROĂPA BĂII „o fost cândva baie de piatră” I (Buru). – Din *băie* ‘carieră’.

GROĂPA BĂILOR „o fost băi de se scotea piatră de fier” I, II (Măgura Ierii). – Vezi *Băile*.

GROĂPA BĂII „groapă” I, III (Făgetu Ierii). – *Băia*, n. fam.

GROĂPA BÓRCULUI groapă; „e pe Fața Văii Vadului; o stat on om acolo, l-o ciufulit Borc” [***] (Muntele Băișorii). – *Borc(u)*, por. *Borc* există și ca n. fam. (DFNFR).

GROĂPA BORĚȘTII v. *Groapa Boriștilor*.

GROĂPA BORĚȘTILOR I, [*], [**] sau **Groăpa Boriștii** II „groapă între două dălmii” I (Buru). – Vezi *Borișteu*.

GROĂPA BÚCȘII „groapă ca o voioagă” III (Valea Vadului). – *Bucșa*, *Bucșe*, n. fam. (PACJ 65).

GROĂPA BUMBĚȘTILOR „loc arabil; o vale pântre doauă dealuri” II (Băișoara). – Vezi *Bumbești*.

GROĂPA BÚTHI „părău, da’ nu-i cu apă” I, „groapă” II (Lungești), IV (Surduc). – Vezi *Dălma Butii*.

GROĂPA CĂPŐȘILOR „Căpőșii aveau loc în groapa aia” III (Făgetu Ierii). – Din n. grup *căpőși*.

GROÁPA CÂRCII „groapă” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *La Cârcea*.

GROÁPA CHÍMULUI groapă (Muntele Băişorii). – *Chimu*, hip. de la *Ioachim*, n. b. (existent în zonă). Varianta *Achim* [at'ím] este atestată la Cacova Ierii în 1761/1808 (*vicinus ab una Bika Atym ... Jobbágy*: SZTA 30).

GROÁPA CHÍTULUI (TÍTULUI?) [grópa čítuli], [grópa t'ítuli] groapă (Borzești). – *Chítu* (Titu?), n. pers. ce a existat în localitate. „[t'ítu] are urmași: [jiúánu t'ítuli]” [*].

GROÁPA CIOLOCÉȘTILOI I, [*] sau **Groápa Ciolóchii** [*] groapă (Iara). – Din n. grup *ciolocéști* < *Ciolóca*, n. pers. (cf. sprn. „de-a Ciolociei”). E cunoscut și ca n. fam. (DNFR).

GROÁPA CIOLOCHII v. *Groapa Ciolocéștilor*.

GROÁPA CIÓRII [grópa čóri] „o groapă în jos pe deal” II (Cacova Ierii). – Din *Cioára*, *Cioară*, n. fam. (PACJ 80) sau por. ori *Ciora*, n. fam. (ibid. 81).

GROÁPA CIREBÉȘTILOI groapă pe Doștina Cacovei (Muntele Cacovei). – Vezi *Cirebêștii*.

GROÁPA CIÚNGULUI „o groapă; răt” II, „șa în jos; fânaț; o fost on lemn ciung aici” III (Muntele Filii). – Vezi *Ciungii*.

GROÁPA COPÍLULUI „o groapă mare” II (Lungești). – Conform spuselor informatorilor, aici s-ar fi găsit un copil mort. Cf. și *Copil* n. fam. (Agriș, Băișoara etc.).

GROÁPA CRÍSTURILOR „groapă; cosalău” I, „șa” II (Săcel). – Vezi *Cristurile*.

GROÁPA CU ARÍNII groapă cu tufe de arin (Cacova Ierii, Făgetu Ierii). – Vezi *Arinii*.

GROÁPA CU DOÁUĂ FÂNTÂNI „groapă; îi cu izvoare” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Fântânile Benții*.

GROÁPA CU MÉRII groapă cu pășune și spini (Făgetu Ierii). – Vezi *Măru Marcului*.

GROÁPA CU PIÉTRILE „groapă; loc pietros” I (Muntele Săcelului). – Vezi *Pietrile Albe*.

GROÁPA DOMÁNII I, [*] (Giuglea-Țăra TMA 210 dau: *Groapa Domâniei*) „o groapă în pantă care intră în pădurea Domana” I (Băișoara). – Vezi *Domana*.

GROÁPA DONDÓLII „groapă în Șesuri” [*] (Băișoara). – *Dondóle*, por.

GROÁPA DÓSULUI „groapă mare; pădure” I (Buru). – Vezi *Dosu*.
V. și *Su Groapa Dosului*.

GROÁPA DÓSULUI MÁRE „groapă cu pădure” III (Surduc). – Vezi *Dosu Mare*.

GROÁPA FÂNTÂNÉLII „groapă cu o fântână. Acolo stau cu vitele” I (Buru). – Vezi *Fântânelele*.

GROÁPA FÂNTÂNII RÚGILOR groapă (Surduc). – Vezi *Fântâna Rugilor*.

GROÁPA FEREDÉULUI „groapă” III (Valea Vadului). – Vezi *Feredeu*.

GROÁPA FÉRTII [grópa fért'i] loc mai așezat; fânaț cu tufe (Băișoara, Muntele Filii). – *Fértea*, n. fam. (Filea de Sus: Loșonți-Vlad VH 135, Valea Ierii).

GROÁPA GHÉZII „groapă” III (Făgetu Ierii). – *Ghéza* = magh. *Géza*, pren. (Fercsik-Raátz KE 109–110).

GROÁPA GONGÓLII „groapă” [***] (Muntele Săcelului). – *Gongólea*, por.

GROÁPA HALÁULUI „îi o troacă; pleacă din Vârvu Hîjului” I (Surduc). – Vezi *Halaiele*.

GROÁPA HĂTĂGULUI „o groapă din vale până-n deal, între Dâmbu Hătagului și Dâmbu Zăpozii” II (Valea Ierii). – Vezi *Dâmbu Hătagului*.

GROÁPA HÂLÉȘTILOI IV (Muntele Filii), **Groápa Hârleștilor** [*] (Muntele Filii) sau **Groápa Heléștilor** [*] (Muntele Bocului), groapă (Muntele Bocului, Muntele Filii). – Din n. grup *hârlești* < *Hârlea*, n. fam. (Făgetu Ierii). *Hăleștilor*, *Heleștilor* sunt forme corupte din *Hârleștilor*.

GROÁPA HÂRLÉȘTILO v. *Groapa Hârléștilor*.

GROÁPA HELEȘTILO v. *Groapa Hârléștilor*.

GROÁPA HÚDELO III sau **În Groapă la Húde** [*] „e ca on fund de covată mai largă” III (Borzești). – *Vezi Húdele*.

GROÁPA-I NÓJIE „îi o groapă” II (Ocolişel). – *Nójie*, probabil n. pers. Cf. și *Noje, Noja* (PACJ 195).

GROÁPA-I SÓCHII v. *Groapa Isochii*.

GROÁPA IÁNCULUI „groapă; desparte hotarul de Băișoara” III (Muntele Băișorii). – *Ianc(u)*, n. fam. (Băișoara, Cacova Ierii, Cerc etc.).

GROÁPA ILÉȘTILO „groapă; este și o fântână acolo” [*], „groapă cu fântâni” II (Muntele Filii). – Din n. grup *iléști < Îlea*, n. fam. (Băișoara, Cacova Ierii, Filea de Jos, Iara etc.).

GROÁPA ISÓCHII I, [***], **Groápa-i Sóchii** [*] sau **Groápa Sóchii** [**] „o groapă” II, [*], [**] (Iara). – Din n. fam. magh. *Szöke*, atestat în localitate de la 1672 (*Szöke Gergely*: SZTA 12). Pentru magh. *ő* > rom. *o*, vezi Király *Contacte* 146). Varianta *Groapa Isochii* s-a născut din *Groapa-i Sóchii*, printr-o falsă analiză.

GROÁPA JÍGHII „groapă cu pădure” III, „loc grosos” IV (Muntele Filii). – *Jiga*, n. fam. (PACJ 147, 328 etc.).

GROÁPA LĂSCĂOII „groapă; pășunat, fânaș; tot de Borîște se ține” I (Buru). – *Vezi Colțu Lăscăoii*.

GROÁPA LEOCÚȘULUI „o groapă, o troacă între păduri” I, „groapă cu fânaș” III, „șă” [*] (Surdac). – *Vezi Leocúșu*.

GROÁPA LEÓNTRII [grôpa ljontri] „o groapă până-n vale” I (Cacova Ierii). – *Leóntrea*, probabil n. pers. Cf. n. fam. *Leonte* (DNFR, PACJ 158).

GROÁPA LÍNII „o groapă; pășunat. *Lina* a fost o femeie din Săcel” III (Muntele Filii). – *Lina*, n. f.

GROÁPA LÓLII „e ca o covată la vale” III (Borzești). – *Vezi Lóla*.

GROÁPA LUI CIOÁCI [grôpa lui êôçi] groapă (Muntele Săcelului). – *Cioáci*, por.

GROÁPA LUI GORÓN „o țî’ de groapă. O fost a unui om de-i zicea Goron” I, „aparține de Dealu Antoneștilor” III (Săcel). – *Gorón*, por. Este și n. fam. (PACJ 130).

GROÁPA LUI IOÁNI groapă pe pantă de deal (Valea Agrișului). – *Vezi Tabla lui Ioani*.

GROÁPA LUI PÁVEL „voioagă cu tufe” I, „groapă mai largă între două dealuri” III (Cacova Ierii). – *Pável*, pren.

GROÁPA LUI ȘERB „o groapă adâncă” I (Ocolişel). – *Șerb*, n. fam. (DNFR, PACJ 259).

GROÁPA LUI TŪRLI „groapă cu tufe, voioagă” I, „groapă frumoasă, lungăreață” III (Cacova Ierii). – *Tŭrli* [tŭrli], n. pers.

GROÁPA LÚNCII „o groapă de la Luncă în sus” I (Muntele Băișorii). – *Vezi Lunca*.

GROÁPA MÁRE „o groapă pe-on versant” III (Valea Ierii). – Din adj. *máre*.

GROÁPA MÁZĂRII „groapă în Doștina Bocului” [*] (Băișoara). *Vezi La Mazărea*.

GROÁPA MÁRLULUI „groapă” II (Ocolişel). – *Vezi Măru Marcului*.

GROÁPA MELÉNTII [V] sau **Groápa Nastásii** [R] „o șă la vale; arabil” III (Muntele Filii). – *Melénte*, n. fam. (DNFR) sau pren.; *Nastasia*, pren.

GROÁPA MÓGII [grôpa móji] groapă (Cacova Ierii). At.: 1838 *In Grápá Motsi* (SZTA 33). – *Vezi Moga*.

GROÁPA MUNCÉILO groapă mare cu un izvor (Muntele Cacovei). – *Vezi Munceli*.

GROÁPA MÚRGULUI „o groapă; sânt și căși” III, „groapă cu fânaș” [***] (Muntele Băișorii). – *Vezi La Murgéști*.

GROÁPA NASTASÍI v. *Groapa Melentii*.

GROÁPA NEMÉȚILOR „o groapă mare unde se adună zăpada iarna și se topește numai prin iulie” III (Valea Ierii). – Din *nemét* (pl. *neméti*), variantă a lui *nămete*, cunoscută de DLR, înregistrată și la Sălcia de Jos AB (v. ALRR–Trans. 1608/333), localitate apropiată de zona cercetată.

GROÁPA ORZÉȘȚILOR [grôpa ȕărzășt'ilor] groapă între păduri pe Doștina Cacovei (Muntele Cacovei). At.: 1857 *la Grope Urszutyi* (SzTA 33). – Vezi *Orzeștii*.

GROÁPA PÁNII groapă mare cu pădure rară (Buru). – *Páne(a)*, por. E și n. fam. (PACJ 202).

GROÁPA PÁPII groapă mare, cu teren arabil și fânaș, între două dealuri (Băișoara, Iara). At.: 1803 *Gropă Popi* (SzTA 18), 1814 *A Pápa Gödrin fellyül* (ibid. 20). În acest loc „s-au găsit urme de construcții, ceramică, *tegulae mamatae* din epoca romană, presupuse a fi făcute din așezarea minerilor de aici” (*Repert. arh.* 236). – Din n. fam. *Papa* (DNFR), magh. *Pápa* (Kázmér RMCsSz 822).

GROÁPA PÁTÚLULUI I, IV, [*] sau În Groapă la Pătul [**] „un pic de groapă cu pădure” I, „o fost ceva cărbunar acolo” IV (Plopi). – Vezi *Pătulu*.

GROÁPA PÊNEJILOR „loc așezat” IV, „groapă prelungită” [*] (Săcel). – Vezi *Pêneja*.

GROÁPA PÉTRII „groapă și părau. O avut colibă acolo unul Petrea” I (Muntele Băișorii). – *Pétrea*, pren.

GROÁPA PIETRÁRULUI „îi o troacă, o groapă” I (Mașca). – Vezi *Pietraru*.

GROÁPA PÍȚULUI „groapă cu pădure de goron” [*] (Ocolișel). – Vezi *Dálma Píțului*.

GROÁPA PÓPII „groapă ce coboară în Popa” I (Borzești). – Vezi *Popa*.

GROÁPA PÓPII „e o groapă, o așezătură sub Dálma Popii” III (Făgetu Ierii).

GROÁPA PÓPII groapă (Muntele Băișorii).

GROÁPA PRÍPORULUI „groapă” II (Lungești). – Vezi *Priporu*.

GROÁPA PÚLBERII groapă în pădure cu niște fântâni de la care se formează un părau (Măgura Ierii). – Din *pűlbere* sau *Pulbere*, n. fam. (DNFR, PACJ 223).

GROÁPA RÁCHIȘULUI „groapă cu pădure; mere [= merge] până la Fântâna lui Beni” I (Buru). – *Ráchis* [= Vălenii de Arieș], sat vecin, desființat, înglobat la Moldovenеști CJ, < top. magh. *Rákos* < *rákos* ‘(despre un părau sau o vale) cu raci’.

GROÁPA RĂBUȚÉȘȚILOR groapă (Iara). – Din n. grup *răbuțéști* < *Răbűt*, por.

GROÁPA RÁULUI „groapă câtă Muntele Băișorii. Rău avea acolo colibă” [*] (Muntele Cacovei). – *Rău*, por. E și n. fam. (PACJ 227).

GROÁPA RÉCELUI groapă ca o covată între păduri (Borzești). – Vezi *Recele*.

GROÁPA ROȘÉȘȚILOR groapă (Muntele Cacovei). – Din n. grup *roșéști* < *Róšu*, n. fam. (Buru, Cacova Ierii, Iara).

GROÁPA SÁSULUI „o groapă cu fânaș” I (Buru). – *Sas*, n. fam.

GROÁPA SÁSULUI „groapă” I (Mașca). – *Sasu*, n. fam.

GROÁPA SÁRBILOR „o viroagă mare” I, „șă frumoasă, o groapă; pășunat” III (Săcel). – Din n. grup *sárbi* < *Sárb*, n. fam.

GROÁPA SCUFUNDOÁSĂ „e o groapă scufundoasă” II (Lungești). – Din adj. *scufundós*, -*odás* ‘adânc’ (v. DLR).

GROÁPA SEÁCĂ „o groapă fără apă” IV (Surduc). – Din adj. *sec*, -*seacă*. V. și *Dálma Gropii Seci*.

GROÁPA SECÁRILOR groapă (Mașca). – Vezi *Secările*.

GROÁPA SÓCHII v. *Groapa Isochii*.

GROÁPA STEUÍNILOR „șă; acuma e cu brazi. Am apucat-o goală” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Steuinile*.

GROĂPA ȘESULUI „groapă” I (Muntele Bocului). – Vezi *Șesu*.

GROĂPA ȘOLCHII „groapă” I, „gropiță” [*] (Muntele Băișorii). – *Șólca*, n. fam.

GROĂPA ȘTIRBINII [grôpa șt'ird'îni] „groapă. Oarecând s-o și rupt” I, „îi o știrbină, o dolină între Țichileu și Vârvu Goronilor” III (Surduc). – Din *știrbină* „albie de torent, jgheab natural, vale, adâncitură în formă de troacă pe panta unui deal sau munte” (v. Loșonți TRFR 183).

GROĂPA ȘUȘII „groapă în Șesuri; fânaț” I (Băișoara). – *Șúša*, por. Este și n. fam. (PACJ 260).

GROĂPA TÁURILOR v. *Groapa Taurului*.

GROĂPA TÁURULUI I, III, [*] sau *Groapa Táurilor* II groapă cu fânaț pentru întreținerea taurilor satului (Iara). – Din *táur* (pl. *táuri*).

GROĂPA TEOCÁRULUI groapă pe pantă (Muntele Băișorii). – Vezi *La Teocari*.

GROĂPA TÍTULUI v. *Groapa Chitului*.

GROĂPA TOPÍLELOR „loc mlăștinos. Acolo se topea cânepa cândva” III (Săcel). – Din *topilă* (pl. *topili*).

GROĂPA TÁȚULUI „groapă” II (Cacova Ierii). – *Țăț*, por.

GROĂPA ULTOÁIELO „fânaț” III (Borzești). – Vezi *Ultoaiele*.

GROĂPA ÚRSULUI „groapă cu on părau care mere [= merge] către Măgură [= Măgura Ierii]” (Borzești). – Vezi *După Ursu*.

GROĂPA USÓIULUI „o viroagă. Pe ea vine Părau Usoiului” I, „îi lângă Usoi” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Usoiu*.

GROĂPA USÓIULUI „groapă; pășunat” I (Ocolîșel). – Vezi *Usoiu*.

GROĂPA VÉSII groapă pe Doștina Cacovei. „O fost a unuia Vasilie” [*] (Muntele Cacovei). – Vezi *Dálma Vesii*.

GROĂPA VÍLII „acolo o stat cineva Vilă” II, „groapă mare, frumoasă; cosalău” III (Muntele Băișorii). – *Vilă*, hip. de la *Gavrilă*.

GROĂPA ZĂPÓDII v. *Zăpodea* (Muntele Bocului).

GROĂPA ZĂPÓDII v. *Zăpodea Poienii*.

GROĂPA ZĂPÓDII „voioagă, groapă” III (Valea Vadului). – Vezi *Zăpodea*.

GROĂPA ZĂPÓDÍȚII I–IV sau *Zăpodîța* II „groapă, așezătură” I, „groapă” II, „îi ca o covată” III (Borzești). – Din *zăpodîță*, dim. al lui *zăpode*.

GROÁPELE „loc șes, întins” I (Agrîș). V. și *Doștina Groapelor*, *După Groape*, *Fața Groapelor*, *Șesu Groapelor*, *Vârvu Groapelor*.

GRÓHOTA „îi o grohotă de pietri mari chiar în vârful dealului Cosor” I, „o grămadă de pietri” III (Muntele Cacovei).

– Din *gróhotă* „o grămadă mai mare de pietri” I.

GRÓHOTA loc cu multe pietre (Muntele Săcelului).

GRÓHOTELE [gróhot'ele] „acolo tăd dâlmi îs, grămezi de pietri” I, „fânaț. Îs nește dâlmi pe acolo, ceva s-o lucrat, că-i loc pietros, îs bicașei” III (Surduc). At.: 1749 „*Lă Grotzaty* [!]

[sic!], 1761/1808: *In Grohotye, La Grohotze* [sic!] (SzTA 93).

GRÓPILE „îi o groapă” I, II (Făgetu Ierii).

V. și *Vârvu Gropilor*.

– Din *groapă* (pl. *grópi*).

GRÓPILE „sânt gropi, se scotea aur” [*] (Iara).

GRÓPILE „pădure cu fânaț” I, „doauă gropițe” III (Muntele Săcelului).

GRÓPILE MĂRÍNII „îs doauă viroage, gropi” I, „loc jompuros” [*] (Săcel). – *Mărîna*, n. f.

GRÓPILE PÂRTOÁLELOR „nește gropi” II (Lungești). – Vezi *Pârtoalele*.

GROPÎȚA STRĂMTĂ „pe acolo cândva se dădea drumul la lemne” II, „potec. Pe acolo se trăgea lemne” [*] (Ocolişel). – Din adj. *strămtă*.

– Din *gropiță* (pl. *gropițe*), dim. al lui *groapă*.

GROPÎTELE „îi loc frământat, cu gropi” I, „loc gropos” [*] (Mașca).

V. și *Părău de la Gropițe/Părău Gropițelor*.

GRÓSH „pantă cu pădure” IV, „pădure, pășune” [*] (Muntele Băişorii).

V. și *Huda Groşilor, Piatra Groşilor*.

– Din *gros* (pl. *groşi*) „lemn mare, căzut” IV, ‘bustean, trunchi gros’.

GRÓSH „pășunat înconjurat de pădure roată” II (Valea Vadului).

GRUIÉȚU „îi on dâmb, vârv de dâmb ca un ou în graniță cu Valea Vadului” I (Mașca).

– Din *gruiet*, dim. al lui *grui*.

GRUIȘÓRU I, [*] sau *Grișóru* III, IV „îi o culme care coboară până-n Valea Ierii” I, „culme de deal” IV (Muntele Filii).

– Din *gruișór*, dim. al lui *grui*. Varianta *Grișóru*, care se întâlnește și în alte localități (vezi Loșonți-Vlad VH 61), s-a născut prin contragere din **Griișóru* [griișóru], iar aceasta, prin asimilare, din *Griuișóru*.

GRUIU „deal alungit” [*] (Agrîș).

V. și *După Grui, Fântâna Gruiului, Între Gruiuri*.

– Din *grui* ‘vârf; colină, deal, movilă’.

GRUIU „e un capăt de deal care se termină ca și cum ar fi gurguiul de la opincă; o ridicătură” I, „e ca un ou, e deasupra la Luncă” II (Băișoara).

GRUIU I, II, [*] Muntele Băişorii sau **Gruiu Gájii** [*] Muntele Băişorii, II, [*] Muntele Cacovei, „dâmb mare cu pădure” I, „deal mare” II, „țuclui înalt” [*] (Muntele Băişorii), deal ascuțit (Muntele Băişorii, Muntele Cacovei). At.: 1837 *Lá Gruju Gási, a Gruju Gás'iba*, 1847 *Lá Gruju Gási* (SzTA 91). – *Gája, Gáje*, n. fam. (PACJ 123).

GRUIU „îi un fel de ic. Jos îi îngust, sus, mai lat” I, „îi mai rădăcat on pic ca gredinile din

sat; gruiuleț” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Pe Gruuj, Lá kapu gruuluj* (SzTA 92).

GRUIU „dâmb mai ridicat deasupra satului, deal” II (Săcel).

GRUIU deal în sat (Surduc).

GRUIU BRÁDULUI I sau **Gráu Brádului** [*] „dâlmă” I, „rădicătură alungită între gropi” [*] (Ocolişel). At.: 1814 *La Gruju Braduluj* (SzTA 66). – Vezi *Bradul Lung*.

GRUIU BRÁDULUI „o ridicătură cu fână și [teren] arabil” III, „o dungă” IV (Surduc). At.: 1749 *Gruu Braduluj* (SzTA 93), 1761/1808 *In Gruju Braduluj* (ibid. 94).

GRUIU CU BÁNII „[is] bănuțai de piatră; îi piatră mărunță ca banii” I, „acolo sânt nește bănuțai, pietricele” [*] (Agrîș). – Din *bani* (sg. *ban*) ‘pietre mărunte, ca banii’.

GRUIU DE JOS v. *Gruiu din Jos*.

GRUIU DE SUS v. *Gruiu din Sus*.

GRUIU DIN JOS I sau **Gruiu de Jos** [***] „îi dâmb rotund” I (Agrîș). – Din adj. *jos*.

GRUIU DIN SUS I sau **Gruiu de Sus** [***] „dâlmă rotundă, dâmb rotund” I (Agrîș). – Din adj. *sus*.

GRUIU FÁGULUI „guguleu” III, „pantă, dâmbuleu” IV (Borzești). – Vezi *Fagu Mare*.

GRUIU GÁJII v. *Gruiu* (Muntele Băişorii).

GRUIU HÚDII „on piept de loc; dâlmă” I, „o coastă” II, „teren între Zglamine și Pripoare” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 *la Gruju hudi*, 1771 *in Gruju Hudji* (SzTA 56). – Vezi *Huda*.

GRUIU IÉRII v. *Grâu Ierii*.

GRUIU MÓRII „pantă, loc stâncos” [*] (Surduc). – Vezi *Moara de Pădure*.

GRUIU NÉGRU [gruiu négru] „vârv de deal în Valea Ierii” II (Cerc). At.: 1780 *Gruu Nyegru* (SzTA 102). – Din adj. *négru*.

GRUIU PÁOSULUI v. *Gruiu Pausului*.

GRȚIU PÁUSULUI III sau GrȚiu Páusului IV „o dălmă cu pădure” III, „țuclui între două gropi; acolo adăpau” IV (Surduc). – Din *páus, páos* ‘repaus, odihnă’ (v. DLR). Cf. și n. pers. *Paos, Paus* (DOR 130).

GRȚIU PÓPIU „loc arabil, puțin costos” II, „e lângă Popa, graniță cu Petreștii de Mijloc” IV (Borzești). – Vezi *Popa*.

GRȚIU SECÁRII „deal” II, „dălmă, dălmăț, coamă de dălmă” III (Borzești). – Vezi *Secarea*.

GRȚIU TÚFELOR „îi o ridicătură mai mare chiar la mijlocul pădurii de lângă Dealu Antoneștilor” I, „platou frumos, pădure” III (Săcel). – Vezi *Tufeles Roșii*.

GUNOIÁLA „pantă arabilă sub o pădure” IV (Borzești).

– Din **gunoiálă* ‘teren agricol îngrășat cu gunoi’, un derivat de la *a gunoi*, cu suf. *-eală*.

GÚRA BÓCULUI confluența Văii Bocului cu Valea Ierii (Săcel). – Vezi *Bocu*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA BRÁDULUI confluența Părăului Bradului cu Valea Ierii (Surduc). At.: 1749 *In Gure Braduluj*, 1761/1808 *La Gura Braduluj* (SZTA 93), a II-a jumătate a sec. al XVIII-lea *In Gura Vraduluj* [sic!] (ibid. 96). – Vezi *Bradul Lung*.

GÚRA CÓLNICULUI [gúra cólñiculuj] loc de unde începe un drum (Ocolişel). At.: 1814 *In Gura Kolnyikuluj* (SZTA 66). – Vezi *Colnicu*.

– Din *gúră* ‘inceput al unui anumit loc’.

GÚRA DOSULUI „e începutul Dosului” III (Făgetu Ierii). At.: 1828 *La Gurá Doszuluj* (SZTA 57). – Vezi *Dosu*.

GÚRA FĂGÉTULUI „de acolo începe Făgetu” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Făgetu*.

GÚRA FĂRTÁIULUI „pășunat” III (Muntele Filii), I (Muntele Bocului). – Vezi *Fărtaiu*.

GÚRA HÚDII „loc arabil, fânea și pădure” [*] (Ocolişel). At.: 1819 *In Gura hugyi* (SZTA 57). – Vezi *Huda*.

GÚRA IÉRTII confluența văii Ierța cu Valea Ierii (Băișoara). – Vezi *Ierța*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA MEGHÉȘULUI „acolo se intră pe vale în sus, pe Megheș” II, „acolo începe Meghieșu” III (Iara). – Vezi *Meghieșu*.

– Din *gúră* ‘inceput al unui anumit loc’.

GÚRA MUNCÉLULUI „aici se varsă Părău Muncelului în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *Muncelu*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA NÉRGHEȘULUI „acolo-i intrarea la Nêrgheș” II, „de aici începe Nêrgheșu” [*] (Valea Vadului). – Vezi *Nêrgheșu*.

– Din *gúră* ‘inceput al unui anumit loc’.

GÚRA PĂRÁULUI „locul unde intră Părău Mare în Vale [= Valea Ierii]” I (Surduc). – Vezi *Părău*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA RÁTULUI „de-a-coale se-ncepe Rátu” IV (Borzești). – Vezi *Rátu*.

– Din *gúră* ‘inceput al unui anumit loc’.

GÚRA ROȘÉLII „locul de unde începe Roșeala” [*] (Muntele Bocului). – Vezi *Roșeala*.

GÚRA SEGHENETÉULUI „de aici începe Seghenețu” [*] (Iara). – Vezi *Seghenețu*.

GÚRA ȘIGÁULUI „e o strămoare între două dealuri” II, „acolo îi cheie” III (Borzești). – Vezi *Șigău* (Loșonți-Vlad VH 106).

GÚRA TOPÍLILOR „acolo iese la deal o hudă; o fost și ceva părău” I (Muntele Bocului). – Vezi *Topilile*.

GÚRA VĂCĂRÉTULUI confluența Părăului Văcărețului cu Arieșul (Lungești). At.: 1761/1808 *La gura vacaretuluj* (SZTA 93), „*In Gura Vacaretuluj* [!]” (ibid. 93–94). – Vezi *Văcărețu*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA VÁII „a-coalea se intră pe Valea Arieșului, se deschid fânețe, locuri arabile; aicea în jos e strâmț” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Gura voji, In Gura Vaji* (SZTA 96). – Vezi *Valea*.

– Din *gúră* ‘inceput al unui anumit loc’.

GÚRA VĂII OCOLIȘÉLULUI confluența Văii Ocolișelului cu Arieșul (Lungești). – Vezi *Valea Ocolișelului*.

– Din *gúră* ‘confluență’.

GÚRA ZĂPÓZII „aicea începe o groapă afundă pe pantă mare” IV (Borzești). – Vezi *Zăpodea*.

– Din *gúră* ‘început al unui anumit loc’.

GURÍȘU „drum care urcă la Cetate” III (Săcel).

– Din *guriș* ‘drum pe o pantă abruptă; urcuș’.

GURUIÉȚU „țichileu rotund; acolo zăcărea vitele” I, „e o țî de bumbuleu” II, „deluț mai ridicat” III (Făgetu Ierii).

V. și *Su Gurieț/Su Guruiet*.

– Din *guruiet*, var. a lui *gruiet*.

GUȘĂTA „izvor” II (Valea Vadului), „îs mai multe izvoare și adăpători de vite. Aici erau *guși*, un fel de râme mici și suptări ca firul părului, pe care dacă le beai, ți se făcea gușă la gât. Acuma or amenajat izvorul și nu se mai fac” I (Muntele Cacovei).

– Din **Fântâna Gușată* ‘Fântâna cu Guși’, prin omiterea determinatului, sau din n. pers. *Gușata*, acum necunoscut în localitate. Vezi și *Părău Gușilor*.

H

HACȘÓRU I, II, [*] sau **Acșoru** [**]
„poiană, fânaț, aproape de Arieș” I, „poiană sub
deal; nu-i chiar în luncă, terasă joasă” II (Buru).

V. și *Su Hacșor*.

– Cf. n. fam. *Hac* (DNFR). N-ar fi exclus să
provină, prin simplificarea grupului consonantic,
din **Hancșóru*, un diminutiv de la n. fam. *Hanc*
existent în localitate.

HAGÁU „pantă spre Buru, pe care este
drum” I (Borzești).

– Din *hagáu* ‘drum în pantă mai abruptă’.

HAGÁU „pantă foarte mare” I, „drum în
pantă” III (Săcel).

HALÁIELE „adăpători de vite” I (Valea
Vadului).

V. și *Calea Halăului, Dâlma Halaieiilor,
Groapa Halăului, La Halău, Pârău Halaieiilor*.

– Din *haláu* (pl. *haláie*), var. a lui *valáu*
‘jgheab făcut de obicei dintr-un trunchi de copac
scobit din care se adapă animalele’.

HALÁU „e halău și fântână în Doștină” [*]
(Surduc).

HALÁU PĂȘCOAIE v. *Halău Pășcoaii*.

HALÁU PĂȘCOAII III sau **Haláu**
Pășcoáie [*], ‘halău pentru animale. O stat unul
Pașcu acolo’ III (Muntele Filii). – *Pășcoáie*,
spm. < *Pășc*, n. fam. (Muntele Săcelului, Săcel).

HAVASASSZONYFALVA v. *Săcel*.

HĂMĂRÁCU v. *Hămărăgu*.

HĂMĂRÁGU I–III (Iara), I (Valea Agrișului)
sau **Hămărăcu** I (Valea Agrișului), ‘pășunat pe
o groapă; este și izvor unde se adapă vitele’ I,
‘luncă mai largă’ II (Iara). At.: 1672 *az*
hamarakban (SzTA 12), sfârșitul sec. al XVII-lea

Az Hammaragban, Az Hamaragföben (ibid. 13),
1737 *Az Hamarakon, Az Hamarákban* (ibid. 14),
1814 *A Hamarásba* [sic!] (ibid. 19), 1819 *A*
Hamarágba (ibid. 20).

V. și *Pârău Hămărăgului*.

– Din top. magh. *Hamarág* < *hamar* ‘repede’
+ *ág* ‘braț (al unei ape)’, ‘ramificație’ (v. Szabó
EMSzt I 116).

HĂRCULÉȘTII [hărculești] grup de case
(Muntele Cacovei). At.: 1828 *Lá Hukalesty*
[sic!], *Lá Herculesty* (SzTA 57).

– Din n. fam. *Hărcúlea* (oficial *Hercúlea*).

HĂȚĂGOÁIA „poiană, râț” II, „niște rături,
proprietăți” III (Cerc).

V. și *Calea Hățăgoii, Pârău Hățăgoii*.

– Din spm. *Hățăgoáie* < *Hățăg(u)*, n. pers.
dispărut (v. *Dâmbu Hătagului*).

HÂNSU „pantă cu mesteacăn” I, ‘deal cu
pădure; îs mulți mestecini, măcieși’ [*]
(Ocolișel).

– Din *hâns* ‘tufe dese, desime de spini și de
alți arbuști’ (DA).

HÂNSU I, IV sau **Deálu Hânsului** I, ‘deal
cu tufăriș” I (Plopi).

HÂRCIOLOÁBELE v. *Vârcioaloabele*.

HÂRTOLOÁPELE v. *Vârtoloapele*.

HÂRTOLOÁPELE „rât gropos; îi mai
hârciolopos, mai jomporos locul” I, „coale-i
groapă, iced-i dâmb” II, [alt loc:] „pământuri mai
jompuroase” I, „groapă, joampă; hopuri” II (Agriș).

– Din *hârtolóp* (pl. *hârtoloápe*) ‘vârtop, groapă’
(Borzești, Măgura Ierii etc.), cuvânt neatestat de
dicționare. Vezi Loșonți TRFR 186–187.

HÂRTOÁPELE „o așezătură pe deal” I,
„poiană în pădure; îi loc mai așezat, gropos” IV
(Plopi).

V. și *Părău Hârtoapelor*.

– Din *hârtóp* (pl. *hârtoápe*), var. a lui *vârtóp*.

HÂRTOPÉNI v. *Vârtopénii*.

HÂRTÓPU „joampă” III, „loc mai îngropit” [*] (Cerc). At.: 1760 *In Virtop Subt Cale Re* (SzTA 80), 1780 *Hirtopa* [sic!] (ibid. 102).

HÂRTÓPU „groapă” I, [*], „îi ca on fel de hârtoape, cufundături” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lá Vertop, Lá Vurtop* (SzTA 92).

HÂRTÓPU „groapă cu pășunat” [*] (Muntele Bocului).

HÂRTÓPU *vârtop* (Plopi).

HÂRTÓPU DE JOS „padină” III (Surduc).

HÂRTÓPU DE SUS „padină” III (Surduc).

HÂRTÓPU DIN JOS v. *Vârtopu din Jos*.

HÂRTÓPU DIN SUS v. *Vârtopu din Sus*.

HEGHEŞÖLDU [hed'eşöldu] „o groapă mai întinsă” I, „îi în graniță cu Litenii” III, „loc jompuros” [*] (Săcel).

V. și *Fântăna din Hegheşold*.

– Din top. magh. *Hegyesoldal* ‘pantă abruptă’.

HÍJU „pantă de doștină; e mai jos on pic ca Vârvu Híjului” I, „o fost fânate; l-o lăsat pășune” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Hits* (SzTA 93), *La Hits* (ibid. 94).

V. și *Părău Híjului, Vârvu Híjului*.

– Din *hij* ‘deal’ (< magh. *hegy* ‘idem’).

HOÁNCA „hoancă între două dâmburi” [*] (Cerc), „groapă în Dâmbu Honcii și Dâmbu Hătagului” II (Valea Ierii).

V. și *Dâmbu Honcii, Fântăna Honcii*.

– Din *hoancă* (pl. *hónci*) ‘adâncitură în formă de vale mai mică între dealuri, jgheab natural, groapă pe pantă’ (v. Loșonți TRFR 165).

HOÁNCA CÔRNULUI „o groapă, o hoancă-n jos” II, „hoancă c-on pic de părău pe ea” III (Cerc). – Vezi *Cornu*.

HOÁNCA CUSTÚRII „groapă” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Custura*.

HOÁNCA-I MĂRIE II sau **Hoanca Mării** [*] „hoancă” II (Cerc). – *Mărie*, n. fam. (Iara, Făgetu Ierii, Măgura Ierii).

HOÁNCA LÉCHII [hónca léki] „loc rău, groapă pe o pantă” I (Cerc). – *Leca*, n. pers. (DOR 7), n. fam. (DNFR), magh. *Léka* (Kázmér RMCsSz 670).

HOÁNCA LUI CĂPOȘ „hoancă seacă, pantă mare” II (Cerc). – Vezi *La Capoš*.

HOÁNCA MÁRE „fundătură” I (Muntele Băișorii). – Din adj. *máre*.

HOÁNCA MĂRII v. *Hoanca-i Mărie*.

HOÁNCA MIHÚȚII I sau **Hoanca Mihúțului** IV „groapă, lăsătură” I (Plopi). – *Mihúť/Mihúťu*, n. pers.

HOÁNCA MIHÚȚULUI v. *Hoanca Mihúții*.

HOÁNCA SÍLHII „hoancă; o fost niște brazi mari aici” III (Cerc). – Vezi *Silhele*.

HOÁNCA SEACĂ „groapă cu pantă mare, fără apă pe ea” III, „o părăuță seacă” [*] (Valea Ierii). – Din adj. *sec, seacă*.

HOÁNCA TĂLEÁNULUI v. *Honcile Tăleanului*.

HOÁNCA TÊRPII „șa de deal” II (Plopi). E același loc cu *Têrpea*, înregistrat în satul vecin Finișel și provenit din n. fam. *Têrpe(a)* (PACJ 265). Vezi Loșonți-Vlad VH 111.

HOÁNCA TOMNÁTICULUI „groapă, covată; e ca on fel de jgheab” III (Valea Ierii). – Vezi *Tomnaticu*.

HOÁNCA TÔMPII „hoancă mare, poiană” I (Plopi). – *Tômpa*, n. fam. în satul vecin Hășădate (Loșonți-Vlad VH 138).

HODÁIA „probabil o fi fost o casă cu găzdușag cândva; e cumpărată de la Iara” I, „o fost hodaie” [***] (Agriș).

– Din *hodáie*, var. a lui *odáie* ‘casă cu anexe gospodărești situată în câmp’. Pentru răspândire și etimologie, v. Loșonți CIE 107–109.

HODÁIA „o fost acolo o casă izolată în câmp” I, „suprafață mare de teren, loc bun” II (Băișoara).

HODÁIA FÉLII „acolo o fost o țî” de casă, colibă, și șură de iarnă” I (Mașca). – *Félea*, por. lui Popa Iacob. În localitate, *Félea* e și n. fam.

HODÁIA LUI GÁBOR ÁRON „o fost hodaie. O avut [Gabor Áron] avere acolo și șură, argați” II (Iara). – *Gábor Áron*, n. pers.

HODÁIA LUI TÍRI „acolo avea Tíri un teren de circa 80 de ha. Și-o făcut grajd, case la îngrijitori etc.” II (Iara). – *Tíri*, n. pers.

HODÁIA NÉGRULUI „o avut un armean avere și o hodaie; era negru” II (Iara). – *Négru*, por.

HODINÍȘU „aici hodinea oamenii din Borzești care venea la moară” II (Buru).

– Din *hodiniș* ‘loc unde se odihneau (puțin) oamenii’.

HODINÍȘU [hod‘ínișu] „loc oblu, frumos [după un urcuș]. Acolo hodinea oamenii când venea de la Iara” I, „loc plat; ne desparte pe noi de Iara” III (Cacova Ierii), „acolo se hodinea oamenii după ce urca un deal” II (Iara). At.: 1805 *Hogyinyiss*, *La Hogyinyits* [sic!] (SZTA 18).

HODINÍȘU „acolo se hodinea oamenii, copiii, când mergea cu vitele” I, „teren deasupra Colțului Cherlii, unde ne hodineam când veneam de la vite” III (Făgetu Ierii).

HODOBÁNA „loc rău, mâncat de ape, cu hude” I, „groapă cu fânețe, pe care cure on pic de apă” III, „văgăună îndosită, fundoaie. E pe Valea Calului” [*] (Cerc).

V. și *Părău Hodobăni*.

– Din *hodobáná* ‘adâncitură de teren, găuroi, înfundătură’ (Loșonți TRFR 166).

HODOBÁNĂ „o groapă pe deal în jos, lângă Ferța” III, „groapă” [*] (Plopi).

HÓDRU v. *Hodu*.

HÓDU I, II, IV, [*] sau *Hódru* [*] „pantă” I, „pădure la munte” II, „o trecere, loc mai curmat; groapă” IV (Muntele Băișorii).

V. și *Colțu Hodului*.

– Cf. sl. *hodŭ* ‘umbrel; (p. ext.) drum’ (cit. de DA s. v. *hudiť*), rom. *prihod* ‘trecere, trecătoare (peste deal)’ (Petrovici SDT 239). Varianta *Hodru* s-a născut prin ‘despicarea’ lui *d* în *dr*, ca în *bundă* > *bundră*, *zadă* > *zadră* (Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. II. *Rostirea*, București, Editura Academiei Române, 1994, p. 146), *hudă* > *hudră* (DA) etc.

HOISEÁGA v. *Hoisiaga*.

HOISIÁGA [hoisijága] II, [*] Iara sau *Hoiseága* III Făgetu Ierii, „coastă care se întinde spre Valea Agrișului” II (Iara). At.: 1655 „*hiúságh*[?]” (SZTA 12), 1753 *Hosszuág* (ibid. 15), 1771 „*A Hosszu ágot* [Mátsutt: ágott] [!/?] *föben*” (ibid. 16), 1819 *A’ Hosszu ágott föben* (ibid. 20).

– Din top. magh. *Hosszuág* < *hosszu* ‘lung’ + *ág* ‘braț (al unei ape)’; ‘ramificație’.

HÓLDA IÁNCULUI coastă lângă sat (Băișoara). – *Ianc*, n. fam.

HÓLDELE CIÓRII [hóld‘ele cőri] teren arabil în pantă ușoară (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea în *Holdele Csori* (SZTA 31), 1834 *Holdile Csorilor* (ibid. 33). – *Vezi Groapa Ciorii*.

V. și *Capetele Holdelor*.

– Din *hóldá* (pl. *hólde*).

HOLDÍȚA MOCĂNILOR „loc drept, fără tufe, din sus de sat. Acolo hodineau mocanii când veneau de la Iara” [*] (Băișoara). – Din *mocán* (pl. *mocáni*).

– Din *holdíť*, dim. al lui *hóldá*.

HOMORÁCIU „rât cam costos” I, „loc rău, pantă” [*] (Făgetu Ierii).

V. și *Su Homoráci*.

– Cu variantele *Homorácea*, *Omorácea*, *Omoráciu*, toponimul există și în alte părți ale țării (v. Iordan TR 59–60; DTB VII, O, 75; DTRO III 203, V 51; DTRM III 207–208). Vasile Bogrea (în „Anuarul Institutului de Istorie Națională”, Cluj, III, 1924–1925, p. 704) îl explică din magh. *hamar* ‘repede’. Nicolae Drăganu admite și posibilitatea provenienței din „*Omor*, n. pers.” (*Români* 274–275, nota 2). Viorica Goicu și Rodica Suflitel se pronunță „pentru etimologia maghiară sau pentru cea antrop.”, cf. **Homorici* < *Hom(e)a* + suf. compus *-orici*” (DTB VII, O, 75).

HÓNCILE I, [*] sau **Hóncile Soboléștilor** IV „gropi cu fânaț” I, „hongi. Soboleștii o avut casă aici” IV (Plopi). – Vezi *Soboleștii*.

V. și *Dealul Honcilor, Pârâu Honcilor*.
– Vezi *Hoanca*.

HÓNCILE LUI PÉDIC I sau **Hóncile Pedicéștilor** IV „gropi cu fânaț” I, „mai multe hongi din creastă la vale” IV (Plopi). – *Pédic*, por.; *pedicéști*, n. grup.

HÓNCILE PEDICÉȘTILOR v. *Honcile lui Pedic*.

HÓNCILE SOBOLÉȘTILOR v. *Honcile*.

HÓNCILE TĂLEÁNULUI II sau **Hoanca Tăleánului** [*] „hongi” II, „groapă alungită pe coasta unui deal” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Dosul Tăleánului*.

HÓNDREA „pădure” [*] (Muntele Băișorii).

V. și *Doștina Hondrii, Pârâu Hondrii*.

– Cf. n. pers. *Hondrea* (DOR 292).

HONTÉȘTH [hont'éșt'i] „grup de case” III, „loc mai așezat pe deal” [*] (Cerc).

– Din n. grup *hontéști*.

HÓRNU CETĂȚII „hudă mare; gaură în jos prin munte. Iese de acolo iarna căldură mare de se topește zăpada. E sus la vârv” I, „e o gaură din vârful dealului până în Arieș” [*] (Buru). – Vezi *Cetatea*.

– Din *horn*.

HÚDA „fi o afundătură către Valea Ocolîșelului” III (Făgetu Ierii). At.: 1771 *la Huda din szusz, La Huda* (SzTA 56).

V. și *Dealul Huzii, Fața Hudii/Huzii, Gruiu Hudii, Gura Hudii, Pârâu Hudii, Valea Hudii/Huzii*.

– Din *húdă* ‘văgăună, groapă, fundătură’ (Loșonți TRFR 173).

HÚDA BÁBII „groapă, așezătură” III (Cacova Ierii). – Vezi *Crucea Babil*.

HÚDA GRÓȘILOR groapă (Valea Ierii). – Vezi *Groșii*.

HÚDA MÁRE I, IV (Muntele Filii), I, III (Valea Ierii) sau **Válea Húzii** IV (Muntele Filii),

I (Valea Ierii) „vale, văgăună, pârâu” I (Muntele Filii). – Din adj. *măre*.

HÚDA MÍCĂ „pârâu, văgăună” I (Muntele Filii), „groapă, pârâu” I (Valea Ierii).

HÚDELE „groapă; mestecăniș și piatră” I, „loc mai gol” II, „o fost mai multe hude de hulpi” III (Borzești).

V. și *Fântâna di la Hude, Fețele Hudelor, Groapa Hudelor*.

– Din *húdă* (pl. *húde*) ‘vizuină’. Pentru aria de răspândire în Transilvania, vezi ALRR–Trans IV h 516.

HUDURÓIU „e o groapă ca o hudă” (Giuglea-Țăra TMA 211), „groapă. Pe mijloc e Pârâu Huduroiului” [*], „on fel de hudă” [***] (Muntele Săcelului), „șa, groapă chiar pe creasta dealului” III (Valea Ierii).

V. și *Pârâu Huduroiului*.

– Giuglea-Țăra *loc. cit.* îl explică, cu probabilitate, ca „un rezultat al contaminației dintre *hudă* și *buduroi*”.

Provine din *hudurói* ‘scobitură adâncă și alungită pe coasta unui deal...’ (v. Loșonți TRFR 174).

HUINÉȘTI „deal; acolo o fost căsi” [*] (Muntele Bocului).

– Din n. grup *huinéști* < *Húina*, n. fam. (Muntele Băișorii).

HÚLPILE [húlt'ile] „și acumă sânt gauri de hulpi” I (Mașca). At.: 1847 *A' Hulptyilor nevű Forduloban* (SzTA 33).

V. și *Dealul Hulpilor, Doștina Hulpilor, După Hulpi, Grâu Hulpilor, Pârâu Hulpii, Pârâu Hulpilor*.

– Din *húlpe* (pl. *hulpi*), var. a lui *vúlpe*. Cf. și *Hulpe*, n. fam. atestat în satul vecin Băișoara în 1761 (*Hulptye Flora*: SzTA 91).

HURUPÚȘU „loc rău, prăpastă” I, „pantă mare, cu pietri” II (Muntele Săcelului).

– Din *hurupús* ‘loc rău, prăpastios’ I (Muntele Săcelului).

HUȘCĂU „deal mai ridicat, cu o șa” I, deal cu pădure (Plopi).

V. și *Drumu Hușcăului, Su Hușcău*.

IÁPA LUI TÓTI „poiană, fânaț. A stat acolo un bătrân” III (Valea Ierii). – Vezi *Colțu lui Tóti*.

V. și *Coastea Iepii, Fântâna Iepelor*.
– Din *iápă*.

IÁPA MÁRE fânaț (Valea Ierii). At.: 1760 *In Jápa* (SzTA 80), 1780 *Jape marye* (ibid. 102).

V. și *Părău Iepii Mari*.

IÁPA MÍCĂ [jápa mńică] „rât” II, „groapă; poiană, poieniță” III, „rătuț” [*] (Valea Ierii). At.: 1780 *Jápe mnyike* (SzTA 102), 1799 *Lá Jápa Mnyik* (ibid. 88).

V. și *Părău Iepii Mici*.

IÁRA, ung. *Alsójára*, pop. *Iára* [jára], sat, reședința comunei cu același nume CJ. Până în secolul al XIV-lea a fost un singur sat Iara. At.: 1288 *Zara* (= *Iara*), 1322 *Jara*, 1332 *sacerdos de Jara*, *Jany* < = *Jara* >, 1417 *poss. Jara et altera Jara*, 1426 *Jara et Felyara*, 1438 *Alsow Jara*, 1439, 1440 *Also Jara*, 1449 *Alyara*, 1461 *Jarabanya*, 1474 *Jara*, 1599 *Alsó Jara*, 1733 *Jára*, 1760–1762 *Alsó Jára*, 1839 *Jára-gyinzosz*, 1850 *Jara din zszosz*, 1854 *Alsó Jára, Iara* (Suciu I 301).

V. și *Cacova Ierii, Coastea Ierii, Dealu Ierii, Făgetu Ierii, Grâu Ierii, Gruu Ierii, Măgura Ierii, Șesu Ierii, Valea Ierii*.

– După Gustav Weigand *Orts. 23* și Gustav Kisch (*Siebenbürgen im Lichte der Sprache. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte der Karpathenländer*, în „Vereins-Archiv”, Neue Folge, vol. XLV, fasc. 1 și 2, p. 58), *Iara* provine din magh. *járo* ‘vad’. Respingând această explicație, Drăganu *Români* 483 afirmă că e vorba de „forma scurtată a unui nume de persoană compus cu v.-bg. *járú* [...] cf. *Jaroslav, Jarolub, Jaromir* etc.”. Afirmând că cea mai probabilă explicație este din sl. *jar, jara, jaro* ‘sălbatic, furios, turbat’,

Kniezsa István (*Erdély víznevei. Két térképmelléklettel*, Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomadai Müintézet R.-T., 1942, p. 23), urmat de Kiss FNEsz I 80, arată că s-ar putea accepta proveniența antroponimică (< *Jara* < *Jaroslav, Jaromir* etc.) în cazul în care numele satului e anterior numelui apei.

Toponimele *Ierța, Irișoara, Între Ieri* demonstrează neîndoiebnic că *Iara* a fost inițial numelui apei. Acesta e bine explicat de Kniezsa István (*loc. cit.*) din sl. *iar, iara, iaro*. Cf. și Iordan TR 515. Cu timpul, numele apei s-a extins și la sat. Pentru a se evita omonimia, *Iara* a rămas ca nume al satului, iar apa a fost rebotezată *Valea Ierii*.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 2091 de locuitori (1730 români, 138 maghiari, 1 german, 221 țigani). Ei își zic *ieréni* (sg. *ieréni*) și se ocupă în principal cu agricultura.

ICLÉJIA, „e în hotarul satului Plopi. O fost terenul bisericii din Finișel” III, „fânaț; a fost loc parohial” IV (Valea Ierii).

– Din *icléjje* ‘pământul, proprietatea bisericii, pe care îl folosește preotul pe întreaga durată a activității sale’, var. a lui *ecléjje* = *eclésie*.

IERTIOÁIA [iert’iuőja] „groapă spre Valea Bocului; desparte hotarul nostru de hotarul Filii” I, „groapă, loc doștinos, pășunat” [*], „poiană mare” [**] (Băișoara).

V. și *Fântâna di la Iertioaie*.

– Din **iertioáie* ‘teren defrișat’ < magh. *irtvány, irtvány* etc. Pentru alte reflexe românești ale acestor etimoane maghiare, v. Loșonți-Vlad VH 68 și, infra, s. v. *Iertioaia*.

IERTIOÁIA „poiană” I (Muntele Filii), III (Muntele Săcelului).

V. și *Dealul Iertioi*.

– Din **iertioáie* ‘teren defrișat’ (< magh. *irtvány, irtvány*. Vezi supra, s. v. *Iertioaia*).

IÉRȚA [iérȚa, iérȚa] sau, mai rar, **VÁLEA** IérȚii vale ce izvorăște din munți, trece prin localitatea Muntele Băișorii și se varsă în Valea Ierii, la Băișoara. At.: 1737 *La Jercze*, 1802/1803/1805 „... vályá Jertzi vólgyben” (SzTA 91), 1828 *Lá Dostine ketre válá Jertzi* (ibid. 57).

Pe această vale „au fost identificate urme ale exploatării aurului din epoca romană. S-au găsit unelte de minerit, o puiă de pisat minereul, ciocane, târnăcoape de fier, opaițe de lut ars” (*Repert. arh.* 51).

V. și *Fața IerȚii, Gura IerȚii*.

– Din **IériȚa* < *IeriȚa*, dim. al lui *Iara* (Cf. și Giuglea-Țăra TMA 209).

ÍMU RÓȘU „loc cu pământ roșu” I, „e pământ roșu, bun de oale” II (Băișoara). – Din adj. *róșu*.

– Din *im* ‘tină, noroi, glod’ (DA).

ÍMU RÓȘU „ii o țuglă rădicată, o rădicătură” III, „aici e pământ roșu” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 „*La Ima* [!] *Rosu*” (SzTA 95).

IÚGHERELE ȘCÓLII „teren arabil; o fost pășunat” [*] (Cacova Ierii).

– Din *iúgār* (pl. *iúghere*) ‘veche unitate de măsură pentru suprafețe agrare, egală cu 0,5775 ha’.

IVÁNFALVA v. *Cacova Ierii*.

IZVOÁRELE „izvoare cu apă bună, rece” I (Buru).

V. și *Dealul Izvoarelor, Valea Izvoarelor*.

– Din *izvór* (pl. *izvoáre*).

IZVOÁRELE „loc cu izvoare” I, „steuini” III (Muntele Băișorii).

IZVORÉLELE „steuină” II, III, „pășune comunală” [*]; is mai multe izvoare ce formează o vâlicică (Muntele Bocului).

V. și *Dálma Izvorelelor, Părău Izvorelelor*.

– Din *izvorél* (pl. *izvoréle*), dim. al lui *izvór*.

IZVÓRU „izvor cu apă bună” II, „izvor foarte bun” [***] (Muntele Băișorii). At.: 1747 *La Montye Izvor* (SzTA 56), 1819 *La Izvor* (ibid. 57) etc.

V. și *Părău Izvorului*.

– Din *izvór*.

IZVÓRU GÁLBINII „e sus în munte” III (Valea Ierii). – *Vezi Galbána*.

IZVÓRU ORZÍȘTH „izvor mare, puternic” [*] (Lungești). – *Vezi Orziștea*.

IZVÓRU ÚRSULUI „izvor rece, bun” [*] (Cerc). – *Vezi Colțu Ursului*.

ÎMPUȚITA „e o fântână; nu-i bună apa” I (Ocolișel). At.: 1800 *in putzita* (SzTA 65), 1814 *la Iruputzita* [sic!] (ibid. 66; m a fost citit ru).

– Din **Fântâna Împuțită*, prin omiterea determinatului.

ÎN DĂLMĂ LA METEȘTI loc pe deal (Muntele Săcelului). – Vezi *Dălma*. Din n. grup *metești* < *Metea*, por. („Metea îi ciufulea” [***]). *Metea* e și n. fam. (DNFR, PACJ 173).

ÎN DÂMB LA ÔNU [în dîmb la ȳănu] [***], (Giuglea-Țăra TMA 211) sau **LĂ ÔNU în Deal** [***], „loc deschis, cu o casă și grajd; tufe, pădure” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Dâmbu*, *Dealul Ônu*, hip. de la *Ion*.

ÎN DEAL LA BOBOLÔCU v. *Dâmbu Bobolocului*.

ÎN DEAL LA CIUHĂ v. *La Ciuhă în Deal*.

ÎN DEAL LA CÔȚUȘ „acolo o avut Cofuș colibă, poiată” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Dealul Cofuș*, por. Cf. și n. fam. magh. *Kócos* (Kázmér RMCsSz 604).

ÎN DEAL LA CRUCE „loc pe deal. Aici e o cruce” I (Muntele Filii). – Vezi *Dealul, Crucea*.

ÎN DEAL LA MÚRGU v. *La Murgești*.

ÎN DEAL LA OCOÁLE v. *La Ocoale*.

ÎN DÔȘTINĂ LA CÔRBACI v. *Doștina* (Muntele Săcelului).

ÎN GROÁPĂ LA HÚDE v. *Groapa Hudelor*.

ÎN GROÁPĂ LA PĂTÚL v. *Groapa Pătului*.

ÎN GROÁPĂ LA POPÉI „o văgăună întinsă” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Groapa, Părau Popeiului*.

ÎN TRIERE v. *Întreierea*.

ÎN VÂRV LA FÁȚA MÁGURII v. *Vârva la Fața Măgurii*.

ÎNT-A GRITĂRULUI v. *Tabla* (Agriș). – Din prep. *întru*.

ÎNT-A LUI BĂLÁȘ „loc costos, arabil și fânaț, graniță cu lara și Valea Agrișului” [*] (Agriș). At.: 1725 „*vicinussa Balás földé*” (SzTA 13). – Din n. fam. *Bălăș* [= magh. *Balás*], atestat la lara la 1672 (*Balas Mihály*: ibid. 12). Acum se întâlnește în Băișoara.

ÎNT-A NÉGRULUI „pantă; loc arabil și fânaț” [*] (Agriș). – *Négru*, n. pers.

ÎNTORSÚRA „aici face Arieșul o întorsură mare” I (Buru). At.: 1666 *Thorszura* (SzTA 61). – Din *întorsură* (pl. *întorsuri*) ‘cotitură, curbă, întorsătură’.

ÎNTORSÚRILE „acolo șerpuiește drumul” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1819 *La întorsuri* (SzTA 57).

ÎNTORSÚRILE „sânt niște curbe” [*] (Valea Vadului).

ÎNTRE CĂRĂRI loc cu cărări făcute de vite (Muntele Băișorii). – Vezi *Cărările*. – Din prep. *între*.

ÎNTRE CĂSI „luncă cu căsi” I, „pământuri arătoare în sat, din jos de școală” [*] (Buru). – Vezi *Casa de Piatră*.

ÎNTRE CRUCI „loc arabil” III (Borzești). – Vezi *Crucile*.

ÎNTE GHERGHELEIE „pământ între Ghergheleu Mare și Ghergheleu Mic” I (Agiș). – Vezi *Ghergheleu*.

ÎNTE GRUIURI „șă” [*], „văgăună, așezătură” [**], teren între „Gruui de Sus și Gruui de Jos” [***] (Agiș). – Vezi *Gruui*.

ÎNTE HOTĂRE „fânaș și loc împădurit” I lângă teritoriul satului Muntele Băișorii (Băișoara). – Din *hotăr* (pl. *hotăre*) „teritoriu în proprietatea (locuitorilor) unei localități”.

ÎNTE HOTĂRE teren arabil și fânaș „între hotarul Burului și Trascăului [= Rimetea ABJ] I (Buru).

ÎNTE HOTĂRE „îi graniță între pădurea agrișenilor [= locuitorii satului Agriș] și a bocanilor [= locuitorii satului Muntele Bocului]” IV (Muntele Bocului).

ÎNTE HOTĂRE „teren în graniță cu pășunatul Agrișului” II (Muntele Săcelului).

ÎNTE IERE v. *Întreierea*.

ÎNTEIEREA [întreieșă] I–III, **Întreiera** [întreieșă] I, III, [întreieșă] [***], **În Triere** [în trieșă] [**] sau **Între Iere** [****] (Cerc) „culme de deal” I, „fânașe între Valea Calului și Valea Șoimului” III (Valea Ierii), „poiană dreaptă, teren mai așezat pe deal, între Valea Calului și Valea Șoimului” [***] (Cerc). At.: 1748 *Intreieri* (SzTA 102), 1760 in *Trieri* (ibid. 81), prima jumătate a sec. al XVIII-lea *A nagy Réthre a' két jára közi* (ibid. 112).

V. și *Părău Întreierii/Întrierii*.

– Forma inițială a numelui este *Între Iere*, *Iere* fiind pl. lui *Iara*. Rezultă că inițial și Valea Calului și Valea Șoimului s-au numit *Iara*, ca întregul curs al Văii Ierii.

ÎNTRIEREA v. *Întreierea*.

ÎNTE LISCURI v. *Strânturile*.

ÎNTE PĂDURI „bucată goală de teren; pășunat. O fost pădure și de-o parte și de alta” I (Agiș). – Vezi *Pădurea Besericii*.

ÎNTE PĂRAIE „loc între două vâlcoare” III (Borzești). – Vezi *Păraiele*.

ÎNTE PĂRAIE I sau **Trepărăiele** II „loc între Părău Orzișii și Părău Pașcului” II (Lungești).

ÎNTE PĂRAIE „loc între tri păraie” I (Mașca).

ÎNTE PĂRAIE „pantă între două păraie” III (Măgura Ierii).

ÎNTE PĂRAIE „loc între două păraie” II, IV (Muntele Bocului).

ÎNTE PĂRAIE „o fost poiană; s-o împădurit” [*] (Ocolișel). At.: 1814 *Intze* [sic!] *Poráje*, *La Styubeji între Porájeva*, *La Styubéji între Poraje* (SzTA 66).

ÎNTE PĂRAIE „fânaș între Părău Hijului și Părău Stânii” I (Surduc). At.: 1761/1808 *Intre Paraje* (SzTA 93).

ÎNTE PERI v. *Pântre Peri*.

ÎNTE PÓDURI „o fost 3 poduri de lemn peste Valea Ierii, mai sus de cătunul Caps” III (Valea Ierii). – Vezi *Podu Agrelor*.

ÎNTE RĂZOARE loc între niște răzoare (Băișoara). – Vezi *Răzoarele*.

ÎNTE RÂPI „loc între două păraie” II (Cacova Ierii). – Vezi *Râpile*.

ÎNTE RÂPI „is mai multe râpi acolo” III, „is râpi deasupra lângă sat” [*] (Făgetu Ierii).

ÎNTE RÂPI „is tă [= tot] râpurele, gropițe în jos” I (Măgura Ierii).

ÎNTE RÂPI „loc între niște râpi” [*] (Săcel).

ÎNTE RÂPI „sânt două-tri pământuri între râpi” III (Surduc).

ÎNTE TÚFE „groapă; o fost alun” I (Ocolișel). At.: 1814 *Intre Tufe* (SzTA 66). – Din *túfă* (pl. *túfe*) „alun”.

ÎNTE USOÁIE „pădure” I, [*] (Buru). – Vezi *Usoiu*.

V. și *Fântâna dintre Usoaie*.

ÎNTE VÂI teren în unghiul format de unirea Văii Ursului cu Valea Calului (Cerc). – Vezi *Valea*.

J

JÁRABÁNYA v. *Băișoara*.

JÁRAMAGURA v. *Măgura Ierii*.

JÁRASZURDUK v. *Surduc*.

JÁRAVIZE v. *Valea Ierii*.

JNEÁPĂNU v. *Părău Jneapănului*.

JOÁMPA „joampă, on pic de șa” II, „șa de deal” IV (Muntele Bocului).

– Din *joámpă* ‘mâncătură făcută de apă, groapă, zănoagă’ (v. Loșonți TRFR 177).

JÓMPU MÁRE „jomp mare, rotund” I (Plopi). – Din adj. *máre*.

– Din *jomp* ‘jgheab natural; groapă, adâncitură’ (v. Loșonți TRFR 178).

JÓMPU TRÚȚII I, II sau **Jómpu Trúțului** [**] „on pic de poiană, o joampă” I (Plopi). – *Trúță*, n. fam. (lara), *Truț*, n. fam. (Băișoara, lara).

JOSÉNI parte de sat (Agriș).

– Din *joseán* (pl. *joséni*) ‘locuitor din partea de jos a localității’.

JOSÉNI partea de jos a satului (Cacova Ierii).

JOSÉNI partea de jos a satului (Măgura Ierii).

JOSÉNI partea de jos a satului (Surduc).

K

KÁKOVA v. *Cacova Ierii.*

KÁKOVAHAVAS v. *Muntele Cacovei.*

KISBÁNYA v. *Băişoara.*

KISBÁNYAHAVAS v. *Muntele Băişorii.*

KISFENESHAVAS v. *Cerc.*

KISOKLOS v. *Ocolişel.*

L

LA ALÉXĂ „fănaț. Au stat ceva oameni aici lângă Pârău Beșului” IV (Valea Ierii). – *Aléxă*, n. pers.
– Din prep. *la*.

LA ARNĂŪT I sau **La Arnăuți** [*] „prelucă pe o pârău la deal. Locuia acolo on om” [*] (Muntele Băişorii). – Din *arnău* (pl. *arnăuți*) sau *Arnauț*, *Arnăuț*, *Arnăuț*, *Arnăuți*, n. fam. (DFNFR, PACJ 41) ori por.

LA ARNĂŪȚI v. *La Arnăuț*.

LA BĂLEGŪȚ „teren arabil și fănaț pe față, spre Valea Bocului. Acolo o fost cândva căși” [*] (Muntele Filii). – *Băleguț*, por. dispărută.

LA BĂLTEĂNA „o coaste; acolo o stat o babă” I (Mașca). – *Bălteana*, por. („a fost o bătrână” [*]).

LA BEJERÎȚA v. *Bejerița*.

LA BESERICĂ „loc unde-i beserica-n deal” I (Muntele Săcelului). – Din *beserică*, var. a lui *biserică*.

LA BIDIGÓI [bid'igói] I, III sau **Măteșești** I „grup de case într-o poiană în mijlocul pădurii” III (Valea Ierii). Conform tradiției locale, primii oameni stabiliți aici provin din Măteșești [și acum au n. fam. *Matîș*], com. Horea AB, fiind trădători ai lui Horea, refugiați din cauză că le era rușine de fapta lor și frică „să nu-i găsească oamenii să-i pedepsească” III.

V. și *Pârău Bidigoieștilor/Pârău lui Bidigo*.

– Cf. *bidigănie* (Trans.) animal sălbatic, monstru, ființă monstruoasă, ciudățenie (DA).

LA BOCĂNEȘTI „loc oblu, în Șesuri” [*] (Băișoara). – Vezi *Dălma Bocăneștilor*.

LA BODROÁGEA „o coaste” [*] (Muntele Băişorii). – *Bodroágea* [bodrója], por.

LA BOGDÁN „la intrarea în sat o fost o crăsmă a unuia Bogdan” I (Băișoara). – Vezi *Bogdanu*.

LA BOGDÁN „o steuină și un izvor cu apă rece” I, „așezătură pe deal” III (Muntele Cacovei). – Vezi *Bogdanu*.

LA BURZÉȘTI „teren bun, fănaț pe pantă, unde o fost niște familii. Acum nu mai locuiește nime” [*] (Plopi). – Din n. grup *burzėști* < *Burz*, n. fam.

LA CĂLEA MÚNTELUI „loc pe lângă Calea Muntelui” IV (Borzești). – Vezi *Calea Muntelui*.

LA CĂLEA RÓȘIE „fănaț” I (Borzești). – Vezi *Calea Roșie*.

LA CĂPOȘ „aici a fost casa unui pădurar” [*] (Cerc). – *Căpoș* = magh. *Kapos*, n. fam. (Kázmér RMCsSz 548). Pentru magh. -a- > rom. -a-, vezi Király *Contacte* 107.

LA CĂSA AI BĂTRÂNĂ „loc în Fața Gerii, pantă” IV (Muntele Băişorii). Vezi și *Casa de Piatră*. – Din adj. *bătrân*, -ă.

LA CĂLÓIU „grup de case” III (Valea Ierii). – *Călóiu*, por.

LA CĂRPINÉNI „pantă și loc drept, teren mai cu pădure” [*] (Muntele Băişorii). – Din *cărpineán* (pl. *căpinén*) ‘persoană care locuiește (sau persoană originară dintr-un) loc numit *Carpenu* sau *Carpenii*’.

LA CĂSOÁIE „o fost o căsoaie la brigada silvică” III (Muntele Bocului). – Din *căsoáie* ‘construcție rudimentară făcută în câmp (sau la pădure) și folosită ca adăpost vremelnic pentru oameni și animale’.

LA CÂRCEA „loc împădurit și fânaț” [*], „un bătrân avea acolo casă” [**] (Muntele Săcelului). – *Cârcea*, por. (a unei familii *Vâlcă*).

LA CECULĂȘTI „rât, pășunat” IV, „coaste, fânaț împădurit. O fost în hotar la Săcel” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Ceculești*.

LA CHÊNTEȘU „teren unde o fost o casă. Se zice c-ar fi fost a unui ungur rămas pe aici” III, „loc în pășunat. Acolo era izvor mare, cu halău lung” [*] (Cerc). – *Chênțesu*, n. pers. (< *chênțes* ‘voluntar în armata lui Kossuth, în 1848’ < magh. *önkéntes*: Tamás E 196).

LA CHÊRMES pantă cu fânaț și pădure mărunță (Muntele Băișorii). – *Chêrmeș*, por.

LA CHIOREÂN ÎN BERC „aici o avut Chioresan moară și casă” [*] (Iara). – *Chioresan*, n. fam. *Vezi Bercu*.

LA CIOCEA-N DEAL v. *Ciocești*.

LA CIOMÓTA [*] (Cerc), III (Valea Ierii) sau *Lúnca Ciomóti* I, [*] (Cerc) „luncă” I (Cerc). – Din por. *Ciomóta*. Cf. și n. fam. magh. *Csomota* (Kázmér RMCsSz 229, 258).

LA CIRÉȘ „acolo o fost on cireș mare” II (Lungești). – *Vezi Cîreșu*.

LA CIRÍPE „oarecând o făcut țigla acolo” [*] (Iara). – Din *cirpă* (pl. *ciripe*) ‘țigla’. Pentru arie, v. ALRR–Trans. III h 321.

LA CIÚHA ÎN DEAL II, [*]–[***] sau *În Deal la Ciúhă* (Giuglea-Țara TMA 211) „deal, vârv de deal” II (Muntele Săcelului). – *Vezi Ciuha, Dealu*.

LA CIÚLI „fânaț” III, „loc arabil” [*] (Muntele Filii). – *Ciúli* [čúli], por.

LA COCOVÉȚU „groapă, loc mai așezat sub o coastă spre Ghergheleu; poieni” III (Valea Ierii). – *Cocovéțu*, probabil n. pers.

LA COLÍBA DE PIÁTRĂ „pășunat în munte. O fost colibă zidită din piatră. S-o dărâmat” III (Valea Ierii). – *Vezi Piatra*.

LA COLÍBA LUI GHEÓRGHE A LÚPII fânaț (Buru). – *Gheórghe a Lúpii*, sprn.

LA COLÍBA LUI PÁVEL „coastă și on pic de groapă. O fost ceva colibi aici” II (Valea Ierii). – *Pável*, pren.

LA COLÍBA LUI VESELÍE „pășune pe dunga Pleșii. Acolo sta Veselie cu oile” I, „rât în vârvul dealului; amu-i pășunat” II (Buru). – *Veselié*, pren.

LA COLÍBA RÍGULUI „Rigu o avut colibă acolo” II, „loc în Orziște, în mijlocul hotarului. Rigu era din Trăscău [azi Rimetea AB, sat vecin]” [*] (Lungești). – *Rígu* [= magh. *Rigo*, *Rigó*, n. fam.: Kázmér RMCsSz 895, PACJ 230].

LA COLÍBELE GERÉNILOR [colíbele jârénílor] „o fost colibe acolo” II (Muntele Băișorii). – Din *gereán* (pl. *geréni*) ‘locuitor al cătunului Gera’.

LA COLÍBELE MĂRGINÉNILOR pășune. Aici aveau colibe oierii din Mărginimea Sibiului (Muntele Săcelului). – Din *mărgineán* (pl. *mărginéní*) ‘oier din Mărginimea Sibiului’.

LA COLIBŪȚĂ „o vatră [terasă]” I, „loc arător. O fost ceva colibă mică acolo” II (Lungești).

– Din *colibúřă*, dim. al lui *colibă*.

LA CONCÊȘTI „fânaț. Acolo sta Coanca” [*] (Cacova Ierii). – Din n. grup *concéști* < *Cóncu/Coánca*, por.

LA COȚOFÉIU „rât mare; delușor” II (Valea Ierii). – *Coțoféi*, probabil por.

LA CRÚCE „loc pe vârfurile dealului, pe unde trece drumul spre sat” [*] (Agriș). – *Vezi Crucea*.

LA CRÚCE „loc în hotar cu Runcu [AB]” [*] (Ocoișel). At.: 1814 *La Krutse* (SzTA 66).

LA CRÚCE „loc arător” III, „acolo iese în țarină părintele la Rusalii” [*] (Surduc).

LA CRÚCE ÎN DEAL „este și acum cruce de lemn” [*] (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lá Krutse* (SzTA 92). – *Vezi Crucea, Dealu*.

LA CRÚCEA DE LEMN „teren lângă locul unde o fost o cruce între hotare, între noi și Hăjmaș [azi Plaiuri CJ]” [*] (Agriș). – Din *lemn*.

LA CRUCEA LUI CIÓNGOI BÉLA „o fost cruce” I (Buru). – *Cióngoi Béla*, n. pers.

LA CRUCEA MĂRGINEÁNULUI „acolo o pușcat cineva un mărginean” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *La Colibele Mărginenilor*.

LA CRUCEA MÁNDRĂ „poieniță pe vârvul dealului. Era o cruce aici” III (Valea Ierii). – Din adj. *mándrá*.

LA CÚCU LUI RÂȘTÉI [la cúcu lui rișt'ejv] aici a fost un jilip [= jgheab, scoc] de scândură, pe care alunecau buștenii până la locul unde se încăreau pe care. „La ieșirea din jilip era un cuc de 1 m, de care se lovea lemnele de sărea în drum, să nu se facă grămadă, să nu se înfunde jilipul” III (Muntele Săcelului). – Din *cuc* ‘capătul de jos al unui scoc pe care se coboară lemnele, întocmit astfel ca ele să sară departe; săritoare’ (cf. DA); *Râștéi*, n. fam. (al bărbatului, originar din Bistra AB, care a confecționat scocul).

LA CUCULÉȘTI „aici o stat doi frați, Pavel și Ilie a Cucului” [*] (Cacova Ierii). – Din n. grup *cuculéști* < *Cúcu*, por.

LA CÚMPĂNĂ v. *Apa Cumpănă*.

LA CÚRTE „acolo a fost castelul grofului” II (Valea Ierii). – Din *cúrte* ‘locuința de la țară a moșierului (grofului)’.

LA DĂNÍLĂ aici o avut „hodaie [= casă și anexe gospodărești] Vătcă Dănilă” [*] (Iara). – *Dănilă*, pren.

LA DÓDEA-N DEAL II, III, [*], **La Lúca-n Deal** II sau **La Lúca de la Făgădău** IV „loc ca o șa pe vârvul dealului” III, „fănaț pe deal aproape de Făgădău Cobii” IV (Valea Ierii). – *Dódea*, n. fam.; *Lúca*, pren.

LA FÂNTÁNA BALÍCHII „teren arabil” [*] (Borzești). – Vezi *Fântâna Balichii*.

LA FIRASTÁU [șirastău] loc unde a fost cândva un joagăr (Săcel). – Din *firastáu* ‘joagăr’.

LA FIRÉZU BESÉRICII „a fost joagăr” I, „o fost firez pe Valea Vadului” [*] (Muntele Băișorii). – Din *firéz* ‘joagăr’; *besérică*, var. a lui *biserică*.

LA FIRÉZU BOCÁNILOR „era firezul oamenilor din cătunul Boc” [*] (Muntele Bocului). – Din *bocán* (pl. *bocáni*) ‘locuitor din cătunul Boc’.

LA FIRÉZU BUZGÁRULUI „a fost firez de apă” III (Valea Ierii). – *Buzgár(u)*, n. fam.

LA FIRÉZU HETÉȘTILO „o fost firez cu apă [= joagăr]” [*] (Muntele Bocului). – Vezi *La Hetești*.

LA FIRÉZU MÚRGULUI „o fost firez de apă, joagăr” I (Muntele Băișorii). – Vezi *La Murgești*.

LA FIRÉZU NECÉȘTILO „o fost joagăr” II, „o fost jos la Frăsinet” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *La Necești*.

LA FIRÉZU TÓCULUI „o fost firez” [***] (Muntele Săcelului). – *Tócu*, por.

LA FIRÉZU VĂJÉȘTILO „loc unde a fost firez de apă” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Văjești*.

LA GĂNÉȘTI „loc în față, în coastă. Acolo o fost grajduri” [*] (Muntele Băișorii). – Din n. grup *gănéști* < *Gan*, n. fam. existent în satele vecine sau apropiate (Cacova Ierii, Lunca Largă AB, Ocoliiș AB etc.).

LA HALÁU „izvor mic în Coasta Iepii. O fi fost aici un jgheab” IV (Valea Ierii). – Vezi *Halaiele*.

LA HETÉȘTI „grup de case” [*] (Muntele Bocului). – Din n. grup *hetéști* < *Hétea*, por. *Hetea* e și n. fam. (DNFR, PACJ 135, Petrești de Mijloc CJ: Loșonți-Vlad VH 135). În 1895 exista și în Băișoara (v. Luca *Băișoara* 155).

LA HISEMÉȘTI [la hisăméști] „loc pustiu, tufișuri” II (Băișoara). – Din n. grup *hiseméști* < *Hísem*, n. fam.

LA HOÁLMIC „e răt frumos, mai drept. Mai demult erau case acolo” [*] (Cerc). – *Hoálmic*, por.

LA IENCULÉȘTI „fănaț și pădure” [*] (Băișoara). – Din n. grup *ienculéști* < *Iánc(u)*, n. fam.

LA IOÁNI v. *Tabla lui Ioani*.

LA ÍTU „o coaste, loc pe doștină. O fost grajd acolo” [*] (Ocolişel). – *Ítu*, n. fam. (DNFR, PACJ 146).

LA JDÉRU „loc din sus de sat, metă [= hotar] cu [satul] Runcu [AB]. Acolo o fost căsi, 3–4 familii” [*] (Ocolişel). – *Jdéru*, por.

LA JÍGA [la jíga] „loc arabil, puțin mai înclinat. O fost a unui domn Jíguța” I, „o fost oarecând a Ierii, avere domnească” III (Cacova Ierii), „o fost teren de-a unui ungar” [**] (Iara). – *Jíga* = magh. *Zsiga*, n. fam. (PACJ 147, 289) sau hip. de la *Zsigmond* (Fercsik-Raátz KE 232).

LA LÁZAR „teren pe deal; aici o stat un bătrân” I, „acolo o fost o casă” II (Muntele Băişorii). – Din n. pers. *Lázár*.

LA LÚCA DE LA FĂGĂDÁU v. *La Dodea-n Deal*.

LA LÚCA-N DEAL v. *La Dodea-n Deal*.

LA MÁNGA „loc mai oblu și de deal” [*] (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *La Krutsa la Manga* (SzTA 30). – Din n. fam. *Manga* (DNFR, PACJ 165).

LA MÁZĂREA I sau **La Măzărēști** II parte de sat (Băişoara). – Din por. *Mázare* (menționată și de Luca Băişoara 148) și din n. grup *măzărēști* < *Mazăre*.

LA MĂMĂLIGÉȘTI „o fost 3–4 familii cu numele Mămăligă” I, „loc gol; o fost case cândva” II (Muntele Bocului). – Din n. grup *mămăligēști* < *Mămăligă*, n. fam. (Muntele Băişorii).

LA MĂNĂSTIRE „rât. Aici o fost o mănăstire” [*] (Borzești). – Din *mănăstire*.

LA MĂRĂCINÉNI „berc, tufe” I (Buru). – Din n. grup *mărăcinēni* < *Mărăcine* (*Mărăcină*), n. pers. (DOR 444), n. fam. (NFM) sau din **Mărăcine*, **Mărăcini*, n. top. Vezi exemple similare analizate de Gh. Bolocan în DTRO I 39–42.

LA MĂRCULÉȘTI sau **Rātu Mărculeștilor** „o fost tablă de-a Mărculeștilor” I, teren arabil și fânaț (Iara). – Din n. grup *mărculēști* < *Mărcu*, n. fam.

LA MÁRU BĂLĂJÉȘTIOR „parte din Șesuri” I (Băişoara). – Vezi *Măru Marcului, Bălăjești*.

LA MÁRU RÔȘU „e în Orziște. Era un măr sălbatic și făcea mere roșii” I, „am pomenit acolo on măr” II (Lungești). – Vezi *Măru Marcului*. Din adj. *rôșu*.

LA MÁRÚTU „acolo a fost on firez” I, „e în vale jos, unde o fost un fierăstrău” IV (Muntele Băişorii).

– Din n. pers. (por.?) *Mărițu. Măruț* e atestat ca n. fam. (v. DNFR).

LA MĂZĂRÉȘTI v. *La Mazărea*.

LA MÉTARI „acolo s-o tăiat pădurea și s-o făcut metari. S-o transportat cu carul” II (Buru). – Din *métar* (pl. *métari*), variantă, necunoscută de DLR, a lui *métru* ‘stivă de lemne lungă, înaltă și lată de aproximativ un metru’.

LA MÍNEA [la miña] pantă de deal (Cacova Ierii). – *Minea*, n. fam. (DNFR, PACJ 175).

LA MIȘCA luncă cu fânaț. Aici a locuit un om poreclit Mișca (Cerc). – *Mișca*, por. Cf. și magh. *Miska*, hip. de la *Mihály* (Fercsik-Raátz KE 177).

LA MLÁCE v. *Mlacile*.

LA MOÁRA CIOMÓTHI „o fost moară” [*] (Muntele Filii). – Vezi *Moara de Pădure, La Ciomota*.

LA MOÁRA LUI TOCOIÁȘ „o fost moară” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Moara de Pădure. Tocoiaș* [tocoiaș], por.

LA MOÁRA ȘCHIÓPULUI „o fost moară” II (Muntele Săcelului) – Vezi *Moara de Pădure. Șchiópu*, por. („era șchiop” II).

LA MOÁRĂ „a fost moară unde vine Pârău Mare în Valea Calului” III, „aici era moară și 5–6 case” [*] (Cerc). – Vezi *Moara de Pădure*.

LA MOÁRĂ SU RĂZÓR „acolo o fost o ștează” III, „o fost o moară” [*] (Surdac). At.: 1749 *la More* (SzTA 93), 1761/1808 *La Moara, La Moare, In Rit la Moare gyin szusz* (ibid. 95). – Vezi *Moara de Pădure, Rázoru*.

LA MORMĂNTURI I sau **La Mormínte** III „este arător și cosalău. Acolo cineva o murit oarecând, în răutăți” I, „o țî de goliște în pădure hășoasă, mică” III (Surduc). – Vezi *Mormăntu*.

LA MORMÍNTE v. *La Mormănturi*.

LA MOȚEȘTI grădini (Mașca). – Din n. grup *moțești* < *Moț*, sprn. sau n. fam. atestat la Băișoara în 1776 (*Mocș Todora*: Luca Băișoara 34).

LA MURGÊȘTI [la murjêșt'] I, II, [***] (Muntele Băișorii), I (Muntele Cacovei), **Dealul Murgului** I, [*, **] (Muntele Cacovei), **În Deal la Murgu** [***], [****] (Muntele Băișorii) sau **La Murgu** II (Muntele Băișorii), I (Muntele Cacovei) „loc în vârful dealului” II (Muntele Băișorii), „creastă” II (Muntele Cacovei). Aici sunt și câteva case.

– Din n. grup *murgêști*, *Murgu*, por.

LA MURGU v. *La Murgêști*.

LA NECÊȘTI „loc de față. O fost familie la care-i zicea Neciu” [*, **], „acolo o fost loc arabil și căsi” [**] (Muntele Săcelului). – Din n. grup *necêști* < *Neciu*, n. fam. ce a existat în Săcel (cf. sprn. *Ionu Neciului* [****]) și există în satul apropiat Finișel CJ (v. Loșonți-Vlad VH 136). V. și DNFR, PACJ 191. Neștiind de acesta, Giuglea-Țara TMA 212 raportează toponimul la „*Neicu, Necea*, n. p., hipocoristice derivate din *Ion* + suf. *-eciu*”.

LA NICULÍCI „loc cu câteva case, aproape de vale” III (Muntele Cacovei). – Din n. pers. *Niculici*.

LA OCOÁLE II sau **În Deal la Ocoále** [***], (Giuglea-Țara TMA 211) „pășune; aici o fost ciurdă mai înainte” II, „acolo o stat multe animale vara la munte” [****] (Muntele Săcelului). – Vezi *Dealul*. Din *ocól* (pl. *ocoále*) „loc îngrădit unde se închid vitele, oile etc.; obor, țarc”.

LA ÓNU ÎN DEAL v. *În Dâmb la Onu*.

LA PÁLTIN „a fost un paltin mare; și acumă mai este buturuga lui acolo; pădure de molid” III (Valea Ierii). – Din *páltin*.

LA PÁRU SFÁRNII „acolo era on păr. Sfârnea era proprietar” [**] (Cacova Ierii). – Vezi *Páru din drum*. *Sfârnea*, por.

LA PÁRVU „loc mai drept, mai bun, lângă sat; unul, Párvu, o avut loc mai mult” I (Agrîș). – *Párv(u)*, n. fam. (Lungești, Săcel, Surduc).

LA PÊȘTE „rât ascuțit” II, „creastă de dâmb” III (Valea Ierii). – Din n. fam. *Pêște* (DNFR) sau por.

LA PETRÊȘTI „aici o stat Petrea Măriuții” III (Muntele Cacovei). – Din n. grup *petrêști* < *Pêtre(a)*, pren.

LA PIȘTÚCA v. *Teietura Piștuchii*.

LA PLOPI poiană cu o fântână. Aici se adăpau și „zăcăreau” I vitele (Buru). – Vezi *Plopîi*.

LA POIÁTA MUTÚȚULUI „o fost poiată” [*] (Buru). – Vezi *Poiata lui Miron*. *Mutuțu*, por.

LA POIÁTĂ „era o poiată și fântână” II (Făgetu Ierii).

LA POIÉȚI „fănaț împădurit” I, „loc drept. Acolo probabil o fost poieți și o stat oamenii cu vitele să mănce iarna fânul” II (Buru).

LA PRÚNI loc pe deal; „și acumă mai sânt ceva pruni acolo” I (Valea Vadului). – Vezi *Prunii*.

LA PÚNTE „o fost o punte peste apă” III (Săcel). – Din *púnte*.

LA PÚNTEA CHÉCIULUI [púnt'a kěčului] „o fost punte peste Vale. O stat acolo cineva” III (Valea Vadului). – Cf. *Chécicu*, n. fam. (DNFR).

LA RÁMA „loc oblu; acolo o fost o hodaie [‘casă și anexe gospodărești]” II (Cacova Ierii), „loc arabil; este acolo în câmp o casă” I (Iara). – *Ráma*, por. Cf. și n. fam. magh. *Rima* (Kázmér RMCsSz 895).

LA RÍPOȘ v. *Gredina lui Ripoš*.

LA ROSTÓC „e în capătul satului” II (Băișoara). – *Rostóc*, por.

LA SÁNDU „Sandu o avut loc [acolo]” I, „aici era o casă, cătă Ocolișel” [*] (Cacova Ierii). – *Sándu*, hip. (< *Alexandru*).

LA SÁVA „teren drept pe lângă Valea Ierii; sânt câteva căsi” I (Săcel). – *Sáva*, n. fam. (Iara) sau pren. fem.

LA SĂLCI „e o fântână” I (Ocolișel). – Din *sălcă* (pl. *sălci*), var. a lui *sălcie*.

LA SĂLCILE DÔMNULUI „o fost sălci și o fântână” I (Buru) – Din *domn*.

LA SĂNIUȘ „rât foarte mic” IV, „e și deal” [*] (Borzești). – Din *săniuș*.

LA SOC „e cătă [satul] Ocolișel. Acolo o fost o fântână și halău” [*] (Cacova Ierii). – Vezi *Socii*.

LA STÂNA CŪLII „deal cu fânețe și pășunat” IV (Valea Ierii). – Vezi *Stâna. Cîlă*, hip. de la Niculae [= Nicolae].

LA STRĂJI „pădure pe coastă” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Straja*.

LA STŪRZU IV sau **Stŭrzu** [*] „era o fântână în capătul gredinelor” IV, „o vale mai mică” [*] (Borzești). – Din *Sturz(u)*, n. fam. (DNFR, PACJ 252) ori por.

LA ȘERICA [la șerica] „loc oblu, rogozos, apăsos, pe lângă drum” I, „loc zglătinos” II (Făgetu Ierii). – Șerica este, probabil, n. f. magh. *Sárika*, dim. de la *Sara* (Fercsik-Raátz KE 378).

LA ȘTEÁZĂ „o fost ștează pe Vale” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 *la sztyáza* (SzTA 95). – Vezi *Șteaza lui Hșqscp*.

LA TĂU „era lac de acumulare pentru transportul lemenelor pe apă” II (Valea Ierii). – Vezi *Tău*.

LA TĂU VECHI „era tău vechi pentru mânățul buștenilor” IV (Muntele Băișorii). – Din adj. *vechi*.

LA TEI [la t'eijw] „țichileu; acolo a fost on tei mare; e și acum on tufiș de tei” I (Valea Agrișului). – Vezi *Teiu*.

LA TEOCĂRI [la t'ocări] „o fost [= a șezut] acolo on bătrân la care-i zicea Teoc Petre” I (Muntele Băișorii). – Vezi și *Dălma Teocarilor/Teocarului, Fața Teocarului/Teocarilor, Groapa Teocarului, Țichileu Teocarului*. Din n. grup *teocări*, un derivat, cu suf. -ari, de la *Teoc*, n. fam. Unii informatori au interpretat pl. *teocări* ca formă de singular, cum rezultă din *Fața Teocarului, Groapa Teocarului, Țichileu Teocarului*. Pentru suf. -ari, vezi studiul lui

Dragoș Moldovanu, *Sufixul -ari (pl. lui -ar) în toponimia românească. Origine, funcționalitate, dinamică*, în AnL, XXVII, 1979–1980, p. 21–68).

LA TÓDORU LUI ISPÁS „fânaț lângă Părau Beșului. A stat aici un bătrân” III (Valea Ierii). – *Tódoru lui Ispás*, sprm.

LA TĂRĂU „o fost on ciurgău aici de lua oamenii apă” III (Muntele Filii). – Vezi *Țărăiele Dobrinului*.

LA TOLÉȘTI „acolo sânt grajduri” I (Muntele Băișorii). – Din n. grup *toléști < Țólea*, n. fam.

LA ȚÓPU „teren și casă a unuia Toader Iosiv, venit de pe la Câmpeni” III (Muntele Filii). – Din *țop* ‘persoană originară dintr-o anumită zonă a Munților Apuseni’.

LA ȚURSU „grup de case” III (Muntele Cacovei). – *Urs(u)*, n. fam.

LA VERÉU DE SÉPE „o fost on vereu de [făcut] sepe în capătul satului din sus” I (Buru). – Vezi *Vereiele. Sépe* e forma locală de pl. al lui *săpă*.

LA VERÉU LUI IÓN „pășunat în vatra satului” I, „probabil făcea sepe [= sape]; sânt urme” II (Buru). – Vezi *Vereiele*.

LA VERIȘTE „o bucată de luncă. Acolo trăsăcienii [= locuitorii din Trascău, azi Rimetea AB] o făcut var” III (Valea Vadului). – Din *veriște* ‘loc cu cuptoare pentru arderea pietrei de var’, cuvânt neatestat de DLR, viu în zonă (v. Loșonți-Vlad VH 119).

LA VIRĂGOAIE „loc mlăștinos, lângă apă, în marginea satului” II (Băișoara). – *Virăgoaie*, sprm. Cf. n. fam. *Virag* = magh. *Virág, Virágh* (PACJ 284).

LÁBU „pantă; teren arabil” I (Săcel). – Din *lab* ‘suprafață (mai mare) de teren; tarla, lot’.

LĂCU „o groapă, cam mlăștină” II (Cacova Ierii).

V. și *Coastea Lacului, Fața Lacului, Râpa Lacului*.

– Din *lac*.

LĂCU „grădini lângă sat; este o baltă când iese ploii” I (Măgura Ierii).

LĂCU „pantă” I, „e în capul satului, mai sus on pic de Vale; pădure de brad” IV (Surduc).

LĂITA „loc gol între păduri” [****], teren arabil și pășune pe o coastă (Muntele Băișorii), „față; cosalău [= fânaț] înconjurat de pădure” I, „feție; pășunat” II, „poiană” [*] (Muntele Cacovei). At.: 1802 *Lă Lăjtă* (SzTA 31).

V. și *Doștina-i Laite, Fața-i Laite, Părâu-i Laite/Părâu Lăitii, Vârnu-i Laite/Vârnu-i Lăitii*.

– Din n. pers. *Lăitā*, variantă a lui *Laiotā*. Pentru explicația acestui nume și răspândirea toponimelor provenite de la el, v. Petrovici SDT 203–209.

LĂZU „deal arător” I, „teren cu răzoare multe” III (Făgetu Ierii). At.: 1828 *Lă Láz* (SzTA 57).

V. și *După Laz, Fruntea Lazului, Zăpodea Lazului*.

– Din *laz* (pl. *lázuri*) ‘teren despădurit, transformat în loc arabil, fânaț ori pășune’.

LĂZU „o fost pădure. Bătrânii o defrișat și o făcut loc arabil” I (Ocolişel). At.: 1814 *La Láz, Linge Láz* (SzTA 66).

LĂZU LUI TOÁDER [lázu lui tođ'er] „loc gol în pădure” I, „o goliște în pădure” III (Surduc). At.: 1761/1808 *La Lazur* [sic!] *lui Togyer* (SzTA 94). – *Toáder*, n. fam. (Făgetu Ierii și Iara, sate vecine cu Surduc) sau pren.

LĂZURILE „doștină” I, teren arabil și fânaț cu „tufe mai rare de alun” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *La Lazur gyin zszos, in Lazur* (SzTA 93).

V. și *Cornu Lazurilor*.

LĂZÚTU „pantă; cosalău [= fânaț]” I, „fânaț cu tufe de alun pe el” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Lazutz* (SzTA 93), *La Lazutz* (ibid. 94).

– Din *lázút*, dim. al lui *laz*.

LĂNGĂ VÁLE „loc lângă [apa] Valea Ierii” II (Băișoara). At.: 1754 *az Jára vize mellett, 1761 Linge vale Jeri; Vicinus ab una Járái Patak* (SzTA 91). – *Vezi Valea*.

LEÁSA „fânaț și ceva pădure; o fi foașă niște păduri căzute” IV, „teren mai cu pantă” [*] (Muntele Băișorii).

V. și *Colțu Lesii, Doștina Lesii, Fântâna Lesii*.

– Din *leásá* „pădure căzută” IV. Cf. și sensul ‘desiș (într-o pădure); mărăciniș, huceag’ (DLR).

LEOCÚȘU [ljoćúšu, lęocúšu] „loc arător; e în față și cam apăsos, zglatină” I, „loc mai drept” [*] (Surduc). At.: 1749 *In Lenkus* [sic!] (SzTA 93), 1761/1808 *In ritu la Leokuj* (ibid. 94), *In Lekos*, „*La Lekor* [?]” [sic!], *Leokus* (ibid. 95) etc.

V. și *Dălma Leocușului, Groapa Leocușului*.

– Cf. n. pers. *Leucus* (DOR 310, DNFR).

LEOICÚȘU [ljoicúšu] „poiană pe coastă în mijlocul pădurii” (Giulea-Țara TMA 213), „e on fel de potec” [***] (Muntele Săcelului). – *Giulea-Țara loc. cit.* îl raportează la „magh. *lejtos* ‘îclinat, costiș, povârnit’, care, prin analogie cu *urcuș*, a devenit *leoicuș*. Termenul maghiar a pătruns probabil prin intermediul pădurarilor care cunoșteau limba administrației austro-ungare”. Explicația întâmpină greutăți de ordin formal. Cf., supra, *Leocușu*.

LÉSPEZILE „creastă de dâmb pietros” III (Valea Ierii).

– Din *léspedes* (pl. *léspedes*).

LÍBA „groapă cu fânaț pe lângă Părâu Prunilor” I (Plopi).

– Din por. *Liba*.

LISĂNDREȘTII grup de case (Muntele Băișorii).

– Din n. grup *lisăndrești* < *Lisăndru* (< *Alexándru*), pren.

LÍSCU „ridicătură mai ascuțită” I, „vârf” [***], „îi ca un triunghi” [****] (Muntele Filii), „stâncă; îs mulți colți aici, îs tă [= tot] pietri ascuțiți” II (Valea Ierii). At.: 1760 „*méggyen alá a' két patak között azután kifog a' Liskuluj nevű hegytetőre*” (SzTA 81).

V. și *Coarnele Liscului, Dosu Liscului, Doștina Liscului, Între Liscuri*.

LÍSCU CIOZÊȘTILOR „vârf de piatră ascuțit; este și pădure” [***] (Muntele Săcelului). – Din n. grup *ciozêști* [čozášť] < *Cioáză*, n. pers. „atestat în satul Muntele Băișorii” (Giulea-Țara TMA 212). *Cioáză* e n. fam. în Răcățau CJ, sat apropiat.

LITINEȘTILE [lit'inėšt'ile] „loc cam de doștină, loc bun; fânaț” I, „o fost o goliște oarecând” [***] (Agrîș).

– Din adj. *litiněsc* (pl. *litiněști*), var. a lui *liteněsc* (pl. *liteněști*) ‘apartenență unor *liteni* [= locuitori din Lita sau Liteni, sate apropiate]’.

LIVÁDA „loc și mai costos și mai drept” II (Cacova Ierii). At.: 1765 *Lá Livágya máre* (SzTA 31).

V. și *Colții de la Livadá*.

– Din *livadá*.

LIVÁDA „pădure” II, „față” IV (Muntele Bocului).

LOÁPOAȘU [lópøšu] I, [*], **Loápoșu** II sau **Lópoșu** I „o poiană, o vatră” I, „pășune” II, „îi on pic de hotar mai drept” [*] (Buru).

– Din top. magh. *Lapas* < *lapos* ‘plat, neted’.

LOÁPOȘU v. *Loapoășu*.

LÓCU PÓPII „o fost terenul popii” I (Ocolișel). – Din *pópá* ‘preot’.

LÓCU RĂU „îi loc rău, cu piatră” I, pe unde pot umbla „numai oile, vitele nu” II (Lungești). – Din adj. *rău*.

V. și *După Locu Rău*.

LÓCU SÁTULUI „pășunat; o fost loc a comunitii” I (Mașca). – Din *sat*.

LÓLA „deal rotund”, I, „deal, deluț” III, „o fost arător” IV (Borzești).

V. și *Dosu Lolii*, *După Lola*, *Groapa Lolii*, *Vărvu Lolii*.

– Cf. *Lola*, n. pers. (DOR 96), n. fam. (PACJ 159).

LÓPOȘU v. *Loapoășu*.

LUCHENÉȘTII [lut'eñéšt'i] grup de case (Băișoara).

– Din n. grup *luchenéști* < *Luchéán* (< *Luchián*), n. pers.

LUNCA „luncă; o bucată de teren drept, de râț” I (Agris).

V. și *Capu Luncii*, *Doștina Luncii*, *Drumu di la Luncă/Drumu Luncii*, *După Luncă*, *Groapa Luncii*, *Părău Luncii*.

– Din *luncă*.

LUNCA „teren drept, lângă sat, în partea dreaptă a Văii Ierii” I, „loc bun, șes” II (Băișoara).

LUNCA „luncă lângă vatra satului; [teren] arător și fânaț” I (Buru).

LUNCA „luncă frumoasă” I, „loc plan, arător” III (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *Lunka* (SzTA 30).

LUNCA „o ți’ de luncă” I, „fânațe” II (Lungești).

LUNCA luncă pe lângă un pârau (Mașca).

LUNCA „luncă” [*] (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Lunke* (SzTA 92).

LUNCA poiană mai jos de sat, pe lângă valea Ierța (Muntele Băișorii).

LUNCA AI MĂRE teren arabil, lângă Arieș (Buru). – Din adj. *măre*.

LUNCA BUTEȘTILO luncă lângă Arieș (Lungești). – *Vezi Butești*.

LUNCA CĂCĂCHII luncă (Buru). – *Căcăcea*, por.

LUNCA CIOMÓTHI v. *La Ciomota*.

LUNCA CU BRÁDU „e pe marginea Arieșului” I (Buru). – *Vezi Bradu Lung*.

LUNCA CU MÚRELE „o fost luncă; acum e un berc acolo” I (Buru). – Din *múra* (pl. *múre*).

LUNCA FELECEÁSCĂ pantă cu teren arabil și fânaț (Surdac).

LUNCA GÁRJOBĂ II, [*] (Lungești) sau **Luncăța Gárjobă** II, [**] (Buru) „îi într-o curbă mare de șosea” [*] (Buru), „îi luncă gárjobă, că acolo e o curbă mare” II, „e pe lângă Arieș” [*] (Lungești). – Din adj. *gárjob*, -ă ‘strâmb’.

LUNCA IÁNCULUI „luncă” I, [**] (Muntele Băișorii). – *Iánc(ut)*, n. fam. (Băișoara, Cacova Ierii, Cerc, Valea Ierii).

LUNCA LUI CÍCHI luncă. „Cichi o fost pădurar” I (Buru). – *Cichi* [čiki] = n. fam. magh. *Csíki* (Kázmér RMCsSz 245, PACJ 97).

LUNCA LUI CIOCÓI „luncă pe lângă Valea Ierii” III (Valea Ierii). – *Ciocói*, por. sau n. fam. (Lungești, Măgura Ierii).

LÚNCA LUI COROIÁN „îi loc pe luncă; înainte de Primul Război a fost aici exploatare minieră, proprietatea lui Coroián” I (Băișoara). – *Coroián*, n. fam.

LÚNCA LUI ȘUGAR „luncă” III (Valea Ierii). – *Șugar*, por.

LÚNCA MÁRE „luncă” II (Lungești). – Din adj. *măre*.

LÚNCA MÁRE „loc pe lângă Valea Ierii” [*] (Surduc).

LÚNCA POCAÍTULUI III sau **Lúncile Pocăitului** II „luncă lângă Valea Ierii” III (Valea Ierii). – *Pocăitu*, sprn.

LÚNCA PÓPII „luncuță aproape de Părău Popii” III (Valea Ierii). – *Vezi Popa*.

LÚNCA SEGHENETÉULUI „luncă de fânaț” II (Iara). – *Vezi Segheteu*.

LÚNCA SPINĂRII „luncuță pe lângă Valea Ierii” [*] (Valea Ierii). – Din *spinăre*.

LÚNCA TĂRNICIÓRII „fânaț împădurit” I, „luncă lângă Râu; sus îi Tărnicioara” II (Buru). – *Vezi Tărnicioara*.

LÚNCA TÚRZII luncă (Buru). – *Turda*, municipiu CJ.

LÚNCA VĂRZĂREȘTELOR luncă arabilă (Buru). – *Vezi Bercu Vărzăreștilor*.

LÚNCA VÍCIULUI „luncuță” [*] (Valea Ierii). – *Viciu*, por. E și n. fam. (DNFR).

LÚNCILE II sau **Lúncile di pe Vălea Agrișului** I „lunci pângă apă” I (Măgura Ierii). – *Vezi Vălea Agrișului*.

LÚNCILE DE LA TOPÍLI lunci (Săcel). – *Vezi Topilile*.

LÚNCILE DI PE VĂLEA AGRÍȘULUI v. *Lúncile*.

LÚNCILE DIN JOS DE MOĂRĂ „rături, loc drept pe lângă Vale” I (Săcel). – *Vezi Moara de Pădure*.

LÚNCILE DIN SUS DE MOĂRĂ „lunci pe lângă Vale, fânaț” I (Săcel).

LÚNCILE POCAÍTULUI v. *Lunca Pocăitului*.

LUNCÚȚA GĂRJOBĂ v. *Lunca Gârjobă*.

LUNGÊȘTI pop *Lungêști* [lunjêšt'], sat, com. Buru CJ. În 1909 sunt înregistrate cătunele *Lungeștii din Jos*, ung. *Lunzest*, și *Lungeștii din Sus*, ung. *Luncsest*, primul aparținând de localitatea Surduc, iar cel de al II-lea, de Bicălat, azi Făgetu Ierii (v. Moldovan-Togan 133–134). În 1954 *Lungești* era cătun al localității Buru (v. Suci 1 369).

– Din n. grup *lungêști* < *Lung*, n. fam.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 61 de locuitori, toți români. Ei își zic *lungesteni* (sg. *lungesteán*) și sunt agricultori.

LUNGÊȘTII DIN JOS v. *Lungești*.

LUNGÊȘTII DIN SUS v. *Lungești*.

LUPOAIA „loc mai ascuns, groapă” IV, „groapă” [*] (Borzești).

V. și *Curu Lupoi*, *Părău Lupoi*.

– Din sprn. *Lupoăie* < *Lup*, n. fam. sau, mult mai puțin probabil, *lupoăie* ‘lupoaică’.

LUPOAIA „padină; pe lângă ea-i pădure mare” I, „loc gol în pădure; dolină” III, „e pe partea dreaptă a Văii Ierii, în Dosu Mare” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 *In Lupoaje* (SZTA 94).

M

MACSKAKŐ v. *Mașca*.

MAGURA v. *Măgura Ierii*.

MAITABÍCU [maitabd'ícu] „loc mai surupat” II, „cândva o fost arat” [*] (Cacova Ierii). At.: 1781/1808 *La Lunka majtabékuluj, La Lunka Majtabekuluj* (SzTA 30).

V. și *Râpile Maitabicului*.

MÁRGINA „pășunat” I, „loc oblu pe deal” II, „îi o margină de pădure” III, „dungă” [*] (Muntele Filii).

V. și *Colțu di după Margină, Dealu Marginii, După Margină, Su Margină*.

– Din *mărgină*.

MÁRGINA „rât pâng-o pădure” III (Muntele Săcelului).

MÁRGINA „drum care iese din sat și duce la Moara de Pădure” III (Săcel).

MÁRGINA ȘESURILOR „o coaste mai dulce, o margină” [*] (Băișoara). – Vezi *Șesurile*.

MÁSA „masă, loc oblu unde stătea vitele” [*] (Buru).

– Din *másá* ‘podîș’ (v. Loșonți TRFR 190).

MÁSA „loc drept pe vârful unei stânci” III (Valea Ierii).

MÁȘCA, ung. *Macskakő*, pop. *Máșca* [máșca], sat în com. Iara CJ. Este atestat mai întâi ca nume al unui loc din hotarul Felierii: 1737 *Az Matska kön, 1795 a' Fel Járai hotárban a' Matskakön lako Ile Juon, 1805 „es Faluhoz [...] tartozik a Matska köü helyben Ket Nova Sessioi”* (SzTA 65), 1847 *Matskakő* (ibid. 111). În 1909 e înregistrat ca nume de cătun al satului Iara (*Masca, Macskakő*: Moldovan-Togan).

– Din top. magh. *Macska[kő]* ‘Piatra Pisicii’ < *macska* ‘pisică’ + *kő* ‘piatră’.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 224 de locuitori (186 români și 38 țigani). Ei își zic *mășcăni* (sg. *mășcán*) și sunt agricultori.

MĂCÊȘTII grup de case (Ocolîșel).

– Din n. grup *măcêști* < *Măciu*, por. Vezi și *Coastea Maciului*.

MĂGURA IÉRII, ung. *Magura, Járamagura*, pop. *Măgură, Măgura Ierii* [măgură], [măgura jéri], sat, com. Iara CJ. At.: 1733 *Magura*, 1750 *Megura* (Suci I 384), înainte de 1749, fără dată precisă la *Járamagura*, în *Járamagura, Jára Magura*, 1749, 1751, 1810 *Magura* (SzTA 92), 1786 *Magurá* (Răduțiu Nume 415) 1854 *Magura, Măgura* (Suci I 384). – Vezi *Iara*.

V. și *Dâmbu-i Măgurii/Dâmbu Măgurii, Fața-i Măgură/Fața Măgurii, Pârâu-i Măgură/Pârâu-i Măgurii/Pârâu Măgurii, Tău Măgurii, Vârșu Măgurii*.

– Din *măgură*.

La recensământul din 18 III 2002, *Măgura Ierii* avea 58 de locuitori, toți români. Ei își zic *măgureni* (sg. *măgureán*) și sunt agricultori.

MĂLĂÎȘTEA „e lângă sat, loc mai bun, mai deschis” I (Făgetu Ierii).

– Din *mălăiște*.

MĂLÍNU „pășune între Dealu Zgârliei și Mușinoiaie” I, „loc drept pe deal” II, „doștină împădurită” [*], „pădure pe deal” [**] (Muntele Filii).

V. și *Dealul Mălinului*.

– Din *mălin* ‘jneapăn’ (cf. și DLR). „Mălinul este... ca bradul, da’ tuftă mică, ca coacăzul. Face bobite” [*].

MĂRGINÉNII „acolo o fost oameni în marginea satului” I (Mașca).

– Din n. grup *mărginění* < *márgine*.

MĂRIȘENII „grup de case” I (Muntele Băişorii).

V. și *Valea Mărișenilor*.

– Din n. grup *mărișeni* < *Mărișan*, n. fam.

MĂRU MÁRCULUI „măr bătrân; e pe față” [***] (Muntele Săcelului). – *Mărc(u)*, n. fam. (Săcel, Valea Ierii etc.).

V. și *Groapa cu Merii*, *Groapa Mărului*, *La Măru Bălăjeștilor*, *La Măru Roșu*, *Valea Mărului*, *Zăcătoarea cu Măru*.

– Din *măr*.

MĂRZĂNEȘTII „loc la ieșirea din sat. Acolo sta Mărzan” [*] (Cacova Ierii).

V. și *Doștina Mărzăneștilor*, *Sub Mărzănești*.

– Din n. grup *mărzănești* < *Mărzán* (oficial: *Mărzán*), n. fam.

MĂȘCĂȘU „dălmă mare, deal” II (Cacova Ierii).

V. și *Doștina Mășcașului*.

– Din n. fam. *Mășcaș* (PACJ 171), care apare ortografiat și *Mascaș*, *Mascașiu*, *Mașcaș* (ibid. 168), *Mășcașiu* (ibid. 171). Cf. și n. fam. magh. *Macskás* (Kázmér RMCsSz 691).

MĂTEȘÉȘTII v. *La Bidigoi*.

MĂTURÓIU „loc mai drept, de fânaț și de zarzavaturi” I, „are și mlaștină, izvoare în el” [*] (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Matura* [sic!], 1824 *Lá Meruroj* [sic!] (SzTA 92).

– Probabil din *Măturói*, por. azi dispărută. Cf. *Măturói*, n. fam. (DNFR).

MĂZĂRIȘTEA „e su Hagău” I, „ii cam în pantă. Acolo se făcea foarte bine fasolea” III (Săcel).

– Din *măzăriște* (pl. *măzăriști*) ‘loc semănat cu fasole’ < *mázăre* ‘fasole’ + suf. *-iște*. Pentru aria lui *mazăre* ‘fasole’, vezi ALRR–Trans. IV h. 449.

MĂZĂRIȘTILE „teren în pantă” I, „e cultivabil” [*] (Agris). At.: 1826 *Lá Mezeristye* (SzTA 194).

MÁNJA „poiană” I, „vârtoapă” II, „ii ca on fel de troacă” III (Valea Vadului). At.: 1847 *Lá Munzsá* (SzTA 33).

– Cf. n. pers. *Mánja* (DOR 324).

MEGHÉȘU v. *Meghieșu*.

MEGHIEȘU [med’ijéșu] II–IV, [*] (Agris), I, II (Băișoara), I (Iara) sau **Meghéșu** [med’éșu] I (Agris), II, [*] (Iara) „acolo-i o văgăună, fânaț, pădure, loc arabil” I, „vale” [*] (Iara), „loc frământat, dălmuros; mare parte din el e fânaț” I (Agris). At.: 1672 „az Megyesb[en]” (SzTA 12), az *Megiesben* (ibid. 65), 1725 *Az Megyesban* (ibid. 13), 1737 az *medgjes Domb* (ibid. 14), 1803 az *Medgjesbe*, 1805 *La Medgyes*, *La Medias*, *La Medies* (ibid. 18).

V. și *Coadă Meghieșului*, *Drumu Megheșului*, *Dunga Meghieșului*, *Gura Megheșului*, *Părâu Megheșului*, *Meghieșului*, *Vârnu Megheșului*.

– Giulea-Țara TMA 213 îl literarizează greșit *Mediēs* și-l raportează la magh. *meddō* ‘sterp, steril’. Provine din n. top. magh. *Meggyes* ‘Livadă de Vișini’ < *meggye[fa]* ‘vișin’ + suf. *-(e)s*.

MÉIA [méja] „loc arabil și cu fânaț; pantă cam de față” I, „este și mai drept și mai cu pantă” [*] (Mașca). At.: 1795 a’ *Méje nevű helyben* (SzTA 65), 1847 *Lá Meje*, *Lá Méjé* (ibid. 111).

V. și *Părâu Meii*, *Piatra Meii*.

MELENTÉȘTII grup de case (Muntele Bocului).

V. și *Dealul Melenteștilor*.

– Din n. grup *melentéști* < *Melénte* [melént’e], n. pers.

MERÍZELE „deal, loc costos” I, „e ca o muche, ca o spinare” II (Făgetu Ierii).

V. și *După Merize*.

– Din *meriz* (pl. *merize*) ‘loc unde se odihnesc vitele la pășune în timpul amiezii’.

MESTÉCENII „loc rogozos, gârlos” I, „o fost mesteceni; e teren arabil” [*] (Agris).

V. și *Dâmbu Mesteacănului*, *Dealul Mesteacănului*, *Fața Mesteacănului*, *Părâu Mesteacănului*, *Podu cu Mesteacănu*, *Valea Mesteacănului*, *Vârnu Mestecinelor*.

– Din *mesteacăn* (pl. *mesteceni*, *mestécini*).

MESTÉCENII „o fost pădure de mestecăn” I (Ocolișel). At.: 1761/1808 *La Mesztetsin* (SzTA 30).

MESTÉCINII „pantă, coastă” [**] (Buru). At.: 1761/1808 *In mesztetsin* (SzTA 95).

MESTĚCINII „acolo is numa mestecini”
[*] (Muntele Băișorii).

MICUDEA [mnicúd'a] „ii o vatră frumoasă; pășunat” I, „prelucă” II, „rât frumos între hotarul nost și pădurile Bicălatului” III (Făgetu Ierii), „goliște” I (Lungești). At.: 1771 *la Nyikuda, In Vurvu Nagi kudi* (SzTA 56).

V. și *Dălma Micudii, Fântâna Micudii, Părău Micudii*.

– Cf. *Micud*, n. pers. (DOR 117, 444), *Micudă*, n. fam. (DNFR).

MIERILE BUNE [mîerile bûne] „loc în pădure. O fost gol, cosalău” I, „loc arabil și fânaț” III, „padină faină” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *La Merile Bunye, La Mnyerele bunye* (SzTA 95).

MIRIȘTEA GRĂULUI [mîrișt'a grăului] „o fost pământ arat” I, „rât; cândva o fost arabil” II (Muntele Săcelului). – *Grâu*, probabil n. pers.

V. și *Piatra Miriștii*.

– Din *mîriște* „loc unde se ară” [**].

MIRIȘTEA LÉCHII [mîrișt'a léki] „loc arabil pe coastă” I (Muntele Săcelului). – *Vezi Hoanca Lechii*.

MIRIȘTEA ȘOLCHII „o fost proprietatea Șolchii” I (Muntele Băișorii). – *Șolca*, n. fam.

MLÁCILE sau *La Mlăce* „loc gol. O fost on pic de gârlă acolo” [**] (Muntele Săcelului).

V. și *Părău Mlacilor*.

– Din *mlăcă* (pl. *mlăce*) ‘loc apăsos, mocirlos, mlaștină’, apelativ viu în zonă.

MOARA BUMBULUI „prăpastie mare, cascadă. O căzut un om, Bumb, acolo” I, „cascadă înaltă” II (Buru). – *Bumb*, n. pers.

V. și *Părău di la Moara Bumbului*.

– Toponim metaforic, care se întâlnește și în alte părți: *Moara Dracului* „o frumoasă cascadă, care se vede bine de pe Bistrița, deși-i foarte înaltă” [sic!] (Iordan TR 60, nota 3), *Morile cascade* (în munții localității Avrig SB) etc. Imaginea nu a fost determinată „de asemănarea dintre suvița de apă, care pare mai mult un șipot, și făina care se scurge, la moară, în coș [a se înțelege: covată, ladă]”, cum credea Iorgu Iordan (*loc. cit.*), ci de asemănarea între cascadă și căderea apei din uluc pe roata morii (= săritura apei).

MOARA DE PĂDURE sat, com. Băișoara CJ. În realitate e un cătun înfiripat în apropierea unei mori de apă. E consemnat în statistici, prima oară, în 1954 (Ghinea LRD).

V. și *Bercu Morii, Calea Morii, Coastea Morii, Colțu Morii, Dălma Morii, Dosu Morii, După Moară, Gruiu Morii, La Moara Ciomotii, La Moara lui Tocoiaș, La Moara Șchiopului, La Moară, La Moară su Răzor, Luncile din Jos de Moară, Luncile din Sus de Moară, Părău Morii, Răpaosu Morii, Răpaosu Morii, Răpaosu Morii, Răpa Morii*.

– Din *moară*.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 102 locuitori (97 români, 2 maghiari și 3 țigani).

MOARA LUI COSTÂN moară (Lungești). – *Costân*, pren.

MOARA LUI MĂȘINĂ „moară” I (Lungești). – *Mășină*, por.

MOARA MÚȚILOR moară (Băișoara). – Din por. *Muți* („Erau niște oameni mai închiși. Nu prea știau de glume” [**]).

MOCÍRLA BÍCHII [mocírla bd'iki] „rât zglătinos [= slătinos]” II (Cacova Ierii), „mocirlă” I (Mașca). At.: 1761/1808 *La Motsor La Biki* [sic!], *La Motyér la bgyika* (SzTA 30). – *Bica*, n. fam.

– Din *mocirlă*.

MOCÍRLELE „rătuț cu nește bălți în care se scălda bivoliile” I, „o fost mocirle, se scălda porcii sălbatici” III (Borzești).

MÓGA „loc oblu, ca masa, frumos” I, „șes, câmp” II (Cacova Ierii).

V. și *Groapa Mogii, Su Moga*.

– Din n. fam. *Móga* (Surduc).

MÓINELE „loc arabil” II, „loc drept lângă sat” [**] (Băișoara).

– Din *móină* (pl. *móine*) ‘teren arabil lăsat necultivat unul sau mai mulți ani’.

MOLDOVÁNU deal deasupra satului (Borzești).

– Din n. fam. *Moldován* (Ocolişel).

MORMÁNTU II, Mormânturile I sau **Mormintele III** „loc mai șes pe deal” I, „acolo s-o bătut schiopanii [= locuitori din Livada (com. Petrești de Jos) CJ] cu ăștia din sat de la noi, s-o omorât” II, „e în Pricea. Acolo s-ar fi bătut berchișenii [= locuitori din Borzești] cu schiopanii pentru ceva porțiune de pământ” III (Borzești).

V. și *După Morminte, La Mormânturi/La Morminte*.

– Din *mormânt* (pl. *mormânturi, morminte*).

MORMÁNTURILE v. *Mormântu*.

MORMÍNELE „cimitir” II, III (Săcel).

MOTEOCÉȘTII [mot'océșt'i] parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *moteocéști* < *Moteoc*, n. fam.

MOTORÁȘTII „rât și căsoi [= case pentru domnii care veneau la vânatoare]” II, „platou frumos cu niște stâni; pășunat” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Motorăștilor*.

– Din n. grup *motorăști*. Cf. n. pers. *Motor, Motora* (DOR 328, DNFR, PACJ 183).

MÚCHEA FÂNTÂNELELOR „dungă, dălmă mare” I, „muche, deal” [*] (Agriș). – Vezi *Fântânelele*.

– Din *múche*, var. a lui *múchie*.

MUNCÉII vârfuri (Muntele Băișorii).

V. și *Groapa Munceilor, Runcu Munceilor*.

– Din *muncél* (pl. *muncéi*).

MUNCÉLU „nu-i munte mare. Îi la Muntele Săcelului” I, „deal” III (Săcel), „ridicătură” I (Valea Ierii). At.: 1737 *La Muncel* (SzTA 91).

V. și *Doștina Muncelului, Gura Muncelului, Părău Muncelului*.

MÚNTELE AGRÍȘULUI pășunea satului Agriș (Muntele Săcelului). – Vezi *Agriș*.

V. și *Calea Muntelui, Fața Muntelui, Fântâna de Munte*.

– Din *múnte* ‘pășune’.

MÚNTELE BĂIȘÓRII, ung. *Kisbányahavas, Bányahavas*, pop. *Muntele Băișorii* [múnt'ele băișóri], sat, com. Băișoara CJ. At.: 1760–1762 *Kis Bányahavas*, 1824 *Kis Bányai Havas*,

Muntelye Beisori, 1850 *Kis Bányahavas*, *Muntele Beisora* [sic!] (Suciul I 411). S-a format din locuitori ai satului Băișoara, care aveau proprietăți aici.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 342 de locuitori (341 români și 1 german). Ei sunt crescători de vite, agricultori și muncitori la pădure.

MÚNTELE BÓCULUI, sat, com. Băișoara CJ. E consemnat în statistici, prima oară, în 1956 (v. Ghinea LRD). Până în 1968 a fost cătun al satului Muntele Băișorii (v. Suciul I 411).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 59 de locuitori (58 români). Ei sunt crescători de animale, agricultori și muncitori la pădure.

MÚNTELE CÁCOVEI, ung. *Kákovahavas*, pop. *Muntele Căcovii* [múnt'ele cácovi], sat, com. Băișoara CJ. Până în 1968 a fost cătun, atestat din 1909 (v. Moldovan-Togan), al satului Căcova Ierii. S-a format din locuitori ai Căcovei Ierii, care aveau proprietăți aici.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 146 de locuitori, toți români. Sunt crescători de animale, agricultori și muncitori la pădure.

MÚNTELE FÍLII, ung. *Felsőfűlehavas*, pop. *Muntele Fílii* [múnt'ele šíli], sat în com. Băișoara CJ. În 1909 este atestat sub denumirea *Muntele Fílei de Sus* și avea 181 de locuitori (v. Moldovan-Togan 148–149). S-a constituit din locuitori ai satului Fílea de Sus, care aveau proprietăți aici. Vezi *Dealul Fílii*.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 22 de locuitori, toți români. Sunt crescători de animale și agricultori.

MÚNTELE LUI SAS „goliște, rât pe un vârv de deal, deasupra pădurii” I, „fănaț deasupra Toftii” II, „loc gol, moine. O fost cândva arabii” III, „deal cositor” IV (Borzești). – *Sas*, n. fam.

MÚNTELE SĂCÉLULUI, ung. *Asszony-falvahavas*, pop. *Muntele Săcélului* [múnt'ele săcélului], sat, com. Băișoara CJ. Până în 1968 a fost cătun, atestat din 1909 (v. Moldovan-Togan 148–149), al satului Săcel.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 72 de locuitori, toți români. Ei se ocupă cu creșterea vitelor și agricultura.

MUNTIȘÓRU „poiană cu pășune” III, „rât cu stâni de vară” [*] (Valea Ierii).

V. și *Părău Muntișorului*.

– Din *muntișór*, dim. al lui *múnte* ‘pășune’.

MURÚNA „e cum ajungi în deal, cum mere [= merge] culmea” [****] (Muntele Săcelului).

– Din *murínă* ‘culme, coamă, creastă de deal sau de munte’, ‘partea de sus a unei coaste, locul de întâlnire a unei coaste cu platoul sau terasa de deasupra’ (v. DLR, Loșonți SSE 85).

MURÚNA PLÉȘII „piatră ca o murună, ca on fel de beartă, semilună” III, „culme de piatră. Desparte Pleașa de Văratice” [*] (Valea Vadului). At.: 1834 *Muruna plesi* (SzTA 33). – *Vezi Pleașa*.

MUȘUROÁIELE „is multe mușuroaie făcute de furnici” I, „pășunat împădurit” [*], „fânaț sus pe deal” [**] (Muntele Săcelului), „vârv de deal” II (Valea Ierii).

V. și *Dealul Mușuroaielor*, *Dosu Mușuroaielor*, *Fântâna di la Mușuroaie*, *Părău Mușuroaielor*.

– Din *mușurói* (pl. *mușuroáie*).

N

NÁDOȘU „loc cu pădure pe o coastă” [**]
(Buru).

V. și *Părău Nadoșului*.

– Din top. magh. *Nádas* ‘(Vale, Părău, Loc) cu Trestie’ < *nád* ‘trestie’ + suf. -*as*.

NĂMĂȘU II sau *Nămășu Dobrinului* [**]
„pășunat” [**] (Cerc). – Vezi *Dobrinu*.

– Din *nămăș*, var. a lui *imăș*.

NĂMĂȘU DOBRÎNULUI v. *Nămașu*.

NĂSLĂDÉLU „deal cu pădure” III (Muntele Bocului).

V. și *Părău Năslădelului*.

NEGRĂIȚA [négrăița] „loc mai în pantă, frumos; is grădini, livezi” [*] (Ocolișel). At.: 1814 *La Nyegreitza* (SzTA 66).

V. și *Coastea Negrăiții*.

– Din n. pers. **Negrāița*, dim. de la *Negraia* (DOR 334, Pătruț *Nume* 96, ibid. SOR 178), sau dim. de la n. top. **Negraia*.

NEGÚTA [négúta] „îi o prelucă, goliște” III (Făgetu Ierii), „poiană” II (Lungești), „rât între pădure, o vatră mare” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *In Nyerguta* [sic!] (SzTA 93).

– Din n. f. *Neguta* (Reguș NF 177).

NERGHEȘU [nérgheșu] „două dealuri mari care sânt întretăiate de o șa; teren împădurit, lăstăriș de stejar, pășunat comunal” I (Băișoara). At.: 1737 *La Nyerdes* [sic!], 1754 *az Nyerges*, 1778 *a Nyerges* (SzTA 91).

V. și *Dealul Nergheșului*, *Doștina Nergheșului*, *Fața Nergheșului*, *Gura Nergheșului*, *Părău Nergheșului*, *Su Nergheșu*, *Vârșu Nergheșului*.

– Din top. magh. *Nyerges* < *nyerges* ‘ca o șa, în formă de șa’.

NET'ERU „loc neted, mare, deschis sus pe deal; se ara. E pe limita cu Cacova” [*] (Ocolișel). At.: 1814 *La Nyetyerú* (SzTA 66).

NÚCII „loc arător. O fost plantație domnească de nuci” [*] (Iara, Valea Agrișului).

– Din *nuc* (pl. *nuci*).

O

OÁRDA [uárda] „vărv. O fost loc arător” [*] (Ocolișel).

OÁȘU [uášu] „deal rotund” I, „guguleu așa sus, înalt” III, „deal, movilă mare” IV (Borzești). At.: 1737 *La vás* [sic!] (SzTA 55).

V. și *După Oaș*.

– Formă redusă din *Oášu* [ouášu] (< *oáš* [ouáš] ‘curătură, loc defrișat’) în fonetică sintactică, când era precedat de un cuvânt terminat în *-a*. De ex.: *La Oáš* [la ouáš] > *La Oaș* [la uáš].

OBÁRȘA „groapă, fund de pârâu” II, „o fundoaie” [*] (Ocolișel).

– Din *obárșă*, var. a lui *obárșie*.

OBÁRȘA „o groapă; o fost arătoare” I (Surduc). At.: 1761/1808 *In obresie*, *In Oborsie*, *In Obursie* (SzTA 94).

OBÁRȘA „pantă; se coboară în Pârâu Porcărețului” III, „ii ca o râpă la vale” [*] (Valea Vadului).

OBÁRȘIA „teren arabil pe-o groapă” I (Săcel).

OCOLIȘÉL, ung. *Kisoklos*, *Felsőoklos*, pop. *Ocolișél* [ocolișál], sat, com. Iara CJ. At.: 1449 *poss. Kysaklos*, 1490 *Felsew-Aklos*, 1496 *Kys Aklos*, 1504 *Kysoklos*, *Kyszokolcz*, 1516 *Kysaclos*, 1517 *Kysaklos*, 1733 *Kis-Oklos*, 1760–1762 *Kis Aklos* (Suci II 8), 1786 *Okelisu Mik* (Răduțiu Nume 414), 1824 *Okolisel*, 1854 *Kis-Oklos*, *Ocolișál* (Suci II 8).

V. și *Valea Ocolișelului*.

– *Ocolișél* e dim. de la *Ocoliș* AB, sat vecin.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 171 de locuitori, toți români. Ei își zic

ocolișenii [ocolișánéj] (sg. *ocolișenél*) și sunt agricultori.

OGRÁDA „pământ mare, loc mai mult” I, „era ca o ogradă frumoasă; o fost îngrădită” [**] (Agriș).

– Din *ográdă* ‘loc îngrădit’.

OGRÁDEA parte de sat (Cacova Ierii).

– Din *ograde*, variantă a lui *ográdă* (v. supra).

OGRÁDEA „o groapă mai largă; de acolo începe pășunatul” I, „loc așezat, arabil și fânaț” II (Săcel).

OGRĂZÉLELE „cot su pădure” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *la ogretzele*, *la Ogritzele*, *In Agretzele* (SzTA 93).

– Din *ográzeá* (pl. *ográzéle*), dim. de la *ográdă*.

OGRĂZILE „poieni, fânaț printre păduri” I (Buru).

– Din *ográdă* (v. supra).

OLĂRÎȘTE [uălărîșt'e] „de aici ducea olarii pământ de oale” I (Iara), „de acolo cară pământ și acum la Iara care mai fac oale” I (Valea Agrișului).

– Din **olărîște* ‘loc de unde se ia pământ pentru făcut oale’.

ORZEIÉȘTII v. *Orzeștii*.

ORZÉȘTII [orzășt'i] [*, **] sau *Orzeiștii* [orzăișt'i] I grup de case (Muntele Băișorii).

V. și *Groapa Orzeștilor*, *Steuina Orzeștilor*.

– Din n. grup *orzeiști* < *Orzei*, n. fam. Forma *Orzești* a rezultat din *Orzeiști*, prin contragere.

ORZIȘORU [uărzișóru] „poieniță pe lângă Pârâu Honcilor” I (Plopi).

– Din *orzișór* ‘pantă erbacee din familia gramineelor, cu floarea în formă de spic, care crește prin fânețe’ (DLR).

ORZIȘTEA [uărzișt'a] „loc arător” I (Lungești).

V. și *Cărarea Orziștii, Dâlma Orziștii, Izvoru Orziștii, Pârâu Orziștii, Pârțoluțu Orziștii*.

– Din *orziște* ‘loc, câmp care este sau a fost semănat cu orz’ (DLR).

ORZIȘTEA „poiană; cândva o semănat acolo orz” III (Muntele Bocului).

ORZIȘTEA „teren arabil, hat cu Căcova [Ierii]” I (Ocolișel). At.: 1814 *La Vorzistye* (SzTA 66).

OȘÉLU v. *Aoșelu*.

OVESÍILE „teren arabil; graniță cu hotarul satului Runc [AB]” I (Ocolișel). At.: 1814 *La Oveszi* (SzTA 66).

V. și *Pârâu Ovesiilor*.

– Din **ovesie* (pl. **ovesii*) ‘loc, câmp care este sau a fost semănat cu ovăz’, un derivat de la *ovăș* (var. a lui *ovăz*) + suf. *-ie*. Alte derivate similare sunt **cherpenie* (< **cărpenie*), *cireșie*, **mestecănie*, *stejărie* (v. Loșonți-Vlad VH 38, s. v. *Cherpinu*), *frăsinie* (corect: **frăsinie*) (TTRT–Sălaj 133).

P

PĂDINA „față frumoasă” II, „poiană frumoasă” [*] (Cerc).

V. și *Părău Padinii*.

– Din *pădină* ‘terasă, platou’.

PĂDINA „e un pic de loc oblu” IV, terasă (Muntele Băișorii).

PĂDINA „pădină deasupra în deal, loc drept pe deal” I, „pădinuță înt-on vârv de deal” II (Muntele Bocului).

PĂDINA „loc mai drept pe sub pădure” I (Muntele Cacovei).

PĂDINA „e o pădină pe deal” I, „platou frumos pe un vârv de deal deasupra satului” III (Muntele Filii).

PĂDINA BONDORÉSII „platou; o fost steuină” IV, „pădină, loc mai drept” [*] (Muntele Bocului). – Vezi *Bondoreasa*.

PĂDINA ILÉNII „un pic de loc mai drept” [*] (Muntele Filii), „loc mai pădinos. Ileana și-o făcut acolo o colibă” III, „rât frumos” [***] (Muntele Săcelului). – *Ileănă*, n. fam. (Cacova Ierii, Valea Ierii) sau n. f.

PĂDINA URZICĂRULUI „pădină în mijlocul Urzicarului” I, „platou” III (Măgura Ierii). – Vezi *Urzicarul*.

PĂDINA VĂRĂTICĂLULUI „loc frumos, pădină” I (Măgura Ierii). – Vezi *Vărățicelu*.

PĂDINA VĂCÊȘTILO „pădină cu câteva case” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Văcêștii*.

PĂDINILE „bucată [de loc] mai oablă” III (Surduc).

PĂDUCÉII „acolo-i cam gropos. Și amu sânt mulți păducei acolo” I, „văioagă” III (Cacova Ierii).

V. și *Dealul Păduceilor, Valea Păduceilor*.

– Din *păducel* (pl. *păducéi*), numele arbustului.

PĂDUCÉII „loc pe deal. E un fel de lemn ce face poame mărunte, păducele” I (Muntele Băișorii).

PĂDÚREA BESÉRICII „e pășunat, nu-i pădure” I (Agriș).

V. și *După Pădure, Între Păduri, Moara de Pădure, Su Pădure*.

– Din *pădure*.

PĂDÚREA BESÉRICII „pădure” I (Făgetu Ierii).

PĂDÚREA BESÉRICII pădure (Muntele Băișorii).

PĂDÚREA BESÉRICII „loc arător” I, „o fost pădure a besericii” II (Săcel).

PĂDÚREA BESÉRICII pădure (Surduc). At.: 1761/1808 *Intra padure Beszeritsi* (SzTA 95).

PĂDÚREA BICĂLĂTULUI „pădure; o folosit-o Bicălatu” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Bicălat*.

PĂDÚREA BISÉRICII „groapă cu o fântână, vâgăună; pășunat” II (Băișoara).

PĂDÚREA BISÉRICII „pădure” I (Buru).

PĂDÚREA BISÉRICII „o fost a bisericii” I, „pădure, plantație” III (Măgura Ierii).

PĂDÚREA BLEĂNTULUI „e în Capu Dosului” I (Buru). – *Bleănt*, n. fam. (DFNFR).

PĂDUREA BOLDĂȘULUI „pădure și pășunat” [*] (Băișoara). – Vezi *Colțu Boldășului*.

PĂDUREA CHÊȘERII [pădurea kêsêri] „pădurice” [*] (Surduc). – Cf. n. fam. magh. *Keserű* (Kázmér RMCsSz 586).

PĂDUREA CIONCULUI „pădure” II, [*] (Lungești). – *Cioncu*, por.

PĂDUREA CIREBÊȘTILOR „pădure. A fost a cirebeștilor” III (Muntele Cacovei). – Vezi *Cirebești*.

PĂDUREA LUI BĂLĂȘ „pădurice” [*] (Agris). – Vezi *Înt-a lui Bălăș*.

PĂDUREA LUI BÔRZA „pădure” II (Buru). – *Bôrza*, n. fam.

PĂDUREA LUI IOĂNI „acuma-i defrișată, scoasă” I, „o fost pădure, acuma-i pășunat” [*] (Valea Agrișului). – Vezi *Tabla lui Ioani*.

PĂDUREA LUI LĂZĂR „pădure” [*] (Valea Vadului). – *Lăzăr*, n. pers.

PĂDUREA LUI MUREȘĂN pădure (Măgura Ierii). – *Mureșan*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara, Ocolișel etc.).

PĂDUREA LUI SÊICA „pădure. O fost a lui Seica din Trascău [azi Rimetea AB]” I (Lungești). – *Sêica* [= magh. *Szöke*], n. fam. (PACJ 242, 258).

PĂDUREA LUI SÊLEȘ „pădure slabă. Era a unui grof” [*] (Valea Vadului). – *Sêleș* [= magh. *Széles*], n. fam. (DNFR, PACJ 242–243, 257).

PĂDUREA MÁRE „o fost pădure mare; acum îi pădure slabă, lăstăriș” I, „un fel de tufări” II (Iara). – Din adj. *măre*.

PĂDURE MÍCĂ „o fost pădure; mai sânt ceva acății” [*] (Iara).

PĂDUREA NEĂGRĂ pădure (Muntele Bocolui). – Din adj. *neăgră*.

PĂDUREA PÎȚULUI „pădure, graniță cu [satul] Ocoliș [AB]” [*] (Ocolișel). – Vezi *Dălma Pîțului*.

PĂDUREA PÓPII „pădure. A fost a popii” [*] (Băișoara). – Din *pópă*.

PĂDUREA PÓPII „pădure stâncoasă” I (Buru). – Vezi *Popa*.

PĂDUREA SÁTULUI „pădure pe-o față” I (Buru). – Din *sat*.

PĂDUREA TÍȘII [pădurea t'isî] pădure (Valea Vadului). – Din *tisă*.

PĂDUREA TRĂSCĂII pădure de brad (Măgura Ierii). – Vezi *Trăscaia*.

PĂDUREA TÚRZII „a fost pădure, acum e tăiată; pășune” I (Buru). – *Túrda*, municipiu CJ.

PĂDUREA ÚLMILOR v. *Ulmii*.

PĂHÚII „acolo o fost mai demult goroni” II, „pădure rară” III, „o fost pădure și-o fost lăsat câte un goron așa unde și unde” [*] (Făgetu Ierii).

V. și *Su Păhui*.

– Din *păhúi* (pl. *păhúi*), „sămânțer [= semincer]” [*], ‘copac (mai ales stejar) mare, gros’.

PĂMÂNTU BÚLII I, II sau **Pământu lui Búlea** I „loc împădurit. A fost poiană” I (Buru). – *Búlea*, n. fam.

V. și *Su Pământuri*.

– Din *pământ* (pl. *pământuri*).

PĂMÂNTU LUI BÚLEA v. *Pământu Bulii*.

PĂMÂNTU MIÉRU „este on fel de pământ suroi” II, „e on pietriș ca minereul” [****], „îi pământ mieu, on fel de stâncă albăstruie” [****] (Muntele Săcelului). – Din adj. *miéru* ‘mieriu’.

PĂMÂNTU STERP „o fost arător oarecând” I, „loc în pădure; acolo stau vitele vara” II, „rât, o vatră mare pe-o dălmă” IV (Surduc). – Din adj. *sterp*.

PĂRĂIELE păraie (Buru).

V. și *Cruciile Păraielor, Între Păraie*.

– Din *părău* (pl. *părăie*), var. a lui *părău*.

PĂRĂIELE „poiană; sânt izvoare multe” IV (Muntele Băișorii).

PĂRĂU „părău; vine în Valea Ierii” II (Băișoara).

V. și *Creii Părăului, Gura Părăului, Peste Părău*.

PĂRĂU ÁGRELOR [*], [**] (Iara) sau **Părău Ágrilor** [*] (Făgetu Ierii) părău (Iara, Făgetu Ierii). At.: 1805 *La Reten Agrilor* [sic!], „*La Reteu* [!] *Agrilor*” (SzTA 18). – Vezi *Ágrele*.

PĂRĂU ÁGRILOR v. *Părău Ágrelor*.

PĂRĂU ALCÉRULUI v. *Părău Arcerului*.

PĂRĂU ALMÁȘULUI „izvorăște din Nérghes, de la Cacova Ierii, și se varsă în Valea Ierii” [*] (Iara). Probabil că în documentele referitoare la Cacova Ierii acesta apare numit **Valea Almașului**: 1761/1808 „*A Jára felé valo Fordulora: Linge vale Almasuluj* (SzTA 30), 1834 *Vale Almásuluj* (ibid. 33). – Vezi *Almașu*.

PĂRĂU ARCÉRULUI [**] sau **Părău Alcérului** [*] părău (Cacova Ierii). – Vezi *Arceru*.

PĂRĂU ARSÚRII „se varsă în Valea Ursului” II, III (Cerc). – Vezi *Arsura*.

PĂRĂU ARSÚRIILOR părău (Făgetu Ierii). – Vezi *Arsura*.

PĂRĂU BÁDIULUI „se varsă în Părău Trestii” II, III (Cacova Ierii). – Vezi *Bădeștii*.

PĂRĂU BĂLÁNII „părău lângă Dâlma Bălăniei. Se varsă în Valea Ocolişelului” II (Făgetu Ierii). – Vezi *Bălăna*.

PĂRĂU BĂNDĂRÁGHII v. *Părău Bândărăgeștilor*.

PĂRĂU BĂNDĂRÁGEȘTILOR [*] sau **Părău Bândărăghii** [**] „se varsă în Valea Vadului” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Bândărăgeștii*.

PĂRĂU BĂRĂCÍILOR „curge în Valea Ierii” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Bărăciile*.

PĂRĂU BĂRNÉȘTILOR „vine de sub Sfârdol și Bărnești; se varsă în Valea Șoimului” I (Valea Ierii). – Vezi *Bărneștii*.

PĂRĂU BÁRDII „izvorăște de su Hâns” I, IV (Plopi). – Vezi *Dâmbu Bârdii*.

PĂRĂU BÁRȚULUI părău. Se varsă în Arieș (Buru). – Vezi *Cărarea BărȚului*.

PĂRĂU BÉRCHIȘULUI „izvorăște din Borzești și se varsă în Arieș” II (Buru). – Vezi *Berchiș*.

PĂRĂU BESÉRICII părău (Muntele Filii). – Din *beserica*, var. a lui *biserică*.

PĂRĂU BÊȘULUI afluent al Văii Ierii (Muntele Săcelului, Valea Ierii). At.: prima jumătate a sec. al XVIII-lea: *Bes pataka* (SzTA 112), 1760 *Pe Capu Parou Bessuluj* (ibid. 81). – Vezi *Bêșu*.

PĂRĂU BIDIGOIÉȘTILOR v. *Părău lui Bidigoi*.

PĂRĂU BLIDĂRIȚII izvorăște din Vârful Cosorului și se varsă în Valea Vadului (Valea Vadului). At.: 1795 *Gjela Parou Blideritzi* (SzTA 31), 1806 *Parou Blidericzi* (ibid. 32), 1837 *Lá Parou Blideretzi*, 1838 *La pereu Blideritzi* (ibid. 33). – Vezi *Blidărița*.

PĂRĂU BOBOLÓCULUI părău; „se varsă în Ierța” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dâmbu Bobolocului*.

PĂRĂU BÓBULUI „izvorăște de la Bobu” III și se varsă în Valea Ierii (Valea Ierii). – Vezi *Bóbu* (Loșonți-Vlad VH 30).

PĂRĂU BOCÁNII „e adâncit, împădurit” I (Ocolişel). – *Bocána*, sprn. < *bocánă* ‘femeie din cătunul Boc’.

PĂRĂU BÓCULUI izvorăște din Groapa Șesului și se varsă în Valea Bocolui (Muntele Bocolui). – Vezi *Bocu*.

PĂRĂU BÓDII „se varsă în Arieș” [*] (Ocolişel). – Vezi *Bodea*.

PĂRĂU BODRÓGII [părău bodróji] „se varsă în Ierța” II, „poate o fost cineva aici de i-o zis Bodroage” III (Muntele Băișorii). – Vezi *La Bodroagea*.

PĂRĂU BOLDĂȘULUI „se varsă în Valea Ierții” II (Băișoara). – Vezi *Colțu Boldășului*.

PĂRĂU BÓNTII „se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – *Bóntea*, n. fam. (Valea Ierii).

PĂRĂU BRĂDULUI „izvorăște de la o fântână și se varsă în Valea Agrișului” III (Măgura Ierii). At.: 1751 „*La Porobradului* [!]”, *Lă Porobradul*, în *Paro Bradului*, *Lă Paréó Pradului* [!] (SzTA 92). – Vezi *Bradul Lung*.

PĂRĂU BRUSTURÉILOR izvorăște de la Brusturei și se varsă în Valea Bocului (Muntele Filii). – Vezi *Brustureii*.

PĂRĂU BÚRULUI „izvorăște din Dealu Burului și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *Buru* (Loșonți-Vlad VH 32).

PĂRĂU CĂCOVII „viroagă” II, „vine din Cacova și se varsă în Valea Ierii” [*] (Iara). – Vezi *Cacova Ierii*.

PĂRĂU CĂILOR „părău ce se varsă în Ierța” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Calu de Piatră*.

PĂRĂU CĂLULUI părău care împreună cu alt părău formează Valea Calului (Cerc). At.: 1760 „*La Pároo Cöluij* [!]” (SzTA 81). – Vezi *Dealul Calului*.

PĂRĂU CĂPRII „părăuș” II, „izvorăște din Dealul Calului și se varsă în Valea Calului” [**] (Cerc). – Din *căpră*. Cf. și *Capră*, n. fam. (Iara, Săcel).

PĂRĂU CĂPRII „e câtă Făgetu Ierii. Se varsă în Valea Ierii” [*] (Iara). – Vezi *Coastea Caprii*.

PĂRĂU CĂPRII „cure [= curge] în Valea Ocolîșelului” I (Ocolîșel).

PĂRĂU CĂRELOR „se varsă în Valea Ierii. Era drum de umblau oamenii cu carele” III (Săcel). – Din *car* (pl. *căre*).

PĂRĂU CĂRPINILOR părău ce izvorăște din Groapa Sârbilor și se varsă în Valea Ierii (Săcel). – Vezi *Cărpini*.

PĂRĂU CĂCĂCII „izvorăște de la Ograde și se varsă în Valea Ierii” III (Săcel). – *Căcăcea*, por.

PĂRĂU CĂCIULII „e pe Fața Văii Vadului; se varsă în Valea Vadului” [***] (Muntele Băișorii). – *Căciulă*, por.

PĂRĂU CĂLĂMĂRULUI I sau **Părău Călimărului** [*] „când is vremi grele, vine turbat” I, vine dinspre Borzești și se varsă în Arieș (Buru). – Cf. *Călămar*, n. fam. (DNFR).

PĂRĂU CĂLÉȘTILOR „părău pe lângă Răturile Căleștilor” II, „izvorăște de sub Ghergheleu și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Dâmbu Căleștilor*.

PĂRĂU CĂLIMĂRULUI v. *Părău Călimărului*.

PĂRĂU CĂMĂRĂȘULUI „izvorăște de la Plopi și se varsă în Părău Caprii” II (Iara). – Vezi *Coastea Cămărășului*.

PĂRĂU CĂPÓSULUI „izvorăște de la Fântâna Căposului” II (Muntele Săcelului). – *Căpôsu*, por.

PĂRĂU CĂPRĂRÉȚII „se varsă în Valea Ierii” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Căprărețele*.

PĂRĂU CĂRBUNĂRII afluent al Văii Ierii (Muntele Săcelului). – Vezi *Cărbunarea*.

PĂRĂU CĂRBUNĂRII „vine de la Cărbunarea; se varsă în Părău Mare” IV (Surduc).

PĂRĂU CĂRBUNĂRIILOR părău (Ocolîșel). – Vezi *Cărbunările*.

PĂRĂU CĂRPINÉNILOR „curge în Valea lui Mămăligă” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Cărpinenii*.

PĂRĂU CĂȚĂNELULUI „părău. Curge prin Cățânel și se varsă în Părău Porcărețului” III (Valea Vadului). – Vezi *Cățânelu*.

PĂRĂU CĂTELII „izvorăște de la Vârva Cătelii și se varsă în Valea Calului” III (Cerc). – Vezi *Căteia*.

PĂRĂU CERCÉZULUI afluent al Văii Ocolişelului (Ocolişel). – *Cercézu*, probabil variantă, rezultată prin asimilarea $\hat{e} - i > \hat{e} - \hat{e}$, a lui *Certézu* < *certéz* ‘loc defrișat prin descoprirea copacilor, tăietură’. Vezi E. Janitssek, *Apelativul și toponimul certez*, în LR, XXVII, 1978, nr. 3, p. 253–258; Homorodean SLT 93, 195–196.

PĂRĂU CÉRCULUI izvorăște de la Rogoaze [loc în hotarul localității Lunca Largă AB] și se varsă în Valea Vadului (Muntele Cacovei). At.: 1806, 1834 *Parou Cserkulujnál* (SzTA 32). – Vezi *Cerc*.

PĂRĂU CETĂȚII „izvorăște di la Știubei și curge în Valea Vadului” I (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea: *Pészte Páro Csáetzyi, Lá Páro Csáetzi, La Parro Csáetzi* (SzTA 31), 1806 „*melly bé szál a' Parou Csetátyáig*” (ibid. 32), 1834 *parou Csetetzi* (ibid. 33) etc. – Vezi *Cetatea*.

PĂRĂU CETĂȚII „izvorăște de la Piatra Lungă și se varsă în Valea Ierii” I, „trece pe lângă Cetate” [**] (Săcel).

PĂRĂU CHIOREÁNULUI [*] sau **Părău lui Chireán** III „se varsă în Valea Ierii” [*] (Valea Ierii). – *Chioreánu*, n. fam. (v. Loșonți-Vlad VH 135).

PĂRĂU CIÓRII [părăuú éóri] „vine de la Sălașu Bătrân în Valea Sălășeilor” I (Muntele Săcelului). – Vezi *Ciora*.

PĂRĂU CIRÉBII „se varsă în Ierța” [*] (Băișoara). – *Cirebea*, n. fam. (Cacova Ierii, Muntele Băișorii, Muntele Bocului, Muntele Cacovei etc.).

PĂRĂU CIURGĂULUI „izvorăște de la Șesuri și se varsă în Valea Ierii” [*] (Băișoara). – Vezi *Ciurgău*.

PĂRĂU CIURII părău care se varsă în Valea Ierii (Muntele Săcelului, Valea Ierii). – *Ciurea*, n. fam. (DNFR, PACJ 83).

PĂRĂU CLÍNULUI se varsă în Valea Crinților (Muntele Băișorii). – Vezi *Clinu*.

PĂRĂU CLÓȘTHI „părău mare; mere [= merge] până-n Valea Bocului” III (Muntele Filii). – *Cloșcă*, n. fam. (DNFR, PACJ 84) sau por.

PĂRĂU COBORĂȘULUI „vine pe on loc pietros, rău” II, „se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – Vezi *Coborășu*.

PĂRĂU CÓCINII „izvorăște dinspre Muntele Băișorii și se varsă în Ierța” II (Băișoara). – Vezi *Cocina*.

PĂRĂU CÓLȚILOR v. *Părău Colțului*.

PĂRĂU CÓLȚULUI I, III sau **Părău Cólților** II „izvorăște din Dealu Calului” I, „se varsă în Valea Ursului” III (Cerc). – Vezi *Colțu*.

PĂRĂU CÓNII izvorăște din Cona și se varsă în Valea Calului (Cerc). – Vezi *Cona*.

PĂRĂU CÓRII „se varsă în Valea Ierii” I (Valea Ierii). – *Cora*, n. fam. (Ocoliş AB, Vidolm AB etc.; PACJ 88).

PĂRĂU CÓRNIOR „izvorăște de la Fântâna Rece” [*] (Ocolişel). – Vezi *Cornii*.

PĂRĂU COROBÉȚULUI „se varsă în Ierța” (Muntele Băișorii). – *Corobéțu*, por.

PĂRĂU COSÓRULUI izvorăște de la Fântânile Cosorului și se varsă în Valea Vadului (Valea Vadului). At.: 1806 *a holott foj le a' Koszoruluj Pataka, Parou Koszoruluj* (SzTA 32). – Vezi *Cosoru*.

PĂRĂU COTOLÁNILOR „izvorăște de sub Dobrin și se varsă în Valea Șoimului” I (Valea Ierii). – *Cotoláni*, por.

PĂRĂU COȚOFÉIULUI „izvorăște din Dealu Burului și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *La Coțofeiu*.

PĂRĂU CRĂCIUNESII „se varsă în Valea Ierii” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Crăciuneasa*.

PĂRĂU CRÉLULUI pârâu (Ocolișel) – Vezi *Crelu*.

PĂRĂU CRÉNCII „se varsă în Valea Vadului” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Crucea Crencii*.

PĂRĂU CREȚEȘTILOR „vine din Dealul Murgului și se varsă în Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Crețeștii*.

PĂRĂU CRÎNȚILOR [****], Vălea Clîntului I, Vălea Crîntilor IV sau Vălea Crîntului [*****] „incepe de su poala muntelui. De la Lunca Iancului în jos se numește Valea Râtului” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Crînții*.

PĂRĂU CRÚCII affluent al Văii Calului (Cerc). At.: 1760 la *Paró Krutsi* (SzTA 86). – Vezi *Crucea*.

PĂRĂU CRÚCILOR pârâu (Măgura Ierii). At.: 1824 *Peszte Pereu Krutsilor* (SzTA 92).

PĂRĂU CÚCULUI „pârâu mare; izvorăște de la Fântâna Florilor” II (Lungești). – Din n. fam. *Cuc* (DNFR, PACJ 97), atestat în satul vecin Făgetu Ierii la 1747 (*Kuk Szimion*: SzTA 56).

PĂRĂU CURÁT „îi pârâu curat, frumos” I, „ne desparte de surducani” II (Făgetu Ierii). – Din adj. *curát*.

PĂRĂU CUSTÚRII „izvorăște din Custura și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *Custura*.

PĂRĂU DĂMINÉȘTILOR [părău dămîinést'ilor] „se varsă în Ierța” [*] (Băișoara). – Din n. grup *dămîinești* < *dămîenești* < *Dămián* [dămnán] = *Damián*.

PĂRĂU DÁMBULUI „se varsă la Lunca Iancului în Valea Râtului” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dambu*.

PĂRĂU DÁMBÚȚULUI pârâu. „Se varsă în Valea Suvuleștilor” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Dambuțu*.

PĂRĂU DEÁLULUI „se varsă în Valea Ierii” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *Dealul*.

PĂRĂU DE MÍLJOC I, II, [*] sau **Părâu din Mîljoc** III se varsă în Valea Ocolișelului” II (Făgetu Ierii). – Din *mîljoc*, var. a lui *mîljoc*.

PĂRĂU DI LA GROPIȚE I, [*] sau **Părâu Gropițelor** [*] pârâu (Mașca). – Vezi *Gropițele*.

PĂRĂU DI LA MOÁRA BÚMBULUI pârâu (Buru). – Vezi *Moara Bumbului*.

PĂRĂU DIN MÍLJOC v. *Părâu de Mîljoc*.

PĂRĂU DOBRÍNULUI v. *Valea Dobrinului*.

PĂRĂU DÓSULUI pârâu ce curge prin sat (Măgura Ierii). – Vezi *Dosu*.

PĂRĂU DÓSURILO pârâu „în Dosuri. Coboară la Măgura Ierii” [*] (Borzești). – Vezi *Dosurile*.

PĂRĂU DRĂGÁNULUI II, III sau **Părâu lui Drăgán** [*] „izvorăște de su Ghergheleu și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Drăganu*.

PĂRĂU DROGOMÁNULUI III (Giuglea-Țara TMA 214 dau: *Părâu Dragomanului*) „izvorăște de la Fântâna Drogomanului și se varsă în Valea Ierii” III (Săcel). – Vezi *Fântâna Drogomanului*.

PĂRĂU DUMITRÉSII „izvorăște de sub culmea Dumitreasa și se varsă în Valea Șoimului” I (Valea Ierii). – Vezi *Dumitreasa*.

PĂRĂU DÚȘII I, II (Giuglea-Țara TMA 214 dau greșit: *Părâu Ducii*) „izvorăște din Dușa și se varsă în Valea Liții” I (Băișoara). – Vezi *Dușa*.

PĂRĂU FĂGETÉLULUI [părău făjețălului] I, [părău făjățălului] II „izvorăște de la o fântână și se varsă în Valea Ierii” I (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *In Páro Fagjetzeluluj, a' Fagjetzeluluj nevű patak* (SzTA 31). – Vezi *Făgețelu*.

PĂRĂU FĂNTÁNELELO pârâu (Muntele Săcelului). – Vezi *Fântânelele*.

PĂRĂU FĂNTÂNII BÚNE „se varsă în Părâu Cărbunării” III (Surduc). – Vezi *Fântâna Bună*.

PĂRĂU FECÊȘTILOR I sau **Părau Fécii** [părău fēki] [*] „coboară în sat, în Valea Ocolişelului” I (Ocolişel). – Vezi *Fecēștii*.

PĂRĂU FÉCHII v. *Părau Fecēștilor*.

PĂRĂU FELÊȘTILOR „părau ce izvorăște de la dricul [= mijlocul] coastii; se varsă în lertă” I (Muntele Băişorii). – Vezi *Fața Fecēștilor*.

PĂRĂU FEREDÉULUI „izvorăște din Ferede” I (Valea Vadului). At.: 1799 *gyin peren* [sic!]; *Feregyeuluj* (SzTA 31). – Vezi *Ferede*.

PĂRĂU FLÓRII izvorăște din Laita și se varsă în Valea Vadului „Florea era din Cacova” I (Valea Vadului). At.: 1761/1808 *Lá páro Flori la Priszlop* (SzTA 30). – Vezi *Dálma Florii*.

PĂRĂU FRÁŠINULUI „vine de la on izvor de sub on frasin; se pierde în pământ” I (Mașca). – Vezi *Frasinu*.

PĂRĂU FRÁŠINULUI „se unește cu Părau Beșului” II (Valea Ierii).

PĂRĂU GÁIȚII „izvorăște din Fața Văceștilor și se varsă în Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Gaița*.

PĂRĂU GÁTULUI „vine din deal și se varsă în Valea Ierii, unde o fost gatul pentru Firezu Văjeștilor” II (Valea Ierii). – Din *gat* ‘dig, zăgaz’.

PĂRĂU GĂBRIÉNI izvorăște de la Fântâna Găbrienii (Valea Ierii). – Vezi *Găbriana*.

PĂRĂU GĂGILÊȘTILOR „se varsă în Valea Vadului” [**] (Muntele Băişorii). – Vezi *Găgileștii*.

PĂRĂU GĂNÊȘTILOR se varsă în Valea Vadului (Muntelui Băişorii). – Vezi *La Gănești*.

PĂRĂU GĂUNÓSULUI părau (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *In Paro Gonuszuluj* [sic!] (SzTA 31). – Vezi *Găunos*.

PĂRĂU GÁLII se varsă în Valea Ocolişelului (Ocolişel). – Vezi *Gălea*.

PĂRĂU GÁRDII [părău gîrd'i] „părau sec, numa din ploii. Se varsă în Părau Cacovii” I

(Mașca). – Cf. n. fam. *Gârda* (DNFR, PACJ 125).

PĂRĂU GHÉBII [părău d'ēbi] „părau care se varsă în Valea Vadului” (Valea Vadului). – Vezi *Gheba*.

PĂRĂU GHERGHELEULUI „se varsă în Valea Negrii” II (Valea Ierii). – Vezi *Ghergheleu*.

PĂRĂU GOIÊȘTILOR părau (Muntele Săcelului). – Din n. grup *goiēști* < *Góia*, n. fam. (Valea Ierii).

PĂRĂU GÓȘII „părau mare” I, „vine pe mijlocul Goșii” [*] (Mașca). – Vezi *Goșa*.

PĂRĂU GRÉCULUI izvorăște de la Mașca și se varsă în Valea Ierii (Băişoara, Mașca). – *Grec*, n. fam.

PĂRĂU GROPIȚELOR v. *Părau di la Gropițe*.

PĂRĂU GŪȘILOR „e lângă hotarul Surducului” I, „e un părau mai mult sec; se varsă în Valea Ierii” III (Măgura Ierii). – Vezi *Gușata*.

PĂRĂU HALÁIELO „se varsă în Jgheburoasa; sânt adăpători pentru vite, halaie” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Halaiele*.

PĂRĂU HĂMĂRÁGULUI izvorăște din Hămărag și se varsă în Valea Ierii (Iara). – Vezi *Hămăragu*.

PĂRĂU HĂȚĂGÓII izvorăște din Hățăgoaia și se varsă în Valea Calului (Cerc). – Vezi *Hățăgoaia*.

PĂRĂU HÁRTOÁPELOR [*] sau **Părau Vártoápelor** III „se varsă în Valea Șoimului” III (Valea Ierii). – Vezi *Hărtoapele*.

PĂRĂU HÍJULUI „vine din Vârnu Hîjului și se unește cu Părau Stăni” I (Surduc). Vezi *Hîju*.

PĂRĂU HODOBĂNII „părau; vine de la Hodobană și se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – Vezi *Hodobana*.

PĂRĂU HÓNCHII MARI „îi pe-o hoancă mare” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Hoanca Mare* (Hășdate CJ, sat vecin cu Valea Ierii: Loșonți-Vlad VH 66).

PĂRĂU HÓNCHILOR „vine de la Honci” I (Plopi). – Vezi *Honciile*.

PĂRĂU HÓNDRII „se varsă în Valea Mărișenilor” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Hóndrea*.

PĂRĂU HOTÁRULUI „izvorăște de la Bouriște”, despărțind „proprietățile particulare” de „fondul forestier” III (Cerc). – Din *hotár*.

PĂRĂU HOTÁRULUI „izvorăște de la Bouriște”, despărțind „proprietățile particulare” de „fondul forestier” III (Cerc). – Din *hotár*.

PĂRĂU HÚDII izvorăște din hotarul satului Făgetu Ierii și se varsă în Valea Ocolişelului (Ocolişel). – Vezi *Huda*.

PĂRĂU HUDURÓIULUI afluent al Văii Ierii (Muntele Săcelului). – Vezi *Huduroiu*.

PĂRĂU HÚLPII II, [*] sau **Păráu VúlpII** III izvorăște din Ghergheleu și se varsă în Valea Ierii (Valea Ierii). – Vezi *Hulpile*.

PĂRĂU HÚLPILOR părau între hotarele satelor Cacova Ierii și Mașca (Cacova Ierii, Mașca). – Vezi *Hulpile*.

PĂRĂU-I LÁITE III, **Păráu-i Láitii** [*] sau **Păráu Láitii** [*] „vine de la Laita” III, „se varsă în Valea Vadului” [*] (Valea Vadului). At.: 1834 *parou Lajtye* (SzTA 32). – Vezi *Laita*.

PĂRĂU-I LÁITHI v. *Păráu-i Láite*.

PĂRĂU-I MÁGURÁ I, [**], **Păráu-i MáгурII** I, II, **Păráu MáгурII** III, [*], [V] sau **Păráu Biséricii** I–III, [*, [***], [R] „izvorăște aproape din vârful Ghergheleu și trece pe lângă biserică până în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Mágura Ierii*.

PĂRĂU-I MÁGURII v. *Păráu-i Máгурă*.

PĂRĂU IÉPII MARI „vine din lapa Mare și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *Iapa Mare*.

PĂRĂU IÉPII MICI „izvorăște din lapa Mică, din poiană, și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Iapa Mică*.

PĂRĂU ILENÉSTILOR părau; se varsă în Părau Trestii. „Acolo o avut avere multă Ilenestii” III (Cacova Ierii). – Din n. grup *ilenésti* < *Ileánă*, n. fam.

PĂRĂU ÍTULUI „izvorăște de la Fântâna Rece” I, „se varsă în Valea Ocolişelului” [*] (Ocolişel). – Vezi *La Itu*.

PĂRĂU IÚGHII părau (Măgura Ierii). – *Iúga*, n. fam. (Băișoara, Iara).

PĂRĂU IZVORÉLELOR „se varsă în Valea Suvuleștilor” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Izvorelele*.

PĂRĂU IZVÓRULUI „părau mare; se varsă în Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Izvoru*.

PĂRĂU ÎNTREIÉRII I (Cerc), III (Valea Ierii) sau **Păráu Întriérii** II, III (Cerc) izvorăște din Întreiere/Întriere și se varsă în Valea Calului (Cerc, Valea Ierii). – Vezi *Întreierea*.

PĂRĂU ÎNTRIÉRII v. *Păráu Întriérii*.

PĂRĂU JNEÁPÂNULUI I, II, [*] (Muntele Bocului) sau **Jneápănu** I (Muntele Filii) izvorăște din mlaștină și se varsă în Valea Huzii (Muntele Bocului, Muntele Filii). – Din *jneápăn*.

PĂRĂU LÁITHI v. *Păráu-i Láite*.

PĂRĂU LÁII „părau ce vine de la Fântâna Găbrienii” I și se varsă în Valea Ierii (Muntele Băișorii). – Cf. *Laia*, n. fam. (PACJ), *La(i)e*, hip. < *Nicolae*.

PĂRĂU LINDÍCULUI afluent al Văii Ierii (Valea Ierii). Conform relatărilor informatorilor, o ingineră tânără de la Ocolul Silvic a încercat să modifice această denumire, înlocuind-o, pe harta de lucru, cu **Păráu Lindului**. – Vezi *Dâmbu Lindicului*.

PĂRĂU LÍNDULUI v. *Păráu Lindicului*.

PĂRĂU LÍTHI v. *Valea Liții*.

PĂRĂU LUI BIDIGÓI III sau **Părău Bidigoiștilor** [*], „părău. Se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *La Bidigoi*.

PĂRĂU LUI BOZDÓG „vine de su Nămaș până-n Valea Ursului. Bozdog o fost un cioban” II (Cerc). – *Bozdog*, n. fam. (DNFR, PACJ 63).

PĂRĂU LUI CÁTI afluent al Văii Ierții. „Cati era din Făgetu Ierii” II (Băișoara). – *Cáti* [cáti], por. (menționată și de Luca *Băișoara* 148).

PĂRĂU LUI CHÍFOR „vine de sub Lespezi și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – *Chífor*, n. fam. (DNFR, PACJ 77).

PĂRĂU LUI CHIOREÁN v. *Părău Chioreanului*.

PĂRĂU LUI CIOÁCI [părău lui cōđi] „se varsă în Părău Sălășeșelor” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Groapa lui Cioaci*.

PĂRĂU LUI CÍNOȘ „se varsă în Ierța. *Cinoș* are urmași. O locuit la Baie” II (Băișoara). – *Cinoș*, n. fam. Poate fi por. (se întâlnește ca nume dat boilor sau vacilor) sau n. fam. magh. *Csinos* (Kázmér RMCsSz 247).

PĂRĂU LUI COCÓȘ „părăiaș; se varsă în Valea Ierii” I, „Cocoș o lucrat pe acolo la exploatarea forestieră” III (Valea Ierii). – *Cocóș*, n. fam. (Poșaga de Jos AB, DNFR, PACJ 85).

PĂRĂU LUI DÁRLÁN „izvorăște de la Fântâna lui Dărlan” [**] și „se varsă în Valea Calului” III (Cerc). – *Dărlán*, por.

PĂRĂU LUI DÓBRE „se varsă în Valea Ierii lângă locul unde o fost casa lui Dobre” II (Plopi). – *Dobre*, n. fam. „A fost din Albac” II.

PĂRĂU LUI DRĂGÁN v. *Părău Drăganului*.

PĂRĂU LUI FILIMÓN [părău lui șilimón] părău ce se varsă în Valea Vadului (Muntele Băișorii, Muntele Cacovei). At.: 1828 *Lá Parouluj Siliman* [sic!], *Lá Parouluj Silimon* (SzTA 57). – *Filimón*, pren. atestat în Muntele Băișorii la 1895 (*Mureșan Filimon*: Luca *Băișoara* 155).

PĂRĂU LUI FÍLIP „se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – *Filip*, pren.

PĂRĂU LUI GÁVRILĂ A CIÚCIULUI „o părăuță care vine de sub Târnăcută” I, „pe părău o fost o casă” IV (Plopi). – *Găvrilă a Ciúciului*, sprn.

PĂRĂU LUI GHÉRGHEL „izvorăște din pășunat și se varsă în Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – Vezi *Colțu lui Gherghel*.

PĂRĂU LUI HOÁLMIC se varsă în Valea Calului (Cerc). – *Hoálmic*, por.

PĂRĂU LUI IURGÁU I, [*] „izvorăște din Știubei și se varsă în Valea Ierii” I (Băișoara). – Giuglea-Tăra TMA 214 dau forma **Părău lui Urgău**, pentru „*Urgău*, n. pers.”, trimițând la „ung. *üreg* ‘bârlag, vizuină, scorbură’”. *Iurgău* e numele zidarului italian care a construit peste acest părău *Podu lui Iurgău* (v. Luca *Băișoara* 142).

PĂRĂU LUI LAL izvorăște de la Rovină și se varsă în Valea Ierii (Săcel). – *Lal*, n. fam. (DNFR).

PĂRĂU LUI LEPEDÉU „vine din deal și se varsă în Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – *Lepedéu*, por.

PĂRĂU LUI NICULÍCI „părău ce se varsă în Valea Vadului lângă Dălma lui Niculici” I (Muntele Cacovei). – Vezi *La Niculici*.

PĂRĂU LUI OȚĚL „vine de la Oțelești [= cătun în hotarul localității Răcătau CJ, sat vecin]; se varsă în Valea Calului” II (Cerc). – *Oțel*, por. E și n. fam. (DNFR, PACJ 200).

PĂRĂU LUI PANTILIMÓN „trece pe lângă casa lui Pantilimon și se varsă în Valea Ierții” II (Băișoara). – *Pantilimón*, n. pers.

PĂRĂU LUI PÁVEN părău (Cerc). – *Páven*, n. fam. (Valea Ierii).

PĂRĂU LUI POPÉI v. *Părău Popeiului*.

PĂRĂU LUI ȘÁNDOR „izvorăște de la Rădoaia și se varsă în Valea Ierii” I (Iara). – *Șándor*, n. fam. (Valea Ierii, PACJ 258), magh. *Sándor* (ibid.: 241) sau pren.

PĂRĂU LUI URGĂU v. *Părău lui Iurgău*.

PĂRĂU LUI VASILE „izvorăște dintr-o hoancă dinspre Dealul Calului” II și „se varsă în Valea Calului” III (Cerc). – *Vasile*, pren.

PĂRĂU LUI VÂRTÂN părău (Muntele Băișorii). – *Vărtân*, n. fam.

PĂRĂU LUI VISALÓN părău (Muntele Băișorii). – *Visalón*, pren.

PĂRĂU LÚNCII se varsă în Valea Ierii (Cacova Ierii). – *Vezi Lunca*.

PĂRĂU LÚPILOI [părău lúpt'ilor] „e în pășunatul Rovina. Se varsă în Părău Gropițelor” [*] (Mașca). At.: 1807 *Linge parou Liptyilor* [sic!] (SzTA 32). – Din *lup* (pl. *lupi*).

PĂRĂU LUPÓII „se varsă în Părău Mare” IV (Surduc). – *Vezi Lupoia*.

PĂRĂU LÚPULUI izvorăște de la Șesuri și se varsă în Valea Ierii (Băișoara). – *Lup*, *Lupu*, n. fam. (Agris, Borzești, Surduc) sau *lup*.

PĂRĂU LÚPULUI „izvorăște din Zăpode” II, „se varsă în Valea Ocolișelului” [*] (Ocolișel).

PĂRĂU MÁNGII părău (Cacova Ierii). – *Vezi La Manga*.

PĂRĂU MÁRCULUI „cure în Valea Ocolișelului” I (Ocolișel). – *Márc(u)*, n. fam.

PĂRĂU MÁRE „îi cel mai lung părău de pe coasta asta” III, „se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – Din adj. *măre*.

PĂRĂU MÁRE se varsă în Valea Sălășelelor (Muntele Săcelului).

PĂRĂU MÁRE se formează din Părău Hijului, Părău Stânii și Părău Rugilor și se varsă în Valea Ierii (Surduc).

PĂRĂU MÁGURII v. *Părău Bisericii*.

PĂRĂU MÁGURII „mere [= merge] din hotarul nost prin Măgură [= Măgura Ierii] în jos” III (Borzești) și „se varsă în Valea Ierii” IV (Surduc). – *Vezi Măgura Ierii*.

PĂRĂU MÁGURII (Valea Ierii) v. *Părău Bisericii*.

PĂRĂU MÁRÍII „se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – *Mărie*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara, Măgura Ierii).

PĂRĂU MÁRÚTULUI părău (Valea Ierii). – *Vezi La Măruțu*.

PĂRĂU MÁTEȘEȘTILOR „vine din Coasta Măteșeștilor și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – *Vezi Măteșeștii*.

PĂRĂU MÁNZÁTULUI „se formează din Poiana Mânzatului și se varsă în Vale” III (Borzești). – *Vezi Dosu Mânzatului*.

PĂRĂU MEGHÉȘULUI v. *Părău Meghieșului*.

PĂRĂU MEGHIÉȘULUI I sau **Părău Meghieșului** II „părău care se varsă în Valea Ierii” II (Iara). At.: 1737 *Az Medgjes patak mellett* (SzTA 14), 1761/1808 *Édgy felől a Medgyes pataka* (ibid. 15). – *Vezi Meghieșu*.

PĂRĂU MÉII se varsă în Valea Ierii (Mașca). – *Vezi Meia*.

PĂRĂU MESTEÁCĂNULUI „vine de su Ghergheleu; se varsă în Valea Ierii; sânt mulți mestecini acolo” II (Valea Ierii). – *Vezi Mestecenii*.

PĂRĂU MICÚDII părău (Ocolișel). – *Vezi Micudea*.

PĂRĂU MÍCULUI „izvorăște di cătă Borzești” [*] (Buru). – *Míc*, n. fam. (Borzești).

PĂRĂU MIÉRCII [părău mńérçi] „coboară în sat” IV (Muntele Băișorii). – *Vezi Dălma Miercii*.

PĂRĂU MLĂCII II, [***], (Giuglea-Țara TMA 214) sau **Părău Mlăcilor** I, [**] „izvorăște dintr-o groapă mai mică cu mai multe izvoare” II, „se varsă în Valea Ierii” [**] (Muntele Săcelului). – *Vezi Mlacile*.

PĂRĂU MLĂCILOR v. *Părău Mlacii*.

PĂRĂU MÓNULUI „părău care trece pe lângă casa lui Monu” I (Valea Ierii). – *Mónu*, hip. (< *Filimón*).

PĂRĂU MÓRII părau (Moara de Pădure). – *Vezi Moara de Pădure*.

PĂRĂU MOTORĂȘTILO „vine de la Motorăști și se vară în Galbăna” III (Valea Ierii). – *Vezi Motorăștii*.

PĂRĂU MUIÉRILOR „vine, de la Nergheș, de sus” II, și „se vară în Ierța” [*] (Băișoara). – Din *muiere* (pl. *muiéri*).

PĂRĂU MUNCÉLULUI izvorăște din Muncel și se vară în Valea Ierii (Muntele Săcelului, Valea Ierii). – *Vezi Muncelu*.

PĂRĂU MUNȚIȘÓRULUI „curge pe lângă Munțișor și se vară în Valea Șoimului” III (Valea Ierii). – *Vezi Munțișoru*.

PĂRĂU MUȘUROÁIELO „se scurge în Valea Negrii” II (Valea Ierii). – *Vezi Mușuroaiele*.

PĂRĂU MÚTULUI „se vară în Valea Vadului” I, „proprietarul o fost mut” [***] (Muntele Băișorii). – *Mútu*, sprn.

PĂRĂU NÁDOȘULUI „părău mare ce vine de la [satul] Pietroasa; se vară în Arieș” II (Buru). – *Vezi Nadoșu*.

PĂRĂU NĀSLĂDÉLULUI „se vară în Valea Scorșului” [*] (Muntele Bocului). – *Vezi Năslădelu*.

PĂRĂU NÉGRU izvorăște de su Șesu Cald și se vară în Valea Ierii (Muntele Băișorii, Valea Ierii). – Din adj. *négru*.

PĂRĂU NÉRGHEȘULUI [părău nêrgheșului] „vine din Nergheș și se vară în Ierța” [*] (Băișoara). – *Vezi Nergheșu*.

PĂRĂU NUȚÉȘTILO I, **Părău Unuțéștilor** II „o părauță” I, „se vară în Valea Finișelului” II (Plopi). – Din n. grup *nuțéști* (< n. fam. *Nuț(u)*: Muntele Băișorii, Muntele Cacovei, Surduc) sau *onuțéști* (< *o)nuț* (hip. de la *Ionuț* sau dim. de la *Onea*, n. fam.: Băișoara, Iara).

Forma *Unuțéști* se poate explica din *Onuțéști*, prin asimilarea lui *o* la *u*.

PĂRĂU OÁNCII „vine de la Iapa lui Toti și se vară în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – *Oáncea*, n. pers. Cf. sprn. „Ilie a Oancii” III.

PĂRĂU OÁNII [părău uáni] desparte hotarele localităților Cacova Ierii și Mașca. Se vară în Valea Ierii (Cacova Ierii, Mașca). At.: 1806 „și pune [= până] la Parou Vonyi” (SzTA 32). – *Vezi Fața Oanii*.

PĂRĂU ÓII izvorăște din Dealu Calului și se vară în Valea Ursului (Cerc). – Din *oáie* sau n. pers. *Oaie*.

PĂRĂU ORZÍȘTII „izvorăște de la Fântâna Crelului; se vară în Râu [= Arieș]” II (Lungești). – *Vezi Orziștea*.

PĂRĂU OVESÍLO „se vară în Părău Marcului” [*] (Ocolișel). – *Vezi Ovesiile*.

PĂRĂU PÁDINII se vară în Valea Huzii (Muntele Bocului). – *Vezi Padina*.

PĂRĂU PÁLTINULUI „izvorăște de la Fântâna de Munte; se vară în Valea Bocului” IV (Muntele Filii). – Din *páltin*.

PĂRĂU PÁLTINULUI „izvorăște din Fundoia Paltinului” I (Valea Vadului).

PĂRĂU PÁȘCULUI „se formează de la Hij de sus din deal” I, „se vară în Arieș” [*] (Lungești). – *Pașc(u)*, n. fam. (Muntele Săcelului, Săcel, PACJ 203 etc.).

PĂRĂU PÁRULUI curge de la Șipot (Făgetu Ierii). – *Vezi Păru din Drum*.

PĂRĂU PÉTCULUI părau ce curge din Tău Petcului și se vară în Valea Ierii (Borzești). – *Vezi Dosu Petcului*.

PĂRĂU PETRÚȚII „se vară Valea Vadului” I (Muntele Cacovei). – *Petrúța*, dim. de la *Pétre*.

PĂRĂU PICIORĂGULUI „izvorăște de sub Piatra Groșilor și se vară în Rățoiu” I (Valea Ierii). – *Vezi Picioragu*.

PĂRĂU PINZERII izvorăște de la Pinzerie și se varsă în Valea Ierii (Valea Ierii). – Vezi *Pinzeria*.

PĂRĂU PIPIRIGĂRIILOR pârâu (Valea Ierii).

PĂRĂU PITIRICILOR [părău pitiricilor] „părăuș; vine în Valea Calului” II (Cerc). – Vezi *Dambu Pitiricilor*.

PĂRĂU PÎȚULUI „e lângă Stână” I (Ocolişel). – Vezi *Dălma Pițului*.

PĂRĂU PLEȘTELOR III, [**] sau **Părău Pleștii** [*], (Giuglea-Țara TMA 215) „se varsă în Valea Ierii” [*] (Muntele Filii). – Vezi *Pleștele*.

PĂRĂU PLEȘȚII v. *Părău Pleștelor*.

PĂRĂU PLOMÂNII afluent al Văii Ierii (Muntele Săcelului). – Vezi *Plomâna*.

PĂRĂU PLOPĂNILOR „vine din munte, unde o lucrat plopanii, și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Plopanii*.

PĂRĂU PLÔPULUI „curge de la Oncești, din hotarul Ocolişului [AB] și se varsă în Valea Ocolişului. Acolo o fost pădure de plop” I (Ocolişel). – Vezi *Plopi*.

PĂRĂU POCÓRNII „izvorăște chiar de lângă casa unui bătrân, Pocornea; se varsă în Valea Calului” III (Cerc). – *Pocórnea*, por.

PĂRĂU PÔDURIILOR pârâu (Valea Ierii). – Vezi *Podurile*.

PĂRĂU POIÉNII „se varsă în Valea Vadului” [***] (Muntele Băişorii). – Vezi *Poiana*.

PĂRĂU POIÉNII „pârâu lângă Poiana” I (Ocolişel).

PĂRĂU POJĂRULUI „pârâu. Se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Pojaru*.

PĂRĂU POPÉIULUI II sau **Părău lui Popéi** [**], „aici o stat on om, Popei” II, „curge în Ierța” [*] (Muntele Băişorii). – *Popei*, n. fam.

atestat în 1751 în satul apropiat Ocoliş (*Popéi György* [= Popei Gheorghe]: SzTA 9). V. și DNFR, PACJ 219.

PĂRĂU POPÉȚULUI afluent al Văii Calului (Cerc). – Vezi *Popéțu*.

PĂRĂU PÓPII „se varsă în Valea Vadului” IV (Muntele Băişorii). – Vezi *Popa*.

PĂRĂU PÓPII „curge din Dealu Ierii” I, „se varsă în Valea Ocolişelului” [*] (Ocolişel).

PĂRĂU PÓPII izvorăște de sub Gherghelu și se varsă în Valea Ierii (Valea Ierii).

PĂRĂU PORCĂRÉIILOR pârâu (Borzești). – Vezi *Porcăreii*.

PĂRĂU PORCĂRÉȚULUI „izvorăște de su Laita” I și „se varsă în Valea Vadului” [*] (Valea Vadului). At.: 1834 *parou Purkuretzilor*, *parou Porkuretzuluț*, *Parou Parkuretzii* (SzTA 32). – Vezi *Porcărețu*.

PĂRĂU PRELÚCIILOR „îi lângă Preluci” I (Ocolişel). – Vezi *Prelucile*.

PĂRĂU PRÉVEȚILOR „se varsă în Ierța” II (Băişoara). – Vezi *Preveții*.

PĂRĂU PRÍZLOPULUI „izvorăște de sub Prizlop (v. Loșonți-Vlad VH 95) și cade în Valea Feneșelului” IV (Plopi).

PĂRĂU PRÚNILOR „se varsă în Valea Ierii” II (Plopi). – Vezi *Prunii*.

PĂRĂU PUȘÉRDII [părău pușérd'i] I, III, IV „se formează de la Piatra Mare și se varsă în Valea Liții” III (Săcel). Luca *Băişoara* 151 îl dă în forma *Părăul Pușérdii*. – După [**], *Pușérdea* e por. Plecând de la fonetismul [părău pușérd'i], care nu se confirmă, Giuglea-Țara TMA 215 dau *Părău Pucerdii*, raportând determinantul la *Bucerdea*, numele a două sate din AB. În localitate *é* se păstrează.

PĂRĂU RĂCHÍTELOR „izvorăște de la Răchite” I, și „se varsă în Valea Ierii” III (Săcel). – Vezi *Răchitele*.

PĂRĂU RĂDĂCINIILOR afluent al Văii Ocolişelului (Ocolişel). – Vezi *Rădăcinile*.

PĂRĂU RĂDĂCINILO „părâu rău, cu stânci” III, „numa rădăcini și colți is pe unde vine” [*] (Valea Ierii).

PĂRĂU RĂTUNZÉLULUI „părâu” III, „izvorăște de la Rätunzel” [*] (Făgetu Ierii). – Vezi *Rätunzelu*.

PĂRĂU RĂU „părâu rău, adânc; prăpastie” I (Iara). At.: 1803 „*Lă Peren Reyvo* [!]” (SzTA 18). – Din adj. *rău*.

PĂRĂU RĂULUI „se varsă în Valea Gerii. *Rău* avea acolo stâna” IV (Muntele Băișorii). – *Rău*, por.

PĂRĂU RÂNSÓRULUI „izvorăște de la Rânșor” III și „se varsă în Valea Vadului” [*] (Valea Vadului). – Vezi *Rânșoru*.

PĂRĂU RĂTULUI „vine de la un rât” [*], „se varsă în Valea Calului” [**] (Cerc). – Vezi *Rātu*.

PĂRĂU RÉCE „părâu cu apă rece; se varsă în lertă” II (Muntele Băișorii). – Din adj. *réce*.

PĂRĂU RÉCE „se varsă în Valea Sălășelelor” II (Muntele Săcelului).

PĂRĂU RÉCE „vine pe Fața Grindeului” I și „se varsă în Bondureasa” III (Valea Ierii).

PĂRĂU RENDEȘOÁIE v. *Părâu Rendeșoaii*.

PĂRĂU RENDEȘOÁII I, II sau **Părâu Rendeșoái** I „e sec, are apă când plouă” II (Buru). – *Rendeșoái*, sprn. < *Rendeș*, n. fam. (PACJ 229).

PĂRĂU RIMÉTHI „se formează din hotarul satului Runc și se varsă în Valea Ocolîșelului” [*] (Ocolîșel). – Vezi *Rimetea*.

PĂRĂU ROGOÁZELOR „părâu mai larg. Se varsă în Valea Ierii” I (Băișoara). – Vezi *Rogozele*.

PĂRĂU ROMONÉSHI affluent al Văii Ocolîșelului (Ocolîșel). – Vezi *Romoneasa*.

PĂRĂU ROȘÉLII părâu (Muntele Bocului). – Vezi *Roșeala*.

PĂRĂU RÓȘU „îi cu apă roșioaie” [*] (Muntele Filii). – Din adj. *róșu*.

PĂRĂU ROTÁRULUI „se trage de prin izvoare, ploii; se varsă în Valea Ocolîșelului” I (Făgetu Ierii). – Din *rotár* sau *Rotart(u)*, n. fam. (DNFR; PACJ 233).

PĂRĂU RÓVINII „se varsă în Părâu di la Gropițe” [*] (Mașca). – Vezi *Rovina*.

PĂRĂU RÚGILOR „izvorăște de la Fântâna Rugilor și se varsă în Părâu Mare” III (Surduc). – Vezi *Rugii*.

PĂRĂU RÚNCULUI „izvorăște de la nește fântâni și mere [= merge] spre Măgură [= Măgura Ierii]” I (Borzești). – Vezi *Runcu*.

PĂRĂU SÁTULUI „părâu cu sălcii. De aici se formează Valea Agrișului” [*] (Agriș). – Din *sat*.

PĂRĂU SÁTULUI curge prin sat și se varsă în Valea Ierii (Făgetu Ierii).

PĂRĂU SÁTULUI „merge din sat în Valea Caselor” III (Săcel).

PĂRĂU SÁVULUI „se varsă în Valea Calului” [*] (Cerc). – Vezi *Dámbu Savului*.

PĂRĂU SÁLÁȘULUI părâu (Muntele Săcelului). – Vezi *Sálașu Bătrân*.

PĂRĂU SÁLĂMÁZDRELOR I sau **Părâu Sălămázdrîi** II „părâu; e în graniță cu pădurea orașului Turda. O fost sălămázdre” I, „izvorăște din Loapoș și se scurge în Arieș” II (Buru). – Din *sălămázdră* (pl. *sălămázdre*) ‘salamandră’. Pentru arie, v. ALRR–Trans. IV h 520.

PĂRĂU SÁLĂMÁZDRII v. *Părâu Sălămázdrelor*.

PĂRĂU SÁLĂȘÉLELOR v. *Valea Sălășelelor*.

PĂRĂU SCUFUNDÓS „părâu mai adânc. Se varsă în Părâu Gropițelor” [*] (Mașca). – Din adj. *scufundós*.

PĂRĂU SCURTULUI „izvorăște din pășunat și se varsă în Valea Jgheburasii” I (Muntele Cacovei). At.: 1857 *Pereu Szkurtuluj* (SzTA 33). – *Scúrt(u)*, n. fam. (Valea Ierii, PACJ 242).

PĂRĂU SEC „părâu prin pădure, între Dâlma Poienii și Dâlma Dosurilor” I, „curge spre Măgură [= Măgura Ierii]” III (Borzești). – Din adj. *sec*.

PĂRĂU SEC „o groapă cu pădure” III (Făgetu Ierii).

PĂRĂU SECĂRII „vine de sus din Secarea” IV (Borzești). – Vezi *Secarea*.

PĂRĂU SECĂTÚRII izvorăște de la Secătură și se varsă în Valea Ierii (Valea Ierii). – Vezi *Secătura*.

PĂRĂU SEGHENETÉULUI părâu (Iara). – Vezi *Segheneteu*.

PĂRĂU SFÁRDOLULUI „vine de la Sfárdol și se varsă în Galbăna” I (Valea Ierii). – Vezi *Sfárdolu*.

PĂRĂU SPÁLÁTORII I, [*], [**] sau Spălătoarea III, [*] „izvorăște de pe coaste și se varsă în Valea Calului” I, „părâu care trece printre niște stânci și mereu vin vinituri [= viituri] pe el” III (Cerc). – Din *spălătoarea*.

PĂRĂU SPÉRLII v. *Sperla*.

PĂRĂU SPOIÉLELOR părâu cu spoială. „Se varsă în Valea Huzii” I (Muntele Bocului). – Vezi *Spoielele*.

PĂRĂU STÁURILOR părâu ce merge spre Buru (Borzești). – Vezi *Staur-Coteș*.

PĂRĂU STÁNÁII se formează de la Stânaia și se varsă în Valea Agrișului (Măgura Ierii). – Vezi *Stânaia*.

PĂRĂU STÁNII „se unește cu Părâu Hijului și formează Părâu Mare” I (Surduc). Vezi *Stâna*.

PĂRĂU STÁNII BĂTRÁNE „se varsă în Vale, la Roșeală” III (Muntele Săcelului). – Vezi *Stâna Bătrână*.

PĂRĂU STEUÍNII „părâu în muntele [= pășunea] Agrișului” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *Steuina*.

PĂRĂU STRÁMB „izvorăște de sub Ghergheleu și se varsă în Valea Ierii. Are cotituri multe” I, „îi lung și tot în cotituri mere [= merge]” [*] (Valea Ierii). – Din adj. *strámb*.

PĂRĂU SURDÚCULUI „părâu sec. Când ploaie, merge apa în Valea Caselor” III (Măgura Ierii). – Vezi *Surduc*.

PĂRĂU ȘCHIÓPULUI „izvorăște din dealul Întriere și se varsă în Valea Ursului” I (Cerc). – *Șchiópu*, por.

PĂRĂU ȘESURÉLELOR „izvorăște de la Văicoaia. Ne desparte de [hotarul satului] Bicălat” II (Lungești). – Vezi *Șesurelele*.

PĂRĂU ȘESURILOR „izvorăște din Șesuri” I (Băișoara). – Vezi *Șesurile*.

PĂRĂU ȘINDÍLII afluent al Văii Ierii (Valea Ierii). – Din *șindilă*, var. a lui *șindrilă*. Pentru aria din Transilvania, v. ALRR–Trans. III MN pș. 28/706).

PĂRĂU ȘÍPOTULUI „se varsă în Părâu-i Laitii” [*] (Valea Vadului). At.: 1802 *Lá Lájtá in Parou Sipotuluj* (SzTA 31). – Vezi *Șipotu*.

PĂRĂU ȘÍPOŢÉLELOR se varsă în Valea Ierii (Muntele Filii). – Vezi *Șipoțelele*.

PĂRĂU ȘOÁPRILOR „vine de pe coaste în Valea Calului” III (Cerc). – Din *șópru* (pl. *șóapre*) ‘șopron’.

PĂRĂU ȘOLCÚŢII „e în Fața Gerii. Se varsă în Valea Gerii” II (Muntele Băișorii). – *Șolcúța*, dim. de la *Șólca*, n. fam.

PĂRĂU ȘOPÁRLII „izvorăște de sub Dealu Șopárlui și se varsă în Valea Feneșelului” IV (Plopi). – Vezi *Șopárla*.

PĂRĂU ȘOȘÓLII „se varsă în Valea Ursului. O avut un bătrân, Șoșolea, stână aici” III (Cerc). – *Șoșólea*, por.

PĂRĂU ȘTÉZII coboară pe lângă Fața Ștezii și se varsă în Valea Ierii (Surduc). – Vezi *Șteaza lui Hșqpc*.

PĂRĂU ȘTIUBÉILOR I, [**] „se formează de la Știubei și se varsă în Părâu Meghieșului” I (Iara). – Vezi *Știubeiu* (Iara).

PĂRĂU ȘTIUBÉIULUI se varsă în Valea Calului (Cerc).

PĂRĂU ȘUTÊNII [părău șut'êni] „se varsă în Valea Vadului” IV (Muntele Băișorii). – Din *șuteână* 'femeie (originară) din Șutu CJ'.

PĂRĂU TĂRNIȚII „se formează de su Tarniță și se varsă în Valea Ierii” II (Valea Ierii). – Vezi *Tarnița*.

PĂRĂU TĂRNICIÓRII se varsă în Arieș (Buru). – Vezi *Tărnicioara*.

PĂRĂU TĂRNICÚȚII se varsă în Valea Calului (Cerc). – Vezi *Tărnicuța*.

PĂRĂU TĂULUI se formează de sub Tarniță și se varsă în Valea Șoimului (Cerc, Valea Ierii). – Vezi *Tău*.

PĂRĂU T'ÉNI „se varsă în Părâu Satului” [*] (Agrîș). – „*T'énia* era o bătrână” [*].

PĂRĂU TÓCULUI „pornește de la Fântâna Tocului” II (Muntele Săcelului). – *Tócu*, por.

PĂRĂU TOGÁTULUI „vine di la Seneghetu” [***] (Iara). – Vezi *Togatu*.

PĂRĂU TOMNÁTICULUI „părâu mic, slab” III, „vine de la Tomnaticu” [*] (Valea Ierii). At.: 1760 *In Paro Tomnátýe* [sic!] (SzTA 80). – Vezi *Tomnaticu*.

PĂRĂU TOPÍLELOR „izvorăște de la Topili” III (Cerc). – Vezi *Topilile*.

PĂRĂU TRÉSTII [părău trésti] „izvorăște de pe Dealu Boceștilor și se varsă în Valea Ocolișelului” I (Ocolișel). At.: 1804 *La Paro Freszii* [sic!], 1805 *La Peréu Trestin nevű helyen*, *La Pereu Trestii*, 1814 *La Pareu Treszti* (SzTA 66). – Vezi *Trestea*.

PĂRĂU TULNIȘÓRULUI „izvorăște din coastă și se varsă în Părâu Iepii Mici” III (Valea Ierii). – Vezi *Tulnișoru*.

PĂRĂU TĂRÁIEIELOR părâu ce se formează de la Tăraiele Dobrinului (Valea Ierii). – Vezi *Tăraiele Dobrinului*.

PĂRĂU ȚIGÁNILOR „o răpă care pleacă în jos pe lângă țigani din Vale” I (Săcel). – Din *țigán* (pl. *țigáni*).

PĂRĂU ȚÓNȚII v. *Părâu Țonțoaie*.

PĂRĂU ȚONȚOÁIE I sau **Părâu Țónții** [*] „vine dintr-o gârlă; se varsă în Ierța” [*] (Muntele Băișorii). – *Țonțoaie*, sprn. < *Țonț(e)a*, por.

PĂRĂU ȚÓPULUI părâu (Muntele Băișorii). – Vezi *Dălma Țopului*.

PĂRĂU UNUTÉȘȚILOR v. *Părâu Nuțేశților*.

PĂRĂU USÓIULUI se formează de la Fântâna Ușoiului și se varsă în Valea Ierii (Măgura Ierii). – Vezi *Ușoiu*.

PĂRĂU USÓIULUI afluent al Văii Ocolișelului (Ocolișel). At.: 1803 *perou oszoluhj* (SzTA 66).

PĂRĂU ÚRSULUI „e la Vărvu Ursului. Mere [= merge] la Măgura Ierii” [*] (Borzești). – Vezi *După Ursu*.

PĂRĂU URZICÁRULUI „vine de su Stâna Urzicarului și se varsă în Rățoiu Mare” III (Valea Ierii). – Vezi *Urzicaru*.

PĂRĂU VĂCĂRÉȚULUI afluent al Arieșului (Lungești). – Vezi *Văcărețu*.

PĂRĂU VĂRÁTICULUI „se formează de la fântâni din Văratice și se varsă în Valea Ierii” III (Măgura Ierii). – Vezi *Văraticu*.

PĂRĂU VĂRTICÉLULUI v. *Părâu Vărticelului*.

PĂRĂU VĂNÁTULUI „izvorăște di su Muntele Mare și se varsă în Rățoiu Mare” III (Valea Ierii). – Vezi *Vânătu*.

PĂRĂU VĂRTOÁPELOR v. *Părâu Hărtoapelor*.

PĂRĂU VÂRTOPÊNILOR „izvorăște aproape de Vârtopeni și se varsă în Bondureasa” III (Valea Ierii). – Vezi *Vârtopenii*.

PĂRĂU VÂRTOPULUI „se varsă în Valea Vadului” I (Valea Vadului). – Vezi *Vârtopu*.

PĂRĂU VERDEȚII „se varsă în Părau Sălășelelor” II (Muntele Săcelului). – Vezi *Verdeța*.

PĂRĂU VERTICÉLULUI I, III, [*] sau **Părau Vărticélului** (Giuglea-Țăra TMA 215) „părau rău” I, care „se varsă în Valea Ierii” III (Săcel). – Probabil din **Vărticel* (prin sincoparea lui *ă*), un diminutiv de la *Văratice*.

PĂRĂU VÓICII părau. „Se varsă în Valea Mămăligii” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Voica*.

PĂRĂU VŪLPPI v. *Părau Hulpii*.

PĂRĂU ZĂPÓDII „părau ce se varsă în Valea Vadului” I, „e pe Fața Văii Vadului” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Zăpodea*.

PĂRĂU ZĂPÓDII (alt loc) „se varsă în Ierța” I (Muntele Băișorii).

PĂRĂU ZĂPÓDII „izvorăște din Fața-i Laite” I (Valea Vadului).

PĂRĂU ZĂVOÁRELOR „se varsă în Valea Sălășelelor” I (Muntele Săcelului). – Vezi *Zăvoarele*.

PĂRĂU ZĂVOÁRELOR „izvorăște din Nêrghes și vine spre Mașca; loc adânc și plin de tufișuri” II, „se varsă în Valea Ierii” [*] (Băișoara).

PĂRĂU ZÉZII „păraiaș. Izvorăște de sub Vârtopeni” I (Valea Ierii). – Vezi *Zezea*.

PĂRĂU ZGÁRLII se formează de la Zgârlă și „mere [= merge] spre Săcel” II (Muntele Bocuului), vărsându-se „în Valea Huzii” [*] (Muntele Săcelului). – Vezi *Zgârla*.

PĂRĂU ZGLÁMÂNULUI „se varsă în Vale” [*] (Borzești). – Vezi *Zglămenele*.

PĂRĂUȚA „un fel de părau, da-i sec” II, „când ploaie, se scurge în Valea Agrișului” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Lă Paroutze* (SZTA 92), 1824 *Lă Pereutze* (ibid. 93). – Din *părăuță*, formă de feminin refăcută din *părăuțe*, pl. lui *părăuț*, care e un dim. al lui *părau*.

PĂRINCÎȘTEA „loc mai întins, arabil, pe lângă sat” I, „loc drept” II, „platou frumos” III (Săcel).

V. și *Cornu Părinchiștii*.

– Din **părinchiște* ‘teren cultivat cu parinc’, un derivat, cu suf. -*iște*, de la *parinc*, *paring*, *parâng* = *părâng* ‘numele a două plante erbacee din familia gramineelor: a) dughie; b) mei’ (DEX).

PĂRU DIN DRUM „păr pădureț” [**] (Buru). – Vezi *Drumu Albonii*.

V. și *La Păru Sfârșii, Părau Părului, Pântre Peri/Între Peri*.

– Din *păr* (pl. *perî*).

PĂȘCOÁIA CU DÓSU v. *Pășcoile*.

PĂȘCOÁIA CU RÁTU v. *Pășcoile*.

PĂȘCÓILE „îi o pantă de fânaș; s-ompadurit” III, „îs două gropi: Pășcoáia cu Dósu și Pășcoáia cu Rátu” [*] (Valea Vadului). At.: 1834 *Paskaja* (SZTA 32).

– Pl. lui *Pășcoáie*, sprm. < *Pășca*, n. fam.

PĂTULÁȘU „părauț” IV, „părau mic ce coboară în Valea Ierii” [*] (Muntele Băișorii).

– Din *pătulăș*, dim. al lui *pătul* (v. DLR).

PĂTÚLU „loc costos, frământat” I, „loc arător, pe-o coastă” VI (Agriș).

V. și *Groapa Pătulului/În Groapă la Pătul*.

– Din *pătul* ‘postament improvizat din lemne, din crengi etc., așezat direct pe pământ sau, rar, pe țărui scunzi, pe care se clădește un stog sau o clăie (pentru a le feri de umezeală); podină’ (DLR).

PĂTÚLU „loc mai drept pe coastă, ca un fel de vatră. Au fost ceva case acolo” [*] (Cerc).

PĂTÚLU „loc arător” I, „coaste printre păduri” II, „groapă” III (Muntele Filii).

PĂTULU „poiană, loc de fânat” I, „loc înclinat puțin. Îi multă tufă [= alun] în el” [*] (Plopi).

PĂULEĂSA „berc lângă Arieș” II (Buru).

– Din adj. fem. *păuleasă* ‘care aparține lui Paul’ sau din sprn. *Păuleasa* < *Paul*, n. fam. (PACJ 204).

PĂCÊȘTII „loc de față” I (Mașca).

– Din n. grup *păcêști* < *Păc*, n. fam. (Băișoara, Iara).

PĂNGĂ DRUM „teren agricol” III (Măgura Ierii). – Vezi *Drumu Albonii*.

– Din prep. *pângă* ‘pe lângă’.

PÂNTRE PERI I, II sau **Între Peri II** a fost pășune cu peri, meri sălbatici. Acum e plantație de pin (Buru). – Vezi *Păru din Drum*.

– Din prep. *pântre*, var. a lui *printre*.

PÂRJOLITURA „pășunat. O fost pădure acolo” I (Agrîș).

– Din *pârlitură* ‘loc (în pădure) ars de foc; pârlitură’ (DLR).

PÂRLITURA LUI DAMIÁN „Damian o pârlit acolo pădure” [*] (Muntele Băișorii). – *Damián* [damján], n. pers.

– Din *pârlitură*.

PÂRTOÁLELE „loc cositor, prelucă” I, „îs doauă poieni” II (Lungești).

V. și *Dălma Pârtoalelor, Gropile Pârtoalelor*.

PÂRTOLUȚU v. *Pârtoluțu Pășcului*.

PÂRTOLUȚU ORZÎȘTII „vătruță, vatră în pădure. Acolo zăcarea vitele” I (Lungești). – Vezi *Orziștea*.

PÂRTOLUȚU PÂȘCULUI I, [*] sau **Pârtoluțu II** „o vatră” I, „loc cât casa, răt mai mic” II, „prelucă” [*] (Lungești). – *Pașc*, n. fam. (Muntele Săcelului, Săcel).

PEÂNĂ LUI STROI II, III, [*], [**] sau **Poiána lui Strói I**, (Giuglea-Țăra TMA 211) „o lăsătură cu o fântână; fânaț” I, „loc frumos” III, „loc drept, pășunat” [*] (Săcel).

– Nu este exclus ca numirea inițială să fi fost *Poiána lui Stroi* (< *poiánă* și *Stroi*, probabil n. pers.), transformată ulterior, prin etimologie populară, sub influența lui *peánă* ‘floare’, curent în zonă, în *Peana lui Stroi*.

PÊNEJA III, [*], neart. [pênejă] I–III, [*], [pêneje] III, IV „dâmb cu teren arabil” III, „loc drept și ceva coaste; e arabil” IV, „loc mai frământat, deluros” [*] (Săcel).

V. și *Coastea Pêneji / Pênejilor, Fântâna di la Pênejă, Groapa Pênejilor*.

Giuglea-Țăra TMA 215 l-au literarizat *Penege* [pênejê], gândindu-se că ar putea fi vorba de „un rezultat al contaminării formelor de plural *pene* cu *ferige* (*ferege*), favorizată și de asemănarea ferigii cu pana”. Ipoteza nu poate fi luată în considerare.

PEPINÉRA „o fost pepineră silvică” I (Iara).

– Din *pepinéră*, var. a lui *pepinieră*.

PERIȘÓRII „pășunat. O fost peri sălbatici” II (Băișoara).

– Din *perișór* (pl. *perișóri*), dim. al lui *păr*.

PÊSTE PĂRÁU „îs gredini ale oamenilor” IV (Borzești). – Vezi *Părău*.

PÊSTE PĂRÁU „parte mare de hotar” III (Surduc). – Vezi *Părău*.

PÊSTE VÁLE teren arabil (Borzești). – Vezi *Valea*.

PÊSTE VÁLEA VÁCHII pășune (Băișoara). – Vezi *Valea Vacii*.

PÊȘTEREA [pêș'tere] „loc drept, frumos” II, „loc spre Mașca” III, „acolo era o mină” [**] (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *In Pestyera* (SzTA 30), 1834 *Pestyera* (ibid. 33).

– Din *pêștere*, var. a lui *pêșteră*.

PEȘTERÉNII „acolo stau oameni, peștereni” II (Cacova Ierii).

– Din sprn. *peșteréni* < *Peșterea*, n. top. (v. supra).

PETROIȘTII parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *petroiști*.

PIĂTRA „loc arător, cu multă piatră” [*] (Mașca).

V. și *Calu de Piatră, Casa de Piatră, La Coliba de Piatră, Colțu Pietri, Crucea de Piatră, Deasupra Pietrii, După Piatră, Fântâna cu Piatră, Fântâna de Piatră, Su Piatră.*

– Din *piatră*.

PIĂTRA „colț” I (Muntele Băișorii). At.: 1760 „és ezen út mellett méggyen mindenütt Lá Piatra mégütközvén itt a kisbányai havassal” (SzTA 81).

PIĂTRA „stâncuță” I, „stâncă” [*], „e o piatră mare acolo câtă Ferța” [**] (Plopi).

PIĂTRA „o piatră mare” II (Valea Ierii).

PIĂTRA ALBĂ „colț mare” II (Cacova Ierii). – Din adj. *alb*.

PIĂTRA ALBĂ „culme, poiană lângă Dobrin” I, „pășunat și pădure; is și ceva pietri” III (Valea Ierii).

PIĂTRA ÁRSĂ „e piatră mare între niște brazii” II, „deal cu piatră” III (Valea Vadului). – Din adj. *ars*, -ă.

PIĂTRA BÉRCII „is pietri în vârvul Dealului Honcilor” I, „colți” IV (Plopi). – *Bércea*, n. fam. (Valea Ierii).

PIĂTRA CÁLULUI „o stâncă mare pe o poiană” I (Muntele Filii). – Din *Calu*, n. fam. (DNFR, PACJ 70) ori *por*., sau *din cal*.

PIĂTRA CÁPRII [pt'átra cápri] „vârv de dâmb” II, „colț sus în pădure” III (Valea Ierii). At.: 1780 *Ptyátra Kapri* (SzTa 102). – *Vezi Părău Caprii* (Cerc).

PIĂTRA CĂTELII „vârf stâncos, grohotișuri” [**] (Cerc). – *Vezi Cățeaua Mare*.

PIĂTRA CIOCÚȘULUI „teren în coaste către Iara, cu o piatră mare în mijloc. O fost proprietatea unui om care era ciocuș” I, „stâncă mare” II (Băișoara). – *Ciocúșu*, por. < *ciocúș* 'sașiu'. Pentru arie, v. ALRR-Trans. I h 48.

PIĂTRA CÓRBULUI „piatră înaltă” I, „e stâncă mare, tăta-i găurită. Acolo stau corbii” III (Săcel). – Din *corb*.

PIĂTRA CÓRNILOI „piatră înaltă tare, înconjurată de pădure în care sânt corni” I (Săcel). – *Vezi Cornii*.

PIĂTRA CRĂCIUNÉSII stâncă (Muntele Săcelului). – *Vezi Crăciuneasa*.

PIĂTRA CRIȘĂNULUI „pantă ușoară” I (Muntele Bocului). – *Crișân*, n. fam.

PIĂTRA DÓSULUI „vârv stâncos” I, „stâncă” II (Buru). – *Vezi Dosu*.

PIĂTRA FÉTELOR „e o stâncă ca un scaun, chiar lângă drum. Hodinea acolo lumea” III (Săcel). – Din *fătă* (pl. *fete*).

PIĂTRĂ GOLĂȘĂ III, (Giuglea-Țâra TMA 215) sau *Piatra Golășului* I, [*] „piatră goală, nu-i vegetație pe ea” III, „stâncă mare” [*] (Săcel). – Din adj. *golăș*, -ă.

PIĂTRA GOLĂȘULUI v. *Piatra Golașă*.

PIĂTRA GRÓȘILOI „îi în hotar cu Bistra [AB]” I (Valea Ierii). – *Vezi Groșii*.

PIĂTRA ÎNCĂLECĂTĂ „is 3–4 pietri pe o culme de deal” III (Valea Ierii). – Din adj. *încălecăt*, -ă.

PIĂTRA LÁTĂ „stâncă ce se vede de departe” I (Cerc). – Din adj. *lat*, -ă.

PIĂTRA LUI BIZĂU I, III sau *Piétrile lui Bizău* (Giuglea-Țâra TMA 215), [*] „piatră mare” I, „bolovan mare, piatră lată, înaltă, stâncă mare” III (Săcel). – *Bizău* [bd'izău], n. fam. (DNFR, PACJ 56).

PIĂTRA LÚNGĂ „e o piatră lungă” II (Borzești). – Din adj. *lung*, -ă.

PIĂTRA LÚNGĂ „e o piatră lungă de vreo 200 m” I (Săcel).

PIĂTRA MÁRE stâncă (Săcel). – Din adj. *măre*.

PIĂTRA MÉII „stâncă de 20–30 m” I (Mașca). – *Vezi Meia*.

PIĂTRA MIHOAIE v. *Piatra Mihoaii*.

PIĂTRA MIHOĂII I, II (Muntele Băişorii), III (Muntele Filii) sau **Piătra Mihoăie I** (Muntele Bocului) „stâncă” I, „colţ mare” II (Muntele Băişorii). – *Mihoăie* [mîhîoje], sprn. Cf. n. fam. *Mihu* (PACJ 175).

PIĂTRA MÎRIȘTII „piatră, colţ” III, „stâncă mare” [*] (Săcel). – Vezi *Miriștea Graului*.

PIĂTRA OĂLII „stâncă” I, II, [*], „o fost în stâncă on fel de gaură” [*] (Buru). – Din *odă*.

PIĂTRA RÚSULUI „piatră” III (Săcel). – *Rúsu*, n. fam. (Băişoara).

PIĂTRA SÁSULUI „colţ mare, stâncă mare” III (Surduc). – *Sas(u)*, n. fam. (Agris, Borzești, Buru, Cacova Ierii, Iara, Măgura Ierii etc.).

PIĂTRA STÁNII „stâncă” I, „colţ” II (Buru). – Vezi *Stâna*.
V. și *Su Piatra Stânii*.

PIĂTRA VÁDULUI „piatră înaltă” I, „coboară militarii pe ea cu funiile; fac exerciții” III (Săcel). – Vezi *Vadu*.

PIĂTRA VÁNĂTĂ „e o stâncă vânăta, verdie” I, „e o piatră vânăta” [*] (Buru). – Vezi *Vântu*.
V. și *După Piatra Vânăta, Su Piatra Vânăta*.

PIĂTRA VÓNII „o dungă cu pădure” I, „stâncă” II, „e piatră” [*] (Buru). – *Vonea*, n. fam. atestat în satele vecine Măgura Ierii (1751 *Bénye Vonya*: SzTA 92) și Surduc (1761/1808 *Csána Vonya*: ibid. 96). De la el s-a format sprn. *Vonoaie* existent în n. top. *La Râpa Vonoaie* (scris: *La Ripa Vonoaje*), nume menționat în 1781/1808 la Cacova Ierii (ibid. 30), azi dispărut.
V. și *După Piatra Vonii, Su Piatra Vonii*.

PICIORÁGU „dâmb mare; pășunat” III (Valea Ierii).
V. și *Părău Picioragului*.
– Din *piciorág*, augmentativ al lui *piciór* (v. infra).

PICIÓRU BĂRĂOII „deal semirotund, coamă între două păraie. Vine de la Bărăoaia până în Zăcatoarea cu Urzicile” II (Buru). – Vezi *Bărăoaia*.

– Din *piciór* (de deal sau de munte) ‘ramificație de deal sau de munte între două văi ori păraie, culme, muchie, spinare’.

PICIÓRU MÁNDRULUI „coamă de deal” II (Valea Ierii). – *Mándru*, n. fam. (PACJ 171, 177).

PICIÓRU VÁCII „versant cu pădure mare de molid” III (Valea Ierii). – Din *vácă*.

PICULÉTELE [pt'iculétele] „ridicături de pământ, mameloane” I, „dealuri ca niște piramide, între noi și iereni” II (Băişoara), „niște movile” I (Iara). At.: 1803 *lá Pikulyetzi*, 1805 *In Pyikusze* [sic!], *In Pyikusze* [sic!] (SzTA 18) etc.

V. și *După Piculeț, Fața Piculețelor, Su Piculețe*.

– Din **piculét* (pl. **piculéte*) ‘deal conic, movilă, vârv de deal’ < **pic* + suf. *-uleț* (Loșonți TRFR 91).

PICULÉȚU [pt'iculéțu] „deal deasupra satului” I, „e ca o creastă, e alungit; ridicătură” II, „dungă de deal” III (Agris).

V. și *După Piculeț*.

PICULÉȚU „dâmb” I, „vârv; deasupra e drept” II (Buru).

PIETRÁRU „îi cu piatră multă, îs pământuri pietroase” I (Agris).

V. și *Groapa Pietrarului*.

– Din *pietrár* ‘porțiune de teren cu multe pietre sau acoperită cu piatră (sfărâmată)’ < lat. *petrarium* ‘loc pietros’ (Loșonți SSE 109).

PIETRÁRU „loc cu stânci și pădure” [*] (Cerc).

PIETRÁRU „vârv de dălmă, numa durai de piatră [‘grohotiș’; v. Loșonți CIE 84]; crește și puțină iarbă” I (Mașca). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *Lá Petrár* (SzTA 31).

PIETRÁRU [pt'etráru] „o fost numa pietri pe el. Amu s-o mai făcut căsi” III, „parte de sat” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *in Pyetrar* (SzTA 94).

PIETRICEĂUA „vârv de deal, loc cam pietros; pășunat” III (Cacova Ierii).

V. și *Calea Pietricelii, Colțu Pietricelii, Râpa Pietricelii*.

– Din *pietriceă*, dim. al lui *piără*.

PIETRICEAUA „loc arător, cam costos” I, „pășune; mai mult pietriș e pe acolo” III (Făgetu Ierii).

PIETRICEAUA „ceva zuraie de piatră” III, „colț sfârmicios, zurai” [*] (Măgura Ierii).

PIETRICEAUA „loc cu pietriș, în pădure” I, „loc mai cu piatră” [*] (Muntele Băișorii). At.: 1737 *In Petricea La Munte* (SzTa 91).

PIETRICEAUA „stâncă” II (Ocolişel).

PIETRICEAUA PÊTCULUI [pêtrișăua pătculi] „loc pietros. O dus [de aici] piatră pentru căși” IV (Borzești). – Vezi *Dosu Petcului*.

PIÊTRILE ALBE pietre alburii (Borzești). – Din adj. *alb*, -ă.

V. și *Dâmbu Pietrilor, Groapa cu Pietrile*.
– Din *piatră* (pl. *pietri*).

PIÊTRILE LUI BIZĂU v. *Piatra lui Bizău*.

PIÊTRILE MĂRUNTE „sânt mulți bolovani, nu prea mari” IV (Muntele Băișorii). – Din adj. *mărunt*, -ă.

PIETRÎȘU „loc pietros, mărunt” I, „îi prundărai” IV, „sânt pietri mărunte” [*] (Muntele Băișorii).

V. și *Coastea Pietrișului*.
– Din *pietriș*.

PIETRÎȘU „loc pietros” I, III (Săcel).

PIETRUCEAUA „o piatră mare” I, „îi o piatră, loc mai pietros” III, „colț mai mare pe-o creastă de deal” IV (Surduc).

– Variantă a lui *Pietricea*.

PINZERIA „versant cu pădure de brad și stâncă mare. Se vorbea că acolo ungurii o ascuns bani” III, „o cotat [= căutat] după aur, sub colții aia” [*] (Valea Ierii).

V. și *Colțu Pinzerii, Pârău Pinzerii*.

– Din **pinzerie*, var. a lui *pinzărie* ‘(învechit, în Trans.) monetărie’ (DLR).

PIROȘCATA „o coaste de la Căpușel; pășune” II (Iara).

– Din top. magh. *Piroskata* < n. pers. *Piros Kata* < *Piros*, n. fam. + *Kata*, hip. de la *Katalin* (v. Fercsik-Raăț KE 329).

PLĂIU „loc mai deschis. Acolo, la Paști, toți oamenii din sat ne strângem și jucam lapta, cărți” [***] (Muntele Săcelului).

V. și *Colțu Plăului*.

– Din *plai* ‘regiune de munte sau de deal, aproape plană, acoperită în general cu pășune; poiană, luminii; p. e x t. șes (înalț)’ (DLR) < lat. *plagium* (v. Sever Pop, *Recueil posthume de linguistique et dialectologie*, Gembloux, Éditions J. Duculot, S. A., 1966, p. 155).

PLEĂȘA [plășa] coastă golașă „de la sat în sus” III (Borzești).

V. și *Colții Pleșii, Muruna Pleșii, Su Pleșa, Valea Pleșului, Vârșu Pleșii*.

– Din adj. *pleș*, *pleășă* ‘(despre munți, dealuri etc.) lipsit de vegetație, golaș, pleșuv’ (cf. DLR), cuvânt viu în zonă.

PLEĂȘA [pljășa] „loc stâncos, cu pietre multe; o fost pășunat, l-o plantat” I, „coastă cu spinărai; înainte mai ara; îi și stâncă” II (Buru).

PLEĂȘA [plășa] „o coaste” I (Ocolişel). At.: 1804 „la Plés[?]”, *ololl Plésa* (SZTA 66).

PLEĂȘA [plășa] „coaste și colți” IV (Surduc).

PLEĂȘA [plășa] „fânaț” I, „oarecând s-o arat” II (Valea Vadului). At.: 1834 *Plesa*, 1847 *Lă Plésa* (SZTA 33).

PLEĂȘA MARE „e în Fața Răului. l-o zis Pleășă că nu era pădure” I (Măgura Ierii). – Din adj. *măre*.

PLEĂȘA MICA „rât; teren cu pantă de 40–50°. Sânt arbori doar pe margini” I (Măgura Ierii). – Din adj. *mic*, -ă.

PLEĂȘA ȘERBĂNÉSII „loc pleșuv, cu piatră” III, „pantă către Șerbăneasa” IV (Borzești). – Vezi *Șerbăneasa*.

PLEȘCUTA „loc neproductiv, fânaț” II (Băișoara). At.: 1761 *La pleskut, La plepbutz* [!]] [sic!] (SZTA 91).

V. și *Su Pleșcuță*.

– Din n. top. *Pleășă* + suf. dim. *-(i)cuță* sau din **pleșcuță*, un diminutiv, cu suf. *-(i)cuță*, de la adj. *pleș*, *pleășă* (v. supra) ori, cu suf. *-uță*, de la adj. *pleșc*, *pleășcă* ‘pleș, pleășă’. Cf. *plêșcâ* ‘cheli, pleșuvie’ (DLR).

PLEȘCŪȚA „poienucă deasupra Arineilor” III, „ca on vârv de boaghe” IV, dălmă golașă în apropiere de Pleașa (Borzești).

PLEȘCŪȚA „fânaț, pășunat stâncos; e și pământ arător” I, „o coaste, loc pietros” II (Buru).

PLEȘILE „loc mai pleș” III, „deal cu piatră, stâncos” IV (Borzești).

V. și *Su Pleși, Vârvu Pleșilor*.

– Din *pleși*, pl. lui *pleășă* (v. supra).

PLEȘILE LUI ȘÁNDOR „fi o pleasă, o stâncă, loc neproductiv pe coastă” II (Buru). – *Vezi Părău lui Șandor*.

PLEȘÍȚA v. *Pleșitele*.

PLEȘÍȚELE I, II, [*]–[***] sau *Pleșița* III, [*], [***] „culme care coboară spre Valea Ierii” I, „fânaț pe-o dălmă” III (Muntele Filii).

V. și *Dălma Pleșițelor, Părău Pleșiții/Părău Pleșițelor*.

– Din **pleșiță* (pl. **pleșițe*), dim., cu suf. -*iță*, de la *pleășă*.

PLOMÁNA „fânaț; pantă dulce” [*], „loc mai deschis; este și on părău” [***] (Muntele Săcelului).

V. și *Dealul Plomâni, Părău Plomâni*.

– Giuglea-Tăra TMA 204–205 îl raportează la *plămână* ‘nufăr’, întâlnit și în toponimia altor regiuni.

PLOPÁNII „fi în vale; a fost aici baracă pentru muncitori” III (Valea Ierii).

V. și *Colții Plopanilor, Părău Plopanilor*.

– Din *plopán* (pl. *plopáni*) ‘locuitor din satul Plopi’.

PLÓPI, ung. *Plopihavas*, pop. *Plopi* [plop], sat în com. Valea Ierii CJ. Este atestat în 1909 ca nume a două cătune, unul aparținând de Finișel CJ, altul de Hășdate CJ (v. Moldovan-Togan, Suciu II 46). Ca toponim minor apare în documente din 1748 *Doszul Plopor* (SzTA 102), *Doszu Ploptilor* [sic!] (ibid. 81), 1760 *In Plopt, In Plopi, In Plopty* (ibid. 80), 1799 *In Plopty, Lá Mársinâ Ploptilor* (ibid. 88).

V. și *Calea Plopor, Dealul Plopor, Drumul Plopor, La Plopi, Părău Ploplului*.

– Din *plop* (pl. *plopi*).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 141 de locuitori, toți români. Ei își zic *plopáni* (sg. *plopán*) și sunt agricultori sau muncitori la pădure.

PLOPIHAVAS v. *Plopi*.

PLÓPII pădure și pășune (Iara, Valea Agrișului).

PLOPIȘU „o fost plopi pe el; acum-a-i fânaț” I (Băișoara).

V. și *Dealul Plopișului*.

– Din *plopiș*.

PLOPIȘU „pădure între două dealuri” II, „teren în pădure, luncă împădurită” III (Făgetu Ierii).

PLOPIȘU pășune (Muntele Băișorii).

PLOPIȘU „huceaguri” II (Plopi).

PODERÉII „platou, padină” I (Agriș).

– Formă de masculin plural apărută pe plan toponomastic, prin interpretarea formei de sg. nearticulat *Poderei* < *poderéi* (*poderéu*) ‘platou, terasă’ (v. Loșonți TRFR 200) drept o formă de plural.

PODERÉII [*], neart. *Poderei* II sau *Poderei* Pópii I „e în coastă, se ară” I, „on pic de șes (din sus de Piatra Vânăta)” [*] (Buru). – *Vezi Popa*.

PODERÉII III sau *Poderei* [*] „coaste pietroasă” III, „fi on pic de loc drept” [*] (Surduc).

PODERÉII LUI CODOIÚȚ I sau *Poderei* Mútului I „e deasupra, din sus de gredina de casă” I (Buru). – *Vezi Coastea lui CodoiúȚ. Mútu*, por.

PODERÉII LUI MAȘTEÍ I sau *Poderei* lui Maștei I teren arabil (Buru). – *Maștei*, n. fam. (DNFR) sau pren.

PODERÉII LUI MELÉNTÉ „fânaț” I (Buru). – *Melénte*, n. fam. (DNFR) sau pren.

PODERÉII MÚTULUI v. *Poderei* lui CodoiúȚ.

PODERÉII PÓPII v. *Podereii* (Buru).

PODERÉIU „gredină, troaş deasupra la Piatra Oalii” I, „rât; loc mai drept pe un deal” II (Buru).

PODERÉIU v. *Podereii* (Surduc).

PODERÉIU LUI MAŞTEI v. *Podereii lui Maştei*.

PODERÉU „o ţăr de rât drept”, terasă (Borzeşti).

PODERÉU „e înclinat puţin; pantă dulce” [*] (Săcel).

PÓDINA „îi loc oblu; e lângă Şesuri” II (Lungeşti). At.: 1761/1808 *La Pogynia* (SzTA 94).
– Din *pódină* ‘terasă, platou’ (v. Loşonţi TRFR 208–209).

PÓDU „loc mai oblu” I, „e ca o treaptă” II (Buru).
– Din *pod* ‘mic platou, podiş, terasă’ (v. Loşonţi TRFR 192–194).

PÓDU „locuri arătoare” I, „platou, padină” III (Măgura Ierii).

PÓDU ÁGRELOR II sau **Pódu Ágrilor** III „pod peste Părau lui Şandor” II (Iara). – Vezi *Agrele*.
V. şi *Su Podu Agrilor, Valea Podului*.
– Din *pod* ‘construcţie ...’.

PÓDU ÁGRILOR v. *Podu Agrilor*.

PÓDU BUCURÉŞTILO „pod peste on părau” (Muntele Bocului). – Vezi *Bucureştii*.

PÓDU CLÍNULUI „pod peste un părau” I, „o fost pod la drumul vechi spre cabană” IV (Muntele Băişorii). – Vezi *Clinu*.

PÓDU CRÎNŢILOR „pod de lemn peste Valea Rătului” [**] (Muntele Băişorii). – Vezi *Crînţi*.

PÓDU CU MESTEÁCĂNU „poiană, fânaţ mai oblu” I, „terasă” II (Buru). – Vezi *Mestecenii*.

PÓDU FÂNTÂNELELOR „era pod peste o răpă” [**] (Agriş). – Vezi *Fântânelele*.

PÓDU ÎMPĂRĂŢIÎ „pod peste Ierţa. Se văd şi acum acolo urme că o existat cândva şteampuri, probabil ale statului” I (Băişoara). – Din *împărăţie*.

PÓDU JIDÁNULUI „pod peste o gâră” II (Muntele Bocului). – Din *jidán*.

PÓDU LĂII „pod peste Valea Ierii” I (Muntele Băişorii). – Vezi *Părau Lăii*.

PÓDU LÍŢII „pod peste Părau Liţii” [*] (Băişoara). – Vezi *Coastea Liţii*.

PÓDU LUI DRĂGÁN „pod peste Valea Ierii, unde vine Părau lui Drăgan” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Drăganu*.

PÓDU LUI IURGÁU „pod peste Părau lui Iurgáu” I (Băişoara). – A fost construit în 1859 de un italian cu acest nume (v. Luca Băişoara 142).

PÓDU NEÁMŢULUI pod; „a fost proiectat de un neamţ” [*] (Făgetu Ierii). – Din *neamţ*. Cf. *Neamţu*, n. fam. (Iara).

PÓDURILE „o făcut poduri să treacă peste o mlaştină mare” IV (Muntele Băişorii).

V. şi *Între Poduri, Părau Podurilor, Valea Podurilor*.

PÓDURILE poduri pe un „teren apăsător pe drumul ce mere [= merge] la Moara de Pădure” III (Săcel).

PÓDURILE „loc arabil; îi oblu. Până ieşi acolo îi pantă de lângă Vale” III, „îi ca un pod; îi deasupra la Grohote” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *In Podur* (SzTA 93).

– Din *póduri*, pl. lui *pod* ‘terasă, platou’.

PODVĂRIA „loc costos unde se găta dealul; e între Valea Mărişenilor şi Valea Rătului” IV (Muntele Băişorii). – Cf. *Podgăria* „loc drept, dar are o dungă, un răzor” I (Lunca Largă AB, sat vecin). Probabil din **podvǎrie* < **podgǎrie* < *podgǎrie* ‘regiune de la poalele unui deal sau ale unui munte’ (DLR).

POIÁNA pantă uşoară cu fânaţ (Borzeşti).

V. şi *Dălma Poienii, Dealu Poienii, Din jos de Poiană, Dosu Poienii, Fundu Poienii, Părau Poienii, Zăpodea Poienii*.

– Din *poiánă*.

POIÁNA teren arabil și fânaț (Muntele Băișorii).

POIÁNA „teren arabil” I (Ocoișel). At.: 1804 *La Pojána, La Pojáne* (SzTA 66).

POIÁNA „fânaț” I, „luncă” III (Săcel).

POIÁNA fânaț (Surduc). At.: 1749 *in Pojáne* (SzTA 93), 1761/1808 *In Pojanna* (ibid. 94) etc.

POIÁNA „cândva o fost acolo cimitirul” I, „râtuț” III (Valea Vadului).

POIÁNA GHERGHELEULUI „poiană mare; fânaț” III (Valea Ierii). – Vezi *Ghergheleu*.

POIÁNA LUI STROI v. *Peana lui Stroi*.

POIÁNA LUI ÚRDĂ „poieniță într-o groapă” III (Borzești). – *Úrdă*, n. fam.

POIÁNA MÂNZÁTULUI „rât” I, „poiană” II, IV, „loc frumos” III, „e înspre Șchiopi” [*] (Borzești). Se pare că e numele poienii căreia locuitorii din Șchiopi, azi Livada, îi zic *Poiana Mânzată* (vezi Loșonți-Vlad VH 94). – Vezi *Dosu Mânzatului*.

POIÁNA RÚNCULUI „rât cam pieziș” I, „poiană” II (Borzești). – Vezi *Runcu*.

POIÁNA VÁRULUI „groapă; fânaț” I, „poiană” II, „acolo erau cuptoare de ars varul” III (Borzești). – Din *var*.

POIÁTA LUI MIRÓN „poiata” [*] (Valea Vadului). – *Mirón*, n. pers. ce a existat în Cacova Ierii.

V. și *La Poiata Mutușului, La Poiată, La Poieti*.

– Din *poiátă* (pl. *poiéti*) ‘grajd’.

POIÉNILE pășune comunală (Buru).

POIÉNILE „loc arător; pantă și on pic de vatră” I (Surduc). At.: 1761/1808 *La Pojeny, In Pojeny gyin szusz* (SzTA 94) etc.

POJÁRU „acolo o fost incendiu” III, „loc grosos, coborâș mare” IV (Muntele Băișorii).

V. și *Părău Pojarului*.

– Din *pojár* ‘foc mare, incendiu’.

POJĂRĂTÚRA v. *Pojerătura*.

POJĂRĂTÚRA „acolo o fost o pădure și o dat on pojar, on foc” I (Mașca).

– Din *pojărătúră* (pl. *pojărătúri*), variantă a lui *pojeritúră*, cunoscut de DLR, din Buru, cu sensul ‘loc devastat prin foc într-o pădure’.

POJĂRĂTÚRILE II–IV sau **Pojerătúřile** I „cosală cu tufe” I, „fânaț” II, „loc drept; fânaț împădurit; o fost pădure” III (Borzești).

POJERĂTÚRA II sau **Pojărătúra** (Giuglea-Târa TMA 216) „on gol lângă Părău Rece” II (Muntele Săcelului).

– Din *pojerătúră*, var. a lui *pojeritúră* (v. supra s. v. *Pojărătura*).

POJERĂTÚRILE v. *Pojărăturile*.

PÓMII fânaț pe o coastă de deal (Borzești).

V. și *Fața Pomilor*.

– Din *pom* (pl. *pomi*).

PÓMII LUI JÚRAI v. *Pomii lui Zurai*.

PÓMII LUI ZÚRAI II, [*] sau **Pómii lui Júrai** I „pomi” I, II (Muntele Băișorii). – *Zúrai/Júrai*, por.

PÓNIȚA „îi goală, pășunat; pe margini este pădure” I (Măgura Ierii).

– Din *póniță* ‘poieniță’.

PONORÁTA loc în pantă (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Ponorită* (SzTA 92).

– Din adj. *ponorát*, -ă ‘surpat, prăbușit’ (cf. DLR).

PÓPA loc mai șes, arător și fânaț (Borzești), care, parțial, aparține și comunei Petreștii de Jos (v. Loșonți-Vlad VH 94).

V. și *Alunii Popii, Bercu Popii, Clejia Popii, Coastea Popii, Dosu Popii, Fața Popii, Fântâna din Popa, Fântâna Popii, Groapa Popii, Gruiu Popii, Lunca Popii, Pădurea Popii, Părău Popii, Podereii Popii, Râtu Popii, Su Podereii Popii*.

– Din n. fam. *Pópa*, (Cacova Ierii, Făgetu Ierii, Mașca etc. În Cacova Ierii e atestat din 1761/1808 *Popa Dumitru, Popa Todor*. SzTA 30) sau din *pópă* ‘preot’.

POPÊȚU „dâmb, loc mai rădăcat” [*] (Cerc).

V. și *Părău Popêțului*.

– Cf. n. fam. *Popet* (DNFR).

PORCĂRĂȘII „deal rotund” II, „deal înalt, cu pădure” III (Borzești).

V. și *Părău Porcăreilor, Vârșu Porcăreilor*.

PORCĂRĂȘU „loc arător și de coasă” I, „teren plat, mai lung” II, „e sus pe deal, ca o poiană” [*] (Muntele Săcelului).

V. și *Coastea Porcărețului, Doștina Porcărețului, Fața Porcărețului, Fântâna Porcărețului, Părău Porcărețului*.

– Din *purcărēt* (> *porcărēt*) ‘loc unde pasc sau se cresc porcii’, ‘loc frecventat de porcii sălbatici’ < lat. *porcaricum* (v. Loșonți CIE 158–160).

PORCĂRĂȘU „îi coaste; îi umplut de pădure” [*] (Valea Vadului). At.: 1805 *La Purkerétz, La Purkeréc* (SzTA 31), 1820 *a' Pürkiret* (ibid. 32).

POTÉCU BEJERÎȚII „e în Dos; groapă ce duce la Arieș” I (Buru). – Vezi *Bejerița*.

– Din *potēc* ‘loc pe unde se dau (sau se trag) la vale lemnele într-o pădure’.

POTÉCU BÉLDII III, [*] sau *Potécu Bérzii* II „potec” II, „on fel de potec. Pe acolo dădea oamenii drumul la lemne în jos” III (Valea Vadului). – *Béldea*, n. fam. (DNFR, PACJ 52. „*Beldea* o fost on om. Tata îmi spunea de Beldioaie [beld'ôje], da' n-am cunoscut-o” III).

POTÉCU BÉRZII v. *Potecu Beldii*.

PRELÚCA „prelucă între niște dâmburi” III (Muntele Filii).

V. și *Dălma Prelucii*.

– Din *prelucă* ‘poiană mică’ (DLR).

PRELÚCA BĂLCULUI fânaț în pădure (Făgetu Ierii). – *Bălc*, n. fam.

PRELÚCA LUI ȘIMON „prelucă; aici se hodinea vitele” I (Făgetu Ierii). – *Șimon*, n. fam. (Muntele Filii).

PRELÚCA MĂRINÉȘTILOR „loc gol între păduri” II (Făgetu Ierii). – Din n. grup *mărinéști*.

PRELÚCILE „is niște locuri printre păduri” I (Muntele Filii).

V. și *Părău Prelucilor*.

PRELÚCILE „o fost preluci” [*] (Ocolișel).

PRESÁCA „vârv de deal, vârv de pădure. O fost cândva poiană, da' s-o-mpădurit” [*] (Ocolișel).

V. și *Șesu Presăcii*.

– Din *presăcă*, var. a lui *prisăcă* ‘loc într-o pădure unde s-au tăiat copacii; poiană rămasă după tăierea copacilor’.

PRÉVEȚII [préveți] „loc drept” [*] (Băișoara).

V. și *Părău Preveților*.

– Cf. *prăvăt* ‘(învechit și regional) drum drept, de obicei pe coama unui deal’ (DLR).

PRIGOÁNA „loc oblu, padină” I (Agiș).

– Din *Prigoană*, n. fam. (PACJ 222), ori din *prigoánă* ‘locul unde se gonește vânatul’ sau ‘ceartă, neînțelegere, dispută’ (DLR).

PRIHÓDIȘTEA „curmătură goală de pădure, groapă, gropoaie, șă” IV, „poiană; [pe aici] treci peste deal” [*] (Muntele Băișorii). At.: 1802 „*Lă Priholistye* [!]” (SzTA 31).

– Din *prihódiște* ‘curmătură, șă, trecătoare’ (v. Petrovici SDT 237–240).

PRILOÁGELE [prilójele] „loc jompuros, mâncături de apă; îi arat” I, „loc în pantă, cu răzoare” [*] (Agiș).

– Din *prilóg* (pl. *priloáge*) ‘pârloagă’.

PRILOÁGELE [prilójele] „teren pe deal” I, „loc cam sărac” II, „fânaț și pădure lângă sat” [*] (Băișoara).

PRILOÁGELE [prilójele] „luncă, loc larg în Fața Răului” I, „is niște hârtoape” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 *pomuntul din prelotse*, 1771 *in Prilogsă* (SzTA 56), 1828 *Lă Prilase, Lă Prilase* (ibid. 57) etc.

PRILOÁGELE [prilójele] „loc arător, mai potrivit, mai oblu” I (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Porlogu, In Perlogyze, In Perlog*, 1824 *Pe Prilase* (SzTA 92).

PRILOÁGELE [prilójele] teren arabil (Ocolișel). At.: 1814 *La Priloze, In Prilozse* (SzTA 66).

PRILOÁGELE [prilójele] teren drept, arător și fânaș (Săcel).

PRIPOÁRA I, [*], [***] sau **Pripoárele** I „loc în pantă” [*], „loc cu răzoare” [**] (Agrîș).

V. și *Calea Priporii*.

– Din *pripoáră* (pl. *pripoáre, pripóri*).

PRIPOÁRA „îi cam coaste” (Lungești).

PRIPOÁRĂ „pantă” II (Ocolîșel).

PRIPOÁRA DE JOS pantă (Buru).

PRIPOÁRA DE SU COLȚIȘÓRI „pripoară” I (Buru). – Vezi *Colțîșorii*.

PRIPOÁRA DE SUS „coaste” [*] (Buru).

PRIPOÁRELE v. *Pripoara* (Agrîș).

PRIPOÁRELE „pășune cu spini, teren accidentat” III, „loc rău, coaste mare” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1761/1808 in *pripoare*, In *Pripoare* (SzTA 95).

PRÍPONU „o coaste mare cu nește răpi” I (Agrîș).

– Din *prípon*, var. a lui *pripór*.

PRÍPONU „o poiană frumoasă. O fost ca un fel de grădină” I, „îi drept, acolo sta vitele; e în pădure” III (Măgura Ierii), „loc gol între păduri; drum pe dungă; îi țipîș acolo” IV (Surdac).

PRIPOÁRILE denumire generică pentru *Pripoára de Jos*, *Pripoára de Su Colțîșóri*, *Pripoára de Sus* (Buru).

PRÍPORU III sau **Pripóru** IV „o oblime, de cca 1 ha” III, „loc ca vatră, ca o șa” IV, terasă ușor înclinată (Borzești).

V. și *Groapa Priporului, Râpa Priporului*.

– Din *pripór*, *pripór*.

PRÍPORU „e on pic de vatră” II (Lungești). At.: a doua jumătate a sec. al XVIII-lea *La Pripór* (SzTA 96).

PRÍPORU „locuri arătoare pe față” I, „pantă” [*] (Mașca).

PRISÁCA teren arabil pe deal (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *Linge Preszaka* (SzTA 31).

V. și *Coastea Prisăcii, Vârvu Prisăcii*.

– Din *prisăcă* ‘loc într-o pădure unde s-au tăiat copacii’ (DLR).

PRIZLÓPU „rât mare su Laita. Pe acolo o fost drum” [*] (Valea Vadului). At.: 1747 *az Priszlop havason* (SzTA 56), 1761/1808 *Lá páro Flori la Priszlop* (ibid. 30), 1802 *Lá Prizlop* (ibid. 31).

– Din *prizlóp*, var. a lui *prislóp* ‘pas, șa, curmătură’ (Petrovici SDT 235).

PRÍZLOPU I, II, [*] (nu **Prizlopu** Muntelui, cum dau Giuglea-Țăra TMA 216) „rât frumos pe-o groapă” I, „șă” II, [*] (Muntele Săcelului).

– Din *prizlop*, var. a lui *prislóp* (v. supra).

PRUNDÁRU loc cu prundiș (Buru).

– Din *prundár*.

PRUNDÁRU „de aici duceau prund” I, „loc cu prund” [*] (Valea Agrîșului).

PRÚNII „îs pruni în mijlocul pădurii” I (Mașca).

V. și *La Pruni, Părâu Prunilor*.

– Din *prun* (pl. *pruni*).

PRÚNII LUI FILIMÓN [prúni lui șilimón] „sânt nește pruni” [*] (Făgetu Ierii). – *Filimón*, pren.

PRÚNII LUI PÓCOȘ teren vecin cu hotarul Agrîșului, unde „mai sânt ceva pruni” [*] (Valea Agrîșului). – *Pócoș*, n. pers. (< n. fam. magh. *Pókos*: Kázmér RMCsSz 863).

PRÚNU GRAS „pădure pe o pantă” III, „loc împădurit” IV, „o vatră, vâtruță” [*] (Surdac). – Din adj. *gras*.

PUPÉȘTII „aici o fost ceva case” III, „teren frumos, drept, sus pe deal” [*] (Cerc).

– Din n. grup *pupéști*.

PÚSTA teren intravilan pe care „acuma-s căsi” [***] (Agrîș).

– Din *pústă* ‘teren viran’.

PÚSTA „teren drept unde se joacă copiii; e ca o vatră; platou lângă sat” II (Băișoara).

PÚSTA „pantă, ic la vale; fânaș” [*] (Plopi).

PÚSTILE [**] sau **Pústile** I (neart.: *Pústii* [pústii] I, II, [*], [**] sau [pústi] II, „o fost on loc cam pustiu” I, „îs doauă *Pustii*; îi drum printre ele” II, „era pustii” [**] (Cacova Ierii).

PÚSTILE v. *Pustiile*.

PUTÓRNA „fântână” IV (Borzești).

PUTUROÁSA „izvor; cam miroase” I, „are o apă care pute” II, fântână la care se adapă animalele (Iara).

– Din **Fántána Puturoásă* (< adj. *puturós*, -oásă), prin omiterea determinatului.

R

RĂCHÍTELE „rât pântre pădure de răchite” II, „o fost multe răchiți pe-acolo” [***] (Muntele Săcelului), „o coste cu pădure de răchiți” I, „acolo e mai mult pădure de răchită” III (Săcel).

V. și *Părău Răchitelor*.

– Din *răchită* (pl. *răchite*).

RĂCHITÎȘU „on loc arător, neted; rât o fost” I, „loc deschis, pustiu; cândva pe acolo o fost case” III (Făgetu Ierii).

– Din *răchitiș*.

RĂCHÎTELELE [ră'čî'lele] „[loc] oblu, arabil” III, „vatră mare” IV (Surdac). At.: 1749 *La Rikiczel* (SzTA 93), 1761/1808 *La Retytzele*, *La Retytzele*, *La Hăgo în retytzele* (ibid. 95).

V. și *Tău Răchitelii*.

– Din *răchitea* (pl. *răchitele*), dim. al lui *răchită*.

RĂCHÎȚILE [ră'čî'țile] „rât; o fost tufărai, răchiți multe; și acum sânt, unde și unde” I (Agris).

V. și *Băile din Răchiți*, *Su Răchiți*, *Vărvu Răchiților*.

– Din *răchită* (pl. *răchiți*).

RĂCHÎȚILE „corp mare de pădure; cândva predomina răchita” I (Buru).

RĂCHÎȚILE „o fost răchiți, că-i o ierugă” II, „mlaștină” III (Valea Vadului).

RĂDĂCINILE „fânaț cu goroni” I (Ocoșel). At.: 1800 *În Redetsin* (SzTA 65), 1814 *La Redetsin* (ibid. 66).

V. și *Dălma Rădăcinilor*, *Părău Rădăcinilor*.

– Din *rădăcină* (pl. *rădăcini*).

RĂDOÁIA loc cam deluros, pășune cu mesteceni (Cacova Ierii, Ocoșel).

– Din sprm. *Rădoáia* < *Radu*, n. fam. (Iara). În 1761/1808 este atestat la Cacova Ierii și în n. top. *În Vale Radului* (SzTA 30).

RĂPÁOSU MÓRII [răpáúsu mórii] II, **Răpáusu Mórii** (Giuglea-Țăra TMA 216) sau **Răpáusu Mórii** I „mic platou, în drum spre Săcel, unde se odihnesc cei care vin cu fâină de la Moara de Pădure” (Giuglea-Țăra TMA 216), „loc costos rău, cu pietre și spini. Este moară su locul ăsta” I (Săcel).

– Din *răpáos*, var. a lui *repáus*.

RĂPÁUSU MÓRII v. *Răpaosu Mórii*.

RĂPĂGÚȘU „o pantă mare, loc rău” I, „îi pe calea care duce la Întriere” III (Cerc).

– Din *răpăgúș* ‘loc înclinat, coastă abruptă, povârniș; drum în pantă’ (DLR).

RĂTĂȘÉLU v. *Rătășelu*.

RĂTĂȘÉLU MARÍȘCHII [rătășélu marișki] II, [*] sau **Rātu Marișchii** II „poiană mai mică” II, „fânaț. Acum se împădurește” [*] (Plopi). – *Vezi Rătășelu, Rātu, Marișca*, n. f.

RĂTÚNDU „loc rotund” I, „deal rotund” [*] (Agris).

V. și *Colțu Rătund*, *Colțu Rotund*.

– Din adj. *rotînd* și var. *rătînd*.

RĂTÚNDU „rât și teren arabil” III, „loc rotund” IV (Borzești).

RĂTUNZÉLU „rât fain, neted, de pășunat” I, „îi o vatră” II, „așezătură între dealuri” III (Făgetu Ierii).

V. și *Dosu Rătunzelului*, *Părău Rătunzelului*.

– Din n. top. **Rătîndu* + suf. dim. -el.

RĂȚEȘTII „parte de sat” I, „acolo o stat de-a Rații” [*] (Agriș).

– Din n. grup *rățești* < *Răța*, por.

RĂȚOIU MĂRE „părău” IV (Valea Ierii). – Din adj. *măre*.

– *Rățoiu*, probabil por.

RĂȚOIU MIC „on versant și on pic de părau mic” III (Valea Ierii). – Din adj. *mic*.

RĂZOÁRELE „loc cu răzoare, mărăcini” I (Agriș).

V. și *Între Răzoare, La Moară sub Răzor, Sub Răzor*.

– Din *răzór* (pl. *răzoáre*).

RĂZOÁRELE „îs tăt răzoare și loc arabil” II (Borzești). At.: 1737 *La Rozoare* (SzTA 55).

RĂZOÁRELE „îs tăt răzoare, cum o arat” I (Făgetu Ierii). At.: 1771 *in Rezore* (SzTA 56), 1819 *In rezore* (ibid. 57).

RĂZOÁRELE „pământuri cu răzoare” I, „fănaț” III (Măgura Ierii). At.: 1824 *Pe Rezare* (SzTA 92).

RĂZOÁRELE „răzoare” [*] (Muntele Filii).

RĂZOÁRELE „sânt niște răzoare mari” II (Ocolișel).

RĂZÓRU „răzor mare, la capătul satului” [*] (Surduc).

V. și *La Moară sub Răzor, Sub Răzor*.

RĂZÓRU BÓCHII „răzor” [*] (Cacova Ierii). – Vezi *Grău Bochii*.

RÂNȘÓRU „pădure; mai mult îi stâncă” II, „on fel de durai rău; pantă tare” III (Valea Vadului).

V. și *Colțu Rânșorului, Părău Rânșorului*.

– Din **rânșór* < **runcșór*, dim. al lui *runc*.

RÂPA „un loc alunecat, rupt de apă” I (Cerc). – Din *răpă* (pl. *răpi*).

RÂPA „îi o grădină” III, „cândva o fugit terenul” [*] (Măgura Ierii).

RÂPA „o răpă mare” III, „e de la beserică în jos, spre Valea Bocului” [*] (Muntele Filii).

RÂPA „răpă, teren mâncat de apă” I (Valea Agrișului).

RÂPA AI MĂRE „o fost răpă mare, acumă s-o mai noroit” I, „o țî” de răpă” III (Borzești). At.: 1737 *La Ripa mare* (SzTA 55). – Din adj. *măre*.

V. și *Părău din Râpa ai Mare*.

RÂPA AI MĂRE răpă mare (Făgetu Ierii, Ocolișel). At.: 1814 *La Ripa* (SzTA 66).

RÂPA AI REA „răpă” IV (Borzești). – Din adj. *rea*.

RÂPA BÉCHII [rípa béki] „îs niște răpi” I, „acolo se surpă pământul” [*] (Agriș). – Cf. n. fam. *Beca* (DFNFR), *Beche* (DFNFR, PACJ 51).

RÂPA CĂPÓȘULUI „răpă; o tăt adăncit apa” [***], „părău, mănătură de apă” [****] (Muntele Săcelului). – *Căpóșu*, por.

RÂPA CĂȚÉLII „răpă” II (Făgetu Ierii). Cf. *La Parou Ketzeli* (1819: SzTA 57). – Din *cățea* sau din *Cățea*, probabil por.

RÂPA CĂȚÉLII „răpă” IV, „acolo îngropau câinii morți” [*] (Surduc).

RÂPA CIMÓCHII „răpă rea” III (Surduc). – *Cimóca*, n. fam. (Făgetu Ierii, Surduc).

RÂPA CÓLTULUI „răpă între Coasta ai Mică și Coasta ai Mare” II (Lungești). – Vezi *Colțu*.

RÂPA CU ARÍNĂ „răpă cu arină, loc arinos” III (Săcel). – Vezi *Arina*.

RÂPA CU ZÍDU „acolo o fost o răpă și când o făcut drumul o trebuit să facă zid din jos de ea” I (Valea Vadului). – Din *zid*.

RÂPA FRÁII „răpă” [*] (Cacova Ierii). – Vezi *Frăua*.

RÂPA-I VÁLE I, [**] sau **Râpa-i Válii** [*] „răpă” I (Agriș). – Cf. n. fam. *Vale, Valea* (DNFR, PACJ 279).

RÂPA-I VÁLII v. *Râpa-i Văle*.

RÂPA-I VÂRVOÁRE v. *Râpa-i Vârvoarii*.

RÂPA-I VÂRVOĂRII [sic!] III, *Râpa-i Vârvoare* [**], *Râpa Vârvoare* [sic!] [*] sau *Râpa Vârvoării* [***], „râpă” III (Valea Vadului). – *Vârvoără*, variantă, întâlnită și acum în regiune, a n. f. *Varvara*.

RÂPA IĂZULUI „râpă cam lungă, ca un fel de iaz” III (Măgura Ierii). – Din *iaz*.

RÂPA LĂCULUI „râpă” IV (Surduc). – *Vezi Lacu*.

RÂPA LÎCHII „râpă, curge în sat” II (Ocolişel). – *Lica*, hip. < *Vasilica* (< *Vasile*).

RÂPA LUI CĂIZĂR III sau *Răpile lui Căizăr* [*] „râpă” III, „râpi” [*] (Făgetu Ierii). – *Căizăr*, por.

RÂPA LUI GLIGOR „o avut Gligor pământ acolo și s-o hurluit” I, „râpă” II (Buru). – *Gligor*, n. b.

RÂPA LUI IONU LUI PĂVEL „râpă” II (Agriș). – *Iónu lui Păvel*, sprn.

RÂPA LUI PULÍC „râpă (Cacova Ierii, Valea Vadului). – *Pulíc*, probabil por.

RÂPA MÁNGHII [rípa mánji] „râpă” II (Cacova Ierii). – *Vezi La Manga*.

RÂPA MÁTIULUI „râpă; acolo o stat on bătrân, *Mátiu*” III (Săcel). – *Mátiu* [mát'u], por.

RÂPA PIETRICÉLII „o râpă, o vâgăună; tă [= tot] sapă apa, mere grozav pe ea în jos” I, „râpă adâncă care se scurge în Valea Ierii” II (Măgura Ierii). – *Vezi Pietriceauna*.

RÂPA PORÚMBULUI [V] sau *Cása Porúmbului* [R], „o râpă mai adâncă, loc argilos cu pădure de mesteacăn și arin” II, „e on pârâu și o groapă” [*] (Băișoara). – Din *Porúmb*, n. fam. (DNFR, PACJ 220) sau por., ori din *porúmb* ‘porumbel’.

RÂPA PRIPÓRULUI „râpă mare; coboară în Valea Agrișului” IV (Surduc). – *Vezi Priporu*.

RÂPA RÔȘIE „e pământ roșu” I, „îi o groapă, on pârâu, când îi ploi” [*] (Mașca). – Din adj. *rôșu*, *rôșie*.

RÂPA SÂNDULUI „o râpă mare în hotar cu Ocolîșelu” I, „o râpă dreaptă oblu în jos;

e fără iarbă, pământul gol” III (Cacova Ierii). – *Vezi La Sandu*.

RÂPA SÚCIULUI „râpă, pârâu” IV (Surduc). – *Súciu*, n. fam. (Agriș, Cacova Ierii).

RÂPA ȘÎȘT'ÉZULUI I, [*] (Măgura Ierii) sau *Râpa Șușt'ézului* IV (Surduc) „o râpă rea; loc cu dărâmături” I (Măgura Ierii). – *Vezi Șîșt'ezu*.

RÂPA ȘUȘT'ÉZULUI v. *Râpa Șîșt'ézului*.

RÂPA TREPĂRĂIELOR „râpă” I (Lungești). – *Vezi Între Păraie* (Lungești).

• **RÂPA VASILÍCHII** „râpă lângă grădina unui om pe care-l chema Vasilica (Surduc). – *Vasilica*, dim. de la *Vasile*.

RÂPA VÂRVOĂRE v. *Râpa-i Vârvoării*.

RÂPA VÂRVOĂRII v. *Râpa-i Vârvoării*.

RÂPA ZAPÓZII „o voioagă, o râpă lungă” I (Cacova Ierii). – *Vezi Zăpodea*.

RÂPÁUĂLE [rípáúăle] „nu-i loc rău, o țî” de pantă” I, „nește locuri frământate, nește râpi” [**], „e o râpă” [***] (Agriș), „deal foarte înclinat; să tăt râpea [rípé], se făcea râpi; se spală locul și astăzi” II, „coaste mare, deal mare, abrupt” III (Iara). At.: 1655 „az *Rôpô* [!]

 (SztA 12), 1715 *a Ropo oldalon, a Ropo alat* (ibid. 13), 1805 *Dupe Ropáve, Dupé Ropave* (ibid. 18).

V. și *Vârnu Râpauălor*.

– Pl. lui **Râpáu* < n. top. magh. *Ropó* < *ropó* ‘urcuș, suiş’ (Szabó EMSzt XI 518).

RÂPÁUSU MÓRII v. *Râpaosu Morii*.

RÂPILE „râpi; îi niște arină acolo, țărfa. Ducea muierile de țărduit pân casă pe jos” I (Agriș).

V. și *Calea Râpilor, Deasupra Râpilor, Între Râpi, Valea Râpilor*.

– Din *râpă* (pl. *râpi*).

RÂPILE „loc rău, cu râpi” I (Lungești).

RÂPILE BĂICULUI v. *Răpile di la Fața Băicului*.

RĂPILE BÓDII răpi (Ocolişel). – Vezi *Bodea*.

RĂPILE DI LA FĂȚA BĂICULUI I sau **Răpile Băicului** [*] răpi (Măgura Ierii). – Vezi *Baicu, Fața Băicului*.

RĂPILE LUI CĂIZĂR v. *Răpa lui Caizăr*.

RĂPILE MAITABÍCULUI „răpi” (Cacova Ierii). – Vezi *Maitabicu*.

RĂPILE SÉICHII „îs nește răpi prin pădure. A lui Seica o fost pădurea” II (Lungești). – Vezi *Pădurea lui Seica*.

RĂTĂȘÉLU [rîtășálu] I sau **Rătășélu** IV „rât, poiană lângă marginea pădurii” I, „poiană rotundă, pășunat” IV (Plopi).

– Din *rătășél*, der. de la *rătăs* (< *rât*), cu suf. -el. Varianta *Rătășelu* s-a născut din *Rătășelu*, prin asimilarea *i* – *ă* > *ă* – *ă*.

RĂTU „poiană pe lângă Valea Ursului” II (Cerc).

V. și *Dălma lui Rātu Mânzat, Fața Rătului, Gura Rătului, Părău Rătului, Pășcoia cu Rātu, Valea Rătului*.

– Din *rât* (pl. *rături*) ‘fănaț’.

RĂTU „parte de sat; o fost rături și s-o făcut case” I (Iara). At.: 1805 *La Rit* (SzTA 18).

RĂTU „coaste cu fănaț” I (Muntele Băişorii).

RĂTU „șes apătos, zglatină [= slatină]” I, „loc oblu de coasă” III (Surdac). At.: 1749 *In Rit* (SzTA 93), 1761/1808 *In Rogosz in rit* (ibid. 94), *In Ritt* (ibid. 95).

RĂTU BĂRZULUI „poiană” I (Valea Vadului). – *Bărz*, n. fam. (Băișoara, Mașca).

RĂTU BÉNȚII v. *Rātu lui Bența*.

RĂTU BLIDÁRULUI fănaț (Muntele Săcelului). – Vezi *Blidaru*.

RĂTU BÓDII [rítu bód'i] „rât pe coaste” II, „e un rât cu câțiva aluni pe el” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Bodea*.

RĂTU BOIERÉȘTILOR „rât, poieni” III (Muntele Săcelului). – Din n. grup *boieréști* < *Boiér(u)*, n. fam. (PACJ 59).

RĂTU CÁPRII „o fost on pic de poiană; acuma-i pădure” III (Cerc). – Vezi *Părău Caprii* (Cerc).

RĂTU CĂCÁCII „e o luncă, unde-i Șteaza” II (Băișoara). – *Căcăcea*, por.

RĂTU CETĂȚII „ii aproape drept; pășune” IV, „rât în fața Cetății” [*] (Săcel). – Vezi *Cetatea*.

RĂTU CIÓRII „fănaț și arător” I (Buru). – Vezi *Ciora*.

RĂTU CÓMORĂȚII „fănaț” I (Borzești). – Vezi *Comorăța*.

RĂTU DEÁJULUI „e în pădure, gol” I, „poiană” III, IV (Borzești). – *Deaj* [= *Deaș*], n. fam.

RĂTU DI LA FĂGIȚELE fănaț (Măgura Ierii). – Vezi *Făgițele*.

RĂTU DOGÁRULUI loc mai drept (Cacova Ierii). – Din *dogár* sau *Dogár(u)*, n. fam. (PACJ 106).

RĂTU DÓMNLUI „prelucă” [*] (Ocolişel). – Din *domn*.

RĂTU DROGOMÁNULUI „rât împădurit” III (Săcel). – Vezi *Fântâna Drogomanului*.

RĂTU FLÓRII „rât. O fost a Florii” [*] (Băișoara). – Vezi *Dălma Florii*.

RĂTU GRÓFULUI „îs căsi azi” II. A fost atribuit în 1921 ca loturi pentru case (Iara). – Din *grof*.

RĂTU HIRÍNCHII I sau **Rātu Virincii** [*] „fănaț. Pe proprietăreașă o chemat-o Hirincă” I (Valea Agrișului). – *Hirincă/Virincă*, n. pers.

RĂTU IÂNCULUI „loc frumos sub poala pădurii. Mere [= merge] până la Părău Goșii” I (Mașca). – *Iânc(u)*, n. fam. (Băișoara, Cacova Ierii, Cerc).

RĂTU IÂNCULUI II sau **Răturile Iâncului**: **Rātu Iâncului** di Jos și **Rātu Iâncului** di Sus I „o fost fănaț; acuma e cu pădure” I, „e la zăcatoare” II (Buru).

RĂTU IÂNCULUI DI JOS v. *Rătu Iancului*.

RĂTU IÂNCULUI DI SUS v. *Rătu Iancului*.

RĂTU ÎLII „îi pământ arător” III (Surdac). At.: 1761/1808 *In ritu Illi, In ritu Ilui, In ritu Ilă* [sic!] (SzTA 95). – Vezi *Colțu Ilui*.

RĂTU IOVESC „rât, fânaț” I (Mașca). – Din adj. *iovesc* < *Ióvu*, n. pers. ce a existat în localitate. Cf. sprm. *Găvrilă a Ióvului*.

RĂTU LÉCHII [rítu lékii] „poiană; fânaț” III (Valea Ierii). – Vezi *Hoanca Lechii*.

RĂTU LUI BÁLI „loc oblu, luncă, pe lângă Vale (= Valea Liții) și Drumu Țării; fânaț” I (Săcel). – *Bali*, n. fam. (PACJ 46).

RĂTU LUI BÊNȚA I, [*] sau Rătu Béntii [*] „teren pe vale, o luncă, fânaț” I (Valea Agrișului). – Vezi *Bența*.

RĂTU LUI BÔRZA „rât” II (Buru). – *Bôrza*, n. fam.

RĂTU LUI CIOTÔI „pantă de deal” [*] (Plopi). – *Ciotôi*, probabil por.

RĂTU LUI COSTÂN „rât su Piatra Vonii” I (Buru). – *Costân*, pren. obișnuit în zonă.

RĂTU LUI GRĂDINĂ „îi on loc în lungul apei” I (Băișoara). – *Grădină*, n. fam., atestat în sat din 1761: *Gregvine Todor* (SzTA 91).

RĂTU LUI MÉNDĂR „o fost o poiană, fânaț; acum-a cu pădure. Mëndăr o fost din Hășdate [sat vecin]” III (Valea Ierii). – *Mëndăr*, n. pers. Cf. n. fam. *Mendel* (PACJ 172).

RĂTU LUI IÔȘCA „fânaț” I (Valea Agrișului). – Vezi *Fântânile lui Iôșca*.

RĂTU LUI ȚIGÂN „rătuț” I, „se începe de la Gura Rătului” IV (Borzești). – *Țigân*, n. fam. (PACJ 275) sau por.

RĂTU MĂRE „rât mare, frumos” I, „teren mai drept” III (Cacova Ierii). – Din adj. *măre*.

RĂTU MĂRE „rât; îi mai drept așa” I, „rât mai mare” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Ritu Măre*, 1824 *Gyín szusz gye ritu märe* (SzTA 92).

RĂTU MARIȘCHII v. *Rătășelu Marișchii*.

RĂTU MĂRCULEȘTILOR v. *La Mărculești*.

RĂTU MÂNZÁT „rât între păduri, cu 2–3 mlaștini” I, „o luncă mai dreaptă” III, „goliște” [*] (Măgura Ierii), „rât fain, de vreo 3–4 ha; da tot pantă-i” III (Surdac). – Vezi *Dosu Mânzatului*.

RĂTU MÎȘII [rítu mîși] „fânaț și pădure” I (Buru). – *Mîș(e)a*, n. fam. (DNFR). Cf. și magh. *Misa*, hip. de la *Mihály* (Fercsik-Raátz KE 177).

V. și *Fântâna di la Rătu Mîșii, Vărvu Rătului Mîșii*.

RĂTU NICORÉSC „rât” I (Mașca). – Din adj. *nicorésc* < *Nicoără*, n. fam. (Iara).

RĂTU NICÚLII „poiană” I, „rât” III (Valea Vadului). – *Nicula*, n. fam. (Iara, Plopi, Săcel etc.).

RĂTU PÓPII „on pic de rât su pădure” I, „rătuț” IV (Borzești). – Vezi *Popa*.

RĂTU PÓPII „rât mai plan; e în legătură cu Șipotelele” II (Iara). At.: 1740 *az Oláh Pap Rétya* (SzTA 14). – Din *pópá* ‘preot’.

RĂTU PÓPII „un rât cam de 40–50 ari” I, „fânaț în pădure” [*] (Mașca). – *Pópa*, n. fam.

RĂTU RĂBUȚEȘTILOR „luncă micuță” II (Iara). – Vezi *Groapa Răbuțestilor*.

RĂTU SÂNDULUI „rât” I (Valea Agrișului). – *Sându*, hip. (< *Alexândru*).

RĂTU SÁVULUI „rât în mijlocul pădurii, poieniță” II (Valea Vadului). – *Sav*, n. fam. (Agriș). Ca prenume, este atestat în 1895, la Băișoara (*Vutca Savu*: Luca Băișoara 155).

RĂTU SÂNIȘÓRII [rítu sînișóri] III, [*] sau [rítu sîmnișóri] I „rât; e lângă o fântână; e cam șes” I (Borzești). At.: 1737 *La Retu Stenyisóre* (SzTA 55). – Probabil *Sânișoara* e o formă coruptă din *Stânișoara*.

RĂTU STERP „îi rât cam sărac” II (Lungești). – Din adj. *sterp*.

RĂTU STÓICHII „vatră, [loc] oblu” I, „teren arător și fânaț; o fost a unuia Stoică” II (Lungești). – *Stoica*, n. fam. (în satul vecin Vidolm AB, DNFR, PACJ 251–252).

RĂTU TÓMII fânaț (Muntele Săcelului). – *Tóma*, pren.

RĂTU TÚRCULUI „rât pe Coastea Porcărețului” I, „poiană” II (Muntele Săcelului). – *Túrc(u)*, n. fam. (DNFR, PACJ 273) sau por.

RĂTU VÁRVURILOR „îi deal înalt” IV (Borzești). – *Vezi Várvurile*.

RĂTU VIRÍNCII v. *Rătu Hirínchii*.

RĂTU VÓVII „o fost fânaț a unui gornic, Vovea Ioan. Acuma-i pădure” III, „o poiană mică” [*] (Muntele Filii). – *Vezi Colțu Vovii*.

RĂTURILE „fânaț, pășunat comunal, îs gropi mari. Se zice că acolo o fost exploatare minieră” I (Băișoara).

RĂTURILE „îs fânațe pe lângă Arieș” I (Buru).

RĂTURILE CĂLÉȘTILO poieni cu fânaț (Valea Ierii). – *Vezi Dâmbu Căleștilor*.

RĂTURILE IÁNCULUI v. *Rătu Iancului*.

RĂTURILE MARI „rături și [locuri] arătoare” [*] (Agriș).

RĂTURILE MARI „îs niște suprafețe mai întinse; îs rături mari” I (Valea Ierii).

RĂTUȘÉLU „poiană” I, „honcă frumoasă, rătăț frumos; pășunat” III (Săcel). – Din *rātușél*, dim. al lui *rât*.

RĂTUȘÉLU DIN FÁȚĂ „e rât pe deal în jos” III (Muntele Săcelului). – *Vezi Fața*.

RÁU numele popular al Arieșului (Buru, Lungești, Surduc). At.: 1761/1808 *La Riu* (SzTA 93).

V. și *Fața Răului*.
– Din *ráu*.

RÉCELE „groapă între păduri” I, „pășunat; ajunge Clujeanu [= vânt] bine acolo, trage bine acolo” III, „rât între două păduri, pe mijloc cu un părau (când ploaie)” IV (Borzești). At.: 1845 *Lá Récselye* (SzTA 56).

V. și *Dălma Recelui, Fântâna din Recele, Groapa Recelui, Vărvu Recelui*.

– Din adj. *réce*.

RELÉȘTII [rălěšt'i] „grup de case în Caps” III, „sânt pe Valea Șoimului” [*] (Valea Ierii).

V. și *Coastea Releștilor*.

– Din n. grup *reléști* < *Relea*, n. fam. (DNFR, Lupșa AB).

RIMÉTEA [rimět'a] „loc mai în pantă; fânaț. S-o arat cândva” [*] (Ocolișel). At.: 1814 „*La Rimetyev* [v. *Rimetyád*]” (SzTA 66).

V. și *Părau Rimetii*.

– Din top. magh. *Remete* < *remete* ‘sihastru’ (v. Loșonți-Vlad VH 100).

RODÉLELE [rod'ělele] „îi [loc] costos; îl ara mai de mult” II, „teren ros de ape, mâncat de ploi” III (Făgetu Ierii). At.: 1819 *La Pogyele* [sic!] (SzTA 57).

ROGOÁZELE „îi [loc] mlăștinós” II (Băișoara). At.: 1737 *La Rogozel, az Rogoz nevű helljben* (SzTA 91).

V. și *Părau Rogoazelor*.

– Din *rogóz* (pl. *rogoáze*).

ROGOÁZELE „se face mult rogoz; îi fân rogozos” I (Făgetu Ierii).

ROGOÁZELE „acolo-s nește gârle, mlăștini; se face rogoz” I, „îs la capetul pășunatului” II (Valea Vadului).

ROGÓZU teren mai umed. „Era folosit de zarzavaturi. Acuma se umple de trestie, sălci” [*] (Borzești).

ROMONEÁSA I, II sau *Romonésele* I pantă cu pădure, pășune și fânaț (Ocolișel). At.: 1751 *Lá Romunásze* (SzTA 9), 1828 *Lá Romonyászá* (ibid. 57).

V. și *Părau Romonesii*.

– Din adj. fem. *romoneásă* < (prin asimilarea *o - ā > o - o*) *româneásă* ‘care aparține lui Roman’ (< *Roman* + suf. *-easă*) sau din sprn. *Romoneasă* (< *Româneasă*) < *Roman*, pren. (MEO 245) sau n. fam. (DNFR, PACJ 231). Pentru suf. *-easă*, vezi *Bondureasa*.

ROMONÉSELE v. *Romoneasa*.

RÓSTU „era tăietură [de pădure]” [***] (Muntele Săcelului).

– Din *rost* ‘teren despădurit în care au rămas bucăți din trunchiurile copacilor tăiați; curătură, laz’ (DLR), cuvânt viu în grai. Pentru răspândirea lui, v. ALRR–Trans. IV h 502.

RÓSTU DE LA BARĂCĂ „rât împădurit” [***] (Muntele Săcelului). – Din *barăcă*.

ROȘÉALA „o doștină. E tină roșie pe ea” I, „fânaț și plantație” II, „pantă. Are gârle roșietice” IV (Muntele Bocului).

V. și *Fața Roșelii, Fântâna Roșelii, Gura Roșelii, Pârău Roșelii, Valea Roșelii*.

– Din *roșeală* [aici:] ‘(baltă cu) apă ruginie’.

ROTÁRU [rotárju] „on loc ca o luncă” I, „teren accidentat, spre Valea Ocolîșelului” III (Făgetu Ierii), „pădure de goron” I, „îi graniță cu hotarul Bicălatului [= Făgetu Ierii]” [*] (Ocolîșel). At.: 1771 *La Rotăr* (SzTA 56).

V. și *Pârău Rotarului*.

– Din n. pers. *Rotáru* [n. fam. (v. PACJ 233) sau sprm.].

RÓVINA [rójina] „pământ mai mlăștinos” I, „fânaț” [*], „loc cu rogoz, iarbă rea și papură” [***] (Agriș).

V. și *Pârău Rovinii, Șesu Rovinii*.

– Din *róvină*.

RÓVINA [rójina] „loc care ține apă” I, „pășunat, loc drept” II (Băișoara).

RÓVINA [ród'ina] I, II, [rójină] [*] „loc ierugos, izvoros; îi oblu, îi rovină” I, „crește rogoz” II (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *La Rosina* (SzTA 30).

RÓVINA „loc mlăștinos” I, „rât cu rogoz” II (Iara). At.: 1819 *La Rosine* (SzTA 20).

RÓVINA [rójina] „pășunat; mai mult îi zglătinos” I, „loc cu pâraie, gropi, tufărai; e cam mlăștinos” [*] (Mașca).

RÓVINA [ród'ina] fânaț mlăștinos, cu mult pipirig (Săcel).

RÚGII [rúji],[rúži] „teren în pantă; a fost arător” [*] (Ocolîșel). At.: 1814 *Ruzzi* (SzTA 66).

V. și *Fântâna Rugilor, Pârău Rugilor*.

– Din *rug* (pl. *rugi*) ‘trandafir sălbatic’.

RUHAEGRES v. *Agriș*.

RUIENÍȘU „o mlaștină și loc de coasă; se face multă strigoaie acolo” II (Băișoara).

– Din **ruieniş* ‘loc cu mult ruin’ < *riien* [= *ruin*] + suf. col. -iș.

RUIENÍȘU (alt loc) „îi tă la Șesuri, cum cobori de la pășunat” II (Băișoara).

RÚIENU „loc mai sălbatic; crește pipirig de-ala ca de munte” I, „fânaț cu mărăcinis” [*] (Mașca).

– Din *riien*, var. a lui *riin*.

RÚNCU „loc pe pantă” [*] (Muntele Filii).

V. și *Pârău Runcului, Poiana Runcului*.

– Din *runc* ‘curătură’.

RÚNCU IRISÓRII „rât; pășunat mare” II (Valea Ierii). At.: 1748 *Runkul Jerisori*, 1780 *Runk Irisori* (SzTA 102). – *Irișoára* („o vâlcea care se varsă în Răcătau” I) < (prin asimilarea *i* – *e* > *i* – *i* și monoftongarea diftongului *ii*) *Ierișoára*, un dim. de la *Iara*.

RÚNCU MUNCÉILOR „deal; îs holde, miriștini” I, „pădure pe doștină, pe față îs pământuri arabile” IV (Muntele Bocului). – *Vezi Muncii*.

RÚNCU VÁDULUI „rături împădurite” I, „o fost cândva vad pe Valea Ierii” III (Săcel). – *Vezi Vadu*.

RUPTÚRILE „fânaț, loc ajegos; se mai rupe de la apă” III, „îs câtă Buru” [*] (Borzești). – Din *rupturi* (pl. *rupturi*).

RUPTÚRILE „loc care se tă [= tot] rupe” II (Buru).

RUPTÚRILE „îs tăt rupturi, hoștroâmpe [= locuri rupte, alunecări de teren, gropi]” I, „rupturi, trepti” III (Cacova Ierii).

SĂCĂT'ÎȘU „pădure; pantă” I, „pădure cu teieturi, pășunat” II (Muntele Băișorii).

V. și *Fântâna Săcăt'îșului*.

SĂCÉL, ung. *Asszonyfalva, Havassasszonyfalva*, pop. *Săcél* [săčél], sat, com. Băișoara CJ. At.: 1456 poss. *Azonffalva, Assonfalva*, 1500 *Azzonfalva*, 1652 *Aszonyfalva*, 1733 *Szecsél*, 1760–1762 *Aszsonyfalva* (Suci II 102), 1786 *Szecsél* (Răduțiu Nume 415), 1854 *Asszonyfalva, Sécél* (Suci II 102).

V. și *Muntele Săcelului*.

– Din **Săcél* < *sătcél* < (prin sincopare) *sătucél* (cf. și *Drăganu Români* 394, *Iordan TR 459*) (< *sătuc* + -*el*) sau *săticél* (< *sătic* + -*el*).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 455 de locuitori (409 români, 10 maghiari și 36 țigani). Ei își zic *săceléni* (sg. *săceleán*) și sunt agricultori.

SĂLĂȘU BĂTRÂN fânaț pe un deal (Muntele Săcelului). – Din *bătrân* ‘vechi’.

V. și *Părău Sălășului*.

– Din *sălăș* ‘construcție (rudimentară) făcută pe locurile de pășunat, în țarină, la munte etc.’, care servește ca locuință sau adăpost sezonier pentru oameni sau animale’ (DLR).

SĂLĂȘÉLELE „acolo o fost averi vechi” I, „rături și pădure” II (Muntele Săcelului).

V. și *Doștina Sălășelelor, Fața Sălășelelor, Valea Sălășelelor*.

– Din *sălășél* (pl. *sălășéle*), dim. al lui *sălăș* (v. supra).

SĂLIȘTEA [săliš'ta] „loc arător, mai drept, mai pe groapă” I, „îi și drept și pantă” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Szelistye* (SzTA 92).

V. și *Dealul Săliștii*.

– Din *sălište*, var. a lui *siliște*.

SĂRĂTÚRA „rât” III (Borzești).

V. și *Coastea Sărăturii*.

– Din *sărătúră*.

SĂRITOÁREA „pădure” [*] (Borzești).

V. și *Su Săritoarea*.

– Din *săritoare*.

SĂRÚNTII „e deal lung” I, „loc întins pe deal” III, „o curmătură” V (Muntele Băișorii), „șa prin care se trece din Muntele Băișorii în Muntele Bocului” I, „pantă cu fânaț și ceva pădure” [*] (Muntele Bocului).

– Cf. *săríne* (pl. *săríni*) ‘loc, prevăzut de obicei cu un jgheab sau cu lespezi de piatră, în care se așază (bulgări de) sare pentru oi, vite sau animale sălbătice’ (DLR).

SÁUA „îi on trăoaș” III (Făgetu Ierii), „rât; o coastă; loc arător” I, „poiană mare în mijlocul pădurii” II (Lungești), „fânaț” III (Surdac). At.: 1761/1808 *In Szoa* (SzTA 93), *La Szua* (ibid. 94).

V. și *După Săua*.

SCÁUNU PÓPII „o dungă de răzor unde hodinea popa” II, „era o cioată, un scaun, lângă cărare, în mijlocul pădurii. Acolo hodinea popa când venea în sat la noi” [***] (Muntele Săcelului). – Din *pópá* ‘preot’.

– Din *scáun*.

SCĂLDĂTORILE „o groapă cu un pic de baltă unde se scaldă mistreții” III (Valea Ierii).

– Din *scăldătoáre* (pl. *scăldătoári*).

SCĂUNÉLELE „o fost tă rupturi, o fost tăt hurluit pământul” I, „îi o țî de rât și-i hurluit, ca treptile” II, „terenul îi sub formă de scaune” III, „îs tă [= tot] ca scaune, trepte” [*] (Făgetu Ierii).

– Din *scăunél* (pl. *scăunéle*) ‘terasă, loc șes într-o coastă’ (v. Loșonți TRFR 214), dim. al lui *scáun* ‘idem’.

SCORUȘÉTU „o creastă de deal; pădure de molid. Or fi fost ceva scoruși pe-acolo” III (Valea Ierii).

– Din *scorușét* ‘desiș de scoruși’ (DLR).

SCORUȘU „pădure” V (Muntele Băișorii).

V. și *Doștina Scorușului, Fața Scorușului, Valea Scorușului*.

– Din *scorûș*, numele arborelui.

SECĂREA [săcără] „o groapă, o văgăună; este acolo un izvor foarte bun” I, „mestecăniș” II, „pantă, loc pietros; acolo e zăcatoare” III (Borzești).

V. și *Dâlma Secării, Dosu Secării, Groapa Secărilor, Gruiu Secării, Pârâu Secării, Valea Secării*.

– Din *secăre* (pl. *secări*) ‘loc semănat cu secară’, var. a lui *secără* (v. DLR).

SECĂRILE [săcările] „pășunat” II (Băișoara).

SECĂRILE loc pe care se cultiva secară (Mașca). At.: 1806 *Szekér* (SZTA 32).

SECĂTURA „îi un prilog în pădure” I, „un loc mai deschis, răt într-o pădure” II (Muntele Săcelului).

V. și *Pârâu Secăturii*.

– Din *secătura* ‘loc defrișat, curătură, laz’ (DLR).

SECĂTURA [săcătura] fânaț (Valea Ierii).

SECĂTURA „rât în mijlocul pădurii” II, „îi o pantă cam trasă” [*] fânaț (Valea Vadului). At.: 1801 *Szeketura Ilyéstyilor ... a' Vád pataka mellett* (SZTA 31).

SÉCIU „pășunat; sunt izvoare acolo” I (Ocolișel). At.: 1771, 1819 *La Széts* (SZTA 56, 57), 1828 *Lá Széts* (ibid. 57).

V. și *Colțu Seciului*.

– Din *seci* ‘loc defrișat, curătură, secătură’ (DLR).

SEGHENETÉU v. *Senegheteu*.

SENEGHEŢÉU [***] (Iara), I (Valea Agrișului) sau *Seghenetú* II, [**] (Iara) „groapă printre dealuri” I (Iara), I (Valea Agrișului). At.: 1655 *Szenegetteo* (SZTA 12), 1692 *az Szén egetőben* (ibid. 13), 1737 *Az Szén Egető alatt* (ibid. 14), 1805 „*La Szinyigateu* [!]” (ibid. 18), 1814 *Szén egető* (ibid. 19) etc.

V. și *Coastea Segheneteului, Fântâna din Senegheteu/Fântâna Segheneteului, Fundoaia Segheneteului, Gura Segheneteului, Lunca Segheneteului, Pârâu Segheneteului*.

– Din top. magh. *Szénégető* < *szénégető*

1. ‘loc unde se fac cărbuni de lemn, cărbunărie’;
2. ‘cărbunar, bocșer’.

SFÂRDOLU „culme de deal” I, „șes pe deal. Aici era făcut un sfârdol” III (Valea Ierii).

V. și *Pârâu Sfârdolului*.

– Din *sfârdol* ‘construcție formată dintr-o bârnă (rudă) orizontală, fixată la jumătate într-un suport (perpendicular) de lemn pe care poate fi învârtită, servind ca mijloc de distracție pentru copii sau tineri (așezați, câte unul, la capetele bârnii); scrânciob’, variantă, necunoscută de DLR, a lui *svárdól* = *zvárdól* = *zvárdiná* ‘idem’.

SIGHIRÎTE [sigirîce] „grup de case” II (Lungești).

SÎLHELE [sîlhele] „aici era multe sâlhe”

[*] (Cerc).

V. și *Dâmbu cu Silhele Mărunțele, Hoanca Silhii*.

– Din *silhă* (pl. *silhe*), var. a lui *sîhlă* ‘brad’.

SILÓJBA „groapă” I, „viroagă; fânaț” II (Iara). At.: 1715 *a Szilasban, a Szilasban* (SZTA 13), 1737 *Az Szilasban, Az Szilosban, Az szilos előtt* (ibid. 14) etc.

– Din top. magh. *Szilasba/Szilosba* ‘În Silój’ < *Szilas/Szilos* < *szilas/szilos* ‘[loc] cu ulmi, ulmet’ (< *szil(fa)* ‘ulm’ + suf. col. -as) + *ba* ‘în’. Pentru magh. -s > rom. -j, v. Király *Contacte* 192.

SIMIONÉȘTII [simniyónéști] „o coastă mai dulce; e fânaț; o fost loc arător” [*] (Mașca).

– Din n. grup *simionéști* < *Simiön*, n. fam. (PACJ 244) sau pren.

SIVULÉȘTII [sivuléști] I, III sau *Suvuléști* [*] grup de case pe o vale (Muntele Băișorii).

V. și *Doștina Sivuleștilor, Fața Sivuleștilor, Valea Sivuleștilor/Suvuleștilor*.

– Din n. grup *sivuléști* < *Siv(u)* [sív(u)], hip. < *Iósv*, pren. Varianta *suvuléști* a rezultat prin asimilarea i [i] – u > u – u.

SOÁRCA [sórca] „trăoaș; fânaț” I, „pădure; e mai dreaptă; nu-i așa costoașă; aparține și de Rimetea [AB]” II (Buru).

V. și *Su Soarca*.

– Din top. magh. *Szarka* < n. fam. *Szarka* (Kázmér RMCsSz 972).

SOBOLÉȘTII [soboléșt'i] I sau **Deálu Soboléștilor** [*] „sunt ceva case aici” I, „acolo, pe vârful dealului, o stat soboleștii” [*] (Plopi).

V. și *Honcile Soboleștilor*.

– Din n. grup *soboléști* < *Soból*, por. + suf. -ești.

SÓCII „loc de față; is mulți soci” II, „pășunat și fânaț pe lângă Valea Negrii” III (Valea Ierii). At.: prima jumătate a sec. al XVIII-lea *Szócs* (SzTA 112), 1760 *In Szotz, La Szótz* (ibid. 80), 1799 *In Szats* [sic!], *In Szots* (ibid. 88) etc.

V. și *Dosu Socilor, Fântâna cu Socu, La Soc*.

– Din *soc* (pl. *soci*).

SPĂLĂTOÁREA v. *Părău Spălătorii*.

SPÉRLA I sau **Părău Spérlii** [*] „o vale” I (Muntele Filii).

– Din *Sperlă*, n. pers. (DOR 374), *Sperlea*, n. fam. (DNFR).

SPOIÉLELE sau **Deálu Spoiélelor** „deal. Deasupra îi cam larg” II (Iara).

V. și *Părău Spoiélelor*.

– Din *spoiálă* (pl. *spoiéle*).

STÁUR-COTÊȚ „pădure” I, „o fost o tăietură oarecând; e pădure. Acolo făceau oamenii frunzare la oi, la capre, stăteau cu ele noaptea, cu staurul” II (Buru).

V. și *Dálma lui Staur Coteț, Fața Staurilor, Părău Staurilor, Vărvu Staurilor*.

– Din *stáur*, var. a lui *stául*, și *cotêț*. N-ar fi exclus ca *Staur-Coteț* să fi fost o poreclă.

STÂNCIOÁIA „groapă su Cicheră” III, „hoancă; rât. A fost ceva om Stanciu acolo” [*] (Valea Ierii).

– Din sprn. *Stâncioáia* < *Stanciu*, n. fam. (Livada, com. Petreștii de Jos: Loșonți-Vlad VH 137; DNFR, PACJ 250 etc.).

STĂOÍNA v. *Steoina*.

STĂUÍNA „loc deschis, rât frumos” III (Făgetu Ierii), „o preluță mai mare” III, „a fost loc arător” [*] (Surduc).

– Din *stăuină* (pl. *stăuini*) ‘loc unde a fost o stână sau unde au stat oile, vitele; p. e x t. poiană’ (cf. DLR).

STÂNA „parte mare de hotar; fânaț mai mult, pășune puțină și ceva arător” I, „loc oblu în vârful deal, pășunat” II (Buru).

V. și *Calea Stâniei, Colții Stâniei, Colțu Stâniei, Fața Stâniei, Fundoaia Stâniei, Părău La Stâna Culi, Părău Stâniei, Piatra Stâniei, Vărvu Stâniei*.

– Din *stână*.

STÂNA „loc șes, oblu” I, „vatră între păduri” II (Făgetu Ierii), „doștină; pășunat” I, „loc gol; o fost arabil; îi fânaț într-o groapă” III (Surduc). At.: 1749 *La Sztina, La Sztiva* [sic!] *din szusz, La Sztine din szosz*, 1761/1808 *La stine, La Sztine* (SzTA 93).

STÂNA „loc pe deal” I, „deal frumos” II, „îi mai așezat. O fost fânaț” [*] (Muntele Băișorii).

STÂNA fânaț (Muntele Săcelului).

STÂNA „loc arabil. Sânt șuri, crâmbi, colibi [acolo]” I (Ocolisel). At.: 1803 *Sztină*, 1814 *La Sztine, In Stine* (SzTA 66).

STÂNA „fânaț și pășune pe creasta dealului” III (Valea Ierii).

STÂNA BĂTRÂNĂ o poiană mare, fânaț și pășune pe deal (Muntele Filii, Muntele Săcelului). – Din *bătrână* ‘veche’.

V. și *Colții Stâniei Bătrâne, Dosu Stâniei Bătrâne, Părău Stâniei Bătrâne*.

STÂNA DIN CĂLE poiană (Valea Ierii). – Vezi *Calea Agrișului*.

STÂNA DOMNEÁSCĂ „o poiană; o fi fost ceva stână de-a grofului care o avut muntele ăsta” III (Valea Ierii). – Din adj. *domnesc*, -ească.

STÂNA URZICÁRULUI pășune (Valea Ierii). – Vezi *Urzicarul*.

STÂNA VÁJII poiană cu fânaț (Cerc, Valea Ierii). – Vezi *Colțu Văjii*.

STÂNA VÂNTULUI „rât; a fost o stână aici” II (Valea Ierii). – *Vântu*, n. fam. (DNFR, PACJ 282) sau por.

STÂNĂIA „loc mai gropos, arător” I (Măgura Ierii), „vatră mare acolo deasupra; răț și pășunat” IV (Surduc). At.: 1824 *Lá Sztrénáje* (SZTA 92).

V. și *Curu Stânăii, Doștina Stânăii, Fața Stânăii, Părău Stânăii, Văru Stânăii*.

Numele se întâlnește și în alte sate (Hășdate CJ: Loșonți-Vlad VH 104; Racâș SJ: TTRT-Sălaj 295 etc.).

– Din **stândie*, un derivat de la *stână*, cu suf. -*aie*. Pentru acest sufix, v. Pascu *Suf.* 200.

STÂNIȘOARA „o groapă ca o tamiță” I, „loc pustiu în vârv de deal” II (Buru).

– Din *stânișoară*, dim. al lui *stână* (v. DLR) sau derivat, cu suf. -*ișoară*, de la n. top. *Stâna* (v. supra).

STEOÎNA [steuăjina] I, [*] sau *Stăoîna* [stăuăjina] II „o vatră, loc mai mare, fână” I (Lungești).

– Din *stăoînă/steoînă*, variante ale lui *stăuină*.

STEUÎNA IV, [*] sau *Steuina Crâncii IV* „[locul] unde e Cabana” [*] (Muntele Băișorii). – *Crâncea*, n. fam. (în satul vecin Runc AB. Vezi și PACJ 93).

V. și *Doștina Steuinii, Părău Steuinii*.

– Din *steuină*, var. a lui *stăuină*.

STEUÎNA „e pășunatul Agrișului” I (Muntele Săcelului), „poieni; acolo ies agrișenii cu vitele vară” III (Muntele Bocului). Părău Steuinii o împarte în *Steuina Măre* și *Steuina Mică*. Deseori locuitorii folosesc denumirea generică: *Steuinile* sau *Steuinile Agrișului*.

STEUÎNA „loc arător, față; zglatină, loc cam cu apă” I, „o preluță mai mare; loc arabil; și coaste și oblu” III, „pământuri arătoare, mai oblu, mai vatră” IV (Surduc).

STEUÎNA I, III sau *Steuina Scurtului II*, [*] „on teren așa mai drept; pășune; dorm acolo vitele vară” I, „îi o bucată de loc rotund în mijlocul pădurii” II (Valea Vadului). – Vezi *Părău Scurtului*.

STEUÎNA BUCUREȘTILOR „acolo mergeau cu stănilile” I, „o fost o poiană în pădure; cândva o fost stâni, mutături de vară” II (Muntele Bocului). – Vezi *Bucureștii*.

STEUÎNA CRÂNCII v. Steuina.

STEUÎNA CRÎNȚILOR v. Crinții.

STEUÎNA CRÎNȚULUI v. Crinții.

STEUÎNA CŪTII [cút'i] „o fost on fel de steuină, da' s-a umplut de pădure” I, „o fost o poiană mică” II, III (Muntele Bocului). – *Cútea*, n. fam. (Mașca, Muntele Băișorii etc.).

STEUÎNA DE LA CRINȚ v. Crinții.

STEUÎNA GÊRII „e p-on deluț; teren cam lățit” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Gera*.

STEUÎNA MĂRE v. Steuina (Muntele Săcelului).

STEUÎNA MĂRGINEÂNULUI pășune (Muntele Băișorii). – Vezi *La Colibele Mărginenilor*.

STEUÎNA MĂRÚȚULUI I sau *Steuina IV* „o fost o steuină pe timpuri, loc gol în pădure și o colibă; acuma-i pădure” I, „steuină; acolo o fost colibi” IV (Muntele Băișorii), „o creastă cu o poieniță pe-o șa” III (Valea Ierii). – Vezi *La Măruțu*.

STEUÎNA MÎCĂ v. Steuina (Muntele Săcelului).

STEUÎNA ORZÊȘTILOR „o fost poiană” IV, „o fost o steuină între păduri” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Orzeieștii, Orzeștii*.

STEUÎNA SCÚRTULUI v. Steuina (Valea Vadului).

STEUÎNA VÂCÊȘTILOR „poiană; e la Văcești” IV, „sânt și colibi pântru vară” [*] (Muntele Băișorii). – Vezi *Văceștii*.

STEUÎNILE „teren mai întins, loc mai oblu” I (Agriș).

V. și *Groapa Steuinilor*.

STEUÎNILE „o groapă unde dormea vitele; o fost tă [= tot] pădure” I, II (Măgura Ierii).

STEUÎNILE v. Steuina (Muntele Săcelului).

STEUÎNILE AGRÎȘULUI v. Steuina (Muntele Săcelului).

STEURÎȘTEA „fânaț costos; o fost staurile pe timpuri acolo” I, „acolo, mai demult, ținea oile cu staurul, că nu se putea duce gunoi cu carul” III (Măgura Ierii). At.: 1824 *La Steuristye* (SzTA 92).

– Din **steuriște*, var. a lui *stăuriște* = *stăuiliște* ‘loc unde a fost odată o stână’ (DLR).

STRĂJA „centrul satului; aici stă straja obștească” I, II (Băișoara).

V. și *La Străji*.

– Din *străjă*.

STRÂNTŪRA loc strâmt, cu drum de hotar, pe lângă un părau „ce vine pântru două dealuri” [*] (Săcel).

– Din *strântură* (pl. *strânturi*), var. a lui *strântitură* ‘loc strâmt, îngust, între dealuri (sau munți); trecătoare; strâmtoare’.

STRÂNTŪRA „loc strâmt între dealuri” I, „drum pântru două dealuri” III (Surduc).

STRÂNTŪRILE „fânaț și arabil pe lângă un părau” I (Borzești). At.: 1737 *In Sztrimplure, Sztrimplura* (SzTA 55).

STRÂNTŪRILE IV sau **Între Liscuri** IV „loc pe unde trece apa și șoseaua printre stânci” IV (Valea Ierii).

STRÎGA [strîga] „pantă; o fost teren gol; l-o împădurit” I, „pădure” III (Măgura Ierii), „o vatră; este pe aici și o cărare de merge la Măgură” IV (Surduc).

V. și *Deasupra Strigii*.

– Cf. *strigă* 1. ‘pasăre răpitoare de noapte (*Tyto alba guttata*)’; 2. ‘strigoaie’ și n. top. *Striga* atestat în regiunea Győr (Ungaria), într-un document de la 1231 (v. *Drăganu României* 152, 157), și în Voicesti VL (v. DTRO VI 123).

STRÎA coastă cu fânaț și pășune. Înainte a fost pădure (Făgetu Ierii).

V. și *Șesu Stroi, Vârnu Stroi*.

– Din n. fam. *Stroia* (DNFR, PACJ 252).

STRÎNGA loc între stânci, pe unde trece o cărare (Cacova Ierii). – Din *strîngă* ‘loc îngust de trecere’ (v. DLR).

SU BĂICU „loc arător, bun” I, „teren și mai drept, și mai pantă” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Szab Ajkol*, 1824 *Sub Băjku* (SzTA 92). – Vezi *Băicu*.

SU BESÉRICĂ „teren arabil de la biserică în jos” III (Muntele Filii). – Din *besérikă*, var. a lui *biserică*.

SU BÓRU „teren arabil mai oblu su Vârnu Borului, cum ieșim către lara” IV (Surduc). At.: 1749 *In Szubor* (SzTA 93), 1761/1808 *Sub Burru, Szub Boru, Sub Boru la Vale Jégri* (ibid. 95). – Vezi *Boru*.

SU BRĂZI „loc lângă Valea Ierii, sub niște brazii” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Brazii*.

SU BÚCIN teren în pantă (Băișoara). – Vezi *Bucinu*.

SU CĂLE v. *Su Calea Boldojerului*.

SU CĂLE „loc oblu, arător” III, „loc lângă apă (= Valea Ierii), sub drum, sub șosea” IV (Surduc). – Vezi *Calea*.

SU CĂLEA BOLDOJÉRULUI I sau **Su Căle** „loc arător pe sub vechiul drum” I (Buru). – Vezi *Calea Boldojerului*.

SU CĂLEA DÓSULUI „plantație, pădure” I (Buru). – Vezi *Calea Dosului*.

SU CĂLEA ÓILOR „loc costos” I, „rât” III (Măgura Ierii). – Vezi *Calea Oilor*.

SU CĂLEA SURDÚCULUI „pantă” III, „coastă mare” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Calea Surducului*.

SU CĂSI „fânaț de la căsi în jos” III (Muntele Filii). – Vezi *Casa de Piatră*.

SU CHÍCERĂ coastă (Cacova Ierii). – Vezi *Chicera*.

SU CÍCHERĂ „e loc sub Cichera” III (Băișoara). – Vezi *Cichera*.

SU COÁSTE „fi jompános. Te scobori ca pe trepti de la on pământ la hălalalt” I (Agriș). – Vezi *Coastea*.

SU COLȚ pășune „su on colț” I (Măgura Ierii). – Vezi *Colțu*.

SU COLȚ „pantă” I, „fânaț” [*] (Ocolișel). – Vezi *Colțu*.

SU CÔLTU BĂILOR pantă cu pădure către Fața Râului (Măgura Ierii). – Vezi *Colțu Băilor*.

SU COLTÚȚ pădure (Surduc). – Vezi *Colțuțu*.

SU CRUCE teren arabil (Borzești). – Vezi *Crucea*.

SU DÂMBU MÁRE „e o groapă sub Dâmbu Mare” II (Băișoara). – Vezi *Dâmbu Mare*.

SU DEAL „acolo-s halaiete de se adapă vitele” II (Băișoara). – Vezi *Dealul*.

SU DOS „teren mai îndosit” III (Muntele Filii). – Vezi *Dosu Morii*.

SU DOS „e așa ca o groapă; fânaț” I (Ocolisel). At.: 1803 *pe szupt dosz* (SzTA 66).

SU DOS „o fost pădure de fag, care s-o tăiat. Acum îi pădure mică, iar în vale-i fânaț” I, „teren fain, jos” [*] (Săcel).

SU DUMBRĂVA pășune cu tufe (Buru). – Vezi *Dumbrăva*.

SU DÚȘA II (Băișoara). – Vezi *Dușa*.

SU FĂGIȚELE „[loc] arător, mai drept” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Szob Fogyitséle, Szupt Fózitséle, Szob Fogysitzél, 1824 Sub Fazsetzele* (SzTA 92). – Vezi *Făgițelele*.

SU FÚRCI „îi locul de sub Dealul Filii” III (Săcel). – Vezi *Furcile*.

SU GÁRDU IÚȚII „pădure” [*] (Muntele Bocolui). – Vezi *Gardu Iuții*.

SU GRIND „este poiană oablă, cu 2–3 m sub nivelul Grindului” I (Buru). – Vezi *Grindu*.

SU GROÁPA DÓSULUI „fânaț împădurit” I (Buru). – Vezi *Groapa Dosului*.

SU GURIEȚ [su guriéț] I–IV, [*]–[***] sau **Su Guruiéț** V „pantă dulce; puțin îi și răzoros, dălmós” I (Agrish). – Vezi *Guruiéțu*. Varianta *Guriet* s-a născut prin asimilarea *u – i* > *i – i*.

SU GURUIÉȚ v. *Su Guriet*.

SU HÁCȘOR „coastă; este un izvor” I (Buru). – Vezi *Hacșoru*.

SU HOMORÁCI „[loc] cam dosit, așa, la doștină” I, „îi teren costos, accidentat, cu mărăcini” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Homoráciu*.

SU HUȘCÁU „o groapă mai jos de dealul Hușcău” I (Plopi). – Vezi *Hușcău*.

SU MÁRGINĂ „o chingă de pădure; de la ea în jos îs rături și mai sus iară îs rături” I (Muntele Băișorii). – Vezi *Margina*.

SU MĂMÚI „îi pădure, [loc] stâncos, urăcios, cu duraie [= grohotișuri], su Țiclu” I, „îs stânci în care se pot adaposti animalele sălbatice” II (Buru). – Din *mămúie* (pl. *mămúii*), var. a lui *momâie* (v. DLR).

SU MĂRZĂNÉȘTI „loc cam pantă; arător” I (Cacova Ierii). – Vezi *Mărzănești*.

SU MÓGA „acolo-s căsi” II (Cacova Ierii). – Vezi *Moga*.

SU NÉRGHEȘ II (Băișoara). – Vezi *Nergheșu*.

SU PĂDÚRE „arător și fânaț” I, „rături” [*] (Buru). – Vezi *Pădurea Besericii*.

SU PĂHÚI pășune (Făgetu Ierii). – Vezi *Păhuiu*.

SU PĂMÁNTURI „o luncă, o goliște” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Pământu Bulii*.

SU PIÁTRĂ „padină, loc drept în pădure; este ceva piatră din sus” I, „îs pământuri su ceva pietri, su ceva stâncă” III (Măgura Ierii). – Vezi *Piatra*.

SU PIÁTRA STÁNII fânaț, pădure și loc arabil (Buru). – Vezi *Piatra Stânii*.

SU PIÁTRA VÁNĂTĂ „loc oblu, luncă” II (Buru). – Vezi *Piatra Vânăta*.

SU PIÁTRA VÓNII „fânaț” [*] (Buru). – Vezi *Piatra Vonii*.

SU PICULÉTE pantă (Băișoara). – Vezi *Piculețele*.

SU PLEAȘA (Ocolişel). – Vezi *Pleașa*.

SU PLEȘI fânaț (Borzești). – Vezi *Pleșile*.

SU PLEȘCĂȚĂ pădure (Borzești). – Vezi *Pleșcuța*.

SU PODEREEI PÓPII „fânaț; se ține tot de Luncă” I (Buru). – Vezi *Podereii Popii*.

SU PÓDU ÁGRILOR teren mai în jos de Podu Agrelor (Făgetu Ierii). – Vezi *Podu Agrelor*.

SU RĂCHÎȚI „fânaț împădurit” I (Buru). – Vezi *Răchițele*.

SU RĂZÓR „așezătură” II (Cacova Ierii). – Vezi *Răzoru*.

SU RĂZÓR „un teren mare, arabil, de la un răzor în jos” III (Muntele Filii). – Vezi *Răzoru*.

SU SĂRITOÁREA „pantă” II, IV (Borzești). – Vezi *Săritoarea*.

SU SÁNGERI „îi costos, arător” II, „îi loc su pădure” III (Făgetu Ierii). – Vezi *Dálma Sângerilor*.

SU SOÁRCA „pășune și pădure” I (Buru). – Vezi *Soarca*.

SU TRĂOÁȘE „o așezătură, groapă pe pârâu” III (Cacova Ierii). – Vezi *Trăoașele*.

SU ULMI „îi loc mai așezat” I (Agris), „fânaț. Apartine de Șesu Ierii” I (Băișoara). – Vezi *Ulmii*.

SU USÓI „pantă, loc rău, împădurit” I (Măgura Ierii). – Vezi *Usoiu*.

SU VĂRÁTIC „loc cam rău, împădurit” I (Măgura Ierii). – Vezi *Vărăticu*.

SU VĂRÁTICÉL „loc lângă Valea Ierii” IV (Surduc). – Vezi *Vărăticelu*.

SU VÁRVU DEÁLULUI „îi după sat, sub un vârv de deal” I (Agris). – Vezi *Várvu Dealului*.

SUB ȘESURI „de aici izvorăște Pârâu Lupului” I (Băișoara). – Vezi *Șesurile*.

SUPT OSOÁIA „îs locuri și mai goale și mai împădurite; îi de dos” I, „pădure și fânaț; pantă de doștină” III (Surduc). – Din **osodie* ‘coastă de deal sau munte expusă spre nord, dos’ (v. Petrovici *Vestiges* 484–485; idem *Ursoi* 481, nota 1).

SURDÚC ung. Szurduk, Járszurduk, pop. *Surdúc*, sat, com. Iara C.J. At.: 1426 *poss. Zerdwg*, 1438 *Zwrdok*, 1440 *Zwrdogh*, *Zwrdwk*, 1733 *Szurdok*, 1750 *Surduk*, 1760–1762 *Szurduk*, 1854 *Szurduk*, *Surduc* (Suciuc II 152). „În hotarul satului se află urme importante de spălare a aurului în epoca romană” (*Repert. arh.* 380).

V. și *Calea Surducului, Pârâu Surducului*.
– Din top. magh. *Szurdok* < *szurdok* ‘defileu’. Cf. și Weigand *Oris.* 23, Iordan TR 131, Kiss FNESz. Este vorba de defileul care începe din capătul de jos al satului și până la vărsarea Văii Ierii în Arieș.

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 363 de locuitori (355 români, 1 maghiar și 7 țigani). Ei își zic *surducáni* (sg. *surducán*) și se ocupă cu agricultura.

SURÚȘU „uliță strâmtă” I (Agris).

– Din *suriš* ‘uliță strâmtă, drum îngust în sat’, cuvânt necunoscut de DLR (< magh. *szoros* ‘strâmtoare’: Janitsek CM 77).

SURÚȘU „drum ce mere la Dos; îi în vatra satului” I (Buru).

SURÚȘU „uliță îngustă, drum care urcă la Ograde” III (Săcel).

SURÚȘU BESÉRICII „șicator [= uliță, drum] strâmt pe care merg [oamenii] la beserică” III (Surduc). – Din *besérická*, var. a lui *biserică*.

SUSÉNII „partea de sus a satului” [**] (Cacova Ierii).

– Din *suseán* (pl. *suséni*) ‘locuitor din partea de sus a satului’.

SUSÉNII „parte de sat” III (Măgura Ierii).

SUSÉNII „parte de sat” III, IV (Surduc).

SUVULÉȘTII v. *Sivulești*.

SZURDUK v. *Surduc*.

ŞĂNTURILE „o fost un loc mlăştinos şi or făcut şanţuri de scurgere” III (Cerc).

– Din *şanţ* (pl. *şanţuri*).

ŞĂNTURILE „teren mare, păşunat” III, „sânt şanţuri, râpi” [*] (Muntele Filii).

ŞĂNDRÊŞTII v. *Şendreştii*.

ŞĂTRÎA „padină, tamiţă pe vârful dealului” III, „o aşezătură, o groapă” [*] (Muntele Cacovei).

V. şi *Colţu Sătrii*.

– Din **şătrie* ‘terasă, platou’, derivat de la *şătră* ‘idem’ (v. Loşonţi TRFR 216) cu suf. -ie. Cf. *costie* < *coastă*, *feşie* < *făşă*.

ŞCHIOPEŞTII loc pe deal (Muntele Filii). – Din n. grup *şchiopêşti* < *Şchiôpu*, por.

ŞENDRÊŞTII [şândrêşt’i] „acolo o stat neşte oameni. Sânt şi acumă căsi” [*] (Ocolişel). At.: 1814 *In Senderesty* (SzTA 66).

– Din n. grup *şendrêşti* < *Şendrea*, n. fam. (în lara, sat vecin). Ar putea proveni şi de la *şândrêşti* < *Şândru*, n. fam. (Agriş, Borzeşti, lara). În acest caz, forma literarizată este *Şândreştii*.

ŞERBA [şârba] „e împădurită cu corni” I (Ocolişel). At.: 1814 *La Sorba* [sic!], *La Serba* (SzTA 66).

– Din n. fam. *Şerba* (PACJ 259).

ŞERBĂNEĂSA „coaste cu pădure” I, „faţă cu pădure mai slabă” IV (Borzeşti).

V. şi *Colţu Şerbănesii*, *Fântâna di la Şerbăneasa/Fântâna Şerbănesii*, *Pleaşa Şerbănesii*.

– Din adj. fem. *şerbăneasă* ‘care aparţine lui Şerban’, substantivizat (< **Pădurea Şerbăneasă*) sau, mai puţin probabil în acest caz, din sprn. *Şerbăneasă* < *Şerbán*, n. fam. (Săcel, DNFR, PACJ 259).

ŞERBĂNEĂSA „o fost poiană în vârful Usoiului Scurt. O zăcărit vitele acolo. Acum e pădure” I, „fănaţ” II (Buru).

ŞÊSU „loc mai şes; fănaţ” III, „loc mai drept” IV (Borzeşti).

V. şi *Groapa Şesului*.

– Din *şes*.

ŞÊSU „loc drept pe pantă” (Cerc).

ŞÊSU „şes” I (Făgetu Ierii). At.: 1747 *szeszu* [sic!], 1771 *in Ses* [sic!], *la Aries in Ses*, 1819 *In Sész* (SzTA 56), 1828 *Lá Sész* (ibid. 57).

ŞÊSU sau **Şêsu** Ierii teren şes (Băişoara, lara). At.: 1805 *La Sész* [!], *Dupe Gárd*, *In Sész*, *La Sész*, *a Sészbe*, *In Sész* (SzTA 18), 1819 *In Sész* (ibid. 20). – Vezi *lara*.

ŞÊSU „îi cam drept” I (Ocolişel). At.: 1914 *La sesz*, *In sész in Priloze* (SzTA 66).

ŞÊSU BÓCULUI „şes în vârful dealului” I, „o aşezătură” II (Muntele Bocului). – Vezi *Bocu*.

ŞÊSU CALD „steuină; acolo sânt stâni şi colibi” III, „loc mai rece” [*], păşune (Muntele Băişorii). – Conform tradiţiei locale, *cald* este forma sub care a fost adaptat germ. *kalt* ‘rece’: „Se auzea că nişte nemţi au zis că-i *calt*” III, „l-o batjocorit” [*].

ŞÊSU CÉRBULUI „platou deasupra Coltăului. Probabil c-or fi fost cerbi aici colonizaţi de groful Andraş” III (Valea Ierii). – Din *cerb* sau *Cérbu*, n. fam. (Petreştii de Jos CJ, PACJ 76 etc.).

ŞÊSU CÍCHERII [şêsu cît’eri] „loc mai pădinos, mai oblu” I, „padină” [***] (Agriş). – Vezi *Cichera*.

ȘESU COMÓRII „șes arabil” [*] (Agrîș). – *Vezi Comoara.*

ȘESU GROÁPELOR „șes, loc mai întins, mai apâtos” I (Agrîș). – *Vezi Groapele.*

ȘESU IÉRII v. *Șesu* (Iara).

ȘESU LEOȘTENÉȘTILOI v. *Șesu lui Leoștean.*

ȘESU LUI LEOȘTEÁN I sau Șesu Leoșteneștilor II „loc mai drept pe coaste” I, „șesut pe Dâmbu Leoșteneștilor” II (Plopi). – *Vezi Dâmbu Leoșteneștilor.*

ȘESU PRESÁCII „șes, teren frumos, așezat” [*] (Ocolîșel). – *Vezi Presaca.*

ȘESU RÓVINII „[aici] este rovină” I (Agrîș). – *Vezi Rovina.*

ȘESU STRÓII șes (Iara). – *Vezi Stroia.*

ȘESURÉLELE „locul arabil de sub Șesuri; îs mai multe și mai mici” I, „îs mai jos de Șesuri” II (Băișoara).

V. și *Părău Șesurelelor.*

– Dim. de la *Șesuri* sau provenit din *șesurèle*, pl. lui *șesurél*, care este un dim. al lui *șes*.

ȘESURÉLELE „îi loc așezat, îi on pic de vatră” I, „sânt două șesuri mai mici: unul mai jos, altul mai sus” II (Lungești). At.: 1828 *Lá Szesurele* (SzTA 57).

ȘESURILE „întindere mare de loc, platou. O fost arabil” I, „loc drept, sus pe deal; pășunat” II (Băișoara).

V. și *Coastea Șesurilor, Crucea din Șesuri, După Șesuri, Margina Șesurilor, Părău Șesurilor, Sub Șesuri.*

– Din *șesuri*, pl. lui *șes*.

ȘESURILE terase (Buru).

ȘESURILE șesuri (Lungești).

ȘESURILE „padină” II (Muntele Săcelului).

ȘÉȘTINA „poiană în Valea Ierii, de unde se aduce apa în cătunul Caps” III, „teren mai drept” [*] (Cerc).

– Din *șéștină* ‘loc șes pe deal, terasă, platou’.

ȘÉȘTINA „loc mai drept” [***] (Muntele Săcelului).

ȘÉȘTINA „padină în pădure” I (Surduc).

ȘÉȘTINA „poiană, loc mai drept” III (Valea Ierii).

ȘIOÁIA [șiúája] „față, loc arător; îi pământ roșu, putem face oale” I, „nu-i chiar vadră, drept, da’-i potrivit” III (Surduc).

– Din *șioáie* [șiúáje] ‘pământ slab, sărac, neproductiv’.

ȘÍPOTU „izvor cu apă bună, rece; iese din stâncă” I, „o pus bătrânii on șipot (de lemn)” II (Buru).

V. și *Părău Șipotului.*

– Din *șipot*.

ȘÍPOTU „izvor în legheleu, acolo unde boriștesc vitele, unde stau, zac în bóriște” I, „fântână” III (Cacova Ierii).

ȘÍPOTU fântână cu apă bună (Făgetu Ierii).

ȘÍPOTU „fântână” III (Muntele Săcelului).

ȘÍPOTU PÓPII „izvor” IV (Surduc). – *Pópa*, n. fam.

ȘÍPOTU TÓFTII „izvor, fântână” [*] (Borzești). – *Vezi Tofta.*

ȘIPOȚÉLU „fântână” I (Agrîș).

V. și *Calea Șipoțelului.*

– Din *șipoțél*, dim. al lui *șipot*.

ȘIPOȚÉLU „izvor” IV (Borzești).

ȘIPOȚÉLU „doauă fântâni în părau Pașcului, între Părtoale și Părtoalu” II (Lungești).

ȘIPOȚÉLU izvor (Surduc).

ȘIPOȚÉLU CĂTÁNII „o fântână. O fost pus on fel de lemn [= scoc] pe care curgea apa. *Cătána* a fost proprietar” I (Buru). – *Cătána*, n. fam. (PACJ 73).

ȘIPOȚELELE „sânt ceva izvoare pe acolo” I, „vineau [= veneau] în Părâu Rău mai multe izvoare” II (Iara).

V. și *Părâu Șipoțelelor*.

ȘIPOȚELELE „is mai multe izvoruțe” I, „izvoare” [*] (Muntele Filii).

ȘIRÎNCA „poiană frumoasă, loc drept” [*] (Surduc).

– Din *șirincă*.

ȘÎȘT'ÉZU I–III, [*] sau **Șușt'ÉZU** [*] „teren drept, padină frumoasă; s-o rupt cândva din deal” I, „ii drept” II, „o vatră” [*], „platou, șeștină” [**] (Măgura Ierii).

V. și *Fântâna Șîșt'ÉZULUI, Râpa Șîșt'ÉZULUI/Șușt'ÉZULUI*.

ȘOCĂNEĂSA [șocănăsa] „e pe lângă sat” I, „îi o groapă” (Ocoșel). At.: 1804 *in Digma Sikonyészi*, 1814 *La Sokányász* [sic!] (SzTA 66).

– Cf. *Șucăneasa*.

ȘOIȚU „luncă lângă Vale, pe care este pepinieră și păstrăvarie” II, „loc pe lângă Valea Șoimului; este aici canton silvic” III (Valea Ierii).

V. și *Colțu Șoimului, Dosu Șoimului, Valea Șoimului*.

– Din n. fam. *Șoim(u)* (DNFR, PACJ 260) sau din *șoim*.

ȘOLCÉȘTII „grup de case” I (Muntele Băișorii).

– Din n. grup *șolcēști < Șólca*, n. fam.

ȘOPÁRLA „vârful dealului, deasupra la Ferța; răt mare” II (Valea Ierii). At.: 1760 *La Supoila* [sic!] (SzTA 80), 1760 *La Suporla, In Supurla* (ibid. 84), 1799 *In Sopirle* [sic!] (ibid. 88), *Lá Sopirle* (ibid. 89).

V. și *Coastea Șopárliei, Dâmbu Șopárliei, Dealu Șopárliei, Părâu Șopárliei*.

– Din *Șopárlă*, n. fam. (DNFR) sau por., ori din *șopárlă*.

ȘTEÁZA LUI HŐSCQ „e în afara satului, pe Valea Ierii” II (Băișoara). – *Hőscq*, por.

V. și *Coasta Ștezii, Dosu Ștezii, Fața Ștezii, La Ștează, Părâu Ștezii*.

– Din *ștează*.

ȘTEÁZA VÓVII „e în hotar cu Muntele Băișorii. *Vovea* era din Filea de Sus” [*] (Băișoara). – *Vezi Colțu Vovii*.

ȘTIRBÁNU „rât” III (Săcel).

– Din n. fam. *Știrbán* (PACJ 260).

ȘTIUBÉII v. *Știubeiu* (Iara, Săcel).

ȘTIUBÉIU „fântână” II (Băișoara).

V. și *Părâu Știubeiului*.

– Din *știubéi* ‘trunchi scorburos care servește de ghizd la o fântână mică’.

ȘTIUBÉIU „izvor” I, „on fel de așezătură. De acolo izvorăște Părâu Cătăiilor” II (Cacova Ierii).

ȘTIUBÉIU izvor (Cerc).

ȘTIUBÉIU sau, mai rar, **Știubéii** izvor în pășune unde se adapă oile I (Iara). At.: 1803 *la Styubéj*, 1805 *La Styubéj* (SzTA 18).

V. și *Deasupra Știubeilor/Știubeiului, Părâu Știubeilor*.

– Din cauză că apelativul nu mai este viu în grai, unii vorbitori au interpretat forma neart. *Știubéi* ca un plural masculin, creând forma articulată *Știubéii*. Fenomenul se întâlnește și în alte părți (vezi Loșonți-Vlad VH 107).

ȘTIUBÉIU „fântână la Muncei” I (Muntele Băișorii).

ȘTIUBÉIU „fântână amenajată într-o butură de salcă” I (Ocoșel). At.: 1804 *La Stobej*, 1814 *La Styubéj* (SzTA 66).

ȘTIUBÉIU „e o fântână făcută din piatră” I (Ocoșel).

ȘTIUBÉIU sau, mai rar, **Știubéii** „fântână. Înainte o fost cu o buturugă. Acuma e tub de beton” III (Săcel).

ȘTIUBÉIU „poiană” I, „rât și nește izvoare” III, „fântână; loc mai vlășinos [= mlășinos]” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *In Pojanna La Stubej, La Stubej* (SzTA 95). Unii localnici disting în acest teren **Știubéiu** de Jos I, III și **Știubéiu** de Sus I, III.

ȘTIUBÉIU DE JOS v. *Știubeiu* (Surduc).

ȘTIUBÉIU DE SUS v. *Știubeiu* (Surduc).

ȘTIUBÉIU MÁRE „fântână” I (Buru). – Din adj. *măre*.

ȘTIUBÉIU MIC „fântână” I (Buru). – Din adj. *mic*.

ȘUCĂNEÁSA [șucănása] „teren mai așezat, ca o depresiune” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 *La Sukanyasza*, 1771 *La Suhanyásze* [sic!], 1819 *La 'Sukányásze* (SzTA 56), 1828 *La Sukanyisze* [sic!] (ibid. 57).

– Cf. *Șocăneasa*.

ȘÚRA LUI BRÂNZÉI „acolo o avut grajd un om de la Boc, Brânzei” III (Muntele Filii). – *Brânzéi*, por. („il chema Crișan” [*]). Se întâlnește și ca n. fam. (DNFR, PACJ 64).

V. și *Dálma Șurii*.

– Din *șură*.

ȘÚRA LUI SÉICA „o fost casă, șură” I (Buru). – Vezi *Pădurea lui Seica*.

ȘÚRA NÁTULUI „o fost o șură. *Nat* o fost proprietar” I (Buru). – *Nat(u)*, n. pers. Ca pren., este atestat în 1895 la Băișoara (*Vutcă Natu*: Luca *Băișoara* 155).

ȘUȘT'ÉZU v. *Șișt'ezu*.

T

TÁBLA I, [*], Tábla Grițărului I, [*]** sau **Înt-a Grițărului** [*] „tablă cu fânaț între pământul Agrișului și a Ierii” [*] (Agriș). – *Grițăru*, por. necunoscută de informatori.
– Din *táblá* ‘bucată mai mare de teren agricol’.

TÁBLA II, Tábla-i Lăzăroaie III sau Tábla Lui Jiga [*] loc drept, arabil (Cacova Ierii, Iara). – *Lăzăroaie*, sprn. < *Lazăr*, n. fam. (Borzești, Cerc, Făgetu Ierii, Surduc etc.); *Jiga* = magh. *Zsiga*, n. fam. (PACJ 147, 289).

TÁBLA ERSEGOÁII teren arabil (Valea Agrișului). – *Ersegoaie*, sprn. (cf. n. fam. magh. *Ersek*, *Ersek*: PACJ 112, 113).

TÁBLA GHERGHELEULUI „tablă de loc care ține până în vârful Ghergheleului” II (Valea Ierii). – *Vezi Ghergheleu*.

TÁBLA GRIȚĂRULUI v. *Tabla* (Agriș).

TÁBLA-I LĂZĂROAIE v. *Tabla* (Cacova Ierii).

TÁBLA IȘFĂNOÁII „pantă arabilă” I (Valea Agrișului). – *Ișfănoaie*, sprn. < n. pers. *İşfan* = magh. *István*.

TÁBLA LUI IOÁNI sau **La Ioáni** „pantă arabilă” I (Valea Agrișului). – *Ioáni* [jóni] = magh. *Jani*, hip. de la *János* (Fercsik-Ráátz KE 134).

TÁBLA LUI JÍGA v. *Tabla* (Cacova Ierii).

TÁBLA LUI SIMIÓN „loc bun, așezat” II (Cacova Ierii). – *Simión* [símión], n. pers.

TÁRNIȚA I, IV sau Tárnița Úrsului III „deal ca o tarniță la cal” I, „ii ca o tarniță” IV (Borzești). – *Vezi După Ursu*.

V. și *Calea Tarniții, Dâmbu Tarniții, Fața Tarniții, Pârâu Tarniții*.

– Din *tárniță* ‘șa (de deal sau de munte), curmătură’, apelativ viu în zonă.

TÁRNIȚA [tárnița] „loc așezat pe deal” III, „șa pe coama dealului” [**] (Cerc). At.: 1760 *La Tarnitza*, în *Tarnitza* (SzTA 80), 1799 *Tarnitza* [...], a' *Tarnyitzabani* (ibid. 89).

TÁRNIȚA „ii la munte sus; deal ca o tarniță” II, „e ca o șa pe munte” [*] (Muntele Băișorii).

TÁRNIȚA ÚRSULUI v. *Tarnița* (Borzești).

TĂIETÚRA IERÉNILOR „o fost pădurea ierenilor” II (Băișoara). – Din *iereán* (pl. *ieréni*) ‘locuitor din Iara’.

– Din *tăietúra* (pl. *tăietúri*) ‘teren despădurit (pe care se mai văd încă butucii)’.

TĂIETÚRA SÂMIIÁIULUI „o fost tăietură; o fost pădure a satului Mihai Viteazu” II (Buru). – *Sâmiiái* [símiiháj] [=Sânmihai], numele popular al satului Mihai Viteazu CJ.

TĂIETÚRA TEÓCULUI „o fost tăietură; acum ii plantație” [**] (Muntele Băișorii). – *Teóc*, n. fam. ce a existat în localitate (vezi *La Teocari*).

TĂIETÚRILE „rât” II, „poiană” III, [*] (Muntele Filii).

V. și *Dealul Tăieturilor, Vârșu Tăieturilor*.

TĂIETÚRILE „acolo o fost pădure” I (Ocolisel).

TĂIETÚRILE LUI CHÍRAI „fânaț împădurit” I, „Chirai o fost din Rimetea [AB]” II (Buru). – *Chirai* [= magh. *Király*], n. fam. (PACJ 151).

TĂRNICIOĂRA „poiană frumoasă; loc de coasă în mijlocul pădurii” II (Buru).

V. și *Calea Tărnicioarii, Drumu Tărnicioarii, Lunca Tărnicioarii, Pârâu Tărnicioarii*.

– Din **tărnicioără*, dim. al lui *tărniță* (v. supra).

TĂRNICIOĂRA [tărniciôra] „o groapă semiovală” I (Ocolişel). At.: 1814 *La Ternyisore* (SzTA 66).

TĂRNICUȚA „lăsătură pe creasta dealului, ca o tărniță de cal” III (Cerc).

V. și *Pârâu Tărniciuții*.

– Din **tărniciuță*, dim. al lui *tărniță* (v. supra), sau derivat (diminutiv) de la n. top. *Tărnița*. Pentru formație, vezi Loșonți-Vlad VH 109.

TĂRNICUȚA „șa pe creasta Dealului Soboleștilor” I, „șeuță pe coama dealului” IV (Plopi).

TĂRNIȚILE „doauă poienițe” III, „râtuțuri” [*], șei, curmături pe o creastă de deal (Muntele Filii).

– Din *tărniță*, pl. lui *tărniță*.

TĂU „era un lac; acolo se scâldea bivolii. O dispărut apă” [*] (Băișoara).

V. și *Fața Tăului, Fundoia Tăului, La Tău, Pârâu Tăului*.

– Din *tău* (pl. *tăuri*) ‘lac’.

TĂU „loc care ține apă când is ploi multe” III, „o fost cândva tău. Plugul scoate scoici” [*] (Borzești). At.: 1737 *Az falu mellett az Toban* (SzTA 55).

TĂU I, II sau Tău Măgurii III, [*] „tău” III, loc mlăștinos (Măgura Ierii). – Vezi *Măgura Ierii*.

TĂU BÓNDII „groapă, așezătură, loc mlăștinos” III, „tău. Se scâldeau acolo bivolii” [*] (Cacova Ierii). – *Bónđa*, n. fam. (Muntele Săcelului. În Valea Hășdății se întâlnește în mai multe sate. Vezi Loșonți-Vlad VH 134).

TĂU CHIMÉȘTILOR [tău chiméșcilor] loc mlăștinos (Borzești). – Din n. grup *chiméști* < n. pers. *Chimu*.

TĂU DE SPETEÁZĂ „o fost tău; e mlăștiniș [sic!], e papură” [*], „tău; e după sat” [***] (Agriș). – Din *speteáză* ‘papură’.

TĂU DUMÁNII I, II, []** sau **Tău-i Dumánii [***]** „vârtoapă. Nu ține umezeală prea multă, numa vara, câteodată” II, „se scâldea porcii acolo” [**] (Cacova Ierii). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea *Lá Toul Dumány* (SzTA 31). – *Dumánă*, probabil n. f. (cf. n. b. *Duman*: DOR 46). E cunoscut ca nume de vaci (v. Ovid Densusianu, *Graiul din Țara Hațegului*, București, Atelierele grafice SOCEC & Co., Societate Anonimă, 1915, p. 82; Ștefan Pașca, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1936, p. 359 [Academia Română. Studii și cercetări XXVI]) sau de bivolițe. Cf. și *Domana* (supra).

TĂU-I DUMÁNII v. Tău Dumanii.

TĂU ÍLII „tău” I (Mașca). – *Ílea*, n. fam.

TĂU LUI BOÁCI [tău lui bôci] „o fost tău” [*] (Muntele Săcelului). – *Boáci*, por.

TĂU LUNG „troacă de teren. Acolo se strânge, când ploaună, apă” I (Agriș). – Din adj. *lung*.

TĂU MÁRCULUI „tău unde se scâldea bivolii” I (Mașca). – *Márc(u)*, n. fam. (Băișoara, Muntele Cacovei etc.).

TĂU MÁRE „tău; e su Chiceră” III (Cacova Ierii). – Din adj. *măre*.

TĂU MÁGURII v. Tău.

TĂU LUI MÁLÍN II, III, [*], []** sau **Tău Mălinii I** „tău mare” II, „tău; nu seacă niciodată” III (Făgetu Ierii). At.: 1819 *In tou lui malin* (SzTA 57). – *Mălin*, pren. (MEO 208) sau n. fam. (DNFR, PACJ 169).

TĂU MÁLÍNII v. Tău lui Mălin.

TĂU PÉTCULUI „un fel de scâldătoare de [= pentru] bivoli” I, „când ploaună, este tău acolo” III, baltă de 15–20 m² (Borzești). – Vezi *Dosu Petcului*.

TĂU PÓPII „tău mare. O avut popa loc acolo” I (Agriș). – Din *pópă* ‘preot’.

TĂU PÓPII „tău lângă Groapa Popii. Vara, mai seacă” I (Făgetu Ierii). – *Pópa*, n. fam.

TĂU PRICII „tău; se scaldă bibolii acolo” I, „e tău când ploaie mult” III (Borzești). – *Vezi Dâlma Pricii*.

TĂU RÔȘULUI „tău” III (Cacova Ierii). – *Rôșu*, n. fam.

TĂU TÂNCULUI „îi o groapă în pădure. Când ploaie, îi cu apă” [*] (Borzești). – *Țâncu*, por.

TĂURILE „sânt două țări” II (Băișoara).

TĂURILE „loc mai mlăștin” [*] (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *La Tour* (SzTA 30), 1834 *la Teur* (ibid. 33).

TĂUȘORU „on hodiniș; pe aici veneau oamenii de la lara” I, „e o vatră” [*] (Măgura Ierii).

– Din *tăușor*, dim. al lui *tău*, sau derivat, cu suf. *-ușor*, din n. top. *Tău* (v. supra).

TĂUȘORU „este on pic de padină” I, „este on tău” IV, „e o vatră și o groapă ce ține apă; baltă” [*] (Surduc). At.: 1761/1808 „*La Fousor* [!], *La Touser*, „*In Fousor* [!] *tsel gyin szusz*”, *In Touser gyin szusz* (SzTA 95).

TĂUȚU „loc din sus de biserică. Sânt acolo două fântânițe” [*] (Mașca).

– Din *tăuț*, dim. al lui *tău* ‘lac’.

TĂVĂLITELE „loc gol, intravilan” I, „livadă” [*], „loc rău, plantat cu pomi” [*] (Cacova Ierii).

– Din adj. *tăvălit*, -ă.

TĂRȘII CĂTĂRĂGULUI „loc cu tufe” [***], „față cu pădure, țârși” [****] (Muntele Săcelului). – *Vezi Cătăragu*.

TĂRTAVA „muche de deal cu o așezătură acolo sus” II, „deal mare cu pădure de brad” III (Valea Ierii).

V. și *Fântâna Tărtavii*, *Vărvu Tărtavii*.

– Din n. pers. *Tărtabā* (v. Domnița Tomescu, *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001, p. 43) *Tărtavă*. DOR 385 atestă formele *Tărtabā*, *Tărtava*.

TEBEREȘTII „loc mai costos o țără” I (Cacova Ierii).

– Din n. grup *teberēști* < *Tăbără*, n. fam. (DNFR, PACJ 261). „*Tăbără* o fost proprietarului care ne-o vândut locul nouă” I.

TEHEIEȘTII, parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *teheiești* < *Tehēi*, n. fam.

TEIETŪRA PIȘTŪCHII I, [*] sau *La Piștūca* II „teren acum umplut de pădure” II (Muntele Băișorii). – *Piștūca* (= magh. *Pistuka*, hip. de la *Istvān*: Fercsik-Raatz KE 125), numele unui maghiar care a exploatat pădurea în zona aceasta.

– Din *teietūrā* (pl. *teietūri*), var. a lui *tăietūrā*, întâlnită și în alte localități din zona Munților Apuseni. *Vezi* ALRR–Trans. IV h 502/295.

TEIETŪRILE „[aici] o teiat [= tăiat] pădurea” I (Muntele Băișorii).

TĒII „sânt tei din sus de sat, în dreapta Văii Ierii” [*] (Surduc).

– Din *tei* (pl. *tei*).

TĒIU I–IV sau *Vărvu TĒiului* III „deal mare” I, IV, „on bumbuleu” III, „deal rotund; deasupra e oblu” IV (Borzești).

V. și *Calea Teiului*, *Colțu cu Tei*, *Colțu Teiului*, *După Tei*, *La Tei*.

TĒIU PIETRÓS [cēju pčetrós] „acolo este on tei gros și numa zuraiuri [= grohotișuri]” [*] (Buru). – Din adj. *pietrós*.

TELĒGBEA „loc șes, lângă Bercu Felierii” II (Iara). At.: 1725 *az felső Telek fejében* (SzTA 13), 1737 *Az also Telekben*, az *Felső Telekben* (ibid. 14), 1805 *A Telekbe* (ibid. 18) etc.

– Din n. top. magh. *Telekbe* ‘în Telek’ < *telek* ‘parcelă, lot de pământ’ (Janitsek CM 77) + prep. *be* ‘în’, cu sonorizarea lui *c* (sub influența lui *b*).

T’IGNĒŪU „o ruptură de pământ. De aici aduceau arină de băgat în var” I, „deal” [*], „loc costos” [***] (Agris).

TIMITĒU „acolo duceau vitele moarte” III (Făgetu Ierii).

V. și *Dealul TimitĒului*.

– Din *timitĒu*, variantă, necunoscută de DLR, a lui *temetĒu* ‘cimitir’.

TIMITÉU „loc cu pădure pe deal” IV (Muntele Filii).

TIMITÉU cimitir (Surduc).

TÍNA „pământ cam galbin, tinos, clicos” I, teren arabil și fânaț (Buru).
– Din *tină* ‘noroi’.

TÍNA loc cu niște izvoare (Făgetu Ierii).

TÍNA „rât mare” II, „sânt și ceva izvoare” III, „mlaștini” [*] (Valea Ierii).

TÍSTAȘU „îi pe coaste; deasupra e plan. Se mărginește cu pășunatul agrișenilor” II (Iara).
– Din top. magh. *Tisztás < tisztás* ‘poiană’.

TÍȘA [t’ișə] „deal” I, „face hotar cu locul șchiopilor [= satului Șchiopi, azi Livada, com. Petrești de Jos CJ]” III (Măgura Ierii).

V. și *Curu Tișii, Dălma Tișii, Dosu Tișii, Fața Tișii*.

– Este menționat și din localitatea vecină Livada (v. Loșonți-Vlad VH 111).

TODOREȘTII grup de case (Muntele Cacovei).

– Din n. grup *todoréști < Tódor*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara) sau pren.

TÓFTA I sau **Tófta Máre** III, IV și **Tófta Mică** II–IV „pădure pe o pantă de deal” I (Borzești).

V. și *Șipotu Toftii*.

TÓFTA MÁRE v. *Tofta*.

TÓFTA MÍCĂ v. *Tofta*.

TOGÁTU „loc pe Părau Hămăragului” I, „acolo, pe vremuri, o fost moară, tău și gat” II (Iara). At.: 1805 „*la Togata* [?]”, *la Togaton* (SzTA 18).

V. și *Coastea Togatului, Părau Togatului*.
– Din top. magh. *Tógát < tógát* ‘stăvilă de iaz’.

TOMNÁTICU „poiană” II, III, „rât” [*] (Valea Ierii).

V. și *Hoanca Tomnaticului, Părau Tomnaticului*.

– Din adj. *tomnátic* ‘(aici: despre un loc) mai puțin însoțit, mai rece’.

TOPÍLA ÚNGURULUI „topilă pe Valea Scorușului în sus” [*] (Muntele Bocului). – Din *úngur*.

V. și *Dealul Topililor, Groapa Topililor, Gura Topilelor, Lunca de la Topili, Părau Topililor*.
– Din *topilă* (pl. *topili*).

TOPÍLILE „gropi cu apă” I, bălți (Agriș).

TOPÍLILE „loc mai drept, mlaștină, cu multe izvoare” I, „îs niște gârle” III (Cerc).

TOPÍLILE „sânt topili pe Valea Gerii” IV (Muntele Băișorii).

TOPÍLILE „o fost topili pentru cânepă în niște păraie” I, „sânt ceva gârle” II (Muntele Bocului).

TOPÍLILE loc pe Valea Ierii unde „se băga cânepa la topit” [*] (Săcel).

TRĂOĂȘELE „loc pântre păduri; se cosește” I, „groapă” II (Muntele Băișorii).

V. și *Su Trăoășe*.
– Din *trăoăș* (pl. *trăoășe, trăoășuri*) ‘fânaț îngrădit’.

TRĂOĂȘELE „loc cu multe trăoășe” I (Ocolișel).

TRĂOĂȘU „e vecin cu Fața; loc mai așezat. Cândva o fost îngrădit” [*] (Mașca).

TRĂOĂȘU [*] sau **Trăoășu Doctoriții** I „trăoaș. A fost a unei doctorițe din Câmpeni” I (Valea Agrișului). – Din *doctoriță*.

TRĂOĂȘU CIMÓCHII „loc îngrădit între păduri; fânaț și arător” I (Măgura Ierii). – *Cimóca*, n. fam. (Făgetu Ierii, Surduc).

TRĂOĂȘU DOCTORIȚII v. *Trăoășu* (Valea Agrișului).

TRĂOĂȘU-I MĂRIE „trăoaș; îi o poiană” II (Ocolișel). – *Mărie*, n. fam. (Iara, Făgetu Ierii, Măgura Ierii).

TRĂOĂȘU LUI BÓRZA „trăoaș” II (Ocolișel). – *Bórza*, n. fam.

TRĂOĂȘU LUI GLIGORĂȘ IV, [*] sau **Trăoășu lui Oănea** [*], „livadă, pomărie” [*] (Surdac). – *Gligorăș*, dim. de la *Gligor*; *Oănea* [uăna], hip. de la *Ión* [iŭân].

TRĂOĂȘU LUI HUZDÚP „o fost o grădină, loc ocolit [= îngrădit]” III (Cacova Ierii). – Vezi *Ciugău* (Cacova Ierii).

TRĂOĂȘU LUI OĂNEA v. *Trăoășu lui Gligorăș*.

TRĂOĂȘU MÍCLII „troăș” III (Cacova Ierii). – *Miclea*, n. fam. (Ocolişel).

TRĂOĂȘU PÁCULUI „trăoaș, loc îngrădit în pășunat” I (Mașca). – *Păc*, n. fam. (Băișoara, Iara).

TRĂOĂȘU PÓPII „loc oblu, arător; e o țară de trăoaș, îngrăditură” I, „era tăt a popii mai demult” II (Făgetu Ierii). – Din *pópă* ‘preot’.

TRĂOĂȘU TÓMII „o fost îngrădit” [*] (Cacova Ierii). – *Tôma*, pren.

TRĂOĂȘURILE „gredini pe lângă Vale, pomării. O fost îngrădite” II (Buru).

TRĂSCĂIA „coaste, loc arător” I, „loc mai costos. O fost oarecând pădure” II (Lungești).

V. și *Pădurea Trăscăii*.

– Cf. *Trăscău* [azi Rimetea AB], sat vecin.

TREPĂRĂIELE v. *Între Păraie*.

TRÉȘTEA [tréstja] „loc drept, arător” II, „pe vreo 2–3 ari se face trestie” III (Cacova Ierii). At.: 1847 *Forduláșu Tresztyi, Lá Tresztyi* (SzTA 33).

V. și *Colții Trestii, Părâu Trestii*.

TROĂȘU [troășu] „loc așezat, oblu, arător. Acolo a fi foaștă ceva troăș, loc îngrădit” II (Lungești).

– Din *troăș*, var. a lui *trăoăș*.

TROĂȘU LUI ISPÁS „n-o fost pădure și [proprietarul] l-o ngrădit” I (Lungești). – Vezi *Dâmbu lui Ispas*.

TROĂȘU LUI PETRIHÓI fânaș îngrădit pe-o coastă (Lungești). – *Petrihói*, por.

TROĂȘU LUI ȘTEFÂN „o vatră. Ștefan îl chema pe proprietar” I (Lungești). – *Ștefan*, pren.

TROĂȘU MORÁRULUI „fânaș” I (Lungești). – *Morár(u)*, n. fam. (Făgetu Ierii, Iara etc.) sau din *morár*.

TÚFELE RÓȘII [túfele róși] „o fost cândva pădure de gorón; era tufărâi; stejarul, primăvara, are tufele roșii” I, „o scos pădurea și-o făcut arător” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Tófelerósi* [sic!], „*In Tó felerosi* [!]” [sic!] (SzTA 92). – Din adj. *rőšu*.

V. și *Coastea Tufelor, Gruiu Tufelor*.

– Din *túfă* (pl. *túfe*).

TÚFELE ȚIGĂNILOR „acolo o fost tufe” III (Borzești). – Din n. grup *țigáni* < *țigán*, n. pers. (v. *Rátu lui Țigan*).

TUFOĂIELE „o coaste; is multe tufe de alun” III (Muntele Filii).

– Din *tufói* (pl. *tufoáie*) ‘tufă mare și deasă’.

TULNIȘÓRU [tulnișóru] „o șa de deal cu creștături de dâmburi” II (Plopi), „versant. O fost poiană. Acuma-i plantat cu pădure” III (Valea Ierii). At.: 1780 *Turnyisor* (SzTA 102).

V. și *Fântâna Tulnișorului, Părâu Tulnișorului*.

TÚRNU I sau **Túrnu Cetății II** „dălmă, dungă, dunguță, spinare” I, „dălmă. Bătrânii hodinea acolo” II (Buru).

– Din *turn*.

TÚRNU CETĂȚII v. *Turnu*.

T

ȚARCAU „loc arabil pe-o groapă” I, „luncă și loc cam înclinat” II (Iara). At.: 1814 *Czarko oldal* (SzTA 20).

– Din top. magh. *Czarkó*.

ȚĂRMURILE pășunat. „îi țarmure mare; luncă în valea care vine de la Rimetea [AB]” [**] (Buru).

– Din *țarmure* ‘țarm’.

ȚĂMBULÉU ARINÉILOR IV, [*] sau **Țămbuléu di la Arinéi** IV vârfuleț (Borzești). – *Vezi Arineii*.

– Din *țămbuléu* ‘vârf de deal, movilă’ (Loșonți TRFR 108–109).

ȚĂMBULÉU BÉNȚII v. *Vărvu Bénții*.

ȚĂMBULÉU DI LA ARINÉI v. *Țămbuleu Arinėilor*.

ȚĂMBULÉU DÓSURILO „o ți” de dâmb” II, „dâmbuleț, movilă” IV (Borzești). – *Vezi Dosurile*.

ȚĂMBULÉU T’ÍTULI „țuclui acoperit cu pădure de stejari” I, „dălmă. T’itu sta la boi acolo” III (Borzești). – *T’itu*, por.

ȚĂMBULÉU ÓTULUI v. *Vărvu Otului*.

ȚĂMBULÉU VÂRTÓPULUI „o ți” de ridicătură” [*] (Borzești). – *Vezi Vărtopu*.

ȚĂMBULÍC „on pic de dălmă” I, II, „deal, capătul ăla de deal; e în hotar la Borzești” III, „vârv” [*] (Măgura Ierii).

– Cf. *țămbuléu*.

ȚĂRÁIELE DOBRÍNULUI III, [*] (Cerc), II, III (Valea Ierii) „izvoare mai multe cu țaraie” II, „sânt sus pe munte pe Valea Dobrinului” [*]

(Cerc), „is țaraie multe; aici adăpa groful vitei” II (Valea Ierii). – *Vezi Dobrinu*.

V. și *La Țărău, Părău Țăraielor*.

– Din *țărău* (pl. *țărăie*) ‘scoc de lemn pe care curge apa unui izvor’.

ȚĂRĂU „izvor” I, „îi izvorul la Părău Bonții” III (Cerc).

ȚĂRĂU DĂRULUI „țărău” [**] (Plopi). – *Dăru*, por.

ȚĂRĂU HÚINII „fântână pe Doștina Gerii” IV (Muntele Băișorii). – *Húina*, n. fam.

ȚĂRĂU HODORÓGULUI „îi țărău [= citemă] aici” I (Plopi). – *Hodoróg*, n. fam. (DNFR, PACJ 136) sau, mult mai probabil, por., conservat/conservată în supranumele *Ana Hodorogului* [**].

ȚĂRĂU NÁIMII [țărău nájmi] „izvor în marginea drumului; este și o casă aici” I (Plopi). – *Náima*, por.

ȚICHILÉU „creastă de deal” I, „țuclui” [**], „îi ca o boaghe” [**] (Agriș).

V. și *Vărvu Țichileului*.

– Din *țichiléu* ‘vârf ascuțit de deal, țuclui’ (Loșonți TRFR 98–99).

ȚICHILÉU „vârv de deal, țuguitură de teren” I, „ridicătură de pământ” III (Făgetu Ierii).

ȚICHILÉU I, II sau Țichiléu lui Băláj II „țuclui rotund, exact ca un ou” I, „îi ca o claie de fân, mare, rotund, conic” II (Iara). – *Băláj*, n. fam.

ȚICHILÉU „dâmb înalt și ascuțit” I, „stâncă mare” IV, „vârv ascuțit” [**] (Muntele Băișorii).

ȚICHILÉU „țuclui, vârv de deal ascuțit” IV (Muntele Bocului).

ȚICHILÉU „vârf de dălmă la Boinicu” I (Muntele Cacovei).

ȚICHILÉU III, IV, [*] sau Vârvu Țichilélui I, IV, [*], „vârv de deal” I, [*], „vârv rotund” IV (Surduc).

ȚICHILÉU LUI BĂLĂJ v. Țichileu (Iara).

ȚICHILÉU MOCÁNILOR „țichileu înalt. Îi luat de noi. Aparținea de Ocolișel” I, „ridicătură de pământ mai înaltă” III (Făgetu Ierii). – „Mocani le zicem noi la cei de pe la Ocolișel, Ocoliș” III.

ȚICHILÉU TEOCÁRULUI „vârv de deal” V (Muntele Băișorii). – Vezi *La Teocari*.

ȚICHILÍA BÁLTELOR „vârvușor de deal” II, „țichilie, vârv de deluț” [*] (Valea Vadului). – Vezi *Baltele*.

– Din *țichilie* ‘vârf de deal’, ‘deal rotund, cu vârf ascuțit’ (v. Loșonți TRFR 98).

ȚÍCLELE [tíclele] „colți, creastă mare de piatră” II, „mai multe vârvuri mari” III (Borzești).

– Din *țiclă* (pl. *țicle*) ‘vârf (de obicei ascuțit) de deal sau de munte’, ‘ridicătură ascuțită’, ‘stâncă’ (v. Loșonți TRFR 104).

ȚÍCLU [tíclu] I, II sau Vârvu Țiclului I „vârv ascuțit, țiclu” I, „vârv de deal” II (Buru).

– Din *țiclu* ‘vârf’, ‘ridicătură ascuțită’, ‘deal sau munte ascuțit’ (Loșonți TRFR 99).

ȚÍPÍȘU [típt’íșu] „loc cu multă piatră, mai în pantă. Lunecau când veneau cu vitele” [***] (Muntele Săcelului). Giuglea-Țăra TMA 213 dau forma greșită: *La Țăptiș*.

– Din *țipîș* ‘pantă abruptă’.

ȚUCLÚTU BĂBII „dălmuță” I (Buru). – Vezi *Crucea Băbii*.

– Din *țuclúi* ‘vârful ascuțit al unei înălțimi; movilă ascuțită’, ‘vârf (de deal sau de munte)’ (v. Loșonți TRFR 101–102).

U

ÚDVA „loc cu pădure. Acolo, odată, se cosea. Sânt și niște pietri, colți” [*] (Ocolișel). At.: 1804 *La Udra* [sic!] (SzTA 66), 1814 *Az Udva Ház Kertye megett* (ibid. 20).

ÚLITA OLÁRILOR „drum către Păraie” I (Buru). – Din *olár* (pl. *olári*) sau *Olár(u)*, n. fam. (PACJ 196).

– Din *úliță*.

ÚLMII I, II (Băișoara), [*], [**] (Agriș) sau **Pădurea Úlmiilor I** (Agriș) „o fost pădure de ulmi. E între Feliara și Piculețe” II (Băișoara).

V. și *Coastea Ulmiilor, Deasupra Ulmiilor, Su Ulmi*.

– Din *ulm* (pl. *ulmi*).

ULTOÁIELE „fânaț cu pădure” I, „loc de deal cu tușiuri; cred că oarecând o fost pomârie” IV (Borzești).

V. și *Groapa Ultoaiei*.

– Din *ultoáie* (pl. *ultoáie*), var. a lui *altói*.

ÚNGHIU [únd'u] „teren, groapă cu sălcii” II (Cacova Ierii). At.: 1765 *Lá Ungyu luj Sztán* (SzTA 31), 1847 *Lá Ungyu* (ibid. 33).

– Din *unghi*.

URSÓIU „deal arător, dălmă rotundă” II, „vârful unui deal; coastă și de față și de dos” III (Făgetu Ierii). At.: 1747 „Un [!] *Vürf oszoj* (SzTA 56).

V. și *Dâmbu Ursoiului/Dealul Ursoiului, Vârful Ursoiului*.

– Din **osói* ‘versant nordic’ (v. Petrovici *Vestiges* 483–485). Forma inițială *Osói* a fost modificată în *Ursói*, fiind identificată, prin etimologie populară, cu *ursói* ‘urs mare’ (cf. idem *Ursoi* 482–483).

URSÓIU I, II sau Dealul Ursóiuului III, [*] sau **Dâmbu Ursóiuului III** „cel mai înalt vârf de deal de lângă sat” I, „vârf cu pădure mai înalt ca Vârful Chicerii” II, „guguleu” [*] (Muntele Filii).

URSULÉȘTII parte de sat (Borzești).

– Din n. grup *ursuléști* < *Úrsu*, n. pers. *Vezi După Ursu*.

URSULÉȘTII „pantă. O stat acolo on om la care i-o zis Ursu” [*] (Mașca).

URZICÁRU „pantă dulce; fânaț împădurit” I, „o fost urzici acolo” II (Buru).

V. și *Padina Urzicarului, Pârâu Urzicarului, Stâna Urzicarului*.

– Din *urzicár* ‘loc cu multe urzici’ (< lat. **urdicarium*: Loșonți SSE 63).

URZICÁRU „coaste; cosalău [= fânaț] cu tufe” I, „pantă mai dulce; o fi fost ceva urzici” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Urszikár* (SzTA 92).

URZICÁRU „rât” II (Valea Ierii).

USOÁIA „pantă de față; prima dată acolo iese soarele; fânaț și arabil” I, „loc mare, deschis, de față” [*] (Ocolișel). At.: 1814 *La Oszáje* (SzTA 66).

– Din **osoáie*, **usoáie* ‘versant nordic’ (< sl.: Petrovici *Ursoi* 481, nota 1).

USÓIU „fânaț împădurit” I (Buru).

V. și *Dâmba Usóiuului, Dealul Usóiuului, Doștina Usóiuului, După Usó, Fața Usóiuului, Fântâna Usóiuului, Groapa Usóiuului, Între Usóae, Pârâu Usóiuului, Su Usó, Vârful Usóiuului*.

– Din **usói* ‘versant nordic’ (< sl.: Petrovici *Ursoi* 481, nota 1).

USÓIU „doștină” I (Măgura Ierii), I, III IV (Surdac), I (Ocolișel). At.: 1749 *La Oszoly*, 1761/1808 *In Oszuji* (SzTA 93), 1814 *La Oszójj* (ibid. 66).

– Formă modificată din *Osói* (vezi atestările) < **osói* ‘versant nordic’ (v. Petrovici *Vestiges* 483–485, ibid. *Ursoi* 481–483).

USÓIU LUNG

USÓIU LUNG „deal cu pădure” I, „creastă
de deal” II (Buru). – Din adj. *lung*.

USÓIU SCURT

USÓIU SCURT „deal cu pădure” I, „creastă
de deal” II (Buru). – Din adj. *scurt*.

V

VÁDPATAK v. *Valea Vadului*.

VÁDU „e lângă Luncă; acoale trecem peste Părau Satului” I (Agris).

V. și *Calea Vadului, Dâlma Vadului, Piatra Vadului, Runcu Vadului, Valea Vadului*.

– Din *vad* ‘loc situat pe cursul unei ape (părau, vale, râu), unde malul e jos și apa puțin adâncă, permițând trecerea prin apă de pe un mal pe celălalt’ (cf. DEX).

VÁDU „pământ arabil pe lângă Valea Agrișului” III, „trecătoare prin Valea Agrișului” [*] (Surduc). At.: 1749 *Delnitze la Vád*, 1761/1808 *In gyelnitze dela Vád, Lá Vád linge válye* (SzTA 93).

VÁDU LUI BOGDÁN loc pe cursul Arieșului, pe unde, când e apa mică, se poate trece cu carul (Buru). – Vezi *Bogdănu*.

VÁLEA fânaț „așezat” I, prin care curge pârâul din sat (Agris).

V. și *Coastea Văii, Dincolo de Vale, Gura Văii, Între Văi, Lângă Vale, Peste Vale*.

– Din *vále*.

VÁLEA „curge în Arieș pe la Gura Șigăului” I, „părau ce vine de la Șigău și mere la Gura Șigăului” III (Borzești).

VÁLEA I sau **Válea Veréielor** I „o fost vereie de topit fierul [pe-acolo]” I (Buru). – Vezi *Vereiele*.

VÁLEA „este o vale, on părau” I, „numa când ploaia vine apă pe ea” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *Pe Válye* (SzTA 92).

VÁLEA ÁGRELOR v. *Valea Agrilor*.

VÁLEA ÁGRILOR I, III, [*] sau **Válea Ágreilor** II „o așezătură lângă Podu Agrilor” III,

„o groapă” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1747: *Linge vallye Agrellor* (SzTA 56), 1828 *Gye ketre Vála Agrilor, In Vályá Agrilor* (ibid. 57). – Vezi *Agrele*.

VÁLEA ÁGRILOR „o ți’ de așezătură, o ți’ de părau” I, „părau; izvorăște din Piatra Mare și se varsă în Valea Liții” II (Săcel).

VÁLEA ÁGRÍȘULUI vale care se formează de la satul Agriș, trece prin satul cu același nume (v. supra), desparte hotarul Măguri Ierii de cel al Surducului și se varsă în Valea Ierii (Măgura Ierii, Surduc). At.: 1635 *az Egres Patakban* (SzTA 12), 1749 *la Vallye Agrișului*, 1751 *Lá Válye Egrișului* (ibid. 92), 1761/1808 *La Vallye Egrișului* [!], *La Vale Egrișului* (ibid. 95) etc. – Din *Agriș*.

VÁLEA ÁGRÍȘULUI, ung. *Egrespatak*, pop. *Válea Agrișului* [válea agrișului], sat, com. Iara CJ. At.: 1913 *Egrespatak*, 1954 *Valea Agrișului*, cătun al satului Iara (Suciu II 225).

– Nume provenit prin extensie de la valea pe lângă care s-a format (v. supra).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 26 de locuitori, toți români. Se ocupă cu agricultura.

VÁLEA ÁLBĂ „a fost înainte metă, graniță cu Rimetea [AB]” I, „vine pe on pământ alb; când ploaia vine albă” II (Buru). – Vezi *Álba*.

VÁLEA ALÚNILOR I, (Giuglea-Târa TMA 217) (Băișoara), II, IV (Săcel) sau **Válea Alúnelor** II (Băișoara), III (Săcel) „o vale mai largă; arabil și fânaț; o fost alunii pe el cândva” I, „o văgăună cu rogoz. Coboară spre Săcel” II (Băișoara), „îi între hotarul nost și a Băișorii. Se varsă în Valea Liții” II (Săcel). At.: 1737, 1761 *La vale Ahunilor* (SzTA 91). – Vezi *Alunii*.

VÁLEA BÓCULUI vale ce se formează în satul Muntele Bocului și se varsă în Valea Ierii (Muntele Bocului). At.: 1837 *A' Baki patakában*, 1847 *A' Bakpatakában* (SzTA 91). – Vezi *Bocu*.

VÁLEA BONDURÉSII v. *Bondureasa*.

VÁLEA BRÁDULUI vale care se varsă în Valea Ocolişelului (Ocolişel). At.: 1804 *La Vale Bradului*, 1814 *La vâle Braduluij* (SzTA 66). – Vezi *Bradul Lung*.

VÁLEA CÁLULUI se formează din Valea Dobrinului și Părău Calului, trece prin satul Cerc și se varsă în Valea Ierii, lângă cătunul Caps (Cerc, Valea Ierii). At.: 1780 „*a Válye Kálului*” (SzTA 102). – Vezi *Dealul Calului*.

VÁLEA CÁSELOR „părău ăsta de la sat în jos; se varsă în Valea Ierii” III (Măgura Ierii). – Vezi *Casa de Piatră*

VÁLEA CÁSELOR „vale. Vine de la Liteni, mere [= merge] câtă Băişoara și se varsă în Valea Ierii” III (Săcel).

VÁLEA CÂNELUI „vălicică; îi răt pe ea, apă stătută. Mere [= merge] părău [numai] când ploaia” III, „e un părău pe marginea pădurii” IV (Ploaiești). At.: 1737 *In vale Kinilor* [!] (SzTA 55). – Din *câne*, var. a lui *câine*.

VÁLEA CLÎNȚULUI v. *Părău Crinților*.

VÁLEA COROFÂNII „se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). Vezi *Corofana*.

VÁLEA CRÎNȚILOR v. *Părău Crinților*.

VÁLEA CRÎNȚULUI v. *Părău Crinților*.

VÁLEA DE JOS „desparte hotarul nost de Făgetu Ierii; se varsă în Vale [= Valea Ierii]” (Surduc). – Din adv. *jós*.

VÁLEA DOBRÍNULUI II, III, [**] sau *Părău Dobrinului* II, [*] „se întâlnește cu Părău Calului” III (Cerc). – Vezi *Dobrinu*.

VÁLEA ÉGRII v. *Valea Iegrii*.

VÁLEA FÂNÁTELOR „părău și răt pe lângă el; se varsă în Valea Ierii” I (Săcel). – Vezi *Fânațele*.

VÁLEA GÁLBÂNĂ v. *Galbâna*.

VÁLEA GÉRII [válja jéri] „o vale, on părău ce vine de la Izvoare; se varsă în Ierța” I, „vale” II, IV (Muntele Băişorii). – Vezi *Gera*.

VÁLEA HÚDII „îi o hudă printre două dealuri și cure [= curge] apă pe ea” II, „îi adâncă ca o hudă; vine în Valea Ierii” [*] (Valea Ierii). – Vezi *Huda*.

VÁLEA HÚZII v. *Huda Mare*.

VÁLEA IÉGRII [válja jégri] III, IV sau *Vălea Égrii* [válja égri] IV „părău; vine din Știubei și se varsă în Valea Ierii” I (Surduc). At.: 1761/1808 *La Válye Egrilur*, *Pe vale Egrilor*, *Sub Boru la Vale Jégri*, *La Válye Jégri*, *La Vale Egri sub Boru*, *Pe Vale Egri* etc. (SzTA. 95), *La vale Egri*, *pe linge kále* (ibid. 96). „Fără precizări topografice sunt menționate urme de minerit din epoca romană” (*Repert. arh.* 420).

VÁLEA IÉRII vale. Se formează din mai multe pârăie și văi (Bondureasa, Valea Șoimului etc.), care vin dinspre Șesu Cald. Traversează localitatea cu același nume, unde i se spune *Vale*, apoi trece prin Băişoara, lara și prin hotarul satelor Făgetu Ierii, Surduc, Măgura Ierii și se varsă în Arieș, mai sus de Buru. At.: 1737 *La vale Jeri* (SzTA 91), 1760 *In Valle Jéri*, *Peste Valle Jéri* (ibid. 80), *Pe Vălle Jéri* (ibid. 81), 1799 *La Văle Jéri in Gură Nyegri* (ibid. 89). – Vezi *Iara*.

VÁLEA IÉRII ung. *Járvavize*, pop. *Vălea Ierii* [válja jéri], sat, reședința comunei cu același nume CJ. At.: 1900 *Jára-Vize*, *Valea Ierei*, 1909 *Valea Ierii*, *Járvavize*, cătun al satului Hășdate, com. Săvădisla CJ (Suciul II 228).

– Numele localității provine de la numele văii pe lângă care s-a format (v. supra).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 742 de locuitori (729 români, 10 maghiari și 3 germani). Ei își zic *vălén*i (sg. *văleán*).

VÁLEA IÉRTII v. *Ierța*.

VÁLEA IZVOÁRELOR „părău” I (Muntele Băişorii). – Vezi *Izvoarele*.

VÁLEA LÍTHI sau, rar, *Părău Liții* izvorăște de la Lita Ungurească [azi Liteni], trece pe lângă Săcel și se varsă în Valea Ierii (Băişoara, Săcel). – Vezi *Coastea Liții*.

VÁLEA LUI BÁLI v. *Valea lui Balin*.

VÁLEA LUI BÁLIN I, [***], [****] sau **Válea lui Báli** [*], [**] „se formează de la Oșel și se varsă în Bolboacă” I (Agriș). – *Bálin*, n. fam. (DNFR).

VÁLEA LUI MĂMĂLIGĂ v. *Valea Mămăligii*.

VÁLEA LUI STAN „groapă” [*] (Ocolișel). At.: 1814 *La Vállya a luj Sztán, In Vállya a' luj Sztán* etc. (SzTA 66). – *Stán*, n. pers.

VÁLEA MARE „se numește Valea Ierii de la intrarea în sat până la Podu Liții” II (Băișoara). – Din adj. *măre*.

VÁLEA MĂMĂLIGII I, II, [**], [***] sau **Válea lui Mămăligă** IV, [*] „izvorăște de la Găbriana și se varsă în Ierța” [**] (Muntele Băișorii). – Vezi *Fața Mămăligii*.

VÁLEA MĂRIȘENILOR „vale. Se întâlnește cu Ierța” III (Muntele Băișorii). Vezi *Mărișenii*.

VÁLEA MÁRULUI „depresiune și părau care izvorăște din Dealul Ierii” I (Ocolișel). – Vezi *Măru Marcului*.

VÁLEA MĂRÚȚULUI vale (Valea Ierii). – Vezi *La Măruțu*.

VÁLEA NÉGRII [válja négri] „izvorăște de sub Gherghelu și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). At.: prima jumătate a sec. al XVIII-lea *Fekete patak* (SzTA 112), 1760 in *Válle Nyégri* (ibid. 81), 1799 *Vále Nyégri* (ibid. 89). – *Négrea*, n. fam.

VÁLEA OCOLIȘELULUI porțiunea Văii Vadului de la ieșirea din satul Ocolișel până la vărsarea în Arieș (Făgetu Ierii, Lungești). – Vezi *Ocolișelu*.

V. și *Gura Văii Ocolișelului*.

VÁLEA PĂDUCÉILOR „izvorăște de la Hedeșol și se varsă în Valea Liții. Sânt acolo on fel de spini, la care le zicem păducei. Fac fructe roșii” I (Săcel). – Vezi *Păduceii*.

VÁLEA PLÊȘULUI „vale, părau; curge spre [satul] Finișel” [*] (Plopi). – Vezi *Pleașa*.

VÁLEA PÓDULUI „vale cu fânaț, loc cam drept” III (Săcel). – Vezi *Podu*.

VÁLEA PÓDURIILOR „vine din munte” III, IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Podurile*.

VÁLEA RÁPILOR „părau. Izvorăște din Piatra Mare și se varsă în Valea Liții” II. E în hotar cu Litenii (Săcel). – Vezi *Răpile*.

VÁLEA RÁTULUI „vale; partea de sus a văii Ierții” II, „de la Lunca Iancului în jos Valea Crintilor se numește Valea Rátului” IV (Muntele Băișorii). – Vezi *Rátu*.

VÁLEA REA „îi graniță cu Petrești de Sus și Livada” III (Borzești). At.: 1739 *Vallya Reh* (SzTA 56). Din Livada, com. Petrești de Jos, această numire e menționată în Loșonți-Vlad VH 117.

V. și *Capu Văii Rele*.

VÁLEA REA „o pantă mărginită cu Ocolișelu” I, „nu-i apă pe ea; e o fântână acolo” III (Cacova Ierii), „fânaț și teren arabil. S-o cam rupt terenul acolo” I (Ocolișel). At.: 1800, 1802 *Lá vále re* (SzTA 31, 65).

VÁLEA REA „când ploaie, vine mai mare. Se varsă în Valea Agrișului” I, „îi o răpă rea” III, „o răpă mare” IV (Surduc). At.: 1761/1808 *La Vallye ree* (SzTA 95).

VÁLEA RÉCE „părau” II, „vale” [**], „vălciică” [***]. Se formează de sub Meghieș și se varsă în Valea Liții (Săcel). – Din adj. *reće*.

VÁLEA ROȘÉLII [válcea roșáli] „începe de aici, dintre văi; se întâlnește cu Valea Sălășelelor” I (Muntele Săcelului). – Vezi *Roșeala*.

VÁLEA SĂLĂȘÉLELOR I, [*] sau **Părau Sălășelelor** II „vine din munte, din pășunat” I, „vale; pornește de la Părau Verdeții. Pe malurile ei au fost mai multe sălășele” (Giuglea-Țăra TMA 217) (Muntele Săcelului). – Vezi *Sălășelele*.

VÁLEA SCORÚȘULUI „vale; vine de la Bondureasa, de la Pădurea Neagră, se unește cu Valea Sivuleștilor formând Valea Bocului” II (Muntele Bocului). – Vezi *Scorușu*.

VÁLEA SECĂRII „on fel de rât” I, „este o țără de apă și pământ arător” II, „părau ce vine de la on izvor bun, din Secarea” III (Borzești). – Vezi *Secarea*.

VÁLEA SIVULÉȘTILO [váleǎ sivoléștilor] I, II, IV sau **Válea Suvuléștilor** [*] „vine de la Izvoare, se întâlnește cu Valea Scorușului și formează Valea Bocului” I (Muntele Bocului). – Vezi *Sivulești*.

VÁLEA STEÁRPĂ [váleǎ stárpǎ] „o hoancă fără apă” II, „o groapă, on părau cam fără apă” III (Cerc). – Din adj. *sterp*, *steárpă*.

VÁLEA SUVULÉȘTILO v. *Valea Sivuleștilor*.

VÁLEA ȘOIMULUI „vale; izvorăște de la Calu de Piatră și se varsă în Valea Ierii” III (Valea Ierii). – Vezi *Șoimu*.

VÁLEA ÚRSULUI „vine de su Dobrin și se varsă în Valea Calului la locul Între Vâi” I (Cerc). – *Úrs*, n. fam. (Muntele Băișorii, Muntele Cacovei) sau *urs*.

VÁLEA VÁCII „izvorăște de la Șesuri și se varsă în Valea Ierii” II (Băișoara). – Din *vácă*. – V. și *Peste Valea Vacii*.

VÁLEA VÁDULUI vale; „îi valea care vine de la Șesu Cald din hotarul Runcului (AB) și Muntele Băișorii (CJ), trece prin satele Muntele Cacovei, Valea Vadului, Ocolîșel și se varsă în Arieș, la Gura Ocolîșelului” I (Muntele Cacovei). At.: 1795 *a' Vad pataka*, 1799 *az Vád pataka*, 1802 *Lá Vále Váduluj* (SzTA 31) etc. – Vezi *Vadu*. V. și *Fața Văii Vadului*.

VÁLEA VÁDULUI, ung. *Vádpaták*, pop. *Vále Vádului* [válǎ vádului], sat în com. Iara CJ. At.: 1900 *Valea-Vadului* (Moldovan-Togan). Până în 1968 era considerat cătun al satului Căcova Ierii.

– Numele îi provine de la numele văii pe lângă care s-a format (v. supra).

La recensământul din 18 III 2002, satul avea 53 de locuitori, toți români. Ei își zic *váléni*. Sunt agricultori și muncitori la pădure.

VARTATÁU II, [**] (Iara), I (Valea Agrișului) sau **Deálu Vartatáului** II (Iara) „deal destul de înalt” II, „deal rotund” [**] (Iara), „teren mai sus; se vede de acolo mai departe” I (Valea Agrișului).

– Din top. magh. *Vártető* ‘Vârful Cetății’ < *vár* ‘cetate’ + *tető* ‘vârf’.

VÁTRA AI CU CÁLȚI „acolo era niște zăcători de sta vitele; îi o vatră, loc drept, terasă” IV (Borzești). – Din *cálți*.

– Din *vátră* ‘terasă, platou’ (v. Loșonți TRFR 220).

VÁTRA BOLBÓRII „o oblimbe, ca o gredină; e de circa 1/2 ha, da-i oblu ca masa” III, „vatrá” [**], terasă (Surduc). – *Bolbórea*, por. atestată și la Băișoara în 1895 (*Coroban Ioan Bolborea*: Luca *Băișoara* 155). În alte părți este n. fam. (DFNFR).

VÁTRA MACARÉȘTILO „o vătruță. Avea acolo colibă, sta cu oile Macareștii” I, „vatrá” II (Lungești). – Din n. grup *macaréști* < *Macárie*, pren. atestat în Băișoara din 1761 (*Bokán Makarie*: SzTA 91).

VĂCĂRÉȚU „îi fânaț pe lângă șosea și calea ferată” II, „loc mai mult drept” [**] (Lungești).

V. și *Gura Văcărețului, Părau Văcărețului*.

– Din **văcărēř* ‘loc unde dorm afară, vară, peste noapte, vacile’ (< lat. *vaccaricium*: Loșonți CIE 161).

VĂDÚȚU „locul pe unde un drum de hotar trece în Dealu Văceștilor prin Valea Gerii” IV (Muntele Băișorii).

– Din *vădúț*, dim. al lui *vad*.

VĂICOÁIA I–III, [**] (Făgetu Ierii), II (Lungești), I, II, [**] (Surduc), **Băicoáia** I (Surduc), **Boicoáia** I (Lungești) „loc costos, pășunat” I, „teren deschis, sub Curmătură” III (Făgetu Ierii), „prelucă” I (Lungești), „vârv de deal” I (Surduc).

Probabil că forma inițială a fost *Băicoáia* < sprm. *Băicoáie* < *Băicu*, n. pers. (v. supra *Baicu*).

VĂRĂTICU „un loc frumos unde dormeau vitele de amiază; era zăcătoare” I, „o padină așa mai mare” III, „poiană mare” [**] (Măgura Ierii), „o pleasă, o prelucă” III (Surduc).

V. și *Calea Văratăului, Colțu Văratăului, Părau Văratăului, Su Văratău*.

– Din adj. *văratíc* ‘(despre locuri) care este expus la soare și a cărui vegetație apare de timpuriu’ (DLR).

VĂRĂTICU „loc chiar pe culme. Sânt și câteva case” I, „loc oblu, fain, pe deal” II, „teren frumos, văratic” III (Muntele Filii).

VĂRĂTICU [vărát'icu] „fânaț; acolo se desprîmăvîreaază mai repede” I, „teren mai drept, mare, fânaț” II (Valea Vadului). At.: sfârșitul sec. al XVIII-lea în *Varátyik*, 1802 *Lá Varatyik* (SZTA 31) etc.

VĂRĂRIA „acolo o fost cuptoare de var” II (Muntele Săcelului).

– Din *vărărie* ‘loc unde se face var’.

VĂRĂTICÉLU „pășune; pantă și vetre [= terase]; acolo se văra vitele” III, „poiană din jos de Văratice” [*] (Măgura Ierii), „e mai mic ca Văratice” [*] (Surduc).

V. și *Calea Văraticeului, Fântâna Văraticeului, Padina Văraticeului, Su Văraticeel*.

– Din n. top. *Văraticeu* + suf. dim. -el.

VĂCÊȘTII I, III, [*], [**] sau **Deălu Văcêștilor** II, IV, [****] grup de case. „Tăt Vătcă is acolo” I, „deal cu căși” III (Muntele Băișorii).

V. și *Doștina Văcêștilor, Fața Văcêștilor, Padina Văcêștilor, Steuina Văcêștilor*.

– Din n. grup *văcêști* < *Vătcă*, n. fam. Pentru reducerea grupului consonantic *tă* la *č*, vezi *pălăcean* ‘locuitor din Palatca CJ’ < *Palatca* (Loșonți SSE 201), *măci*, variantă de pl. al lui *mătcă* (v. DLR) etc.

VĂJÊȘTII „on rât; aici o fost tri căși” II (Valea Ierii).

V. și *Dosu Văjêștilor, La Firezu Văjêștilor*.

– Din n. grup *văjêști* < *Vája*, por. (v. *Colțu Văjii*).

VĂNĂTU „o poiană mare, o foloseau oierii de la Câmpeni” IV, „îi loc pe munte” [*] (Muntele Băișorii), „poiană frumoasă, pășunat pentru oi; un loc întunecos, cu neguri multe” III (Valea Ierii).

V. și *Colțu Vănăt, Părău Vănătului*.

– Din adj. *vănăt*.

VÂRCIOLOÁBELE I sau **Hârcioleábele** II „îi tă [= tot] gropi și dâlmi” I, „teren rău, denivelat; is făcute gropi cum o cotat [= căutat] fier” II (Buru).

– Din *vârciolób/hârciolób* (pl. *vârcioleábel/hârcioleábele*) ‘groapă, adâncitură’ (Loșonți TRFR 186).

VÂRCIOLOÁBELE „mobile și gropi, aci groapă, aci dâmb” I, „tăt on deal și-o groapă” II, „gropi și dâlme” [*], „sânt gropi,

vârcioleabe” [**] (Cacova Ierii). At.: 1834 *Vurtsolobe* (SZTA 33).

VÂRCIOLOÁGELE [vârcólójele] „on picuț de rât, loc mai gropos, înconjurat de pădure” IV, „joampe” [**] (Plopi), „rături pe coaste; îi și oblu și mai joampe” II (Valea Ierii).

– Din *vârciológ* (pl. *vârcioleáge*) ‘groapă, adâncitură’ (Loșonți TRFR 186).

VÂRCIOLÓGU „loc mai așezat” (Giuglea-Țara TMA 217), „groapă, poiană gropoasă” II (Muntele Săcelului).

VÂRTOÁPELE „loc în coaste cu denivelări, cu gropi, accidentat” I (Băișoara).

– Din *vártóp* (pl. *vártóape*), var. a lui *hártóp*.

VÂRTOÁPELE „nește hupe, hupuri, vărtoape” I, „is mai multe vărtoape, cam cum arată Vârcioleabele” II (Cacova Ierii).

VÂRTOÁPELE „preluci, coaste” I, „loc degradat” [*] (Ocolișel).

VÂRTOLOÁPELE „o fost cândva ceva așezături, vârtloape de-acelea, groape, gropi; s-o cam așezat locul; o fost ceva rupturi” I, „on loc așa ..., tă dâlme și gropi” II, „vârtloape într-o pădure” III, „răzoare și hârtloape, loc cu rupturi” IV (Borzești).

– Din *vártolóp* (pl. *vártolóape*) ‘vârtop, groapă’ (Loșonți TRFR 186–187).

VÂRTOPÉLELE „loc oblu și și mai coborât și mai rădicat, cu răzoare” I, „o căutat fier pe acolo, is făcute gropile acelea” II (Buru).

– Din **vártopél* (pl. **vártopéle*), dim. al lui *vártóp*.

VÂRTOPÉNII I–III sau **Hârtopenii** [*] „o culme de deal” I, „poiană c-on pic de așezătură deasupra” II, „o șa de deal; loc bun, pășunat cu stâni” III (Valea Ierii).

V. și *Părău Vârtopenilor*.

– Din *vártopédn/hârtopéán* (pl. *vártopéní/hârtopéní*) ‘persoană care are stâna (sau locuiește) într-un vârtop/hârtop (sau în Vârtop/Hârtop)’, un derivat de la *vártóp/hártóp* (sau *Vártóp/Hártóp*) cu suf. -ean.

VÂRTÓPU „îi on vârtop mai mic” I (Băișoara).

V. și *Părău Vârtopului, Țâmbuleu Vârtopului*.

VÂRTÓPU „groapă” I, [*] (Buru).

VÂRTÓPU „groapă la vale, între păduri” I (Muntele Băişorii).

VÂRTÓPU (alt loc) „acolo îi mai lăsat locul; acolo o fost colibă şi o fântână” I (Muntele Băişorii).

VÂRTÓPU „poiană între păduri; loc arător” I (Muntele Cacovei).

VÂRTÓPU „prelucă” I, „o vârtoapă” [*] (Ocoişel). At.: 1814 *La Szirtop* [sic!], *La Vurtop* (SzTA 66).

VÂRTÓPU „poiană; are o [ără de groapă ca o şa” I, „loc cam frământat” III (Valea Vadului).

VÂRTÓPU CIOÁCHII „vârtop” [**] (Cacova Ierii). – *Ciodca*, por.

VÂRTÓPU DIN JOS I sau Hârtópu din Jos II „vârtop; golişte în pădure” II (Lungeşti). – Din adv. *jos*.

VÂRTÓPU DIN SUS I sau Hârtópu din Sus II „vârtop” I, „hârtop; loc de fânaţ” II (Lungeşti). – Din adv. *sus*.

VÂRTÓPU DINCOÁCE „rât între două dealuri” I, groapă ca o covată (Borzeşti). – Din adv. *dincóace*.

VÂRTÓPU DINCÓLO „o aşezătură aşa jos, într-o vale” I, „e mai departe de sat” III (Borzeşti). – Din adv. *dincólo*.

VÂRTÓPU DÚLII „şa” [*] (Cacova Ierii). – Vezi *Colţu Dulii*.

VÂRTÓPU LUI CHIHÍI „groapă” [**] (Cacova Ierii). – *Chihii* [kihij], por.

VÂRTÓPU LUI HÂNCU „e după Usoi” I, vârtop (Buru). – *Hanc(u)*, n. fam.

VÂRVU ALCÉRULUI v. *Arceru*.

VÂRVU ARSÚRII „vârv de deal” III (Cerc). – Vezi *Arsura*. – Din *vârv*, var. a lui *vârf*.

VÂRVU ÂL MÁRE „cel mai înalt vârv de la noi” I (Borzeşti). – Din adj. *măre*.

VÂRVU BÁICULUI „acolo, deasupra, e drept” III, „vârv” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Baicu*.

VÂRVU BĂRĂOII „vârv, metă [= hotar] cu Ocoişu [AB]” [*] (Ocoişel). – Vezi *Bărăoia*.

VÂRVU BÉNȚII III, IV sau Țâmbulêu BénȚii II „vârv rotund” II, „vârv de deal, deasupra satului” IV (Borzeşti). – Vezi *Bența* şi *Țâmbuleu Arineilor*.

VÂRVU BÓRULUI vârv de dălmă (Surduc). – Vezi *Boru*.

VÂRVU BUTÚCILOR „loc în vârvul dealului” III (Măgura Ierii). – Vezi *Butucii*.

VÂRVU CĂTELII „vârv mai ascuţit, cu nişte pietri” III (Cerc). – Vezi *Căţeaua*.

VÂRVU CÉRCULUI vârf cu brazi (Cerc). – Vezi *Cerc*.

VÂRVU CHÍCERII v. *Chicera* (Cerc).

VÂRVU CÍCHERII v. *Cichera*.

VÂRVU COÁSTII „e vârv deasupra Coastii” II (Lungeşti). – Vezi *Coastea*.

VÂRVU CÓLTULUI „deal rădăcat” I, „colţ mare, stâncă” III (Surduc). – Vezi *Colţu*.

VÂRVU CÓRNULUI v. *Cornu*.

VÂRVU CÓSTII vârf de deal; „e către Cacova” [*] (Ocoişel). At.: 1765 *Pe vurvu Koszti* (SzTA 31), 1814 *La Vuron* [!?] *Koszti* (ibid. 66). – Vezi *Coastea*.

VÂRVU DÁLMII „vârv de dălmă” III (Măgura Ierii). – Vezi *Dălmă*.

VÂRVU DEÁLULUI „vârv de deal” I (Agriş). – Vezi *Dealu*.
V. şi *Su Vârvu Dealului*.

VÂRVU DÓSULUI ŞIGĂULUI vârv (Borzeşti). – Vezi *Dosu Şigăului*.

VÂRVU GORÓNULUI „vârv, loc mai înalt, cu pădure” I, „ala-i mai înalt aci lângă sat” III, „dălmă mare” IV (Surduc). – Vezi *Goronii*.

VÁRVU GÓŠII „deal, vârv de pădure ca on vârv de munte” I (Mașca). – Vezi *Goșa*.

VÁRVU GROÁPELOR „vârv de deal rotund; îi chiar ca o țichilie” II, „îi înalt, dălmă” III (Valea Vadului). – Vezi *Groapele*.

VÁRVU GRÓPILO „o ți” de bumbuleu” III (Borzești). – Vezi *Gropile*.

VÁRVU HÍJULUI „vârv împădurit” I, „cea mai înaltă ridicătură din hotar” III (Surduc). At.: 1761/1808 *La Vurvu Hitsuluj* (SzTA 94). – Vezi *Hiju*.

VÁRVU-I LÁITE II sau **Várvu-i Láitii** II „deal mai rădicat” II (Valea Vadului). – Vezi *Laita*.

VÁRVU-I LÁITII v. *Várvu-i Laita*.

VÁRVU LA FÁȚA MÁGURII I, **În Vârv la Făța Măgurii** IV sau **Várvu Măgurii** III (Borzești). – Vezi *Făța Măgurii*.

VÁRVU LUI TÍBOC „vârv înalt” I, „bumbuleu” III, „loc mai înalt, ascuțit cu pădure” IV (Borzești). – *Țiboc*, n. fam. (DNFR, PACJ 274) [= magh. *Cibók*: Kázmér RMCsSz 202].

VÁRVU LÓLII „vârv ca o coamă de cal” III (Borzești). – Vezi *Lola*.

VÁRVU LÚPULUI „deal rotund” I, „vârv gol. Se ara mai demult” [*] (Ocolişel). – Din *lup* sau din *Lup(u)*, n. fam. (Agriș, Borzești, Iara, Surduc).

VÁRVU MÁGURII v. *Várvu la Făța Măgurii*.

VÁRVU MEGHÉŠULUI „îi loc plan” II (Iara). At.: 1805 *In Vîrvu Medgyésuluj* (SzTA 18). – Vezi *Megheșu*.

VÁRVU MESTÉCINILOR „deal” I, „îi vârvul dealului; sănt mestecini” II (Buru). – Vezi *Mestecinii*.

VÁRVU NÉRGHEŠULUI loc mai rădicat, vârf de deal (Muntele Cacovei, Valea Vadului). – Vezi *Nérgheșu*.

VÁRVU ÓTULUI [vîrvu ȳătuli] III, IV sau **Țâmbuleu Ótului** II „vârv” II, „țuculeu, bumbuleu, țuguleu mai rădicat” III, „vârv mai înalt, ascuțit” IV (Borzești). – *Ótu* [ȳātu], probabil n. pers.

VÁRVU PLÉŠII „e ca o spinare” I (Buru). – Vezi *Pleașa*.

VÁRVU PLÉŠILOR „cosalău și tufe pe vârv de deal” I, „rât, fânaț mai drept, pietros” IV (Borzești). – Vezi *Pleșile*.

VÁRVU PORCĂRÉILOR „vârv ca on țâmbuleu” III, cu pădure slabă (Borzești). – Vezi *Porcăriile*.

VÁRVU PRISÁCII „deluț” III (Cacova Ierii). – Vezi *Prisaca*.

VÁRVU RĂCHÍȚILOR „vârv” I (Buru). – Vezi *Răchițele*.

VÁRVU RÁPÁUÁLOR vârf (Iara). At.: 1813 *A' Ropo tetön* (SzTA 19). – Vezi *Râpauăle*.

VÁRVU RÁTULUI MÍŠII fânaț (Buru). – Vezi *Rātu Mișii*.

VÁRVU RÉCELUI vârf de deal împădurit (Borzești). – Vezi *Recele*.

VÁRVU STÁURILOR „dâmb. Acolo, probabil, gunoiau cu oile” I, „vârv de deal” [*] (Mașca). – Vezi *Staur-Coteț*.

VÁRVU STÂNĂII „vârv de deal” III (Măgura Ierii). – Vezi *Stânaia*.

VÁRVU STÁNII „loc deschis” [***] (Muntele Săcelului). – Vezi *Stâna*.

VÁRVU STRÓII „deal lungăreț” I (Iara). – Vezi *Stroia*.

VÁRVU TÁIETÚRILOR „se învecinează cu Țăieturile” I (Ocolişel). – Vezi *Țăieturile*.

VÁRVU TÁRTAVII „vârvul dealului Țărtava” II (Valea Ierii). – Vezi *Țărtava*.

VÁRVU TÉIULUI v. *Teiu*.

VÁRVU ȚICHILÉULUI v. *Țichileu*.

VÁRVU ȚICLULUI v. *Țiclu*.

VÁRVU URSÓIULUI v. *Várvu Usoiului*.

VÁRVU ÚRSULUI „deal, deasupra la Groapa Ursului” I, „guguleu, țămbuleu, deal” III, „ala-i mai înalt” IV, vârf cu pădure (Borzești). – Vezi *După Ursu*.

VÁRVU USÓIULUI II, III, [*] *Várvu* Ursóului I sau *Usóiu* III „loc înalt, ridicătură” I, „vârf de deal cu pădure” II (Valea Vadului). – Vezi *Usoiu*.

VÁRVU VINDERÉULUI „deal mai mare, mai înalt” III (Surduc). – Vezi *Dálma Vindereului*.

VÁRVU ZÁPADIOÁRELOR „țămbuleu” III, „deal mai mare, cu pădure” IV (Borzești). – V. *Zăpodioarele*.

VÁRVURILE deal cu fânaț împădurit (Borzești).

V. și *Fățile Vârvurilor/Fața Vârvului, Râtu Vârvurilor*.

VÉDÁRU a fost plantație de brazi și salcâmi (Cacova Ierii, Valea Vadului).

– Din top. magh. *Véderdô* ‘Pădurea Oprită’ < *véd* ‘oprit, apărât’ + *erdô* ‘pădure’.

VÉDÁRU „pădure de goron care mere până în Părau Cetății” I (Săcel).

VERDEÁȚA „acolo înverzește prima dată; acolo stau ciutele” [****] (Muntele Săcelului).

V. și *Dálma Verdeții, Fața Verdeții, Părau Verdeții*.

– Din *verdedăț*.

VERÉIELE de aici, „mai demult, se scotea minereu [de fier]” I (Iara).

V. și *La Vereu de Sepe, La Vereu lui Ion, Valea Vereielor*.

– Din *veréu* (pl. *veréie*) ‘instalație de prelucrat minereu de fier și de confecționat (folosind forța apei) unelte agricole sau casnice’, „ciocan hidraulic de bătut fierul” I (Băișoara), cuvânt necunoscut de DLR, împrumutat din magh. *verő* ‘ciocan’.

VERÉU fânaț „sub Rături, de unde se extrăgea minereu. Se văd urmele șteampurilor. Acolo o fost on iaz” I (Băișoara).

VÉTRILE „sânt nește vetri acolo. Oarecând, oamenii, așa-am auzit io, făcea carbuni” II (Lungești).

– Din *vătră* (pl. *vétri*) ‘terasă, platou’ (v. Loșonți TRFR 221) sau ‘loc unde se fac carbuni’.

VÉTRILE „loc mai drept” III (Valea Ierii).

VIEZUÍNILE [jezuíinile] „loc arător, luncă. Acolo, în marginea Rădoii, o fost viezuri mulți care mânca cucuruzul” I (Cacova Ierii).

– Din *vieuuină* (pl. *vieuuini*), var. a lui *vizuínă*.

VIEZUÍNILE [jezuíinile] „rupturi” I, „fi hotărâș cu Ocolișelu” III (Făgetu Ierii), „îs mulți viezuri acolo; mânca cucuruzul” III (Surduc).

VIEZUÍNILE [jezuíinile] „acolo o fost viezuri mulți. Sânt și acuma” I, „îs găuri unde stau viezuri” III (Măgura Ierii).

VIIȘOÁRA v. *Vișoara*.

VIȘOÁRA [jișóra] I, II, [*] sau *Vișoára* [jijișóra] [*] (cf. și *Jișoara* „Nu se mai cultivă vie acolo”: Giuglea-Țăra TMA 212) „platou cu mici denivelări, cu răzoare” I, „loc de față” II, „față cu teren agricol” [*] (Băișoara).

– Probabil din *vișoárá*, dim. al lui *vie*. Forma *Vișoára* se poate explica prin contragere.

VLÁDEȘTI „fânaț, cam coaste, graniță cu Ocolișelu” I (Cacova Ierii).

– Din n. grup *vládești* < *Vlad*, n. fam. (Băișoara, Muntele Cacovei, Ocolișel etc.).

VÓICA „coaste; fânaț” I, „on gol mare” IV, „loc pe deal cu două case” [*] (Muntele Băișorii). At.: 1754 *Az Havasan ... Vulgo Vojka Nevezetű helyben*” (SzTA 91).

V. și *Dealu Voicii, Doștina Voicii, Fața Voicii, Părau Voicii*.

– Din n. fam. *Voica*, existent în satele vecine Valea Largă AB, Runc AB. Vezi și DNFR, PACJ 286.

Z

ZÁREA „deal, dălmă” I, „loc de doștină. Nu-i în vârful dealului. Poate că cândva o fost pădure mare și o fost o zare, o rariște de pădure” [*] (Ocolişel). At.: 1814 *La Zare* (SzTA 66).

– Din *záre* ‘rariște’, sens necunoscut de DLR, existent și la derivatul *zářište* (v. Loșonți-Vlad VH 120).

ZĂCĂTOÁREA „acolo zăcăreau vitele vara; îi lângă Valea Agrișului” III (Surdac).

– Din *zăcătoáre* (pl. *zăcătóri*) ‘loc unde se odihnesc vitele, vara, la pășune; staniște’.

ZĂCĂTOÁREA ARINÉILOR III sau *Zăcătoárea di la Arinéi* III „acolo zăcăresc vitele” III (Borzești). – Vezi *Arineii*.

ZĂCĂTOÁREA CU ALÚNU II, [*] sau *Zăcătoárea cu Alunii* I „poiană; acolo zăcăreau vacile la amiază și noaptea” I (Buru). – Vezi *Alunii*.

ZĂCĂTOÁREA CU ALÚNII v. *Zăcătoárea cu Alunu*.

ZĂCĂTOÁREA CU MÁRU „poiană; fânaș. Acolo zăcăreau vitele; era un măr mare” I (Buru). – Vezi *Máru Marcului*.

ZĂCĂTOÁREA CU URZÍCILE aici a fost zăcătoare, staniște (Buru). – Din *urzică* (pl. *urzici*).

ZĂCĂTOÁREA DI LA ARINÉI v. *Zăcătoárea Arineilor*.

ZĂCĂTÓRILE zăcători, staniști în pădure (Muntele Băișorii).

ZĂCĂTÓRILE „[acolo] stau vitele în timpul verii” I (Valea Agrișului).

ZĂPÓDEA groapă (Agriș).

V. și *Dealul Zăpozii, Dâmbu Zăpozii, Fântâna di sub Zăpode, Groapa Zăpodii, Gura Zăpozii, Părau Zăpodii, Râpa Zăpodii/Râpa Zăpozii*.

– Din *zăpóde* (pl. *zăpózi*) ‘groapă largă ca o covată între două ridicături’; ‘(mai rar) terasă naturală’.

ZĂPÓDEA „așezătură ca on polonic” I, „loc gârlos, groapă; pășunat” II (Băișoara).

ZĂPÓDEA „o poiană mare; groapă” I (Buru).

ZĂPÓDEA [zăpód’a] „o groapă cu acăți, așezătură” III (Cacova Ierii). At.: 1761/1808 *La Zepogye* (SzTA 30).

ZĂPÓDEA „groapă ca o copaie” I (Făgetu Ierii). At.: 1747 *Zapodje* (SzTA 56).

ZĂPÓDEA „groapă” I, „groapă mai deschisă; graniță cu Borzeștii” III (Măgura Ierii). At.: 1751 *In Zepogye* (SzTA 92).

ZĂPÓDEA „o groapă slobozită câtă vale” I (Muntele Băișorii).

ZĂPÓDEA (alt loc): „o groapă lărgită” I, „o groapă adâncă; covoară spre Valea Vadului” IV (Muntele Băișorii).

ZĂPÓDEA II sau *Groapa Zăpodii* IV „șă, groapă adâncă la vale” II (Muntele Bocului).

ZĂPÓDEA „groapă printre niște stânci în jos” I, groapă alungită (Muntele Filii).

ZĂPÓDEA „groapă” I (Ocolişel).

ZĂPÓDEA (alt loc) „groapă mai largă” I (Ocolişel).

ZĂPÓDEA „coaste” I, III, „neşte vetri pe Faţa Usoiului” III, „o vatră între păduri” IV (Surduc).

ZĂPÓDEA „o poiană lungă din deal până-n vale, o hoancă” II, „o groapă mare” III (Valea Ierii).

ZĂPÓDEA BĂILOR „loc doştinos” I, „groapă” [*] (Măgura Ierii). – Vezi *Băile*.

ZĂPÓDEA FIRASTĂULUI „groapă cu pădure” I (Săcel). – Vezi *La Firastău*.

ZĂPÓDEA LĂRGĂ „groapă” III, IV (Borzeşti). At.: 1845 *Lă Zepogye Lărge* (SzTA 56). – Din adj. *larg*, -ă.

ZĂPÓDEA LĂZULUI „vârtoapă” [*] (Ocolişel). At.: 1800 *La Zepogye Lázuluj* (SzTA 65), 1814 *La Zepogya Láruij* [sic!] (ibid. 66). – Vezi *Lazu*.

ZĂPÓDEA PĂŞCULUI „o groapă de la Halău Păşcoaii în jos” III (Muntele Filii). – *Paşc*, n. fam. (Muntele Săcelului, Săcel).

ZĂPÓDEA PÉTCULUI [zăpód'a pátculi] „groapă pe care se scurge apă de la izvoare, fântâni” I (Borzeşti). – Vezi *Dosu Petcului*.

ZĂPÓDEA POIENII I, [*] sau *Groapa Zăpódii* III, [*] „o viroagă, groapă întinsă” I (Săcel). – Vezi *Poiana*.

ZĂPÓDIOÁRELE „îs mai multe gropi, coveţi în pantă” III (Borzeşti). At.: 1845 *Lă Zepoggyare* (SzTA 56).

V. şi *Dálma Zăpodioarelor, Vărvu Zăpodioarelor*.

– Din *zăpodioáră*, dim. al lui *zăpode*.

ZĂPÓDÎTA v. *Groapa Zăpodiţii*.

ZĂPÓZILE „e o groapă aşezată; acum s-o rupt în jos către Buru” I, „neşte feţi” [*] (Borzeşti).

ZĂPÓZILE „loc terasat dar şi groapă; pământ arător, fânaş şi neproductiv” I, „rât în mijlocul pădurii; îi ca on ceanon” II (Buru).

ZĂVOÁRELE „păşunat” [*] (Muntele Săcelului).

V. şi *Părău Zăvoarelor*.

– Din *závór* (pl. *zăvóare*) ‘opritor de apă, stăvilar’ (Giuglea-Ţara TMA 215).

ZĂVÓIU „e lângă apă” I, loc cu trestie, papură lângă Valea Ierii (Făgetu Ierii). At.: 1747 *Zavoj* (SzTA 56).

– Din *závói*.

ZĂVÓIU „loc vlăştinos; numa trestie se face acolo” III (Surduc). At.: 1761/1808 *In Pevoaje* [sic!] (SzTA 93), *In Zevoje* (ibid. 94), *In Zevoj* (ibid. 95) etc.

ZDÁRMII [zdírni], [pă zdírni] „loc zdărminos, coaste mare, cea mai mare pantă din hotarul nost” I (Ocolişel).

– Cf. infra *Zdărmina*.

ZDÁRMÍNA [zdírmina] I–III, [*] (Măgura Ierii), *Zdrimína* [zdrimína] III (Surduc) sau *Zdrâmina* [zdrimína] IV, [*], [**] (Surduc) pantă mai abruptă cu pădure (Măgura Ierii, Surduc).

– Din *zdărmină*, variantă, curentă în zonă şi necunoscută de DLR, a lui *stărmină* ‘pantă mai abruptă’, rezultată prin sonorizarea grupului *st*. Din *Zdărmina*, prin metateză, au rezultat *Zdrâmina* şi *Zdrimína*.

ZDRÂMÍNA v. *Zdărmina*.

ZDRIMÍNA v. *Zdărmina*.

ZÉZEA [zézēja] „versant; pădure” III (Valea Ierii).

V. şi *Părău Zezii*.

ZGÂRLA „groapă frumoasă; sunt ceva izvoare; poiană de păşunat” I (Muntele Bocului), „sunt ceva mlaştini pe ea” I (Muntele Filii).

V. şi *Dealul Zgârliei, Doştina Zgârliei, Părău Zgârliei*.

– Din *zgârlă*, var. (cu *z* protetic), necunoscută de DLR, a lui *gârlă* ‘loc apăsos, mlaştinos’.

ZGLÁMENELE [zglámeŋele] [*], neart. [zglámeŋe] I, III „îi costos; e arător câtă deal” I, „loc pe-o așezătură” [*] (Făgetu Ierii). At.: 1771 in *Zgleminyē, in Zlamīnyē* (SzTA 56).

V. și *După Zglamine, Părău Zglamânului*.

– Din **zglâmân* (pl. *zglámene, zglámene*), variantă, necunoscută de DLR, a lui *známân* ‘piatră, semn de mormânt’.

ZGLÁMINEA [zglámeŋa] I, neart. [zglámeŋe] I, III, [*] „[loc] mai cu dâmburi” I, „îi vârv; creasta dealului; loc arător” III (Cacova Ierii).

– Din cauză că apelativul nu mai este viu în zonă, forma de neutru pl. *Zglámene* a fost interpretată ca o formă de feminin sg.

ZGRUNTÁRU [zgruntárju] „coaste cu piatră măruntă; îi numa zgruntar de piatră” [*] (Muntele Filii).

– Din *zgruntár* ‘grohotiș, sfârmătură de stâncă’ (Teofil Teaha, *Graiul din valea Crișului Negru*, București, Editura Academiei, [1961], p. 283), variantă (rezultată prin sonorizarea grupului consonantic *sc*) a lui *scruntár* ‘loc

nisipos sau pietros (la marginea mării sau a unui râu, a unei bălți etc.); dălmă cu prundiș, fără vegetație; răpă cu pietre, făcută de șuvoiul apelor’ (DLR), nu a lui *zgrunț* ‘grunz’, cum greșit se indică în DLR.

ZMÍDA „plantație lângă Colțu Rătund” [*] (Muntele Băișorii).

– Din *zmídă*, var. a lui *smidă*.

ZOPAITÁU „loc cu gropi; se vede cum s-a scos minereu pe vremuri” I (Băișoara), „pășunat” II (Iara), „acolo o fost băi, băișaguri” [*] (Mașca).

– Din top. magh. *Zepajtó*.

ZUGÁU „o vâgăună, o mâncătură de apă mai adâncă lângă Valea Pleșului” IV (Valea Ierii).

– Din *zugáu* ‘jgheab natural’ (v. Loșonți TRFR 188).

ZURĂIEȘTII parte de sat (Băișoara).

– Din n. grup *zurăiești* < *Zúrai*, por.

ANEXE

I. INDICELE ALFABETIC AL CUVINTELOR CARE APAR ÎN NUMELE COMPUSE NUMAI CA DETERMINANȚI

AFINIȘ: *Dâmbu Afinișului*
AGRIȘEAN: *Groapa Agrișeanului*
ALB: *Colțu Alb, Piatra Albă, Pietrile Albe*
ALEXĂ: *La Alexă*
ARNĂUT: *La Arnăut / Arnăuți*
ARS: *Piatra Arsă*
BABĂ: *Coastea Babii, Crucea Babii, Huda Babii, Țuchiuu Babii*
BADIU: *Părău Badiului*
BALI: *Râtu lui Bali*
BALICA: *Fântâna Balichii*
BALIN: *Valea lui Bali / Balin*
BAN: *Gruu cu Banii*
BARON: *Bercu Baronului, Groapa Baronului*
BĂCIOI: *Gredina lui Băcioi*
BĂDICĂ: *Calea Bădicii*
BĂLAJ: *Țichileu lui Bălaj*
BĂLAȘ: *Înt-a lui Bălaș, Pădurea lui Bălaș*
BĂLC: *Preluca Bălcului*
BĂLEGUT: *La Băleguț*
BĂLTEANA: *La Bălteana*
BĂTRÂN: *Fântâna Bătrână, La Casa ai Bătrână, Sălașu Bătrân, Stâna Bătrână*
BÂRDEA: *Dâmbu Bârdii, Părău Bârdii*
BÂRNĂ: *Dealul Bârnelor*
BÂRȚU: *Cărarea Bârțului, Părău Bârțului*
BÂRZ: *Rânu Bârzului*
BÂRZEȘTI: *Dealul Bârzeștilor*
BECA, BECHE: *Râpa Bechi*
BELDEA: *Potecu Beldii*
BENI: *Fântâna lui Beni*
BERCEA: *Piatra Bercii*
BERINDEI: *Dâmbu lui Berindei*
BERINDEU: *Dâmbu lui Berindeu*
BESERICĂ: *Dâmbu Benericii, La Benerică, La Firezu Benericii, Pădurea Benericii, Părău Benericii, Su Benerică, Surușu Benericii*
BIA: *Groapa Bii*
BICA: *Mocirla Bichii*
BIDIGOIEȘTI: *Părău Bidigoieștilor*
BISTOȘ: *Chicera lui Bistoș*
BIZĂU: *Piatra / Pietrile lui Bizău*
BLEANȚU: *Pădurea Bleanțului*
BOĂCI: *Tău lui Boaci*
BOACȘI: *Fântâna lui Boacși*
BOACTĂR: *Coastea Boactărului*
BOANCĂȘ: *Dealul Boancășului, Fața Boancășului*
BOANȚA: *Dealul Boanții*

BOBOLOCU: *Dâmbu Bobolocului, Dealu Bobolocului, În Deal la Bobolocu, Părău Bobolocului*
BOB(U): *Părău Bobului*
BOCA: *Grâu Bochii, Răzoru Bochii*
BOCAN: *La Firezu Bocanilor*
BOCANA: *Părău Bocanii*
BOCĂNEȘTI: *Dâlma Bocăneștilor, La Bocănești*
BOCEȘTI: *Dealul Boceștilor*
BODROAGEA: *La Bodroagea, Părău Bodrogii*
BOIAC: *Dâlma lui Boiac*
BOIEREȘTI: *Râtu Boiereștilor*
BOITA: *Dâmbu Boitii*
BOITOȘ: *Dealul lui Boitoș*
BOLBOREA: *Vatra Bolborii*
BOLDAȘ(U): *Colțu Boldășului, Pădurea Boldășului, Părău Boldășului*
BONCUȚ: *Fântâna lui Boncuț*
BONDA: *Tău Bondii*
BONTEA: *Părău Bontii*
BORC: *Groapa Borcului*
BORDEA: *Dealul Bordii*
BORZA: *Pădurea lui Borza, Râtu lui Borza, Trăoașu lui Borza*
BOZDOG: *Părău lui Bozdog*
BRÂNZEI: *Șura lui Brânzei*
BRENII (G.): *Gaurile / Găurile Brenii*
BREZESC: *Groapa Brezească*
BREZU: *Drumu Brezului*
BRUȘU: *Coasta Brușului*
BUCȘA, BUCȘE: *Groapa Bucșii*
BUCURA: *Colțu Bucurii*
BUDULĂ, BUDULEA: *Dâmbu Budulii*
BUN: *Fântâna Bună, Mierile Bune*
BUHĂ: *Colțu Buhii*
BULEA: *Pământul Bulii*
BULEȘTI: *Fântâna Buleștilor*
BUMB: *Moara Bumbului*
BURDULEA: *Dâmbu Burdulii*
BURI: *Colțu lui Buri*
BURZEȘTI: *La Burzești*
BUTĂ, BUTE: *Coasta de la Groapa Butii, Dâlma Butii, Groapa Butii*
BUZGAR: *La Firezu Buzgarului*
CAIZĂR: *Râpa lui Caizăr / Râpile lui Caizăr*
CALU: *Dealul Calului, Dosul Calului, Părău Calului, Piatra Calului, Valea Calului*
CALD: *Șesu Cald*
CAPOȘ: *Hoanca lui Capoș, La Capoș*
CAPRA, CAPRĂ: *Coasta Caprii, Colțu Caprii, Drumul Caprii, Fața Caprii, Părău Caprii, Piatra Caprii, Râtu Caprii*
CAR: *Calea Carelor, Părău Carelor*
CATI: *Părău lui Cati*
CĂCĂCEA: *Lunca Căcăcii, Părău Căcăcii, Râtu Căcăcii*
CĂCIULĂ: *Părău Căciului*
CĂLĂMARU, CĂLIMARU: *Părău Călămarului / Călimarului*
CĂLĂOAIE: *Dealul Călăoaii*
CĂLEȘTI: *Dâmbu Căleștilor, Părău Căleștilor, Râturile Căleștilor*
CĂLOIU: *La Căloiu*
CĂMĂRAȘU: *Coasta Cămărașului, Părău Cămărașului*

CĂPOȘI: *Groapa Căpoșilor*
CĂPOSU: *Fântâna Căposului, Pârâu Căposului, Râpa Căposului*
CÂRPINEAN: *La Cărpineni*
CĂSOAIE: *La Căsoaie*
CĂTANA: *Șipoțelu Cătani*
CĂTĂNIȚA: *Fântâna Cătăniții*
CĂȚEA: *Râpa Cățelii*
CĂZUT: *Grâu Căzut*
CĂLȚI: *Vatra ai cu Călți*
CÂNE: *Valea Cănelui*
CÂN(E)A: *Fântâna Căanii*
CÂRCEA: *Groapa Cărcii, La Cârcea*
CÂRLEA: *Balta Cărliei*
CERB(U): *Șesu Cerbului*
CERCEZU: *Pârâu Cercezelui*
CETERAȘU: *Fața Ceterașului*
CETERNĂ: *Colțu Ceternii*
CHECIU: *La Puntea Checiului*
CHENTEȘU: *La Chenteșu*
CHERLEA: *Colțu Cherliei*
CHERMES: *Dâmbu lui Chermes, La Chermes*
CHEȘERII (G.): *Pădurea Cheșerii*
CHICHIRI: *Dealul lui Chichiri*
CHIFOR: *Pârâu lui Chifor*
CHIHII: *Vârtopu lui Chihii*
CHIMEȘTI: *Tău Chimeștilor*
CHIMU: *Groapa Chimului*
CHIMUȚU: *Chicera Chimuțului*
CHIOREAN: *La Chiocean în Berc, Pârâu Chioceanului, Pârâu lui Chiocean*
CHIRAI: *Tăieturile lui Chirai*
CHIRILĂ: *Dealul lui Chirilă, Fântâna lui Chirilă*
CHITU (TITU?): *Groapa Chitului (Titul?)*
CICAR: *Fântâna Cicarului*
CICHI: *Lunca lui Cichi*
CIMOCA: *Gredina Cimochii, Râpa Cimochii, Trăoașu Cimochii*
CINOȘ: *Pârâu lui Cinoș*
CIOACA: *Arinii Cioachii, Vârtopu Cioachii*
CIOACI: *Groapa lui Cioaci, Pârâu lui Cioaci*
CIOARA, CIOARĂ: *Fântâna Cioarii, Groapa Ciorii, Holdele Ciorii*
CIOCAN: *Dâmbu lui Ciocan*
CIOCOI: *Dâmbu lui Ciocoi, Lunca lui Ciocoi*
CIOCUȘU: *Piatra Ciocușului*
CIOLEA: *Dâmbu Cioliei*
CIOLOCA: *Groapa Ciolochii*
CIOLOCEȘTI: *Groapa Cioloceștilor*
CIOMOTA: *La Ciomota, La Moara Ciomotii*
CIONCU: *Drumu Cioncului, Pădurea Cioncului*
CIONGOI BELA: *La Crucea lui Ciongoi Bela*
CIOPRANTEA: *Colțu Cioprantii*
CIOTOI: *Râtu lui Ciotoi*
CIOTU: *Colțu Ciotului*
CIOZEȘTI: *Liscu Ciozeștilor*
CIREBEA: *Pârâu Cirebiei*
CIRIEȘ: *Dealul Cirișilor*

CIRIPĂ: *La Cîrîpe*
CIUCULIE: *Dâlma lui Ciuculie*
CIULI: *La Ciuli*
CIULICU: *Dâmbla Ciulicului*
CIUREA: *Dâmbu Ciurii, Pârâu Ciurii*
CIURLIC: *Coteșul lui Ciurlic*
CLIMĂ: *Gredina Climii*
CLOȘCĂ: *Pârâu Cloștii*
COBEA: *Făgădău Cobii*
COCOȘ: *Pârâu lui Cocoș*
COCOVEȚU: *La Cocovețu*
CODOIUȚ: *Coastea lui Codoiuț, Gredina lui Codoiuț, Podereii lui Codoiuț*
COLIBUȚĂ: *La Colibuță*
CONCEȘTI: *La Concești*
COPIL: *Colțu Copiilor, Groapa Copilului*
CORA: *Pârâu Corii*
CORB: *Colțu Corbului, Piatra Corbului*
CORBACI: *În Doștină la Corbaci*
COROBETU: *Pârâu Corobeșului*
COROIAN: *Băile lui Coroian, Lunca lui Coroian*
COSTAN: *Fântâna lui Costan, Moara lui Costan, Râul lui Costan*
COSTI: *Fântânile lui Costi*
COSTIN: *Fântâna lui Costin*
COTOLANI: *Pârâu Cotoianilor*
COTROȘTEA: *Coastea Cotroștii*
COȚOFEI(U): *La Coțofeiu, Pârâu Coțofeiului*
COȚUȘ: *În Deal la Coțuș*
CRENCEA: *Crucea Crencii, Pârâu Crencii, Steuina Crencii*
CRET: *Dealul Creșului*
CRÎȘAN: *Piatra Crîșanului*
CUC: *Colțu Cucului, Dâmbu Cucului, La Cucu lui Râștei, Pârâu Cucului*
CUCULEȘTI: *La Cuculești*
CULĂ: *Bercu Culi, La Stâna Culi*
CUMPĂNĂ: *Apa Cumpănă, La Cumpănă*
CURAT: *Pârâu Curat*
CURTE: *La Curte*
CUTEA: *Steuina Cutii*
DAMIAN: *Pârjolitura lui Damian*
DAN: *Colțu lui Dan, Dâmbu lui Dan*
DARU: *Țărâu Darului*
DAT: *Colții lui Dat / Colțu lui Dat*
DĂMIAN: *Fântâna lui Dămian*
DĂNILĂ: *Fântâna lui Dănilă, La Dănilă*
DĂMINEȘTI: *Pârâu Dămineștilor*
DĂNILOI: *Dâlma lui Dăniloi*
DĂRLAN: *Fântâna lui Dărlan, Pârâu lui Dărlan*
DEAJ [= Deaș]: *Râtu Deajului*
DEDIU: *Fața Dediului*
DINCOACE: *Vârtopu Dincoace*
DINCOLO: *Vârtopu Dincolo*
DINU: *Colțu Dinului*
DOBRE: *Pârâu lui Dobre*
DOCTOR: *Fântâna Doctorului*
DODEA: *La Dodea-n Deal*

DOGAR(U): *Râtu Dogarului*
DOMN: *La Sălcile Domnului, Râtu Domnului*
DOMNESC: *Groapa ai Domnească, Stâna Domnească*
DONDOLE: *Groapa Dondolii*
DRAC: *Gaura Dracului*
DRILA: *Dosu Drilii*
DROGOMANU: *Fântâna Drogomanului, Părău Drogomanului, Râtu Drogomanului*
DULE(A): *Colțu Dulii, Drumu Dulii, Vârtopu Dulii*
DUMANĂ: *Tău Dumanii / Tău-i Dumanii*
DUMITRESCU: *Drumu Dumitrescului*
DUNI: *Dealul lui Duni*
DUPĂIT: *Calea Dupăit*
DUȘA: *Coastea Dușii*
EGRII (G.): *Valea Egrii*
ERȘEGOĂIE: *Tabla Erșegoaii*
FATĂ: *Colțu Fetii, Piatra Feteilor*
FÂNTÂNA BALICHII: *La Fântâna Balichii*
FECA: *Părău Fecii*
FELEA: *Colțu Felii, Hodaia Felii*
FELECESC: *Lunca Felecească*
FELEȘTI: *Fața Feleștilor, Părău Feleștilor*
FERTEA: *Groapa Fertii*
FERTESCU: *Balta Fertescului*
FICIOR: *Dealul Ficiorilor, Fața Ficiorilor*
FILEA: *Dealul Filii, Drumul Filii*
FILIMON: *Părău lui Filimon, Prunii lui Filimon*
FILIP: *Părău lui Filip*
FILON: *Gredina lui Filon*
FIRISTĂU: *Coastea Firistăului, La Firistău, Zăpodea Firistăului*
FIREZ: *Dâmbu Firezului, La Firezu Besericii, La Firezu Bocanilor, La Firezu Buzgarului, La Firezu Heteștilor, La Firezu Neceștilor, La Firezu Murgului, La Firezu Tocului, La Firezu Vâjeștilor*
FLOARE: *Fântâna Florilor*
FLOREA: *Dâlma Florii, Părău Florii, Râtu Florii*
FORFOI: *Dâlma lui Forfoi*
GABOR: *Dâlma lui Gabor*
GABOR ARON: *Hodaia lui Gabor Aron*
GAFFIA: *Dâlma Gafii*
GAJA: *Gruul Gajii*
GAT: *Părău Gatului*
GĂVRILĂ A CIUCIULUI: *Părău lui Găvrilă a Ciuciului*
GĂNEȘTI: *La Gănești, Părău Găneștilor*
GÂRDA: *Părău Gărdii*
GÂRJOB: *Lunca Gârjobă / Lunca Gârjobă*
GEREAN: *La Colibele Geremilor*
GHERGHEL: *Colțul lui Gherghel, Dâmbul lui Gherghel, Părău lui Gherghel*
GHEORGHE A LUPII: *La Coliba lui Gheorghe a Lupii*
GHERMAN: *Colțul lui Gherman*
GHEȚI: *Colțul lui Gheți, Dâlmile lui Gheți*
GHEZA: *Groapa Ghezii*
GHIB: *Coastea Ghibului, Dealul Ghibului*
GLIGA: *Colțul Gligii*
GLIGOR: *Râpa lui Gligor*
GLIGORAȘ: *Trăoașul lui Gligoraș*
GOIEȘTI: *Părău Goieștilor*

GOLAȘ: *Piatra Golașă*
GONGOLEA: *Fântâna Gongolii, Groapa Gongolii*
GORE(A): *Dâlma Gorii*
GORON: *Groapa lui Goron*
GRAS: *Prunu Gras*
GRAU: *Miriștea Graului*
GRĂDINĂ: *Râtu lui Grădină*
GREC: *Dâlma Grecului, Doștina Grecului, Părău Grecului*
GRÎTARU: *Înt-a Grițarului, Tabla Grițarului*
GROF(U): *Baia Grofului, Calea Grofului, Râtu Grofului*
GUȘĂ: *Părău Gușilor*
HAC: *Dâmbu Hacırilor*
HANC(U): *Vârtope lui Hancu*
HÂNZOAIIE: *Grădina Hânzoaii*
HĂȚAGU: *Dâmbu Hățagului, Groapa Hățagului*
HĂLEȘTI: *Groapa Hăleștilor*
HÂNZEȘTI: *Grădina Hânzeștilor*
HÂNZOAIIE: *Grădina Hânzoaii*
HÂRLEȘTI: *Groapa Hârleștilor*
HELEȘTI: *Groapa Heleștilor*
HETEȘTI: *Doștina Heteștilor, La Firezu Heteștilor, La Hetești*
HIRINCĂ: *Râtu Hirinchii*
HISEMEȘTI: *La Hisemești*
HOALMIC: *La Hoalmic, Părău lui Hoalmic*
HÔȘCQ: *Șteaza lui Hôșcq*
HOCA: *Dâlma Hochii*
HOCEASCĂ: *Dâlma Hocească*
HOCEȘTI: *Dâlma Hoceștilor*
HODOROG: *Țărău Hodorogului*
HONDREA: *Doștina Hondrii*
HOTAR: *Dâlma dintre Hotare, Dealu Hotarului, Între Hotare, Părău Hotarului*
HOT: *Calea Hoților*
HUHU: *Coastea Huhului*
HUINA: *Țărău Huinii*
HUZDUP: *Ciurgău lui Huzdup, Fântâna lui Huzdup, Trăoașu lui Huzdup*
HUZDUPEȘTI: *Dâlma Huzdupeștilor*
IANC(U): *Groapa Iancului, Holda Iancului, Lunca Iancului, Râtu Iancului, Răturile Iancului, Râtu Iancului di Jos, Râtu Iancului di Sus*
IANOȘ: *Dâlma lui Ianoș*
IAZ: *Râpa Iazului*
IEDERĂ: *Colțu cu Iedera*
IEGRII (G.): *Valea Iegrii*
IENCULEȘTI: *Fântâna Ienculeștilor, La Ienculești*
IEREAN: *Tăietura Ierenilor*
ILEA: *Colțu Ilii, Fântâna Ilii, Râtu Ilii*
ILEANĂ: *Padina Ilenii*
ILENEȘTI: *Părău Ileneștilor*
ILESC: *Dâlma Ilescă*
ILEȘTI: *Groapa Ileștilor*
INAT: *Arinii lui Inat*
INDREI: *Dâmbu lui Indrei*
IOANI: *Groapa lui Ioani, La Ioani, Pădurea lui Ioani, Tabla lui Ioani*
ION: *La Vereu lui Ion*
IONU CHIRII: *Fântâna lui Ionu Chirii*

IONU LUI PAVEL: *Râpa lui Ionu lui Pavel*
IOȘCA: *Fântâna / Fântânile Ioșchii, Râtu lui Ioșca*
IOVESC: *Râtu Iovesc*
IRIȘOARA: *Runcu Irișorii*
ISPAS: *Dâmbu lui Ispas, Troașu lui Ispas*
ISOCHE: *Groapa Isochii*
IȘFÂNIOAIE: *Tabla Ișfânioaii*
ITALIA: *Fântâna Italiei*
ITU: *Fântâna Itului, La Itu, Părău Itului*
IUGA: *Părău Iughii*
IURGĂU: *Părău lui Iurgău, Podu lui Iurgău*
IUȚĂ: *Gardu Iuții*
ÎMPĂRĂȚIE: *Podu Împărăției*
ÎNCĂLECĂT: *Piatra Încălecată*
JAȘCĂU: *Colțu lui Jașcău*
JDERU: *La Jderu*
JIDAN: *Drumu Jidanului, Podu Jidanului*
JIGA: *Groapa Jighii, La Jiga, Tabla lui Jiga*
JNEAPÂN: *Părău Jneapânului*
JOLDOAIE: *Dâmbu Joldoaii*
JOS: *Dealul de Jos, Din Jos de Poiană, Din Jos de Sat, Fântâna de Jos, Gruiu de Jos, Gruiu din Jos, Hârtope de Jos, Hârtope din Jos, Luncile din Jos de Moară, Lungestii din Jos, Pripoara de Jos, Râtu lăncului de Jos, Știubeiu de Jos, Valea de Jos, Vârtope din Jos*
JURAI: *Pomii lui Jurai*
LAL: *Părău lui Lal*
LARG: *Zăpodea Largă*
LAT: *Calea Lată, Colțu Lat, Piatra Lată*
LAZAR: *La Lazar*
LAZĂR: *Pădurea lui Lazăr*
LĂSCĂOAI: *Colțu Lăscăoii, Groapa Lăscăoii*
LĂZĂROAIE: *Tabla-i Lăzăroaie*
LEBA: *Doștina Lebiei*
LECA: *Hoanca Lechii, Miriștea Lechii, Râtu Lechii*
LEMN: *La Crucea de Lenn*
LEONTREA: *Groapa Leontrii*
LEOȘTEAN: *Colțu lui Leoștean, Dâmbu lui Leoștean, Șesu lui Leoștean*
LEOȘTENESTI: *Dâmbu Leoșteneștilor, Șesu Leoșteneștilor*
LEPEDEU: *Părău lui Lepedeu*
LICA: *Dâmbu Lichii, Râpa Lichii*
LIE: *Fața Liiei*
LINA: *Groapa Liniei*
LINDIC: *Dâmbu Lindicului, Părău Lindicului*
LINDINA: *Fântâna de la Lindina*
LINDU: *Dâmbu Lindului, Părău Lindului*
LISANDRU: *Fântâna lui Alisandru / Lisandru*
LITA: *Coastea Liții, Dealul Liții, Părău Liții, Podu Liții, Valea Liții*
LUCA: *La Luca-n Deal*
LUCA PETRU: *Fântâna lui Luca Petru*
LUNG: *Bradul Lung, Colțu Lung, Piatra Lungă, Tău Lung, Ușoiu Lung*
LUP(U): *Dâmba Lupilor, Gârta Lupului, Grău Lupului, Părău Lupilor, Părău Lupului, Vârșu Lupului*
LUPIȘTE: *Colțu Lupiștii*
MACAREȘTI: *Vatra Macareștilor*
MACAVEȘTI: *Coastea Macaveștilor, Dealul Macaveștilor*
MACIU: *Coastea Maciului*

MANGA: *Grâu Mangii, La Manga, Părau Mangii, Răpa Mangii*
MARC(U): *Măru Marcului, Părau Marcului, Tău Marcului*
MARE: *Boaghea Mare, Căţeaua Mare, Chicera Mare, Coasta ai Mare, Colţu Mare, Dâlma Mare, Dâmbu Mare, Dosu Mare, Fagu Mare, Faţa Mare, Ghergheleu Mare, Groapa ai Mare, Groapa Mare, Hoanca Mare, Huda Mare, Iapa Mare, Jompu Mare, Lunca ai Mare, Lunca Mare, Pădurea Mare, Părau Mare, Piatra Mare, Pleaşa Mare, Răjoiu Mare, Răpa ai Mare, Rătu Mare, Răturile Mari, Steuina Mare, Ştiubeiu Mare, Tău Mare, Tofta Mare, Valea Mare, Vărvu ăl Mare*
MAREA PETRII: *Fântâna Marii Petrii*
MARIŞCA: *Rătăşelu Marişchii / Rătu Marişchii*
MAŞTEI: *Fântâna lui Maştei, Podereii lui Maştei*
MATIU: *Răpa Matiuului*
MAZĂRE(A): *Groapa Mazării, La Mazărea*
MĂLAI: *Dâmbu lui Mălai*
MĂLĂIEŞTI: *Curu Mălăieştilor*
MĂLIN(A): *Tău lui Mălin, Tău Mălinii*
MĂMĂLIGĂ: *Doştina Mămăligii, Faţa lui Mămăligă / Faţa Mămăligii, Valea lui Mămăligă / Valea Mămăligii*
MĂMĂLIGEŞTI: *Dealul Mămăligeştilor, Doştina Mămăligeştilor, La Mămăligeşti*
MĂMUIE: *Su Mămui*
MĂNĂSTIRE: *La Mănăstire*
MĂRĂCINENI: *La Mărăcineni*
MĂRCULEŞTI: *La Mărculeşti, Rătu Mărculeştilor*
MĂRGINEAN: *La Colibele Mărginenilor, La Crucea Mărgineanului, Steuina Mărgineanului*
MĂRIE: *Hoanca-i Mărie / Hoanca Mării, Părau Mării, Trăoaşu-i Mărie*
MĂRIŢA: *Gropile Mării*
MĂRINEŞTI: *Preluca Mărineştilor*
MĂRUNT: *Pietrele Mărunte*
MĂRUŢU: *La Măruţu, Părau Măruţului, Steuina Măruţului*
MĂŞINĂ: *Dâmbu lui Măşină*
MĂZĂREŞTI: *La Măzăreşti*
MÂNDRU: *La Crucea Mândră, Picioru Mândrului*
MÂNZAT: *Dosu Mânzatului, Părau Mânzatului, Poiana Mânzatului, Rătu Mânzat*
MELENTE: *Groapa Melentii, Podereii lui Melente*
MENDĂR: *Rătu lui Mendăr*
METAR: *La Metari*
METEŞTI: *În Dâlmă la Meteşti*
MIC: *Boaghea Mică, Căţeaua Mică, Chicera Mică, Coasta ai Mică, Dâlma Mică, Ghergheleu Mic, Gredina Mică, Huda Mică, Iapa Mică, Pădurea Mică, Părau Micului, Pleaşa Mică, Răjoiu Mic, Steuina Mică, Ştiubeiu Mic, Tofta Mică*
MICLEA: *Trăoaşu Miclii*
MIERCEA: *Dâlma Miercii, Părau Miercii*
MIERU: *Pământu Mieru*
MIHĂILĂ: *Gardu lui Mihăilă*
MIHOAIE: *Piatra Mihoai, Piatra Mihoaii*
MIHUŢĂ: *Hoanca MihuŢii*
MIHUŢU: *Hoanca MihuŢului*
MIJLOC: *Dâmbu din Mijloc, Fântâna din Mijloc, Părau de Mijloc / din Mijloc*
MINEA: *La Minea*
MIRON: *Ariinii lui Miron, Poiata lui Miron*
MIŞCA: *La Mişca*
MIŞ(E)A: *Rătu Mişii*
MITREA: *Gredina lui Mitrea*
MOCAN: *Holdiţa Mocanilor, Ţichileu Mocanilor*
MOLDOANI: *Fântâna Moldoanilor*

MONU: *Părău Monului*
MORAR: *Baia Morarului, Colțu Morarului, Dosu Morarului, Gardu Morarului, Troașu Morarului*
MOTOC: *Dâmbu lui Motoc, Dosu lui Motoc*
MOTEȘTI: *La Moțești*
MUIERAN: *Calea Muieranilor*
MUIERĂU: *Calea Muierăului*
MUIERE: *Părău Muierilor*
MUNTEANU: *Dâlma lui Munteanu*
MURĂ: *Lunca cu Murele*
MUREȘAN: *Pădurea lui Mureșan*
MURGEȘTI: *La Murgești*
MURGU: *Groapa Murgului, În Deal la Murgu, La Firezu Murgului, La Murgu*
MUT(U): *Gredina Mutului, Moara Muților, Părău Mutului, Podereii Mutului*
MUTUȚU: *La Poiata Mutuțului*
NAIMA: *Țărău Naimii*
NALT: *Chicera Naltă*
NASTASIA: *Groapa Nastasii*
NAT(U): *Șura Natului*
NEAMȚ: *Podu Neamțului*
NECEȘTI: *La Firezu Neceștilor, La Necești*
NECIU: *Dealul Neciului*
NEGREA: *Valea Negrii*
NEGRU: *Dealul Negru, Fântâna Negrului, Gruiu Negru, Hodaia Negrului, Înt-a Negrului, Părău Negru, Pădurea Neagră*
NEMET: *Groapa Nemeșilor*
NICORESC: *Râtu Nicoreșc*
NICULA: *Râtu Niculii*
NICULICI: *Dâlma lui Niculici, La Niculici, Părău lui Niculici*
NOJIE: *Groapa-i Nojie*
NOU: *Drumu Nou*
NUTEȘTI: *Părău Nuțeștilor*
OAIDA: *Dâmbu Oaidii*
OAIE: *Balta Oii, Calea Oilor, Părău Oii*
OALĂ: *Piatra Oalii*
OANCĂ: *Cîuma Oanchii*
OANCEA: *Părău Oancii*
OANEA: *Fața Oanii, Părău Oanii, Trăoașu lui Oanea*
OARGA: *Dâmbu Oarghii*
OCOL: *La Ocoale, În Deal la Ocoale*
OLAR: *Ulița Olarilor*
OM: *Capu Omului, Dâmbu Omului*
ONU: *În Dâmb la Onu, La Onu în Deal*
ONUȚU: *Balta Onuțului*
OPREA: *Arinii Oprii*
OSOAIE: *Supt Osoaia*
OTU: *Țâmbuleu Otului / Vârvu Otului*
OȚEL: *Părău lui Oțel*
PALTIN: *Dâlma Paltinului, Fundoaia Paltinului, La Paltin, Părău Paltinului*
PANĂ: *Dâmbu Penelor, Dealul Penelor, Dosu Penelor*
PANE(A): *Groapa Panii*
PANTILIMON: *Părău lui Pantilimon*
PAOS, PAUS: *Gruiu Paosului / Gruiu Pausului*
PAPA: *Groapa Papii*
PAȘC(U): *Crucea Pașcului, Dâmbu Pașcului, Părău Pașcului, Pârtoțu Pașcului, Zăpodea Pașcului*

PAVEL: *Fântâna lui Pavel, Groapa lui Pavel, La Coliba lui Pavel*
PAVELU CUCULUI: *Colțu lui Pavelu Cucului*
PAVEN: *Părău lui Paven*
PĂCURAR: *Colțu Păcurarului*
PĂRANGINĂ: *Colțu Păranginii*
PĂRU SFĂRNII: *La Păru Sfărnii*
PĂȘCOAIE: *Halău Pășcoaie / Pășcoaie*
PĂTRU: *Dosu lui Pătru*
PĂC(U): *Fața Păcului, Trăoașu Păcului*
PĂRV(U): *Cheia Părvului, Fântâna Părvului, La Părvu*
PEDIC: *Honcile lui Pedic*
PEDICEȘTI: *Honcile Pediceștilor*
PELEA: *Dealul Pelii*
PEȘTE: *La Pește*
PEȘTEREAN: *Fântâna Peștereanului*
PETAR: *Drumu lui Petar*
PETĂR: *Gredina lui Petăr*
PETCU: *Dosu Petcului, Fața Petcului, Părău Petcului, Pietriceaua Petcului, Tău Petcului, Zăpodea Petcului*
PETRE(A): *Groapa Petrii*
PETREȘTI: *La Petrești*
PETRIHOI: *Troașu lui Petrihoi*
PETRUȚA: *Părău Petruții*
PIETROS: *Teiu Pietros*
PIPIRIGĂRI: *Părău Pipirigărilor*
PIRCEOAGĂ: *Dâlma Pirceoagii*
PIȘTUCA: *Colțu Piștuchii, La Piștuca, Tăietura Piștuchii*
PITIRIC: *Dâmbu Pitiricilor, Părău Pitiricilor*
PIȚ(U): *Dâlma Pițului, Fântâna Pițului, Groapa Pițului, Pădurea Pițului, Părău Pițului*
POCĂITU: *Lunca Pocăitului / Luncile Pocăitului*
POCORNEA: *Părău Pocornii*
POCOȘ: *Prunii lui Pocos*
POPĂ: *Dâlma Popii, Fântâna Popii, Locu Popii, Pădurea Popii, Râtu Popii, Scaunu Popii, Tău Popii, Trăoașu Popii*
POPEI: *În Groapă la Popei, Părău lui Popei / Părău Popeiului*
POPEȚU: *Dâmbu Popețului*
POPICĂ: *Dâmbu Popichii, Dealul Popichii*
PORC: *Câmpu Porcilor*
PORUMB: *Casa Porumbului / Râpa Porumbului*
PRECUP: *Costia lui Precup*
PREUTEASĂ: *Fântâna Preutesii*
PRICE: *Dâlma Pricii, Tău Pricii*
PULBERE: *Groapa Pulberii*
PULIC: *Râpa lui Pulic*
PUNTE: *La Punte*
PUNTEA CHECIULUI: *La Puntea Checiului*
PURDI: *Coastea lui Purdi*
PUȘCAȘ: *Dâlma Pușcașului*
PUȘERDEA: *Părău Pușerdii*
RACA: *Colțu Rachii*
RACHIȘ: *Groapa Rachiișului*
RĂU: *Crucea Răului, Fântâna Răului, Groapa Răului, Locu Rău, Părău Rău, Părău Răului*
RĂBUȚEȘTI: *Groapa Răbuțeștilor, Rătu Răbuțeștilor*
RĂIOASA: *Colții Răioasii*

RÂMA: *La Râma*
RÂȘTEI: *La Cucu lui Râștei*
REA: *Apa Rea, Coastea Rea, Râpa ai Rea, Valea Rea*
RECE: *Apa Rece, Fântâna Rece, Pârâu Rece, Valea Rece*
RENCI: *Dâlma lui Renci*
RENDEȘOAI: *Pârâu Rendeșoai / Rendeșoaii*
RIGU: *La Coliba Rigului*
RIPOȘ: *Gredina lui Ripoš*
ROMONUȚ: *Coliba lui Romonuț*
ROSTOC: *La Rostoc*
ROȘEȘTI: *Groapa Roșeștilor*
ROȘU: *Apa Roșie, Calea Roșie, Colțu Roșu, Imu Roșu, La Măru Roșu, Pârâu Roșu, Râpa Roșie, Tău Roșului, Tufele Roșii*
ROTAR: *Pârâu Rotarului*
RUNCAN: *Boriște Runcanilor, Coșu Runcanilor*
RUSU: *Piatra Rusului*
SALCĂ: *La Sâlcii, La Sâlcile Domului*
SAMOILĂ: *Dâmbu lui Samoilă*
SANDU: *La Sandu, Râpa Sandului, Râtu Sandului*
SANTĂU: *Dealul lui Santău*
SAPĂ: *La Vereu de Sepe*
SAS(U): *Coastea lui Sas, Groapa Sasului, Muntele lui Sas, Piatra Sasului*
SAT: *Calea Satului, Coastea Satului, Dâlma Satului, Dealul Satului, Din Jos de Sat, Fântâna Satului, Locul Satului, Pădurea Satului, Pârâu Satului*
SAV: *Dâmbu Savului, Fântâna Savului, Pârâu Savului, Râtu Savului*
SAVA: *La Sava*
SĂLĂMĂZDRĂ: *Pârâu Sălămăzdrilor / Pârâu Sălămăzdrii*
SĂNIUȘ: *La Săniuș*
SĂRATĂ: *Balta Sărată*
SĂUȘ: *Fântâna lui Săuș*
SÂNGEL: *Dâmbu lui Sângel*
SÂNGER: *Dâlma Sângerilor, Dâmbu lui Sânger, Su Sângeri*
SĂMIHAI: *Tăietura Sămihaiului*
SĂNIȘOARA: *Râtu Sănișorii*
SÂMPIETRU: *Dealul Sâmpietrului*
SÂNTION: *Fântâna lui Sântion*
SÂRB: *Dealul Sârbilor, Groapa Sârbilor*
SCUFUNDOS: *Groapa Scufundoasă, Pârâu Scufundus*
SCURT(U): *Pârâu Scurtului, Steuina Scurtului, Ușoiu Scurt*
SEC: *Fața Seacă, Fântâna Seacă, Groapa Seacă, Hoanca Seacă, Pârâu Sec*
SEICA: *Pădurea lui Seica, Răpale Seichii, Șura lui Seica*
SE(I)CHE: *Drumu Seichii*
SELEȘ: *Pădurea lui Seleş*
SFÂRNEA: *La Pârâu Sfârnei*
SIMA: *Grâu Simii*
SIMION: *Tabla lui Simion*
SOC: *La Soc*
SOCHE: *Groapa-i Soche / Groapa Sochii*
SPETEAZĂ: *Tău de Spetează*
SPIN: *Dâlma cu Spini*
SPINARE: *Lunca Spinării*
STAN: *Valea Lui Stan*
STANCIU: *Fântâna Stanciului*
STAU: *Fața Staurilor / Staurului*

STĂUR-COTEȚ: *Dâlma lui Stăur-Coteț*
STÂRMINA: *Curu Stârminii*
STERP: *Pământu Sterp, Râtu Sterp, Valea Stearpă*
STRÂMB: *Dâmbu Strâmbului, Părău Strâmb*
STRÂMT: *Gropița Strâmtă*
STROI: *Peana lui Stroi, Poiana lui Stroi*
STOICA: *Casa-i Stoice / Casa Stoicii, Râtu Stoichii*
STURZU: *La Sturzu*
SUCIU: *Râpa Suciului*
SUMEȘTI: *Dâmbu Sumeștilor*
SUNA: *Colțu ce Sună*
SURD: *Dosu Surd*
SUS: *Gruu din Sus, Hârtopu de Sus / Hârtopu din Sus, Luncile din Sus de Moară, Lungăștii din Sus, Pripoara de Sus, Râtu Iancului di Sus, Știubeiu de Sus, Vârtopu din Sus*
ȘANDOR: *Părău lui Șandor, Pleșile lui Șandor*
ȘCHIOPI: *Calea Șchiopilor*
ȘCHIOPU: *La Moara Șchiopului, Părău Șchiopului*
ȘCHIOPU LUI GĂGILĂ: *Fântâna Șchiopului lui Găgilă*
ȘCOALĂ: *Dosu Școlii, Iugherele Școlii*
ȘERB: *Groapa lui Șerb*
ȘERICA: *La Șerica*
ȘES: *Dealul Șes*
ȘIGĂU: *Dosu Șigăului, Gura Șigăului*
ȘIMON: *Preluca lui Șimon*
ȘINDILĂ: *Părău Șindilii*
ȘOLCA: *Groapa Șolchii, Măriștea Șolchii*
ȘOLCUȚA: *Părău Șolcuții*
ȘOPRU: *Părău Șoaprilor*
ȘOȘOLEA: *Părău Șoșolii*
ȘTEFAN: *Troașu lui Ștefan*
ȘTIRBINĂ: *Groapa Știrbinii*
ȘUGAR: *Lunca lui Șugar*
ȘUGĂREȘTI: *Fața Șugăreștilor*
ȘUȘA: *Groapa Șușii*
ȘUTEANĂ: *Părău Șutenii*
ȘUT(U): *Dâmbu Șutului, Dosu Șutului*
TATĂ: *Arinii Tatălui*
TAUR: *Groapa Taurilor / Taurului*
TĂLEAN(U): *Dosu Tăleanului, Gardu Tăleanului, Hoanca Tăleanului / Honcile Tăleanului*
TĂLHAR: *Cămara Tălharilor, Fântâna Tălharilor*
T'ÎNĂ: *Părău T'îni*
TEOC: *Tăietura Teocului*
TEOCAR: *Dâlma Teocarilor / Teocarului, Fața Teocarilor / Teocarului, Groapa Teocarului, Țichileu Teocarului*
TEOCARI: *La Teocari*
TERPE(A): *Dealul Terpii, Hoanca Terpii*
TICARĂU: *Dosu Țicarăului*
TISĂ: *Pădurea Tisii*
T'ITU: *Țâmbuleu T'itului*
TOADER: *Gârla lui Toader, Lazu lui Toader*
TOCOIAȘ: *La Moara lui Tocoiaș*
TOCU: *Fântâna Tocului, La Firezu Tocului, Părău Tocului*
TODEA: *Fântâna Todii*
TODICA: *Dâmbu Todichii*

TODOROI: *Colțu lui Todoroi*
TODORU LUI ISPAS: *La Todoru lui Ispas*
TOMA: *Rātu Tomii, Trăoașu Tomii*
TOMPA: *Hoanca Tompii*
TONDAL: *Dălma lui Tondal*
TOTI: *Colțu lui Toti, Dâmbu lui Toti, Iapa lui Toti*
TOTU: *Dălma Totului*
TRĂZNIT: *Colțu Trăznit*
TRIF: *Fântâna Trifului*
TRUNCHI: *Calea Trunchilor*
TRUȚĂ: *Jompu Truții*
TURC(U): *Rātu Turcului*
TURDA: *Lunca Turzii, Pădurea Turzii*
ȚAP: *Colțu Țapului, Dâmbu Țapului*
ȚARC: *Dâmbu Țarcului*
ȚARINĂ: *Gardu Țarinii*
ȚÂNCU: *Tău Țâncului*
ȚĂȚ(U): *Dealul Țăfului, Groapa Țăfului*
ȚIBOC: *Vârnu lui Țiboc*
ȚICU: *Dălma Țicului*
ȚIGAN: *Părău Țiganilor, Rātu lui Țigan, Țifele Țiganilor*
ȚIPOR / ȚIPUR: *Bercu lui Țipor / Țipur*
ȚIRI: *Dealul lui Țiri, Hodaia lui Țiri*
ȚOLEȘTI: *La Țolești*
ȚONT(E)A: *Dălma Țonții, Doștina Țonții, Părău Țonții*
ȚONȚOAI: *Părău Țonțoale*
ȚOP: *Dălma Țopului, Dealul Țopului, La Țopu*
ȚURLI: *Groapa lui Țurli*
UNGUR: *Topila Ungurului*
UNUȚEȘTI: *Părău Unuțestilor*
URDĂ: *Dosu lui Urdă, Poiana lui Urdă*
URS(U): *Colțu Ursului, Curmătura Ursului, Dălma Ursului, După Ursu, Fața Ursului, Fântâna / Fântânile Ursului, Groapa Ursului, Izvoru Ursului, La Ursu, Părău Ursului, Tarnița Ursului, Valea Ursului, Vârnu Ursului*
URZICĂ: *Zăcătoarea cu Urzicile*
VACĂ: *Gaura Vacii, Picioru Vacii, Valea Vacii*
VAR: *Colțu Varului, Poiana Varului*
VASILE: *Părău lui Vasile*
VASILICA: *Dealul Vasilichii, Râpa Vasilichii*
VĂCAR: *Dâmbu Văcarului, Grâu Văcarului*
VĂMAȘ: *Bercu Vămașului*
VĂRZĂREȘTI: *Bercu Vărzăreștilor, Lunca Vărzăreștilor*
VĂJA: *Colțu Văjii, Stâna Văjii*
VÂNTU: *Stâna Vântului*
VÂRTAN: *Părău lui Vărtan*
VÂRVOARĂ: *Râpa-i Vârvoare / Râpa-i Vârvoarii / Râpa Vârvoare / Râpa Vârvoarii*
VECHI: *La Tău Vechi*
VERIȘTE: *La Veriște*
VERTICEL: *Părău Verticelului*
VESA: *Dălma Vesii, Fântâna Vesii, Groapa Vesii*
VESELIE: *La Coliba lui Veselie*
VICIU: *Lunca Viciului*
VILĂ: *Dâmbu Vilii, Groapa Vilii*
VINDEREU: *Dălma Vindereului, Vârnu Vindereului*

VIRĂGOAIE: *La Virăgoaie*
VIRINCĂ: *Râtu Virincii*
VISALON: *Părău lui Visalon*
VLĂDICĂ: *Coastea Vlădichii, Dealu Vlădichii*
VOJ: *Dealul Vojului*
VONEA: *Piatra Vonii*
VOVEA: *Colțu Vovii, Fântâna Vovii, Râtu Vovii, Șteaza Vovii*
VULTUR: *Cămbu Vulturului, Fântâna Vulturului*
ZAI: *Goronii lui Zai*
ZAPREA: *Dălma Zaprii*
ZĂVOR: *Părău Zăvoarelor*
ZGURĂ: *Fântâna cu Zgurile*
ZID: *Râpa cu Zidu*
ZURAI: *Pomii lui Zurai.*

INDICELE NUMELOR DE FAMILIE DIN LOCALITĂȚILE CERCETATE¹

A

Abrudan (VI)
Albu (MB, S)
Alexă (I)
Andrea (Br)
Arion (A, I, S)
Avram (Bz)
Avrămescu (I)

B

Baciu (Br, I, Sr)
Badea (Br)
Baica (VI)
Balea (VI)
Bara (VI)
Bălaj (B, I, P, VI)
Bâlc (oficial *Bâlc*) (FI, I, Sr)
Bărcan (Br)
Bâlc v. Bâlc
Bârz (B, M)
Belea (Br, Bz, MB)
Berar (A, B, I)
Bercea (O, VI)
Berindei (VI)
Beț (VV)
Bia (A, FI, I, MI)
Bica (B, CI, I, M, VI, VV)
Bichiș (I)
Bicuț (O)
Birț (MI)
Bistrean (L, Sr)
Blaj (VI)
Blidar (MS)
Boancăș (FI, VI)
Boboia (MB, MC)

Boca (B, CI, I, M, O)
Bocan (B, M)
Bocșa (VI)
Bodea (VI)
Bogdan (B, Br, C, I, M, VI)
Boita (I)
Bojan (A, B, I, O)
Boldijar (VI)
Boldor (Bz)
Bolfă (VI)
Bolog (C, VI)
Boncuț (VI)
Bonda (MS)
Bontea (VI)
Borca (VI)
Bordea (P, VI)
Borlea (VI)
Boroș (I)
Borza (Br, Bz, CI, I, O)
Botaș (B, CI, L, VV)
Botezan (I)
Brad (Br)
Brata (CI, I)
Briciu (I, VI)
Broș (VI)
Bucea (C, VI)
Bucur (CI, MB, MF, MS)
Buda (VI)
Budaie (VI)
Budugan (I, CI, VV)
Bufnea (CI, VV)
Bulea (Br, I, L, Sr)
Bura (VI)
Burz (I, MS, P, S, VI)
Buș (C, VI)
Buzgar (C, VI)

¹ S-au utilizat următoarele abrevieri: A = Agriș, B = Băișoara, Br = Buru, Bz = Borzești, C = Cerc, CI = Cacova Ierii, F = Frăsinet, FI = Făgetu Ierii, I = Iara, L = Lungești, M = Mașca, MB = Muntele Băișorii, MBc = Muntele Bocului, MC = Muntele Cacovei, MF = Muntele Filii, MI = Măgura Ierii, MP = Moara de Pădure, MS = Muntele Săcelului, O = Ocolișel, P = Plopi, S = Săcel, Sr = Surduc, VA = Valea Agrișului, VI = Valea Ierii, VV = Valea Vadului.

C

Cadiș (VI)
 Capra (I, S)
 Căbulea (I, MB)
 Călbează (I)
 Călina (Br, Bz, I)
 Cătălina (I)
 Câmpean (B, Bz, MI, VI)
 Chertesi (Br)
 Chiorean (I)
 Chira (Br)
 Chirilă (I)
 Chiroi (A)
 Cidrea (CI, VV)
 Cimoca (FI, Sr)
 Ciobanu (I)
 Ciocoi (L, MI)
 Cioica (MS)
 Ciorga (Br)
 Cirebea (A, Bz, CI, I, MB, MBc, MC, MS, O, VA, VV)
 Clăian (B, I)
 Copil (A, B, I)
 Corb (FI)
 Corchiș (C, MC, MS, P, S, VI)
 Cordiș (A, I)
 Coroban (B)
 Coroian (B)
 Corpadea (I)
 Cosma (A, Br, I, MBc, O)
 Costăc (I)
 Costea (L)
 Costin (I)
 Costișor (S, VI)
 Coța (MB)
 Covaci (B)
 Covalcic (Br)
 Cozma (Br, MB)
 Crai (B, CI, FI, I, M)
 Crângu (I)
 Crâșnic (Bz)
 Creț (A, MBc, VI)
 Creța (I)
 Cristurean (I)
 Criș (Bz)
 Crișan (A, B, Br, CI, FI, I, MB, MBc, MC, MF, MI, MS, O, Sr, VI)
 Culda (C, I, P, S, VI)
 Curșeu (Bz, CI, FI, L, MI, O, Sr)
 Cutea (M, MB, MC, S)

D

Dan (MS)
 Danciu (VI)
 David (I)
 Dărăban (A, Bz)
 Deac (Bz)
 Deaș (Bz)
 Dobra (VI)
 Dodea (C, P, VI)
 Dolha (VI)
 Dondoș (B, CI, I, O)
 Donea (FI)
 Drăgan (A, CI, FI, I, M, VI, VV)
 Drăgoi (I)
 Drăguș (Br)
 Drule (M)
 Duca (I)
 Dulău (I)
 Duma (B, VI)
 Dumitraș (MC)
 Dumitru (I)
 Dura (A)

F

Farcaș (B, I, MI, Sr, VA)
 Faur (FI, I, O)
 Făgădar (CI)
 Fărcaș (Br, VI)
 Fărcășan (I, VI)
 Fătușan (A)
 Fânaț (CI)
 Fechete (MI)
 Felea (M, MB, MBc, MC)
 Ferenczi (VI)
 Ferteș (VI)
 Filean (Bz)
 Fiți (A, MI, S, Sr)
 Florea (Br, CI, M, O, P, VI)
 Fodorean (O, S, VA)
 Fonoage (I)
 Franciuc (M)

G

Gaia (FI, MB, Sr, VA)
 Galmati (B)
 Gan (CI)
 Gârbasea (VI)
 Gârbovan (I, M, S)
 Geana (I, Sr)
 Gherman (I, MB, P, S, VI)
 Ghib (A, B, I, M, MI, O, Sr)
 Ghior (VI)

Ghișa (B)
 Giurgi (MB), Giurgiu (Bz, L, MC, MI, MS, O, S, Sr, VA, VI)
 Giurgiu v. Giurgi
 Giurgiu (Bz, L, MC, MI, MS, O, Sr, VA, VI)
 Giurgianu (B)
 Gligan (B)
 Gligor (VI)
 Goiașago (VI)
 Goia (VI)
 Grădină (B)
 Grec (B)
 Groza (S)
 Grozav (B, MB, MBc, MC)
 Gruță (I)

H

Hanc (Br)
 Handru (VI)
 Harda (MC)
 Hârlea (L)
 Herculea (B, CI, I, MB, MC, VV)
 Hidec (I, M)
 Hideg (B, CI, L, VV)
 Hiristea (C, P, VI)
 Hisem (B, I, M)
 Hișu (A)
 Hodrea (MS)
 Horga MBc
 Hosu (Br)
 Huina (MB)

I

Ianc(u) (B, C, CI, VI)
 Iclânzan (B)
 Iepure (Br, Sr)
 Ignat (S, VI)
 Ilea (B, CI, I, M, MB, MC, MI, O, S, VI, VV)
 Ileană (CI, VI)
 Ioanici (O)
 Ionescu (MB)
 Irimeș (B, VV)
 Irimie (I)
 Iuga (B, I)
 Iura (CI)

J

Jecan (S)
 Joldea (B)
 Jude (I)
 Jurca (I)
 Kalman (Br)

Lazăr (Bz, C, FI, S, VI)
 Lăcătuș (I)
 Lădar (MBc, S)
 Lămurean (I)
 Leanu (I)
 Lita (Bz)
 Lobonț (O)
 Luca (A, Br, MF, MI, S)
 Lung (Bz, CI, FI, I, L)
 Lup (A, Bz, I), Lupu (I, Sr)
 Lupea (I, S, VI)
 Lupu v. Lup

M

Macavei (I, M)
 Maiș (VI)
 Maja (I)
 Marc (B, C, MB, MC, P, VI); Marcu (A, I, O, S)
 Marcu v. Marc
 Marinca (VI)
 Marinceaș (VI)
 Mariș (P, VI)
 Marton (MI)
 Marțiș (I, M, MS)
 Mașca (I)
 Matei (Br, Bz, FI, I, S, Sr)
 Mateș (VI)
 Mătiș (B, C, VI)
 Maxin (VI)
 Mădălina (C, VI)
 Măgurean (I, MB, MC, VI)
 Mămăligă (MB)
 Mănișor (VI)
 Mărie (FI, I, MI)
 Mărincaș (I)
 Mărișan (MB)
 Mărzan (I, O)
 Mărzan (CI, M, MI)
 Mera (A, Br, FI, I, S)
 Merca (VI)
 Mezei (I)
 Mic (Bz, MB, MI), Micu (CI, I, MC)
 Michile (P, VI)
 Miclăuș (B, I)
 Miclea (O)
 Micu v. Mic
 Mihai (B, I)
 Mihinda (MB)
 Mihon (VI)
 Mihuț (Br, MI)
 Mircea (Bz)
 Măriștea (VI)
 Miron (Bz)

Mișan (Cl, O)
 Mitrea (Br)
 Mitrofan (Br)
 Mocan (Br)
 Modol (I)
 Moga (Sr)
 Moise (A, Br, Cl, L, MI, O, P, VI)
 Moldovan (O, VI)
 Morar (FI, I, VI)
 Morcan (VI)
 Motioc (B, MB)
 Muncaci (VI)
 Muntea (C, VI)
 Muntean (I, M)
 Mureșan (FI, I, O, VI)

N

Nan (I)
 Nandrea (L)
 Nap (Br, VI)
 Nastasiu (M)
 Nașca (Sr)
 Neagu (VI)
 Neamțu (I)
 Negrea (Bz, FI, L, S, Sr, VI)
 Nemere (I)
 Nemeș (A, I, MB, MC)
 Nicoară (I)
 Nicula (I, P, S, VI)
 Nistor (O)
 Nojlocan (I)
 Nuț (MC, Sr); Nuțu (MB)
 Nuțu v. Nuț

O

Oaida (C, VI)
 Oancăș (Br)
 Oltean (I, S, VI)
 Onea (B, I)
 Oneț (A, B, FI, MS, Sr, VI)
 Onosi (B)
 Oprea (A, Sr, VI)
 Opriș (I)
 Oroian (L, VI)
 Orza (VA, VI)
 Orzei (B, MB, MC)

P

Panait (I)
 Panța (MBc)
 Pașc (MS, S)
 Pașca (Br, Cl, I, L, M, O, VI, VV)

Paven (VI)
 Pășcău (S)
 Păc (B, I)
 Pânzar (Br)
 Pârv (Sr, VV); Pârvu (L, S)
 Pârvu v. Pârv
 Perșa (I)
 Petric (S)
 Petrișor (P, VI)
 Petrușel (MS)
 Petruț (VI)
 Pețan (VI)
 Pietrar (VI)
 Pinteia (I)
 Pintilescu (I)
 Pintilie (VI)
 Pitea (L)
 Pitic (MB)
 Plăcintar (B)
 Pleșa (MI, VI)
 Ploața (MB)
 Pom (VI)
 Pop (I)
 Popa (B, Br, Bz, Cl, FI, I, M, MC, O, Sr, VA, VI)
 Popovici (B, VI)
 Potinteu (C, VI)
 Potochi (B)
 Potroacă (VI)
 Presecan (I)
 Puca (Bz)
 Puf (I)
 Purcel (I)
 Pușa (Br)
 Radu (I)
 Ranca (VI)

R

Răfăilă (Cl, I, O)
 Râștei (I)
 Rebeșă (Br)
 Reteș (Br, I, Sr)
 Revnic (I)
 Rezmives (M)
 Roba (VI)
 Rogoian (B)
 Rostaș (Bz, FI, I, M, Sr)
 Roșă (B)
 Roșu (Br, Cl, I)
 Rusu (B)

S

Sabău (VI)
 Salomie (VI)

Samoilă (B, CI, I)
 Sas (A, Br, Bz, CI, M, MBc, MI); Sasu (I, M)
 Sasu v. Sas
 Sav (A)
 Sava (I)
 Săvescu (I)
 Sârb (S); Sârbu (B)
 Sârbu v. Sârb
 Scrob (P, VI)
 Scurt (VI)
 Sicoe (I)
 Sucală (C, P, S, VI)
 Suci (A, CI)

Ş

Şagău (B)
 Şandor (VI)
 Şandru (A, Bz, I)
 Şaric (B)
 Şendrea (I)
 Şerban (S)
 Şimon (I, MF)
 Şipoş (A, B, P, S, VI)
 Şolca (MB, MC)
 Şucar (FI, I, Sr)
 Şuta (P, VI)
 Şuteu (Br)

T

Talpaş (I)
 Tarcea (I)
 Tarta (A, I)
 Tehei (B, CI, I, M)
 Teoc (VA)
 Tilea (VI)
 Timbuş (S)
 Toader (FI, I, MF)
 Todea (MC)
 Todor (FI, I)
 Todoran (FI, I, Sr)
 Tolan (Br, Bz, I)
 Tolomei (C)
 Tomoş (VI)
 Tomuş (VI)
 Tonea (C, I, S, VI)
 Trâmbiţaş (B)
 Trâncă (I, O)
 Trif (A, Bz, I, S, VI)
 Trifa (I)
 Trombiţaş (VI)

Truţ (B, I)
 Truţă (I)
 Tutulea (MB)

Ț

Țan (VI)
 Țară (VI)
 Țâra (P, VI)
 Țigănescu (I)
 Țolea (MB)
 Țop (B)

U

Ungurean (I)
 Urdă (Bz)
 Urs (M, MB, MC)
 Urşa (Br)
 Ursuleanu (I)

V

Vana (A, B, CI, I, M, S, VV)
 Varga (A, M, MF, P, VI)
 Vasiu (MB)
 Vădan (VI)
 Vărtan (C, MB, MF, VI)
 Vătcă (B, Br, CI, FI, I, M, MB, MC, MF, MI,
 MS, O)
 Venczel (VI)
 Vereş (I)
 Verneş (Sr)
 Vesa (I)
 Vicovan (I)
 Vidrean (C, P, VI)
 Vintilă (B, I)
 Vitau (B, I, Sr)
 Vlad (B, MB, MC, O, S)
 Vlas (B, Bz)
 Vomir (A, B, I, S)
 Vulc (I)

Z

Zai (I, Sr); Zaiu (B)
 Zaiu v. Zai
 Zaprea (Br, O)
 Zăgreanu (I)
 Zărnea (I)
 Zeic (VV)
 Zlatea (Sr)

**EDITAT CU SPRIJINUL
AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ**

